

ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ
ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
ΣΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ
ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗ
ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Μανιφέστο του
Διεθνούς
Κομμουνιστικού
Κόμματος . 1981.

Ενάντια σε κάθε αστική κυβέρνηση
διαχείρισης του κεφάλαιου !

Πάλι για

- τὰ ταξικά μας συμφέροντα !
- τήν επανάσταση!
- τόν κομμουνισμό !

- Η "αλλαγή" και οι επαναστάτες κομμουνιστές
- ΠΟΛΩΝΙΑ: νευραλγικό σημείο του παγκόσμιου ιμπεριαλισμού
- Τα πολύμορφα κι αξεχώριστα καθήκοντα του κόμματος

ΤΙ ΜΑΣ ΔΙΑΚΡΙΝΕΙ :

• Η διεκδίκηση της γραμμής που πάει από τον Μάρξ στον Λένιν , στην ίδρυση της Κομμουνιστικής Διεθνούς και του Κομμουνιστικού Κόμματος της Ιταλίας (Διβόρνο 1921) • Ο αγώνας της Κομμουνιστικής Άριστερας ενάντια στον έμφυλο πόλεμο της Διεθνούς, ενάντια στη θεωρία του σοσιαλισμού σε μιά μόνο χώρα και τη σταλινική άντεπανόσταση • Η άρνηση των Λαϊκών Μετώπων και των μπλόκ της Αντίστασης • Το δύσκολο έργο αποκατάστασης της επαναστατικής θεωρίας και οργάνωσης σε σύνδεση με την εργατική τάξη ενάντια στην προαπική και κοινοβουλευτικίστικη πολιτική.

Η "ΑΛΛΑΓΗ" ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΕΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΕΣ

Η πολιτική αλλαγή είναι πιά γεγονός. Όπως είναι γεγονός ότι, ίσως καμιά άλλη φορά στην ιστορία των κοινοβουλευτικών παιχνιδιών, δεν υπήρξε μεγαλύτερη κατάσταση άναμνης σχετικά με την πορεία που θα ακολουθήσει η νέα κυβέρνηση. Πώς όμως έφτασαν τα πράγματα ως εδώ και ποιά πρέπει να είναι η στάση των επαναστατών κομμουνιστών;

Η Ελλάδα σαν χώρα καθυστερημένη καπιταλιστικά, με έντονη παρουσία του μικροαστικού στοιχείου (άγροτες 30%, μικροεπιχειρηματίες, έμποροι κτλ 45%) και έναν καπιταλισμό που στηρίζεται στη μεταπρατική βιομηχανία, τους άδηλους πόρους κ. ά, και χωρίς σχεδόν βαρεία βιομηχανία και ύψηλη τεχνολογία, χτυπήθηκε κατακέφαλα απ' την παγκόσμια οικονομική κρίση που άρχισε να γίνεται αίσθητή στους εργαζόμενους προς το τέλος της δικτατορίας. Έτσι σαν αδύναμο και μικρό κράτος, έξαρτημένο απ' τον αμερικάνικο ιμπεριαλισμό, αναζήτησε έντονα μετά την μεταπολίτευση άποκούμπι στην ΕΟΚ, έχοντας πιά περισσότερες δυνατότητες σχετικά με 20 χρόνια πριν. Κι αυτό γιατί έβλεπε με τρόμο την παγκόσμια κρίση, στην περίπτωση που θα έπρεπε να την αντιμετώπισει μόνη της.

Μετά την μεταπολίτευση το άστικό κράτος προχώρησε, έσωτερικά σε στήριξη διαφόρων κλάδων της οικονομίας (όπως την κρατικοποίηση των μεταφορών) και έξωτερικά σε πρωτοφανή για τις μέχρι τότε επιλογές της ανοίγματα προς τη Ρωσία, τα Βαλκάνια και κύρια τις "Αραβικές χώρες.

Όμως παρά τις προθέσεις της η άστική τάξη, δεν κατάφερε να φτιάξει ένα συγκεντρωτικό, όρθολογικό και σύγχρονο κράτος. Γι' αυτό και μερικά επίφανειακά σημεία ύπανάπτυξης είναι αίσθητά: ο μεγάλος παρασιτισμός, το τεράστιο κόστος των δημόσιων υπηρεσιών, οι παντοδύναμοι μεσάζοντες, η τρομερή φοροδιαφυγή κ.ά. Μέχρι το σημείο, να βλέπουμε διαμάχη του ΣΕΒ (κατηγορίες για "σοσιαλμανία") με τον συλλογικό καπιταλιστή το κράτος.

Η πολιτική έγκραση όλων αυτών των επιλογών μετά τη μεταπολίτευση, ήταν η Ν.Δ. του Καραμανλή, που ανέλαβε να κοινοποιήσει τη διασάφηση των μαζών. Και τό πέτυχε θαυμάσια με μερικές θαυμαστικές ενέργειες, όπως την έξοδο απ' τά στρατιωτικό σκέλος του ΝΑΤΟ, την μη επαναφορά της Βασιλείας κ.ά. Παράλληλα όμως, θυμίζοντας τις καλλίτερες στιγμές της "όχταετίας" του, δυνάμωσε την άστυνομοκρατία,δημιούργησε τά ΜΑΤ και χτύπησε άλλύπητα κάθε άγώνα εργαζόμενων, έχοντας την κριτική ύποστήριξη της άστικής "Ένωσης Κέντρου.

Πέρα όμως απ' την άνοιχτή καταστολή, χρειαζόταν (Η Εύρώπη διδάσκει) και τό κοινοπολιτισμό των μαζών απ' τά άριστερά. Έδώ τά ρεφορμιστικά κόμματα (ΚΚΕ,ΚΚΕ ές., ΠΑΣΟΚ) στάθηκαν "τιμητικά" στο πόστο τους: συναυλίες, τραγουδία, άποκαλύψεις των έγκλημάτων της χούντας κ.λ.π.

Παράλληλα ρίχτηκαν στον άγώνα για τη συγκράτηση των εργατικώνμάζων που άφύτρωναν σαν μανιτάρια και διασφίονταν από μεγάλο δυναμισμό και διάρκεια, άλλα και έλλειψη ταξικής συνειδητότητας. Έδώ τό ΚΚΕ έχει την τιμή του πρωτεργάτη στο πνίξιμο αυτών των άγώνων. Έχοντας τό προνόμιο της πρόβασης στην εργατική τάξη (που έγκραζόταν με τον έλεγχο των περισσότερων συνδικαλιστικών οργανώσεων, κύρια των εργατικών) και της δυνατής δράσης που κληρονόμησε απ' την εποχή της παρανομίας, χρησιμοποίησε όλα τά μέσα που διέθετε απ' την καθοδήγηση για τό ... σβήσιμο των άγώνων μέχρι τό άνοιχτό προβόλισμα, όπου δεν διέθετε τον έλεγχο των σωματείων. Παράδειγμα: η άνοιχτή καταδίκη των εργοστασιακών σωματείων, έπειδή αυτά έφέυγαν απ' τον έλεγχο του, θέση που άργότερα βέβαια αναγκάστηκε να την δώσει.

Όσο για την έξωκοινοβουλευτική άριστερά, αυτή παρά την έντονη παρουσία της δεν κατάφερε πολλά πράγματα, όπως ήταν κλεισμένη σε μικροκομματικές διαφορές, άλληλοκατελέματα, ταξική θολούρα κ.λ.π.

Η έλλειψη ταξικής έμπειρίας των εργαζόμενων, η πλύση έγκεφάλου προς τις δημοκρατικές αυταπάτες των ρεφορμιστών και τέλος η πολιτική ούρα και βοήθεια άνθρωπιστικού στυλ της έξωκοινοβουλευτικής άριστερας, συνέτειναν ώστε αυτό τό δυναμικό έξόπισμα της περιόδου 74-77 να σβήσει σιγά-σιγά.

Ο δρόμος της ταξικής γαλήνης είχε άνοιξει: Άστού και ρεφορμιστές συνέχισαν τώρα άνενόχλητοι τό δημοκρατικό άλληλοαγώνα για την έξουσία.

Η Δεξιά κατάφερε να γίνει δεκτή η Έλλάδα στην ΕΟΚ προσφέροντας,σαν άντάλλαγμα την επαναφορά στο ΝΑΤΟ.

Τό ΚΚΕ, κάνοντας τά πρώτα νόμιμα βήματά του μετά από σαράντα χρόνια παρανομίας, δεν κατάφερε να "πιώσει" πέρα απ' τους σταθερούς ψηφοφόρους του, έμκανιζόμενο άνοιχτά σαν πραχταρείο των κρατικών συμφερόντων της ιμπεριαλιστικής Ρωσίας.

Τό ΚΚΕ ές. έμεινε ο φτωχός συγγενής των ρεφορμιστών, κύρια γιατί οι εύρωκομμουνιστικές διακηρύξεις του (ΕΑΔΕ κ.λ.π.), ήσαν σε μία εποχή που στην Έλλάδα χρειαζόταν μία πιά άριστερή ... συνταγή.

Τό ΠΑΣΟΚ, που ιδρύθηκε απ' τον Άνδρέα Παπανδρέου, παλιό στέλεχος της Ε.Κ. που άνηκε στην "άριστερά" του κόμματος του ... μπαμπά του, ανέλαβε με επιτυχία, να παίξει τό ρόλο μεταξύ Κέντρου και Άριστερας.Ξεκίνησε με ένα έντονο αντιαμερικανισμό και αντιευρωπαϊσμό ("ΕΟΚ και ΝΑΤΟ, τό [δίο συνδικάτο"], με αίτήματα για "άποχροντοποίηση", άνοιγμα του φακέλλου της Κύπρου κ.τ.λ. Βέβαια όλ' αυτά τά προπαγάνδιζε και τό ΚΚΕ. Τό ΠΑΣΟΚ όμως δεν άπωθούσε. Στελεχιαμένο απ' τους παλιούς κοιματόρχες του Κέντρου και μη χάνοντας εύκαιρία να θυμίζει τους δεσμούς του μ' αυτό (ο γέρος Παπανδρέου άλλωστε ήταν μακελλάρος του ΚΚΕ στα Δεκεμβριανά), στράφηκε προς τά μικροαστικά στρώματα της υπάιθρου και τους μικρομεσαίους άστούς των άστικών κέντρων.
►συνέχεια στο πίσω έξώφυλλο►

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

- Η "άλλαγή" και οι επαναστάτες κομμουνιστές
- Από την κρίση της άστικής κοινωνίας στην παγκόσμια κομμουνιστική επανάσταση (Μανιφέστο του ΔΚΚ. 1981.) σελ.1
- Πολωνία: νευραλγικό σημείο του παγκόσμιου ιμπεριαλισμού σελ.37
- Τά πολύμορφα και άξεχώριστα καθήκοντα του κόμματος σελ.46

TABLE DES MATIERES

- Le "changement" et les révolutionnaires communistes
- De la crise de la société bourgeoise à la révolution communiste mondiale (Manifeste du P.C.I. 1981) ..... p. 1
- Pologne: point névralgique de l'impérialisme mondial p.37
- Les devoirs polymorphes et indivisibles du parti p.46

ΑΠΟ ΤΗ ΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΣΤΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Μανιφέστο του Διεθνούς Κομμουνιστικού Κόμματος, 1981

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ε Ι Σ Α Γ Ω Γ Η

Π Ρ Ω Τ Ο Μ Ε Ρ Ο Σ

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΟΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟ ΤΟΥ
ΜΑΡΞ ΚΑΙ ΤΟΥ ΛΕΝΙΝ

I. Ο καπιταλισμός σπρώχνει την κοινωνία στην κομμουνιστική επανάσταση

1. Ο ιμπεριαλισμός προετοιμάζει πάλι τον πόλεμο 3
2. Οι άστικές μεταρρυθμίσεις δεν μπορούν να εμποδίσουν να αυξάνεται η μιζέρια 4
3. Η άναρχία της αγοράς δεν μπορεί να ελεγχθεί 5
4. Τα άστικά δικαιώματα είναι μιά μυστικοποίηση για την έικμεταλλευμένη τάξη 6
5. Τό άστικό Κράτος δεν είναι για έικδημοκρατισμό, αλλά για καταστροφή 7
6. Η κοινωνία είναι άριμη για τόν κομμουνισμό. 8
7. Τό προλεταριάτο είναι ό νεκροθάφτης του καπιταλισμού. 9

II. Η εργατική τάξη φέρνει από τό παρελθόν της τά όπλα της νίκης

1. Ο μαρξισμός είναι η θεωρία του ταξικού κόμματος σ.11
2. Η Δίγνα τών κομμουνιστών 11
3. Η Διεθνής Ένωση Έργαζόμενων (1η Διεθν) 12
4. Η Έργατική Σοσιαλιστική Διεθνής (2η Διεθ) 12
5. Η Κομμουνιστική Διεθνής (3η Διεθνής) 13
6. Ο αγώνας ενάντια στον έικμυλισμό της Διεθνούς κι ενάντια στό σταλινισμό 15
7. Τό Διεθνές Κομμουνιστικό Κόμμα 16

σ. 2 Δ Ε Υ Τ Ε Ρ Ο Μ Ε Ρ Ο Σ

ΣΤΟΧΟΙ, ΔΡΟΜΟΙ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ

I. Τοποθέτηση του κόμματος μπροστά στις μεγάλες πολιτικές τάσεις του ιμπεριαλισμού

1. Η προλεταριακή επανάσταση κι οι ψεύτικοι σοσιαλισμοί σ.18
2. Η αντίδραστική αύταπάτη της έπιστροφής σέ φιλελεύθερες μορφές καπιταλισμού 18
3. Τό ψέμμα της ισότητας τών έθνών στό καπιταλιστικό σύστημα 19
4. Η άσυμβίβαστη αντίθεση σέ κάθε άστική κυβέρνηση 20
5. Η σταλινική άντεπανάσταση κι η έπιστροφή στην επαναστατική προοπτική 20
6. Η επαναστατική ήττοπάθεια στόν ιμπεριαλιστικό πόλεμο 21
7. Η άναγκαιότητα του μοναδικού κόμματος, γερά συγκεντρωτικού, της παγκόσμιας επανάστασης 21

II. Τά καθήκοντα της παγκόσμιας κομμουνιστικής επανάστασης.

1. Η κατάχτηση της πολιτικής έξουσίας σ.23
2. Η έγναθίδρωση της προλεταριακής δικτατορίας κι οι χαρακτήρες της 23
3. Η προλεταριακή δικτατορία κι η άγροτιά 24
4. Η προλεταριακή δικτατορία κι οι καταπιεσμένοι λαοί κι έθνικότητες 25
5. Τά καθήκοντα τών πρώτων νικηφόρων δικτατοριών 25
6. Οι μεγάλοι στόχοι του επαναστατικού μετασχηματισμού 26
7. Ο κομμουνισμός καί τό σβήσιμο του Κράτους 27

ΠΙ. Διεθνείς κατευθύνσεις δράσης του κόμματος		
1. Τα καθήκοντα του κομμουνιστικού κόμματος	σ.28	πολέμου
2. Η υπεράσπιση των συνθηκών ζωής και εργασίας της εργατικής τάξης	28	7. Η πάλη ενάντια στην ιμπεριαλιστική καταπίεση
3. Ο αγώνας για τη συστηματική οργάνωση της εργατικής τάξης	30	8. Η πάλη για την εκπλήρωση των τελευταίων αστικών καθηκόντων στον Τρίτο Κόσμο.
4. Η θέση του προλεταριάτου απέναντι στις μεσαίες τάξεις και στην αγροτιά	31	9. Η πάλη για την αναγέννηση της διεθνούς προλεταριακής αλληλεγγύης
5. Η υπεράσπιση των συνθηκών πάλης των εκμεταλλευμένων μαζών, και η πάλη ενάντια στην καπιταλιστική βία και καταστολή	32	
6. Η πάλη ενάντια στον αστικό милитарισμό και τις προετοιμασίες του ιμπεριαλιστικού	33	
		Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α
		Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α
		1. ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΜΟΥ
		2. ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΧΕΙΑΣ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ
		σ.35
		σ.36

Η έκδοση του Μανιφέστου 1981 γίνεται παράλληλα στις παρακάτω γλώσσες: αγγλικά, αραβικά, γαλλικά, γερμανικά, ιταλικά, ολλανδέζικα, περσικά, πορτογαλικά, σουηδικά, τούρκικα.

Εισαγωγή

Μετά τον 2^ο ιμπεριαλιστικό παγκόσμιο πόλεμο πολλές φορές η εργατική τάξη κλήθηκε να παραιτηθεί από τους επαναστατικούς σκοπούς της.

Στις χώρες της αναπτυγμένης Δύσης όπως και στην Ιαπωνία, οι πρόοδοι της δημοκρατίας κι οι μεταρρυθμίσεις άφειλαν να εξαφανίσουν σταδιακά τη μιζέρια και την καταπίεση.

Στις ανατολικές χώρες, περιμένανε αυτό το αποτέλεσμα με την επέκταση του "υπαρκτού σοσιαλισμού".

Στις χώρες της Ασίας, της Αφρικής κι ακόμα στη Λατινική Αμερική, είναι η έθνική χειραφέτηση ενάντια στον ιμπεριαλισμό που άφειλε αυτά τα τόματα να φέρει μαζί της τη λύση όλων των προβλημάτων.

Σήμερα, τα καθεστώτα όλων των χωρών δείχνουν όλο και περισσότερο αυτό που είναι πραγματικά: Οι ιμπεριαλιστικές δημοκρατίες της Δύσης, είναι οι πραγματικοί κληρονόμοι του φασισμού. Οι ανατολικοί "σοσιαλισμοί", είναι κράτη άθθεντικά αστικά που φυλάνε σκιοιά μπροστά από τον καπιταλιστικό τρόπο παραγωγής, δίδυμοι αδελφοί των δυτικών κρατών. Τα νεαρά έθνικά κράτη του Τρίτου Κόσμου είναι αστικές έθνικές διχτατορίες, που ακολουθούν με επιταχυμένα βήματα τό παράδειγμα των μεγαλύτερων τους.

Κι από τότε που η εύημερία άρχισε να γίνεται κοινός κι οι κρίσεις διαδέχονται η μία την άλλη, κάτω από τις πτυχές των διάφορων έθνικών σημαιών, μία είναι η γλώσσα που μιλιέται στους προλετάριους: "λιτότητα", "θυσίες", για τη διάσωση της "έθνικής οίκονομίας".

Ακόμα και τό άθθεντικά του παγκόσμιου ιμ-

περιαλισμού, που η καρδιά του χτυπάει στό Γουόλ Στρήτ, όμολογούν ότι ό κόσμος μπήκε σε μία νέα περίοδο αύξανόμενης αστάθειας και άλυσιδωτών έκρήξεων όλων των κοινωνικών ανταγωνισμών.

Πάλι διαγράφεται πίσω από τις τοπικές στρατιωτικές συγκρούσεις ή αύξανόμενη άπειλή ένέου νέου ιμπεριαλιστικού πολέμου, όπου οι προλετάριοι θά κληθούν άλλη μία φορά να άλληλοπετσομαρτούν, ό καθένας για λογαριασμό της "δικιάς" του μπουρζουαζίας.

Στό τέλος της καινούργιας ιστορικής περιόδου που άνοιξε και που μπορεί να διαρκέσει δεκαετίες, ό καπιταλισμός θά πετύχει να βγει άθικτος από τους πολέμους και τις επαναστάσεις που θά άναγκαστεί να διασχίσει, και να επιβάλλει τό τε την κυριαρχία του σ' ένα κόσμο έρειπίων με στόχο μία νέα περίοδο ανάπτυξης και σκλαβιάς άκόμα πιο δυναμωμένης;

Η ή εργατική τάξη έπιτέλους ξεναξυπώντας μετά από περισσότερο από 50 χρόνια ιμπεριαλιστικής και σταλινικής άντεπανάστασης και λήθαργου, συντηρουμένου από τά δημοκρατικά και ρεφορμιστικά δηλητήρια, και ένισχυμένη έπί πλέον από τά νεαρά κι ένθουσιώδη προλεταριάτα των χωρών του άναπτυσσόμενου καπιταλισμού, θά είναι έπιτέλους ικανή να δώσει στον καπιταλισμό τό θανάσιμο χτύπημα και ν' άρχίσει τον κομμουνιστικό μετασχηματισμό της κοινωνίας;

Οι ιστορικές συνθήκες άναγκάζουν τους κομμουνιστές να έκθέσουν μία φορά άκόμα τις άντιλήψεις τους, τους σκοπούς τους και τις άρχές τους που τόσο διαστρεβλώθηκαν, να παρουσιάσουν τά μαθήματα που έβγαλαν από την τραγική πορεία της ιστορίας και να ξεαναδιακηρύξουν τό πρόγραμμα που δείχνει την επαναστατική διέξοδο από την καπιταλιστική κόλαση. ■ ■ ■

Επιστροφή στον επαναστατικό κομμουνισμό του Μάρξ και του Λένιν

Ι. ο καπιταλισμός σπρώχνει την κοινωνία στην κομμουνιστική επανάσταση

Ἡ μπορζουαζία ἐγκαθιδρύοντας τὴν νέα παγκόσμια ἰμπεριαλιστικὴ τάξη στὸ τέλος τοῦ δευτέρου ἰμπεριαλιστικοῦ μακelleiou, ἔπρεπε νὰ διακηρύξει μαζί με τὰ τσιράκια της, δηλαδή τούς ἡγέτες τῶν ψευτο-ἐργατικῶν, σοσιαλ-δημοκρατικῶν καὶ "ἐθνικο-κομμουνιστικῶν" κομμάτων ὅτι ὁ καπιταλισμός μποροῦσε νὰ μεταρρυθμιστεῖ, ὅτι οἱ κοινωνικὲς ἀντιφάσεις του μποροῦσαν νὰ ἰσφραθοῦν. Ἡ μπορζουαζία ὑποσχόταν ἀπλᾶ νὰ καταπολεμήσει τὴν κομμουνιστικὴ επανάσταση κάνοντάς τὴν νὰ μὴν εἶναι ἀναγκαία...

1. Ο ἰμπεριαλισμός προετοιμάζει πάλι τὸν πόλεμο

Ἡ καπιταλιστικὴ ἀναρχία καὶ οἱ κρίσεις ἔπρεπε νὰ ξεπεραστοῦν μετὰ τὴν ἐπέμβαση τοῦ Κράτους στὴν οἰκονομία. Μιά τέτοια ἀντίληψη, παλιὰ σοσιαλ-δημοκρατικὴ ρετσέττα πού ἰσχυρίζονταν ὅτι θὰ ξεπέρανε ἔτσι τὶς ἀντιφάσεις τοῦ καπιταλισμοῦ, υἱοθετήθηκε ἐπίσης καὶ ἀπ' τὸ σταλινισμό. Θεωρητικοποιῶντας τὴν πραγματικότητα τῶν ἀνατολικῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν ὁ σταλινισμός ἔφτασε πρᾶγματι νὰ ὑποστηρίξει ὅτι ὁ κομμουνισμός δὲν προϋπόθετε πλέον τὴν κατάργηση τῆς μισθωτῆς ἐργασίας καὶ τῆς ἀγορᾶς, ὅπως τὸ διανοήρυσσαν διαρκῶς ὁ Μάρξ καὶ ὁ Λένιν, ἀλλὰ ὅτι μποροῦσε νὰ ὑπάρξει μαζί μ' αὐτά. Ἄρκοῦσε νὰ πάρει τὸ Κράτος τὸ νομικὸ ἔλεγχο τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ νὰ ἐφαρμόσει ἓνα σχεδιασμὸ λίγο ἢ πολὺ συγκεντρωτικὸ,

γιὰ νὰ περάσουμε στὸ ... σοσιαλισμό. Κάθε μέρα ὅμως οἱ ἐμπρόσωποι τοῦ ρώσικοῦ ἢ κινεζικοῦ σοσιαλισμοῦ εἶναι ἀναγκασμένοι νὰ ὁμολογήσουν ὅτι ὁ βασικὸς μηχανισμός τῆς κοινωνίας τους μοιάζει, σὰν δύο σταγόνες νεροῦ, μ' ἐκεῖνον τοῦ καπιταλισμοῦ, μετὰ τὴν ἀναρχία του, τὶς ταξικὲς ἀντιθέσεις του καὶ τὶς συνέπειές τους.

Σύμφωνα μετὰ τούς ἰδεολόγους τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσης, οἱ διαμάχες μετὰ Κρατῶν ἔπρεπε νὰ σβῆσουν μετὰ τὴν ἐπέκταση τῶν ἀνταλλαγῶν, μετὰ τὴν οἰκονομικὴ καὶ πολιτικὴ συνεργασία κάτω ἀπὸ τὴν ὑψηλὴ ἐποπτεία δεκάδων διεθνῶν ὀργανισμῶν, πού ὁ Ο.Η.Ε. χρησιμεύει σὰν ἐπιστέγασμα. Κι ἀκόμα περισσότερο, ἡ συμφωνία τῶν ὑπερδυνάμεων ἔπρεπε νὰ τὴν ὁ καλύτερος ἐγγυητὴς τῆς εἰρήνης καὶ τοῦ παγκόσμιου ἀφοπλισμοῦ. Ἀλλὰ, τί ἔγινε στὴν πραγματικότητα;

Ἡ ἐπέμβαση τοῦ Κράτους στὴν οἰκονομικὴ ζωὴ ἔκανε τεράστια πρόοδο στὰ τελευταῖα 30 χρόνια, φτάνοντας μερικὲς φορές ὡς τὴν κρατικοποίηση. Ὁ οἰκονομικὸς προγραμματισμός καὶ ἡ ἐθνικὴ ποίηση τῶν ἐπιχειρήσεων χρησιμοποιήθηκαν πλατιά, οἱ δαπάνες τοῦ προϋπολογισμοῦ αὐξήθηκαν σημαντικά, ὁ κεντρικὸς καθορισμός τῶν τιμῶν, ὁ ἔλεγχος τῶν πιστώσεων καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου γενικεύτηκαν. Αὐτές οἱ συγκεντρωτικὲς μέθοδοι δὲν εἶναι μονάχα προνόμιο τῶν χωρῶν τοῦ "ὑπάρχοντος σοσιαλισμοῦ" ἢ τῶν χωρῶν νεοροῦ καπιταλισμοῦ πού ἀναζητοῦν μ' αὐτὸν τὸν τρόπο νὰ ἀναπληρῶσουν τὴν καθυστέρησή τους ἀπέναντι στὴν παγκόσμια ἀγορά. Γίνανε ἐπίσης κοινὴ πραγματικότητα στὶς χᾶρες πού καυχιοῦνται πῶς ἔχουν τὸν οἰκονο-

μικό φιλελευθερισμό, σαν ιερή αρχή.

Καί παρ' ὄλ' αὐτά ὁ πληθωρισμός διαταράσσει διαρκῶς τίς οἰκονομικές καί κοινωνικές ἰσορροπίες πού κατακτήθηκαν τόσο σοκά ἀπό τοὺς ἀστούς, ἢ ἀνεργία ἀνεβάνει κατακόρυφα, οἱ πιό ἀδύναμες χῆρες εἶναι θηράματα γιά χρέωση ἀπό δάνεια πού ὀδηγεῖ κατευθεῖαν στή χρεωκοπία κι ἔχει ὡς συνέπεια μιὰ ἀνυπόφορη πίεση πάνω στίς ἐργαζόμενες τάξεις, ὁ φόβος τοῦ αὐριο ξεπλύνεται ἀκόμα καί στίς ἰμπεριαλιστικές χῆρες, ὅπου ἡ μεταπολεμική εὐημερία καί τό μονοπώλιο τῆς παγκόσμιας ἀγορᾶς εἶχαν κάνει πιό ξεκούραστη τή ζωὴ τῆς ἐργατικῆς τάξης. Αὐξανόμενη ἀστάθεια, ἐντείνονμενη ἀνασφάλεια, γενικευμένη ἀναρχία: νά πού οἱ νόμοι τοῦ καπιταλισμοῦ ἐπιβάλλονται μέ μεγαλύτερη αὐστηρότητα παρά ποτέ ἄλλοτε, ἐνῶ μερικοί ἰσχυρίζονταν ὅτι θά τοὺς χαλιναγωγοῦσαν.

Στίς διεθνεῖς σχέσεις, ἡ ἕρεση ἀκολούθησε τόν ψυχρό πόλεμο, οἱ ἀνατολικές χῆρες ἀνοῖξαν τελικά τίς πόρτες τους στά δυτικά ἔμπορεύματα καί κεφάλαια, καταστρέφοντας ταυτόχρονα τό σταλινικό μῦθο τῶν δύο ἀγορῶν, πού ὑπᾶνουν σέ "διαφορετικούς" οἰκονομικούς νόμους. Ἀλλά αὐτό τό φαινόμενο, μακριά ἀπό τό νά φέρει τήν εἰρήνη συνοδεύτηκε μέ γιγαντιαῖα βήματα πρὸς τὰ μπροστά στήν ξέφρενη κούρσα τῶν ἐξοπλισμῶν.

Ἡ συσσώρευση ἀποθέματος θερμοπυρηνικῶν ὀπλῶν εἶναι σήμερα ἀρκετὴ γιά νά τινάξει στόν ἀέρα μονομιάς ἓνα μεγάλο μέρος τοῦ πλανῆτη. Ἡ ἐπέκταση τοῦ μιλιταρισμοῦ σ' ὅλες τίς χῆρες, ἀκόμα καί στίς πιό μικρές καί φτωχές, ὅπως καί ἡ ἀνάπτυξη τῶν διηπειρωτικῶν πυραύλων, πού βάζουν κάθε χῆρα σέ θέση βολῆς ἀπὸ τόν πιό ἀπομακρυσμένο ἀπὸ τοὺς ὑποθετικούς ἐχθρούς της, διαμόρφωσαν ὀλόκληρη τήν ὑδρόγειο σ' ἓνα καί μοναδικό δυνατὸ πεδίο μάχης.

Ἡ περίφημη ἕρεση δέν ἦταν κι αὐτὴ ἡ ἴδια βασιζομένη παρά πάνω σέ μιὰ κινική "ἰσορροπία τοῦ τρόμου". Κι οὔτε ὁ Ο.Η.Ε., οὔτε οἱ ἀπειράριθμες συνδιασκέψεις γιά τήν εἰρήνη καί τόν ἀφοπλισμό, δέν μπόρεσαν νά ἀποτρέψουν ὡστε κάθε διαμάχη μεταξύ ἰμπεριαλιστῶν ληστών γιά τόν ἔλεγχο μιᾶς πρώτης ὕλης ἢ μιᾶς στρατηγικῆς θέσης, ἢ ἡ ρήξη τῆς πολιτικῆς ἰσορροπίας ἀπὸ καθεστωτικὴ ἀλλαγὴ, νά μὴ φέρουν πάλι μέσα τους τοὺς σπόρους μιᾶς μελλοντικῆς ἰμπεριαλιστικῆς γενικευμένης συγκρούσεως, στήν Ἰνδοκίνα ἢ στὸ Ζαῖρ, στά κινεζοσοβιετικά σύνορα, στὸ Ἀργανιστάν ἢ στὸ βᾶθος τοῦ ἀραβο-περσικοῦ κόλπου, στόν Ἰνδικὸ ὠκεανὸ ἢ στήν κεντρικὴ Εὐρώπη.

2. Οἱ ἀστικές μεταρρυθμίσεις δέν μποροῦν νά ἐμποδίσουν νά ἀυξάνεται ἡ μιζέρια

Ὁ καπιταλισμὸς μείωσε τούλάχιστον, ὅπως τό ἰσχυρίζονταν, τίς κοινωνικές ἀνισότητες καί τὴ μιζέρια;

Ἡ τελειοποίηση τῶν μηχανῶν καί τῶν τεχνικῶν παραγωγῆς, ἡ αὐτοματοποίηση κι ἡ ὀρθολογικοποίηση τῆς ἐργασίας γάργαρον μετὰ τόν πόλεμο μιὰ χωρὶς προηγούμενο ἀνάπτυξη κι ἐξέλιξη. Ἀλλά

τὶ ἀπόφεραν στοὺς μισθωτοὺς ἐργαζόμενους, ἀκόμα καί στίς χῆρες τοῦ γέρικου καπιταλισμοῦ ὅπου τὰ συστήματα ἐγγυήσεων ἀναπτύχθηκαν γιά νά ἀμβλύουν μερικά ἀπὸ τὰ πιό ἀνατρεπτικά κι ἐξευερτικά ἀποτελέσματα τῆς κατάστασης τῆς ἐργατικῆς τάξης;

Αὐτές οἱ πρόοδοι εἶχαν ὡς γενικὸ ἀποτέλεσμα ἓνα κομμάτισμα τῆς ἐργασίας, μιὰ μονοτονία ἀκόμα. Πιὸ ἀνυπόφορη, μιὰ ἐπιτάχυνση τῶν ρυθμῶν καί μιὰ πρωτοφανὴ αὐξηση τῆς κούρασης, τὴ γενικευση τῆς νυκτερινῆς ἐργασίας καί τῶν ὠρῶν πού ἐξαρτιῶνται ἐντελῶς ἀπὸ τίς ἀξιομειώσεις τῆς παραγωγῆς γιά τὴν ἀγορά, ἓναν ἀκόμα πιὸ καταπιεστικὸ δεσποτισμὸ στὸ ἐργοστάσιο, τὸ γιὰτί ἢ στὸ γραφεῖο, μιὰ αὐξηση τῆς βλαβερότητας τῆς βιομηχανικῆς ἐργασίας καί τῆς ζωῆς στίς πόλεις ὅπως καί μιὰ συχνότητα καί βαρύτητα καταστροφῶν πιὸ μεγάλων, ὀφειλόμενων στήν καπιταλιστικὴ ἀναρχία καί τὴν κούρσα γιά τό κέρδος.

Πολύ πιὸ συχνά, ἀντὶ γιά τὴν ἱκανοποίηση τῶν βασικῶν ἀναγκῶν τῶν πλατιῶν μαζῶν, οἱ πρόοδοι αὐτοὶ ὀδήγησαν σέ μιὰ παραγωγή μιᾶς ὀλόκληρης σειρᾶς τεχνητῶν κι ἀντικοινωνικῶν ἀναγκῶν, ὅπως καί στὸ φούσκωμα παρασιτικῶν κοινωνικῶν στρωμάτων συνδεμένων μ' αὐτές τίς ἀνάγκες, σαπίζοντας ἀκόμα περισσότερο τόν κοινωνικὸ ὕμνο τῆς ἀστικής κοινωνίας.

Παράλληλα, ἡ ἀναλογία τῶν ἐργαζόμενων πού ἀποκλείονται ἀπὸ τὴν παραγωγή μεγαλώνει συνεχῶς στόν κόσμο, ἡ περιθωριοποίηση κι ἡ ἀνάπτυξη τῶν τεχνεδουπόλεων φτάνει σέ τρομερές ἀναλογίες στήν περιφέρεια τοῦ καπιταλισμοῦ, ὅπου ὁ χωρὶς ὄρια ἀνταγωνισμὸς σπρώχνει σέ μερικές χῆρες σέ ἐβδομιάδα δουλειᾶς περισσότερο ἀπὸ 50 ὡς 60 ὥρες, καί ὑπερεκμεταλλεύεται δεκάδες ἑκατομμύρια παιδιὰ πού, ἀπὸ τὴν Ἰνδία ὡς τὸ Μαρόκο ἢ τὴ Βραζιλία, θά πεθάνουν πρὶν ἐνηλικιωθοῦν, γιά νά θρῆψουν τοὺς γονεῖς τους πού διώχτηκαν ἀπὸ τὴ δουλειά.

Ἡ ἐκπαίδευση γενικεύτηκε, τὰ μέσα ἐνημέρωσης κι ἐπικοινωνίας ἔγιναν γιγαντιαῖα, ἀλλά εἶναι ἄλλο τόσο μέσα ἀποβλάκωσης τῶν ἐκμεταλλευμένων μαζῶν. Ἡ μόνη κουλτούρα πού τῆς δίνει ἢ μπορζουαζία εἶναι ἡ ἰδεολογία τῶν σιλάβων τοῦ κεφάλαιου.

Τίς τελευταῖες δεκαετίες καταγράφηκε ἐπίσης μιὰ θυελλώδης καπιταλιστικὴ ἀνάπτυξη στίς χῆρες τοῦ Τρίτου Κόσμου. Παρ' ὄλ' αὐτὰ τό τεράστιο χάσμα πού ὑπάρχει μεταξύ πλούσιων χωρῶν καί φτωχῶν χωρῶν συνεχίζει νά μεγαλώνει ὑποχρεώνοντας, σύμφωνα μέ στοιχεῖα τῆς ἴδιας τῆς Παγκόσμιας Τράπεζας, 800 ἑκατομμύρια ἀνθρώπους, δηλαδὴ τό 1/5 τῆς ἀνθρωπότητας, σέ πραγματικὴ πείνα, τὴν ἴδια στιγμή πού ἡ ὑπερπαραγωγικὴ Ἀμερικὴ μειώνει τίς καλλιεργούμενες ἐπιφάνειες σέ σιτηρὰ γιά νά ἀνεβάσει τίς τιμές. Καί οἱ φυσικὲς καταστροφές εἶναι μιὰ καλὴ δικαιολογία: εἶναι ὁ καπιταλισμὸς πού, στὸ Σαχέλ τῆς Ἀφρικῆς ὅπως κι ἄλλοῦ, δημιουργεῖ τὴν πείνα καί τρέφεται ἀπ' αὐτήν.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι στὴ διάρκεια τῶν 30 ἐτῶν ξέφρενης καπιταλιστικῆς συσσώρευσης τῆς μεταπολεμικῆς περιόδου, τόσο στίς ἰμπεριαλιστικές χῆρες τῆς Δύσης καὶ στήν Ἰαπωνία, ὅσο καί στίς ἀνατολικές χῆρες παραχωρήθηκε μιὰ σημαντικὴ βελτίωση τοῦ ἐπιπέδου ζωῆς σέ πλατιά στρώματα τῆς ἐργατικῆς τάξης. Οἱ μηχανισμοὶ κοινωνικῆς ἀσφάλειας καί δωρεάν ἰατρικῆς περίθαλψης, ἀναπροσαρμογῆς τῶν

μισθών και ασφάλειας δουλειάς πολλαπλασιαστήσαν , τουλάχιστον για μερικές εργατικές κατηγορίες, κάνοντάς τες εξαρτημένες από το "Κράτος-προστάτη". Αυτό το φαινόμενο, εύνοϊμένο από την εκμετάλλευση της παγνόςμιας αγοράς και το κέρδος των ιμπεριαλιστικών προσόδων, κατάληξε να ξεπλωθεί και σε ισχύα στράματα προλετάρων στις χώρες του νεαρού καπιταλισμού, ιδιαίτερα καλά πλασαρισμένων στην αγορά χάρη στο δάρο του πετρελαίου.

Άλλά τί είναι αυτά τά άβαντάξ , δίπλα στη συσάρρευση των πλουτών που έπεςαν την ίδια περίοδο στά χέρια των καπιταλιστών; Αύτά τά πλούτη δέν συνεπάγονται μονάχα την προκλητική πολυτέλεια, την άλαζονική οικειοποίηση και την έμετική σουλτανοποίηση των κυρίαρχων τάξεων. Μετασηματίστηκαν σε νέα μέσα εκμετάλλευσης, δηλαδή σε κεφάλαιο, και δαπανήθηκαν για νέα μέσα κα ταίσεσης. Χρησιμοποιούνται πράγματι να διατηρούν τους στρατούς των γραφειοκρατών με άποστολή τόν έλεγχο της εργασίας των προλετάρων, να αγοράζουν στρατούς μπάταν και μισθοφόρων με άποστολή τή φύλαξη όλων αυτών των χυμωδών προνόμιων , να διαφείρουν σμήνη παρόσιτων κάθε είδους. Κι όλ'αύτά βαραίνουν μ'ένα βάρος πιό μεγάλο από όλοτε τους άμους της εργατικής τάξης.

Έπιπλέον , αυτά τά άβαντάξ που τόσο έξυμνήθηκαν χτές, δέν παρουσιάζονται άκρως σήμερα σαν άλλες τόσες άκαμψίες που έμποδίζουν την πορεία της βιομηχανίας, όταν δέν καταγγέλονται ύποκριτικά σαν οι αίτίες των οικονομικών δυσκολιών; Για να σωθεί η ανταγωνιστικότητα της εθνικής οικονομίας, οι καπιταλιστές κι οι "λοχαγοί έργάτες" τους, οι ψευτοσοσιαλιστές, κι οι ψευτοκομμουνιστές, παλεύουν με μανία σήμερα για να ξεράσει τό στόμα της εργατικής τάξης τά ψίχουλα που της είχαν παραχωρηθεί για 30 χρόνια. Οι καινούργιες μεταρρυθμίσεις γίνονται για να καταργήσουν τις παλιές. Τό "Κράτος-προστάτης" κατεδαφίζεται. Δέν άπομένει παρά τό "Κράτος-άστυκύλακος".

3. Η άναρχία της αγοράς δέν μπορεί να έλεγχθεί

Γιατί λοιπόν υπάρχουν αυτοί οι βάρβαροι κι άπάνθρωποι νόμοι που συντρίβουν τις εκμεταλλευμένες τάξεις κάτω από τό βάρος της ίδιας τους της εργασίας και που έχουν σαν συνέπεια καταστραφικά αποτελέσματα με τέτοια συχνότητα και σταθερότητα;

Γιατί τό κεφάλαιο είναι από τή φύση του άχάριστο από τή μισθωτή εργασία. Δέν μπορεί να υπάρξει χωρίς αυτήν, του είναι τό άλλο άναγκαίο μισό. Ίδιοποιείται, με τή μορφή της* ύπεραξίας, τό μεγαλύτερο μέρος της εργασίας που γίνεται από τους εργαζόμενους. Αύτοί οι τελευταίοι, οι προλετάριοι, επειδή είναι άναγκασμένοι για να ζούν να πουλάνε τή δύναμη εργασία τους στους ίδιοχτητες κεφάλαιου που συγκεντρώνουν στά χέρια τους τά μέσα παραγωγής. Σ'αυτήν τήν άναλλαγή δέν πετυχαίνουν παρά ένα μισθό ίσοδύναμο μ'ένα μικρό μέρος της εργασίας που εκτέλεσαν. Κι άκόμα, μονάχα όταν η εργασία τους είναι χρήσιμη στο κεφάλαιο:

"Άρα, τό κεφάλαιο δέν μπορεί να υπάρξει χωρίς ένα μεγάλο άριθμό από κεφάλαια που παίρνουν τή μορφή των ανταγωνιστικών επιχειρήσεων μεταξύ τους, είτε είναι ιδιωτικές, είτε κρατικές, ή άκόμα κι όταν βαφτίζονται σοσιαλιστικές.

Κάθε επιχείρηση δέν μπορεί να έπιζήσει άν δέν πραγματοποιήσει κέρδος. Αυτό τό κέρδος είναι τόσο πιό σημαντικό, όσο η επιχείρηση είναι άνταγωνίσμη στην αγορά, πράγμα που τήν ύποχρεώνει να επενδύει όλο και περισσότερο από τήν ανταγωνιστική επιχείρηση. Τό αποτέλεσμα είναι ότι τό μέρος της εργασίας που μόλις δημιουργήθηκε (ή ζωντανή εργασία), μοναδική πηγή αξίας, καταντάει να μειώνεται σχετικά με τήν παλιά (νεκρή) εργασία, άποτελούμενη από μηχανές και πρώτες ύλες (δηλ. τό σταθερό κεφάλαιο που η αξία του μεταδίδεται άπλά στο προϊόν, αλλά δέν άναπαραγάγεται). "Άρα τό γενικό ποσοστό κέρδους της οικονομίας, που εκφράζεται από τήν άναλογία μεταξύ ύπεραξίας και επενδυμένου κεφάλαιου τείνει να πέφτει. Έναντια σ'αυτό άντιδρούν οι επιχειρήσεις εκμεταλλευόμενες άκόμα περισσότερο τους εργαζόμενους, ίδιοποιώντας ένα μέρος αξίας πιό μεγάλο άπ'ότι πρωύτερα.

Τό κεφάλαιο, διψασμένο για ύπεραξία, δέν μπορεί να έξασφαλίζει τή λειτουργία του παρά με τό τίμημα ενός καθημερινού πολέμου ένορχηστρωμένου από τις όρδες των γραφειοκρατών μπάταν, πολιτικών και πραχτόρων κάθε είδους, έναντια στην εργατική τάξη, έναντια στις προσπάθειές της να καλύτερεύσει τήν τύχη της και τις συνθήκες ζωής κι άγώνα. Η άβυσσος μεταξύ εκμεταλλευμένων κι εκμεταλλευτών δέν μπορεί λοιπόν παρά να βαθαίνει διαρκώς.

Αυτό άρκει στον καπιταλισμό να ξεπεράσει τις δυσκολίες του; Όχι, γιατί τό αποτέλεσμα αυτής της πυρετώδους δραστηριότητας επενδύσεων είναι ότι η κοινωνία βρίσκεται σε μιά δεδομένη στιγμή με πολλά έμπορεύματα άποθηκευμένα. Πολλά, όχι βέβαια με τήν άπόλυτη έννοια, γιατί μιά ματιά γύρω μας πείθει, ότι λείπουν τά βασικά πράγματα για τήν έπιβίωση πλατιών μαζών, αλλά πολλά σχετικά με τήν ικανότητα άπορρόφησής τους από τήν αγορά. Έχει στή διάθεσή του περισσότερο εργατικά χέρια, άπ'ότι χρειάζεται, όχι μονάχα γιατί υπάρχουν οι μηχανές (που τά άντικαθιστούν) και γιατί οι άρες εργασίας είναι πολλές, αλλά σχετικά με τις άνάγκες της βιομηχανίας. Κι όπως τό κεφάλαιο δέν κατορθώνει να βρει διέξοδο στις αγορές, καταντάει να πλεονάζει και τό κέρδος, παρ'όλες τις προσπάθειες, συνεχίζει να πέφτει.

Ποιά είναι λοιπόν η λύση; Τό κεφάλαιο να είναι άρκετά ύποτιμημένο, όπως κι η δύναμη εργασίας και συνεπώς, τό ποσοστό κέρδους άρκετά άνεβασμένο ώστε η οικονομία να χυμήξει σ'ένα νέο φρενήρη κύκλο συσάρρευσης, με τίμημα μιά άκόμα μεγαλύτερη πίεση πάνω στην εργατική τάξη όλων των χωρών και με μιά άκόμα μεγαλύτερη μιζέρια για τις εκμεταλλευμένες μάζες των κυριαρχούμενων χωρών.

Προπαθεύστε λοιπόν να κυριαρχήσετε αυτήν τήν άναρχία με τόν κρατικό έλεγχο: "Ίσως θά πειθαρχήσετε ως ένα άρισμένο βαθμό τόν ανταγωνισμό της έσωτερικής αγοράς, άν και με τό τίμημα μιάς γραφειοκρατικής ύπερτροφίας. Όστόσο, επειδή οι εθνικές οικονομίες παραμένουν ανταγωνιστικές με-

ταξύ τους, ο πόλεμος όλων ενάντια σ' όλους μεταφέρεται σ' ένα πιο άνεβοασμένο επίπεδο, στην παγκόσμια αγορά. Κι εκεί συγκρούονται τὰ μεγάλα διεθνή τράστ, ιδιωτικά ή δημόσια, πού είναι ανταγωνιστικά κρατώντας άπο πολύ πιο ίσχυρά άπό κείνα τών τοπικών επιχειρήσεων. Αύτά έχουν στη διάθεσή τους όλόκληρες κρατικές μηχανές καθώς και στόλους και πυραύλους για να υπερασπίσουν τὰ συμφέροντά τους. Ο οίκονομικός ανταγωνισμός μετασχηματίζεται λοιπόν σε γενικευμένη ανταγωνιστικότητα μεταξύ κρατών, δηλαδή σε ανταγωνιστικές όρέξεις, όχι μονάχα οίκονομικές κι έμπορικές, αλλά επίσης διπλωματικές, στρατηγικές και στρατιωτικές.

Ο ανταγωνιστικός άγώνας μετασχηματίζεται σε άγώνα σ' όλα τὰ μέτωπα για τις ζώνες έπιρροής και "κυληγιού" πού καθεμιά παρουσιάζει τό δικό της βαθμό οίκονομικών δυνατοτήτων και κρατικής δύναμης, διαφαρετικό άπό τόν βαθμό ανάπτυξης τών άλλων, είτε στό έσωτερικό της, είτε στις συγκρούσεις στό διεθνή στίβο. Κι άρα καθιστά αύτά τὰ Κράτη, άλλα λιγώτερο, κι άλλα περισσότερο έκτεθεμένα στις έπιθέσεις τών μεγάλων ίμπεριαλιστικών δυνάμεων.

Η Γερμανία και ή Ίαπωνία, άποδιοπομπαί οι τράγοι του τελευταίου ίμπεριαλιστικού μακελειού, ίσοπεδώθηκαν χτές, αλλά νάτες πάλι πού άπειλούν τήν περήφανη Άμερική μέσα στις ίδιες τις ύπερκοροσμένες άγορές της, ενώ ή ρώσικη ζώνη, ύπερστρατιωτικοποιημένη για να έξισοροσπήσει τή δύναμη τών Ε.Π.Α., έκδηλώνει άκόμα μιά σχετική έλλειψη κεφαλαίων.

Άπό κεί και πέρα, για τόν καπιταλισμό, μόνο ένας νέος πόλεμος μπορεί να έπιτρέψει, στό κάτω-κάτω της γραφής, τό γενικό ξαναμοίρασμα του κόσμου, άπαραίτητου για μιά νέα ανάπτυξη τών παραγωγικών δυνάμεων.

Ποιό είναι λοιπόν τό άποτέλεσμα αύτου του είδους λύσης τών κρίσεων; Αύτό πού ήδη κατάγγελλνε τό Μανιφέστο στό 1848: "ή προετοιμασία κρίσεων πιο γενικών και πιο δυνατών, πού πάει να πεύ μείωση τών μέσων για να άποτραπιούν".

4. Τὰ άστικά δικαιώματα είναι μιά μυστικοποίηση για τήν έκμεταλλευμένη τάξη

Είναι σ' όνομα της υπεράσπισης της δημοκρατίας ενάντια στό φασισμό πού τό παγκόσμιο προλεταριάτο σύρθηκε στό 29 ίμπεριαλιστικό μακελειό, με τήν όλόκληρωτική ύποστήριξη της σταλινοποιημένης Διεθνούς, ενώ στη ναζιστική Γερμανία, ή μπουρζουαζία δικαιολογούσε άπό τή μεριά της, τόν πόλεμο με τήν υπεράσπιση ενός δήθεν έθνικού σοσιαλισμού ενάντια στόν ίμπεριαλισμό τών "πλουτοκρατικών" δημοκρατιών κι ή ίαπωνική μπουρζουαζία ίσχυριζόταν ότι θά χειραροστούσε τήν Άσία ενάντια στους λευκούς ίμπεριαλισμούς.

Στό τέλος του 2ου ίμπεριαλιστικού πολέμου, διακηρύχθηκε ότι ή συνεχής κατάχρηση τών

δικαιωμάτων, οι νέες έλευθερίες κι ή νομική ίσότητα έπρεπε να έπιτρέψουν να λυθούν χωρίς συγκρούσεις, χωρίς βία, κάτω άπό τήν ύψηλή προστασία του Ο.Η.Ε. και της παγκόσμιας διακήρυξης τών Δικαιωμάτων του Άνθρώπου, οι αντιφάσεις μεταξύ τών τάξεων και μεταξύ τών Κρατών, μεταξύ του άτόμου και της κοινωνίας. Άκόμα κι ο ψευτικός ρώσικος σοσιαλισμός εύθυγραμμίστηκε τελικά με αύτήν τή θέση με τό περίφημο 209 Συνέδριο του ΚΚΣΕ, με τήν είρηνηκή συνύπαρξη, τους δημοκρατικούς, κοινοβουλευτικούς κι έθνικούς δρόμους για τό σοσιαλισμό.

Τί σημαίνει ίσότητα δικαιωμάτων στό καπιταλιστικό σύστημα έπιβεβαιώθηκε πλατιά με τό άντι-ίμπεριαλιστικό κύμα της 2ης μεταπολεμικής περιόδου. Αύτό τό κύμα έδωσε παντού μιά σοβαρή άθηση στις παραγωγικές δυνάμεις. Άλλά ή κατάχτηση της άνεξαρτησίας και της νομικής ίσότητας μεταξύ τών έθνών, μέσα στό πλαίσιο του Ο.Η.Ε., κατάργησε τό γεγονός ότι ο καπιταλισμός δεν μπορεί να μένει κλεισμένος μέσα στό σύνορα; (κι ότι τείνει να τὰ ξεπεράσει, πράγμα πού άπό τήν άλλη μεριά σημαίνει άνοιγμα τών συνόρων του σ' άλλα έθνικά κεφάλαια;) Άπεναντίας: Πότε τό χέρι πού βάλανε οι μεγάλοι ίμπεριαλισμοί πάνω στις πρώτες ύλες δεν ήταν τόσο μεγάλο, ποτέ ή μάζα τών ίμπεριαλιστικών επενδύσεων τόσο γιγαντιαία, ποτέ τό διεθνές χρέος τόσο κολοσσιαίο, σε σημείο πού πολλές χάρες είναι ύποχρεωμένες να ύφίστανται τή διχτατορία τών μεγάλων τραπεζών Κρατών και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, πού τους ύπαγορεύουν ως τήν πιο μικρή λεπτομέρεια τήν οίκονομική, χρηματιστική και κοινωνική πολιτική τους κι άρα κι άστυνομική πάνω στις μάζες. Η Άγγυπτος και τό Περού, ή Τουρκία κι ή Σενεγάλη έκαναν, πριν άπό πόσους άραγε, τή θλιβερή έμπειρία.

Ποτέ χωρίς άμφιβολία, τὰ διπλωματικά και στρατιωτικά δίχτυα πού σφίγγουν όλες τις χάρες του κόσμου δεν ήταν τόσο πυκνά, ποτέ ή ιδέα της ίσότητας τών έθνών δεν δεινοπάθησε τόσο πολύ. Άλλά πώς οι χάρες πού άπόκτησαν τελευταία τήν έθνική άνεξαρτησία τους, θά μπορούσαν να ξεφυγουν άπό αύτή τή λαβίδα, ενώ τήν ίδια στιγμή άκόμα κι αυτές οι παλιές καπιταλιστικές κι ίμπεριαλιστικές δυνάμεις, όπως ή Γερμανία κι ή Ίαπωνία, ή Άγγλία κι ή Παλλία είναι καταδικασμένες να είναι πολιτικοί δορυφόροι;

Τί σημαίνει νομική ίσότητα, οι έργαζόμενοι, οι ίνδιάνοι, οι μαύροι άμερικάνοι, οι έργάτες μετανάστες στην Εύρώπη, στις Ε.Π.Α. ή άλλου, ή προλεταρία γυναικα πού ύφίσταται τή διπλή σκλαβιά του έργοστάσιου και της οίκοιακής έργασίας σ' όλα τὰ μέρη της γής, κι άλλοι πολλοί εκμεταλλευμένοι, τή νοιάδουν καθημερινά πάνω στό πεταύ τους. Τί αξία έχουν πράγματι όλες αυτές οι διασηρύξεις άρχών και οι συνταγματικές έγγυθσεις μπροστά στην πραγματικότητα του καπιταλισμού, πού βασίζεται στόν ανταγωνισμό μεταξύ τών εργατών και πού καλλιεργεί στην πράξη, άν όχι και νομικά, όλες τις παλιές προλήψεις, όλες τις διαφορεκάστας ή ράτσας, έθνικότητας ή φύλου, ηλικίας ή κουλτούρας κι ειδίκευσης, για να βάλει άντιμέτωπους τους μέν ενάντια στους δε;

Κι ιδίως, η ισοτιμία μεταξύ του έμμεταλλευ τῆ καί του έμμεταλλευμένου, τί φανταστική μυστικοποίηση. Ο Ινδιάνος άγρότης του Μεξικού δέν άείζει δεκάρα μπροστά στον ίδιοκτητη γῆς, ο νότιο-αφρικάνος μεταλλωρύχος άνόμα λιγώτερο μπροστά στί άφρευτικό του τράστ. Άλλά παρ'όλα τά δικαιώματα καί τίς έγυθήσεις, πού είναι τό άληθινό βάρος όταν στίς Ε.Π.Α ο άμερικάνος εργάτης άντιπαράτίθεται στό μάνατζερ ένός άπό τά δυνατώτερα δι εθνή τράστ; Πόση βαρύτητα έχουν άνόμα καί χιλιάδες άπό τ'άδέλφια του άπέναντι σ'αυτό τό άφρευτικό; Ο νόμος, φτιαγμένος άπό τούς έμπροσώπους του λαού, τούς δίνει βέβαια τό δικαίωμα άπεργίας, άλλά δέν τούς έρθει ή ιδέα νά του κάνουν μία σοβαρή χρήση, δηλαδή όταν χρησιμοποιώντας το χτυπάει πραγματικά τά συμφέροντα του κεφάλαιου, είναι ο ίδιος νόμος πού πρόβλεψε νά εξαιολύσει πάνω τους, μέ τόν πιό δημοκρατικό τρόπο όλου του κόσμου, όλόκληρες στρατιές γραφειοκρατών καί δικαστών, μπάτσων καί είδικών δυνάμεων, δημοσπονδιακών ή τοπικών, ιδιωτικές μιλιτίσιες ή άνόμα κι επαγγελματίες δολοφόνους, πού βιάζονται νά συμπληρώσουν τή δουλειά σαμπωταρίσματος των συνδικαλιστών γραφειοκρατών πούχουν τό ένα πόδι στην κυβέρνηση καί τ'άλλο στον υπόκοσμο, κι όλ'αυτά γιά νά διατηρηθεί ή πανίερη έλευθερία εργασίας.

Οι περίφημες έλευθερίες τύπου, συγκέντρωσης, άνόμα καί στίς πιό φιλελεύθερες δημοκρατίες, είναι μία υποκρισία χωρίς προηγούμενο, όταν δέν περιορίζονται άπό τό νόμο. Δέν χρειάστηκαν ποτέ τόσα κεφάλαια, όσα σήμερα, γιά νά άνοίξει μία έφημερίδα. Ποτέ τό μονοπώλιο των μέσων ένημέρωσης, ιδίως μέ τήν τηλεόραση καί τό ράδιο, δέν κρατιέται σ'ένα τόσο μικρό άριθμό χεριών. Η συγκέντρωση τῆς ίδιοκτησίας γῆς κι ο έλεγχος του Κράτους άπαγορεύουν πραχτικά νά βρεθούν χώροι συγκέντρωσης των εργαζόμενων πού θάχαν άνάγκη, άνόμα κι όταν ο νόμος τούς τό έπιτρέπει θεαρητικά.

Η συνεχής έπίκληση των Δικαιωμάτων του Άνθρώπου δέν χρησιμοποιείται παρά γιά νά καλύπτει παντού, άνόμα καί στίς πιό έλλειπτομένες δημοκρατίες, τήν προσφυγή, όλο καί πιό συστηματική, στά βασανιστήρια φυλακισμένων καί τήν πολιτική δολοφονία. Τί παρηγοριά, αυτές οι φιλοσοφικο-νομικές διακηρύξεις γι'αυτούς πού τό κεφάλαιο δέν άφήνει άλλη πραγματική έλευθερία παρά νά ζούν καί νά πεθαίνουν γι'αυτό, κι άλλο δικαίωμα παρά νά τραγουδάνε ύμνους γι'αυτή τή σκλαβιά.

5. Τό άστικό Κράτος δέν είναι γιά εκδημοκρατισμό, αλλά γιά καταστροφή

Τί σημασία μπορεί νάχει ή καθολική ψῆφος, όταν ή δύναμη των τράστ είναι τέτοια πού μπορούν ν'άγοράζουν τούς βουλευτές κι όλόκληρα κόμματα, όταν κατορθώνουν τόσο εύκολα νά κάνουν δικούς τους τούς δημόσιους λειτουργούς καί τούς άξιωματικούς; Τί ένδιαφέρον έχουν σήμερα τά κοινοβούλια, άπό τότε πού ή συγκέντρωση του χρηματιστικού κεφάλαιου έχει σάν συνέπεια νά τούς άφαιρεί κάθε έξουσία άπόφασης καί δέν τούς άφήνει άλλη λειτουργία παρά τή διακοσμητική; Τί νόημα

έχουν, μ'αυτές τίς συνθήκες, οι έκλογές, πού όλο καί πολλαπλασιάζονται, γιά τό κοινοβούλιο καί τούς δήμους, είτε άνόμα στίς έπιχειρήσεις, άν δέν γίνονται γιά νά δίνουν μερικές άρρομισθίες στους έμλεγεμένους άντιπρόσωπους, πού ο ρόλος τους είναι νά καταπατούν τά συμφέροντα των έντολοδόχων καί νά τούς έξοπατούν, πείθοντάς τους ότι, χάρη σ'αυτό τό σύστημα, μπορούν νά έπηρεάσουν τήν πορεία του καπιταλισμού καί νά τόν κάνουν του χειροῦ τους;

Η βία των κοινωνικών αντιφάσεων, πού ξεσπάνε στίς περιφερειακές καπιταλιστικές χώρες, έρχεται νά υπενθυμίσει σέ ποιό σημείο αυτοί οι ίδιοι οι έργοί μηχανισμοί τῆς κοινοβουλευτικής δημοκρατίας είναι άνίκανοι νά άντισταθούν στό παραμικρό κοινωνικό τράνταγμα. Ο στρατός παίρνει τότε άμεσα τά πράγματα στα χέρια του μέ τή συνεργασία, όλο καί πιό συχνά, των φιλελεύθερων, δημοκρατικών καί δήθεν εργατικών κομμάτων.

Στίς πιό γέρινες καπιταλιστικές χώρες, στίς δυτικές ήμπεριαλιστικές χώρες, ή ενεργή συν εργασία ίσχυρών κομμάτων πούχαν στόχο τή συμπύλιωση των ταξικών συμφερόντων, έπέτρεψε νά προωθηθεί ως τό ζενίθ ο δημοκρατικός τρόπος διακυβέρνησης. Αυτά τά κόμματα, είτε είναι έντελώς δημοκρατικά μικροαστικά, είτε εργατικά-άστικά, δηλαδή εργατικά στή σύνθεσή τους καί στήν έπιρροή τους, άλλά άστικά στήν πολιτική τους, έναλλάσσουν περιόδους νομιμόφρονσης άντιπολίτευσης στό κοινοβουλευτικό έπίπεδο, μέ περιόδους συμμετοχής στην κυβέρνηση, ακολουθώντας καί στίς δύο περιπτώσεις τή στείρωση των εργατικών άγώνων καί τό δυνάμωμα τῆς μηχανῆς του καπιταλιστικού Κράτους. "Ετσι, ή καταστολή τῆς "ρομαντικής" τρομοκρατίας τύπου Έρυθρών Ταξιαρχιών στην Ιταλία, ήρθε γιά νά υπενθυμίσει σέ ποιό σημείο αυτά τά κόμματα βοήθησαν τό Κράτος νά περάσει μονομιάς στή νόμιμη κατάσταση πολιτορίας, στην παραμικρή ένδειξη κοινωνικής έξέγερσης ένάντια στή δημοκρατική τάξη, πρίν άνόμα ή εργατική τάξη μπει σέ κίνηση σέ μεγάλη κλίμακα.

Κι είναι αυτή ή έξωτερική άντεπαναστατική μορφή τῆς δημοκρατίας, πού ή μπουρζουαζία διατηρεί μονάχα γιά νά κρύβει τήν κυριαρχία της, πού ή εργατική τάξη έπρεπε νά υπερασπίσει μέ κάθε θυσία, καί πάνω στην όποία έπρεπε νά στηριχτεί γιά νά πολεμήσει τήν καπιταλιστική τάξη;

Στήν Ισπανία, άφου ο φραγκισμός πέρασε μέ έπιτυχία τή σκυτάλη στή δημοκρατία μέ σκοπό νά μπει φράγμα στην εργατική πάλη, δέν βλέπουμε τή βραζιλιάνικη καί πολωνική μπουρζουαζία νά νοιώθουν τόν πειρασμό, μέ τή σειρά τους, γιά μορφές άνοίγματος καί πλουραλισμού;

" Η σύγχρονη κυβέρνηση, έλεγε τό Μανιφέστο του 1848, δέν είναι παρά μία έπιτροπή πού διαχειρίζεται τίς κοινές υποθέσεις τῆς τάξης των καπιταλιστών".

"Όσο περισσότερο τό Κράτος είναι δημοκρατικό, τόσο περισσότερο άφήνει τό έλεύθερο παιχνίδι στίς δυνάμεις τῆς μπουρζουαζίας, τόσο περισσότερο πέρνει στά χέρια των πιό ίσχυρών άστικών δυνάμεων, δηλαδή σέ μία άπειροέλαχιστη χούφτα τεράστιων χρηματιστικών ομάδων, πού δέν άκούονται μονάχα νά έμμεταλλεύονται τήν εργατική τάξη

, αλλά καταστρέφουν κάθε μέρα όλο και μεγαλύτερες μάζες αγροτών κι ως αυτούς τους ίδιους τους μικροαστούς, της υπαίθρου και της πόλης, που παρ' όλα αυτά στέκονται γονατιστοί μπροστά στη δύναμή τους.

"Όσο περισσότερο τό Κράτος είναι δημοκρατικό, τόσο περισσότερο καταφέρνει να κάνει να συμμετέχουν στη διαχείρησή του τους ίδιους τους προλετάριους, τόσο περισσότερο αλυσωδένεται ή εργατική τάξη, και τόσο περισσότερο εμποδίζεται στην πάλη της ενάντια στην τάξη των καπιταλιστών.

"Όσο περισσότερο τό Κράτος είναι δημοκρατικό, τόσο περισσότερο φαίνεται να είναι πάνω από τις κοινωνικές τάξεις κι ολόκληρη την κοινωνία, τόσο περισσότερο τή λυώνει στην πραγματικότητα με τό βάρος του και τόσο περισσότερο πραγματοποιεί την άπρόσπλη διχτατορία του κεφάλαιου.

6. Η κοινωνία είναι ώριμη για τόν κομμουνισμό

"Από τήν άρχή του 20ου αιώνα, δηλαδή από τότε που μιιά χούφτα τράστ και Κράτη μοιράζονται και ξαναμοιράζονται τόν κόσμο, ό καπιταλισμός έφτασε στο ύπέρτατο στάδιο, στον ίμπεριαλισμό, που είναι "ό προδόλαμος του σοσιαλισμού", όπως τ'όλεγε ό Δένιν.

"Από παλιά, ήδη, ή κοινωνία είναι σφαιρικά ώριμη για τόν κομμουνιστικό μετασχηματισμό, άκόμα κι αν ληφτούν υπόψη οι μεγάλες διακυφορές ανάπτυξης μεταξύ των διάφορων περιοχών του κόσμου. Γι' αυτό ή σύγκρουση από τή μιιά μεριά των σύγχρονων παραγωγικών δυνάμεων, της συλλογικής εργασίας, της συλλογικής ζωής και του πιο καθαρού προϊόντος τους, του προλεταριάτου, κι από τήν άλλη μεριά αυτών των ίδιων των σχέσεων, δηλαδή του κεφάλαιου, της αγοράς και των Κρατών που τίς υπερασπίζονται, παίρνει όλο και περισσότερο τή μορφή μιιάς κολασμένης διαδοχής κρίσεων, πολέμων και κάθε είδους καταστροφών.

Αυτή ή καταστροφική πορεία δέν θά σταματήσει παρά με τήν βίαιη ανατροπή του καθεστώτος, που θά επιτρέψει στην κοινωνία να άποσπάσει τίς παραγωγικές δυνάμεις από τους τυφλούς νόμους του κεφάλαιου και να τίς βάλει στην υπηρεσία της ανάπτυξης της ανθρωπότητας.

"Όποια και νάαι ή διάρκεια του κομμουνιστικού μετασχηματισμού ολόκληρης της κοινωνίας, μόναξα αυτή θά επιτρέψει να αντικατασταθεί ή γενικευμένη άναρχία από τή συγκεντρωτική διεθνή διαχείρηση των παραγωγικών ικανοτήτων της ανθρωπότητας, των φυσικών πόρων και των πλουτών ολόκληρου του πλανήτη, να καταργηθεί ή κοινωνική διαίρεση της εργασίας και οι κοινωνικές τάξεις, να ξεπεράσει με τήν άφιλοκεροδή άλληλεγγύη τίς άσχημες γεωγραφικές και κλιματολογικές συνθήκες, να καλύψει τίς υπάρχουσες διακυφορές μεταξύ πλούσιων και φτωχών χωρών κι άρα τό χάσμα μεταξύ έθνών και φυλών, να τελειώσει μιιά για πάντα με τήν οικιακή σλαβιά και τήν κοινωνική κατωτερότητα της γυναίκας

, να καταστρέψει τόν ανταγωνισμό μεταξύ πόλεων κι υπαίθρου, να άποφύγει τέλος τίς επικίνδυνες συνέπειες της βιομηχανίας και να σταματήσει τή διαδικασία εξάντλησης της γής και των ανθρώπων, που άπορρέει άναγκαία από τους νόμους του κεφάλαιου.

Ουτοπία: θά φωνάξουν οι άστοί ιδεολόγοι: "Αλλά ό καπιταλισμός δέν έδωσε ήδη, με τίς προόδους της αγροτικής μοντέρνας τεχνικής, λύσεις για να τραπεύ ό πληθυσμός όλου του κόσμου, έφ'σον τούλάχιστον έλευθερωθούν τά υπάρχοντα μέσα παραγωγής από τό μονοπώλιο των ιδιοκτητών γής και από τήν έπιρροή της καπιταλιστικής αγοράς; Δέν υπάρχουν ήδη, σε παγκόσμια κλίμακα, άρκετά μοντέρνες τεχνικές που να επιτρέπουν να μειωθεί αισθητά ό χρόνος εργασίας, να ικανοποιηθούν οι πιο άμεσες ανάγκες σε άγαθά πρώτης ανάγκης, έφ'σον ένωματωθεί στη διαδικασία παραγωγής ή μισή ανθρωπότητα που είναι σήμερα άπέξω με τό μηχανισμό της μισωτής εργασίας, κι έφ'σον άπαγκτιστραθούν οι μηχανές από τους τυφλούς νόμους του κεφάλαιου;

Είναι πράγματι τόσο παράξενο να φανταστεί κανείς ότι μπορούμε να έγκαταλείψουμε προοδευτικά τήν αγορά, στην κλίμακα του πλανήτη, διαχειριζόμενοι συγκεντρωτικά τήν παραγωγή και τήν κατανάλωση όλης της ανθρωπότητας; Είναι ή ίδια ή πορεία του καπιταλισμού που σπρώχνει προς τά κεί άνοπάρευχτα. Στα πιο ίσχυρά τράστ δουλεύουν μιιά ζι εκατοντάδες χιλιάδες και μερικές φορές εκατομμύρια άνθρωποι που στο έσωτερικό αυτών των τεράστιων επιχειρήσεων, δέν έχουν καθόλου άναγκή της αγοράς για να κυκλοφορήσουν τά προϊόντα που κατασκευάζουν.

"Ο διεθνής καταμερισμός της εργασίας προώθηθηκε ήδη σε τέτοιο σημείο, που τά συνήθη έμπορεύματα που πουλούνται σ' όλον τόν πλανήτη έμπεριέχουν εργασία που έγινε από εργάτες όλων των ήπειρων, ένα σημείο όπου ή δύναμη κι ή ταχύτητα των σύγχρονων μέσων επικοινωνίας επιτρέπουν να καταμετριοούνται μ' ένα πάτημα κουμπιού μάζες πληροφωριών παρμένων σ' όλες τίς γωνίες της γής. Τεράστιες άλυσίδες καταστημάτων συγκεντρώνουν ένα αύξανόμενο μέρος της κατανάλωσης. Γιγαντιαίες επιχειρήσεις ή δημόσιοι οργανισμοί έλέγχουν τήν κατοικία εκατομμυρίων ανθρώπων. Ένα τεράστιο μέρος του πληθυσμού τρέφεται, τούλάχιστον μερικά, στα συλλογικά έστιατόρια. "Αλλά ό καπιταλισμός συνεχίζει αυτήν τή διαδικασία κοινωνικοποίησης με τόν τρόπο του, σπρώχνοντας μέχρι τό παράλογο τόν ανταγωνισμό μεταξύ των τράστ και των Κρατών και κάνοντας τή ζωή όλο και πιο άυπόφορη για τίς πλατιές μάζες.

Θάαι άπειρα πιο εύκολο να ένυθει σε μιιά παραγωγική μονάδα ή εργασία των χιλίων μεγαλύτερων επιχειρήσεων του κόσμου που έλέγχουν ήδη ένα μεγάλο μέρος των δημοιουργούμενων πλουτών και να ένωματωθεί εκεί προοδευτικά τό υπόλοιπο της παραγωγής, να περάσουμε από τίς μικρές μονάδες άτομικής παραγωγής στις σύγχρονες επιχειρήσεις, που συγχρονίζουν τήν εργασία εκατοντάδων χιλιάδων εργατών και μερικές φορές περισσότερων. Θάαι, χωρίς άμφιβολία, άπειρα λιγώτερο δύσκολο να ένυθούν σε μιιά μονάχα κοινωνική μονάδα 150 έθνη και Κράτη, από τό να ένυθούν, όπως ήταν χτές, 350

γερμανικά Κράτη σ' ένα ένιατο 'Εθνικό Κράτος'.

Τό μεγαλύτερο μέρος τών παραγωγικών κα-
θηκόντων γίνανε ήδη άρκετά άπλά, ώστε ένα πλατύ
μέρος του πληθυσμού, πού όλο και θά αύξάνεται,
νά μπορεί νά τά έπιπλώσει. Είναι λοιπόν στό χέ-
ρι μας νά μοιραστούν μεταξύ όλων τών μελών τής
κοινωνίας οι πιό δύσκολες κι άχαρες δουλειές,
πού ή μηχανή δέν μπορεί άκόμα νά κάνει και νά
άρχίσουν νά κατανέμονται μεταξύ όλων τά παρα-
γωγικά, διοικητικά και διανοητικά καθήκοντα, έ-
φσον βέβαια τελειώσουμε μιιά γιά πάντα μέ τούς
νόμους του κεφάλαιου'.

Ό καπιταλισμός, συσσωρεύοντας όλα τά
ύλικά του κομμουνιστικού μετασχηματισμού τής κοι-
νωνίας, δέν άρκείται νά κάνει αυτή τή διεξοδό ά-
ναγκαία ώστε νά άποπαστεί ή άνθρωπότητα από τά
βάσανα, πού οι συνέπειές τους τήν παιδεύουν, άλ-
λά παράγει επίσης τή δύναμη πού θά άπαλλάξει τήν
άνθρωπότητα άπ' αυτόν: τό προλεταριάτο.

7. Τό προλεταριάτο είναι ό νεκροθάφτης του καπιταλισμού

Η άστική τάξη έκδικήθηκε τίς κρούδες πού
τής είχε προκαλέσει ή Όχτωβριανή επανάσταση μ'
ένα κανιβαλισμό χωρίς προηγούμενο. Έκει όπου
ή κοινοβουλευτική δημοκρατία και τά "άποθέματα"
του πλουραλισμού και τής δημοκρατικής έναλλαγής
στήν κυβέρνηση δέν μπόρεσαν νά συγκρατήσουν τή
φύρα του προλεταριάτου και όπου ή συνεργασία τών
ρεφορμιστών γραφειοκρατών νά παραπλανήσουν τή
διαμφτυρία του και νά τήν κάνουν ταιριαστή μέ
τήν άστική τάξη, ό φασισμός έξασφάλισε τήν υπο-
χρεωτική συνέναισή του στην έμπεριαλιστική τάξη.
Σπάζοντας τόν προσατολισμό και τήν οργάνωση
του προλεταριάτου σέ διεθνή κλίμακα, ό σταλινι-
σμός ήταν ό πολιτικός πράχτορας αυτής τής υπο-
ταγής. Στή Ρωσία, τήν έπέβαλλε άμεσα μέ τήν
κατεδάφιση του κομμουνιστικού κόμματος και του
προλεταριακού Κράτους, μέ τήν έξόντωση όλόκλη-
ρης τής παλιάς επαναστατικής φρουράς και τόν ά-
μεσο και διχτατορικό έλεγχο του προλεταριάτου.

Μέ τό κύμα τής εύημερίας τής μεταπολεμι-
κής περιόδου, ή μπουρζουαζία, μέ τήν ένεργή συν-
εργασία του σοσιαλδημοκρατικού ρεφορμισμού και
του σταλινικού νεο-ρεφορμισμού, έκανε ένα σωρό
κοινωνικές μεταρρυθμίσεις, πού ή έργατική τάξη
τίς πλήρωσε προκαταβολικά μέ τό αίμα δεκάδων έ-
κατομμυρίων δικών της στά πεδία τών μαχών, ή
στους βομβαρδισμούς, και μέ πρωτοφανή δυστυχία
στή διάρκεια του πολέμου και τής άνοικοδόμησης.

Άλλά ή έργατική τάξη ένωματώθηκε πράγ-
ματικά, άστικοποιήθηκε τελικά όπως τό άνάξαν
όλοι οι ιδεολόγοι τής μπουρζουαζίας, μήπως έπα-
ψε μιιά γιά πάντα νάχει διαφορετικά συμφέροντα μέ
τίς άλλες τάξεις γιά νά "λιώσει μέσα στό λαό",
όπως θά ήθελαν νά γίνει πιστευτό οι πωλημένοι
θεωρητικοί τής μοσχοβίτικης Νομενλατούρας*; "Αν

(*) Έπίσημος ρωσικός όρος γιά νά όνομα-
στεί ή "γραφειοκρατία", και πιό ειδικά, τά άνώ-
τερα στελέχη της.

έντελως παράλογα, αυτό ήταν άληθινό, γιατί λοι-
πόν φρουσιώνουν όλο και πιό πολύ τά σώματα κατα-
στολής και, πιό κοιμά, τά σώματα "πρόνοιας" (ψυχο-
λόγοι κι άλλοι κοινωνικοί λειτουργοί), εκεί όπου
οι όπιορτσονιστές, οι παπάδες κι οι άγιοταλλάχη-
δες χάνουν τήν έπιρροή τους;

Στήν πραγματικότητα, τά όπλα πού διαθέτει
θεωρητικά ή έργατική τάξη έγιναν άκόμα πιό ίσχυ-
ρά. Οι τάξεις του προλεταριάτου πλήθυναν. Η βιο-
μηχανική συγκέντρωση του δίνει όλο και πιό μεγα-
λύτερη δύναμη, άν και οι άστοι έμπειρογνώμονες
προσπαθούν μ' όλα τά μέσα νά μειώσουν τίς έπανα-
στατικές συνέπειες. Η μόρφωση κι ή πειθαρχία, πού
τόσο γεννάιδωρα μοιράστηκε στους προλετάριους
στά βιομηχανικά κότεργα και στους άστικούς στρα-
τούς, γίνονται όλο και πιό άπειλητικά όπλα γιά
τόν καπιταλισμό, άν ή έργατική τάξη ξέρει νά τά
χρησιμοποιεί γιά τά δικά της συμφέροντα.

Κι ενώ ή πορεία του κεφάλαιου όξύνει όλο
και περισσότερο τόν άνταγωνισμό μεταξύ τών άστών
και τούς σπρώχνει νά άλληλοτρώνονται διαρκώς, ρί-
χνει άπότομα μιζες μικροαστών και καταστραμμένων
άγροτών στό προλεταριάτο, έξισώνει κι ένοποιεί ό-
λο και περισσότερο τίς συνθήκες ζωής κι έργασίας
τών προλετάριων, γκρεμίζει τά τείχη μεταξύ άν-
δρών και γυναικών, χρησιμοποιώντας τους στην πα-
ραγωγή, άνακατεύει τίς έθνικότητες στόν τόπο δου-
λειάς και στην ίδια συνουσία μέ άτελείωτες έργα-
τικές μεταναστεύσεις.

Κι άν ή μπουρζουαζία και οι ρεφορμιστές
λακέδες τους σκυλιάζουν νά ξαναχτίσουν αιώνια αυ-
τά τά τείχη κι αυτές τίς διαιρέσεις, μπορούν νά
καθυστερούν, αλλά όχι νά άποτρέψουν όριστικά τά
άποτελέσματα μιιάς διαδικασίας πού καταδικάζει ά-
δυσάπυτα τούς προλετάριους νά παλεύουν γιά νά
υπερασπίσουν τίς συνθήκες ζωής κι έργασίας, δια-
ρκώς άπειλούμενες από τούς νόμους του κεφάλαιου
και τούς σπρώχνειδρα νά ξεπεράσουν τόν άνταγωνι-
σμό μεταξύ τους, πάνω στόν όποιο βασίζεται ή δύ-
ναμη τής μπουρζουαζίας. "Αν ή ένότητα πού γεννιέ-
ται άπ' αυτήν τήν προσπάθεια, καταστρέφεται κατά
καιρούς από τίς μη εύνοϊκές συνθήκες, από τή χτη-
νώδεια τής άστυνομίας ή από τό σαμποτάζ τών δη-
θεν έργατικών τάσεων, πωλημένων στόν αντίπαλο,
είναι υποχρεωμένη, παρ' όλ' αυτά, νά ξαναγεννιέται ά-
κόμα πιό ίσχυρά κάτω από τό μαστίγιο του κεφα-
λαιου.

Η περίφημη άπεργία τών πολωνών έργατών
του καλοκαιριού 1980 έρχεται γιά νά υπενθύμισει
τί τεράστια δύναμη κρύβεται στους μύς του κοιμι-
σμένου προλεταριακού γίγαντα. Ένα χρόνο πριν, ή
κατάρρευση του ίρανικού στρατού, ένος από τούς
πιό μοντέρνους στόν κόσμο, υπενθύμισε ότι είναι
οι στρατιώτες αυτοί πού χειρίζονται τά όπλα, ότι
αυτοί οι στρατιώτες είναι σέ μεγάλο μέρος έργα-
ζόμενοι κι ότι ή καρδιά τους μπορεί νά συγχρονί-
ζεται στό χτύπημά της μέ κείνη τών ταξικών άδελ-
φών της, έδειξε ότι τά πιό τελειοποιημένα κανόνι
α δέν είναι παρά σιδερικά, άν οι στρατιώτες άρνη-
θούν νά τά χρησιμοποιήσουν. Και τί δύναμη δάχει
τότε τό προλεταριάτο άν χρησιμοποιήσει αυτά τά
όπλα γιά δικό του λογαριασμό;

Η πάλη τής έργατικής τάξης δυναμώνεται σή-
μερα από τούς προλετάριους πού σηκώνουν κεφάλι σ'
όλες τίς ήπείρους, πού χτές ήταν άποικίες και ό-

που η καπιταλιστική ανάπτυξη ήταν άστραπιαία.

Αυτοί οι καινούργιοι προλετάριοι μπαίνουν στη μάχη με τον έπαναστατικό αούδαρητισμό που τους δίνει η παντελής άπουσία άποθεμάτων. Συχνά κεντρίζονται από τους πρόσκατους άγώνες έθνικης χειραφέτησης, και κάνουν χίλια κομμάτια τό μύθο των "έθνικών σοσιαλισμών" πραγματοποιούμενων, όπως στην Άλγερία, με την άρμονική συνεργασία όλων των τάξεων. Έπί πλέον μεγάλα διεθνή μεταναστευτικά ρεύματα τους σπρώχνουν στις ίμπεριαλιστικές μητροπόλεις, όπου σχηματίζουν τά πιο μαχητικά τμήματα της έργατικης τάξης και παρασύρουν τό σύνολο στην πάλη.

"Όταν ό ίμπεριαλισμός θάχει πάρει πίσω από την έργατική τάξη, τίς έγγυήσεις που τόν προστατεύουν από τίς αντίδράσεις της για έξέγερση, θά άπωχαλινώσει πάλι χήν προλεταριακή πάλη. Κι οι θεωρίες άστικοποίησης της έργατικης τάξης και της έπανάστασης, που ήδη έχουν γίνει από τους περιθωριακούς, τόσο άγαπητών στον Μαρκούζε, όλο τό άνακάτεμα των ρεφορμιστικών θεωριών για ξεπέραςμα του καπιταλισμού ή των νέων δρόμων προς τό σοσιαλισμό, τόσο άγαπητών στους σοσιαλ-δημοκράτες και τους κληρονόμους του σταλινισμού, χωρίς να μιλάμε για τους τσαρλατανισμούς του "ύπαιρκτου σοσιαλισμού" στην άνατολική Ευρώπη, θά έξαφανιστούν.

"Άπ'όλες τίς τάξεις που αντίτιθενται σήμερα στην μπουρζουαζία, μόνο τό προλεταριάτο είναι μία τάξη πραγματικά έπαναστατική", διακήρυσσε ήδη τό Μανιφέστο στά 1848.

Στήν κολασμένη πορεία του, ό ίμπεριαλισμός όχι μονάχα συσάρρευσε όπλα που τά έναποθέτει, παρά τή θέληση του στά χέρια των προλετάριων και που οι ψευτο-έργατικές ρεφορμιστικές τάσεις έχουν σαν άποστολή να άναχατίσουν και να κρύψουν, αλλά παρ'όλες τίς προσπάθειές του, είναι άναγκασμένος να δείξει έπίσης στην έργατική τάξη πώς τά χρησιμοποιεί και ενάντια σε ποιόν πρέπει να στραφούν.

Η μπουρζουαζία έξωσε τό Κράτος της με πολλαπλά συστήματα άμυνας. Όστόσο όλος ό καπνός των έλλογών και των κοινοβούλιων, όλο τό σύννεφο των δημοκρατικών έναλλαγών και του πλουραλισμού, όλοι οι άντιπερισπασμοί της άποκέντρωσης, της αύ τοδιαχείρισης, του έλεγχου του πολίτη πάνω στους θεσμούς σ'όλα τά έπίπεδα, δέν κατορθώνουν να κρύψουν τήν ύστερική συγκέντρωση όλης της κοινωνικής ζωής στα χέρια του συγκεντρωτικού Κράτους, κι άρα τό στρατηγικό φουόριο που πρέπει να καταστραφεί για να άνοίξει ό δρόμος για τή μελλοντική κοινωνία.

Η μπουρζουαζία έριξε πάνω στην προλεταριακή διχτατορία της Ρωσίας του Όχτώβρη σωρούς συκοφαντιών στ'όνομα της δημοκρατίας. Όστόσο είναι καθημερινά άναγκασμένη να άποδεικνύει ότι κάθε προσπάθεια χρησιμοποίησης της μηχανής του καπιταλιστικού Κράτους στην κατεύθυνση των προλεταριακών συμφερόντων είναι μάταιη, ότι αυτή η μηχανή πρέπει άρα να καταστραφεί όλοκληρωτικά. Καταδικασμένη να χρησιμοποιεί όλο και πιο συχνά τήν άνοιχτή βία της ενάντια στις έξεγέρσεις που ξεσπάνε περιοδικά, η μπουρζουαζία τό άποδεικνύει καθημερινά, παρ'ότις φιλελεύθερες διακηρύξεις της,

ότι η δύναμή της δέν βασίζεται στο δίκαιο, τήν ήθικη κι άλλες φλυαρίες, αλλά στη βία, τή διχτατορία και τήν τρομοκρατία που έμπνεί η άκωτερότητα των όπλων.

Η μπουρζουαζία παρουσίωσε σαν τό χειρότερο των έγκλημάτων του Όχτώβρη τή διχτατορία του ενός κόμματος. Άλλά όλη η μετέπειτα πορεία της ταξικης κυριαρχίας της έμφανίζει αυτήν τή διχτατορία του ενός κόμματος σαν μία άναπόφευχτη ιστορική τάση. Χάρη σ'αυτήν νίκησε η άντεπανάσταση στην Ρωσία με τό σταλινισμό. Χάρη σ'αυτήν έγινε δυνατή η σταθεροποίηση στην Άνατολική Ευρώπη, μετά τό μοίρασμα της Γιάλλας. Μαζί μ'αυτήν οι νεαρές μπουρζουαζίες του Τρίτου Κόσμου κατορθώνουν να άντιμετωπίσουν τούς ύπεροξυμένες αντίδράσεις που τίς άπειλούν. Αυτήν τή μορφή πλησιάζουν άνατανίχτη οι θωρακισμένες δημοκρατίες της Δύσης, κληρονόμες του φασισμού που τά διάφορα κόμματα τους τείνουν, όλο και περισσότερο, να έναλλάσσονται στην δικαιωβέρνηση και να γίνονται όλο και πιο δουλικά μπροστά στην πανίσχυρη έκτελεστική έξουσία και τίς πληθωρικές προεδρικές έξουσίες. Και τό προλεταριάτο, θάπρεπε να άρνηθεί τό όπλο της, χωρίς μοιρασιά, διχτατορίας του κόμματός του;

Η μπουρζουαζία παρουσιάζει τό διεθνισμό σαν ένα μπαμπούλα. Όστόσο όμως να που αυτή η ίδια πνίγει συχνά τίς διαμάχες της στην ζούγκλα των έθνικών όρέξεων. Για να άντιμετωπίσει τούς κοινωνικούς άγώνες που άπειλούν τήν κυριαρχία της, σ'όποιοδήποτε σημείο του πλανήτη, δέν διαστάζει να κρύβει τίς διαθέσεις της και να καλεί σε συμπάρσταση τούς πιο ίσχυρούς ίμπεριαλιστές χαραφύλακες, στους οποίους άφήνει τόν έλεγχο διέθνων όργανώσεων κάθε είδους, κι ειδικότερα μις πραγματικής Διεθνούς της καταστολής. Και τό προλεταριάτο, πούναι από φύση του μία διεθνή τάξη, και που γίνεται έτσι όλο και περισσότερο έξαιτίας των συνθηκών του ζωής, δουλειάς και πάλης, έπρεπε να σηκώνει τή μπαντιέρα του έθνους που η μπουρζουαζία κάθε μέρα περισσότερο καταπατάει;

Η έργατική τάξη δέν θά χειραφετηθεί άνακαλύπτοντας καινούργια όπλα, αλλά όραπάζοντας αυτά που του δίνει η μπουρζουαζία και που του δείχνει, χωρίς να τό θέλει, τή χρήση τους.

"Όπως τό διακήρυσσε τό Μανιφέστο στά 1848, " η μπουρζουαζία παράγει πριν άπ'όλα τούς ίδιους της τούς νεκροθάφτες. " Η παρωμή της κι η νίκη του προλεταριάτου είναι έξίσου άναπόφευχτες".

IN ITALIAN	
• Storia della Sinistra comunista - Vol. 1 - 1912-1919: dalle origini, attraverso il primo conflitto imperialistico, all'immediato dopoguerra, 423 pages	£ 3.00/\$ 7.00
• Storia della Sinistra comunista - Vol. 2 - 1919-1920: dal congresso di Bologna del PSI al secondo congresso dell'Internazionale Comunista, 740 pages	£ 4.00/\$ 9.00
• Struttura economica e sociale della Russia d'oggi, 752 pages	£ 4.00/\$ 9.00
• Series: « I testi del partito comunista internazionale »:	
1. Tracciato d'impostazione — I fondamenti del comunismo rivoluzionario, 62 pages	70 p./\$ 1.80
2. In difesa della continuità del programma comunista, 200 pages	£ 1.20/\$ 3.00
3. Elementi dell'economia marxista - Sul metodo dialettico - Comunismo e conoscenza umana, 125 pages	£ 1.20/\$ 3.00
4. Partito e classe, 137 pages	£ 1.50/\$ 3.50
5. « L'estremismo malattia infantile del comunismo » condanna dei futuri rinnegati, 123 pages	£ 1.20/\$ 3.00
6. Per l'organica sistemazione dei principi comunisti, 199 pages ..	£ 1.00/\$ 2.50
IN GERMAN	
1. Die Frage der revolutionären Partei, 56 pages	40 p./\$ 1.00
2. Revolution und Konterrevolution in Russland, 60 pages	60 p./\$ 1.50
3. Der Kampf gegen den alten und den heutigen Revisionismus, 78 pages	60 p./\$ 1.50
4. Die Grundlagen des revolutionären Kommunismus, 90 pages ..	80 p./\$ 2.00
5. Was heisst es, den Marxismus zu verteidigen? 132 pages	£ 1.00/\$ 2.50
6. Gewalt und Diktatur im Klassenkampf, 74 pages	80 p./\$ 2.00

II. η εργατική τάξη φέρνει από τὸ παρελθόν

τὰ ὄπλα τῆς νίκης

1. Ο μαρξισμός είναι ἡ θεωρία τοῦ ταξικου κόμματος

Ἡ ἐργατική τάξη δέν ἔχει ἀνάγκη νά ἐφεύρει μιὰ καινούργια θεωρία γιά νά ἀπελευθερωθεῖ ἀπό τὸ ζυγὸ τοῦ καπιταλισμοῦ. Ἡ θεωρία τῆς εἶναι ὁ ἐπαναστατικός μαρξισμός. Παρ' ὅλες τὶς διαφορεῖς προσπάθειες ποῦ γίναν ἀπὸ τὶς πληρωμένες στρατιές ἰδεολόγων, ἡ μπουρζουαζία δέν κατόρθωσε νά τὸν καταστρέψει, γιατί ἡ ἐξέλιξη τῆς πορείας τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ δίνει δίκιο σ' ὅλα τὰ σημεῖα.

"Χωρὶς ἐπαναστατική θεωρία, δέν ὑπάρχει ἐπαναστατική δράση", διαβεβαίωσε ὁ Λένιν. Στὴ διάφορα τῆς ἀσπῆς γέννησης τοῦ ἐργατικου κινήματος, πού τελειώνει στὰ 1848, οἱ κομμουνιστές θεωρητικοὶ εἶχαν προβλέψει τὴ μελλοντική κοινωνία, ἀλλά τὴν ἀντιλαμβάνοντουσαν ἀκόμα σάν ἕνα ἀπλό ἀποτέλεσμα τῆς θριαμβευτικῆς πορείας τῶν ἰδεῶν. Ἀπὸ τὴ μεριά τους, οἱ ἐργάτες παρέμεναν ἀκόμα ὀργανωμένοι στὶς ἰδεολογικὲς γραμμὲς τῶν ἀρραίων κομματιῶν τῆς μπουρζουαζίας καὶ ἀπέριπταν τὶς κομμουνιστικὲς ἰδέες.

Γιά νά ξεπεραστεῖ ἡ ἀντίθεση πού ὑπῆρχε μεταξὺ τῆς κομμουνιστικῆς θεωρίας καὶ τῆς πολιτικῆς πάλης, ἔπρεπε οἱ ὑλικὲς συνθήκες τῆς προλεταριακῆς χειραφέτησης νάχουν ἀρκετὰ ὀριμώσει, ἔπρεπε ὁ ἀνταγωνισμός μεταξὺ τῆς ἐργατικῆς τάξης καὶ τῆς μπουρζουαζίας νάχει ἀναπτυχθεῖ ὡς ἕνα ὀρισμένο σημεῖο.

Ἡ ἐργατική τάξη ὀπλίστηκε μὲ τὸ ἐργαλεῖο αὐτοῦ τοῦ ξεπεράσματος, χρησιμοποιοῦντας τὶς πιο προχωρημένες θεωρητικὲς γνώσεις στὸν τομέα τῆς φιλοσοφίας, τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς οἰκονομίας. Μὲ τὴν ὑλικὴ ἀντίληψη τῆς ἱστορίας, φτιαγμένη ἀπὸ τὸ Μάρξ καὶ πού τὸ Μανιφέστο τοῦ 1848 ἐκθέτει μὲ συνθετικὸ τρόπο, ὁ κομμουνισμός φαίνεται πλέον σάν ἡ συνέπεια τοῦ καπιταλισμοῦ καὶ τὸ κίνημα πάλης τοῦ προλεταριάτου σάν ὁ δημιουργὸς αὐτοῦ τοῦ ἐρχομοῦ.

Μὲ τὸ μαρξισμό, τὸ προλεταριάτο κατόρθωσε νάχει τὴ δικιά του ὀλοκληρωμένη θεωρία, πού ναι τὸ θεμέλιο τοῦ προγράμματός του, πού φωτίζει τὴν κίνησή του σ' ὅλες τὶς φάσεις τῆς ἀνάπτυξής του καὶ δυναμώνει τὶς ἀρχές τῆς μάχης του. Ἀπὸ κει καὶ πέρα, ἡ πάλη του ἐνάντια στὴ μπουρζουαζία διεξάγεται σάν ταξικό κίνημα ἐντελῶς ἀνεξάρτητο, σάν ξεχωριστὸ κόμμα: τότε ἀρχί-

ζει ἡ ἱστορία τοῦ κομμουνιστικου κόμματος.

Τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα εἶναι τὸ ἀπαραίτητὸ ὄργανο τῆς ἐπαναστατικῆς πάλης τοῦ προλεταριάτου. Συμπεριφέροντας μέσα του τὸ πιο προχωρημένο καὶ τὸ πιο ἀπορατισμένο μέρος, τοῦ προλεταριάτου, ἐνωπιεῖ τὶς προσπάθειες τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν, κατευθύνοντάς τες ἀπὸ τὴν καθημερινὴ πάλη γιά μερικὰ συμφέροντα καὶ γιά συγκυριακά ἀποτελέσματα πρὸς τὴν γενικὴ πάλη γιά τὴν ἐπαναστατικὴ χειραφέτηση τοῦ προλεταριάτου. Ἔχει σάν καθῆκον τὴ διάδοση τῆς ἐπαναστατικῆς θεωρίας στὶς μάζες, τὴν ὀργάνωση τῶν ὑλικῶν μέσων δράσης, τὴ διεύθυνση τῆς ἐργαζόμενης τάξης στὴν ἐξέλιξη τοῦ ἀγῶνα ἐξασφαλίζοντας τὴν ἱστορικὴ συνέχεια καὶ τὴ διεθνή ἐνότητα τοῦ κινήματος.

Οἱ ἱστορικὲς συνθήκες γέννησαν τὸ προλεταριακὸ κίνημα στὴν Εὐρώπη, ἀλλά αὐτὸ τὸ κίνημα ἀγκαλιάζει ἤδη ὀλόκληρο τὸν κόσμο. Γέννησαν τὸ μαρξισμό στὴν Εὐρώπη, ἀλλά ὁ μαρξισμός παρουσιάζεται ἐξαρχῆς σάν διεθνή θεωρία τοῦ προλεταριάτου. Γέννησαν τὸ κομμουνιστικὸ κόμμα στὴν Εὐρώπη, ἀλλά ὁ σκοπὸς τοῦ ἀγῶνα του εἶναι ἐξαρχῆς ἡ διεθνὴς διχτατορία τοῦ προλεταριάτου καὶ ὁ κομμουνιστικὸς μετασχηματισμός τῆς κοινωνίας, δυνατός μονάχα στὴν κλίμακα ὀλόκληρου τοῦ πλανῆτη, γιατί αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ καπιταλισμός μπόρεσε νά γεννηθεῖ στὴν Εὐρώπη κυριαρχώντας σ' ὅλες τὶς ἡπείρους.

Ἡ ἐμπειρία ἀγῶνα ὄλων τῶν γενιῶν τῶν προλεταριῶν, ὄλων τῶν ἐθνικῶν τμημάτων τοῦ προλεταριάτου, ἐμπλουτίζει τὴν ἱστορικὴ καὶ διεθνή κληρονομιά τοῦ κομμουνιστικου κόμματος πού πρέπει νά χρησιμεύει νά γίνουν γόνιμοι οἱ μελλοντικοὶ ἀγῶνες καὶ νά συντελέσει ἔτσι στὴν ὀριστικὴ νίκη πάνω στὴν ἀστικὴ κοινωνία.

2. Η Λίγκα τῶν κομμουνιστῶν

Ἡ Λίγκα τῶν Κομμουνιστῶν, πού τὸ περίφημο Μανιφέστο τοῦ κομμουνιστικου κόμματος τοῦ Φλεβάρη 1848, γραμμένο ἀπὸ τὸ Μάρξ καὶ τὸν Ἐνγκελς, ἀποτελοῦσε τὸ πρόγραμμα, ἦταν ὁ περίφημος πρόδρομος τοῦ διεθνoῦς κόμματος.

Βρισκόμασταν τότε στὴν παραμονὴ ἑνὸς ἐκ-

« COMMUNIST PROGRAM » PUBLICATIONS

IN ENGLISH

- Series: « The Texts of the International Communist Party »:
  - 1. The Fundamentals of Revolutionary Communism ..... 40 p./\$ 1.00
  - 2. Party and Class ..... 50 p./\$ 1.00

IN FRENCH

- Review « Programme Communiste »:
  - N° 1-42 ..... out of print
  - N° 45, 46, 47, 50, 56, 61 ..... 40 p./\$ 1.00
  - N° 43-44, 48-49, 51-52, 53-54, 55 ..... 70 p./\$ 1.80
  - N° 58 (192 pages) ..... \$ 1.00/\$ 2.50
  - N° 59, 60, 62, 63 ..... 50 p./\$ 1.15
  - N° 64, 65, 66, 67, 68 ..... 60 p./\$ 1.25
  - N° 69-70, 72 to 79 ..... 80 p./\$ 1.50

- « Le Proletaire »
  - Volume III (years 1972-1973) ..... \$ 3.00/\$ 7.00
  - Volume IV (years 1974-1975) ..... \$ 3.00/\$ 7.00
- Series: « Les textes du Parti Communiste International »:
  - 1. Communisme et fascisme, 158 pages ..... 80 p./\$ 2.00
  - 2. Parti et classe, 120 pages ..... 80 p./\$ 2.00
  - 5. La « Maladie infantile », condamnation des futurs renégats. Sur la brochure de Lénine « La maladie infantile du communisme », 100 pages ..... 70 p./\$ 1.80
  - 6. Force, violence, dictature dans la lutte de classes, 60 pages ..... 40 p./\$ 1.00
  - 7. Défense de la continuité du programme communiste, 224 pages dans lesquelles sont reproduits les textes fondamentaux de notre courant publiés de 1920 à nos jours ..... \$ 1.50/\$ 3.50

πληκτικού επαναστατικού αναβρασμού που ο καπιταλισμός προκαλούσε στην Ευρώπη. Οι άστικές τάξεις άμφισβητούσαν άκόμα την έξουσία των φεουδαρχικών μοναρχιών, αλλά τό προλεταριάτο έδειχνε ήδη, ιδίως μέ την Κομμούνα του Παρισιού τόν Ιούνη 1848, ότι ή μάχη μεταξύ του προλεταριακού κομμουνισμού καί τής άστικής δημοκρατίας ήταν άναπόφευκτη.

Ή Λίγκα, πούταν περισσότερο παρούσα στή Γερμανία, συμμετέχε μέ πάθος στην άντι-φεουδαρχική επανάσταση μέ την έλπίδα νά κάνει, σύμφωνα μέ τόν όρο του Μάρξ, τή "διορκή επανάσταση", ως ότου ή έργατική τάξη συγκεντρώσει στά χέρια της την έξουσία στις κυριότερες χώρες. Έβγαλε από τις ταξικές μάχες μεταξύ 1848-51 αυτό τό μάθημα: τό προλεταριάτο δέν μπορεί νά χρησιμοποιήσει, έτσι όπως είναι, τή μηχανή του Κράτους για λογαριασμό του καί άρειλεί νά φτιάξει πάνω στά έρείπιά του τό δικό του Κράτος. Για νά άνομάσει την επαναστατική πολιτική καί τρομοκρατική έξουσία τής νικηφόρας έργατικής τάξης, άφησε για μεταγενέστερα τόν όρο τής "δικτατορίας του προλεταριάτου".

Ή Λίγκα δέν άντεξε ώστόσο στις διαμάχες πού προκαλέστηκαν από την άντεπανάσταση, πού άντιπαράθεταν τούς παρτιζάνους τής επαναστατικής προετοιμασίας, τό Μάρξ καί τόν Ένγκελς, καί τών τολμηρών μειοψηφιών πού ήταν όπαδοί των επαναστατικών πραξικοπημάτων. Διαλύθηκε στά 1852.

3. Η Διεθνής Ένωση Εργαζόμενων (1η Διεθνής)

Ή Διεθνής Ένωση Εργαζόμενων ιδρύθηκε στό Λονδίνο στά 1864. Ο σκοπός της ήταν νά συγκεντρώσει σέ μία μοναδική όργάνωση όλες τις ταξικές όργανώσεις. Επρόκειτο για μία προσπάθεια ένοποίησης, μέσα από τή φλόγα τής κοινής πάλης, θεωρίας καί δράσης. Πράγματι, αυτοί οι δύο όροι ήταν άκόμα διαχωρισμένοι από την άντιπαράθεση μεταξύ σοσιαλιστικών σεικτών καί του πολιτικού κινήματος, όπου προλετάριοι καί δημοκράτες άστοι είχαν άκόμα έναν κοινό δυνατό δρόμο νά διατρέξουν μαζί, κι όπου αυτοί οι τελευταίοι ίσχυρίζονταν ότι άντιπροσωπεύουν τούς πρώτους καί τις περισσότερες φορές τό πετύχαιναν.

Ή Πρώτη Διεθνής έπαιξε ένα σημαντικό ρόλο στην ένοποίηση των άγώνων έργατών διακορετικών έθνικοτήτων. Έγραψε στό Καταστατικό της ότι "ή χειραφέτηση δέν είναι διόλου ένα τοπικό ή έθνικό πρόβλημα, αλλά ένα πρόβλημα κοινωνικό πού άγκαλιάζει όλες τις χώρες, πού υπάρχει τό σύγχρονο κοινωνικό καθεστώς" κι υποστήριξε ένεργητικά μέ τή διεθνή προλεταριακή άλληλεγγύη τά διάφορα κινήματα τής έργατικής τάξης καθώς καί τούς τότε έθνικο-επαναστατικούς άγώνες για τή χειραφέτηση τής Πολωνίας καί τής Ίρλανδίας.

Έδρασε άποτελεσματικά για νά ξεπεραστεί ή άντίθεση πού υπήρχε μεταξύ τής οικονομικής πάλης καί τής πολιτικής πάλης, για νά τις ενώσει σέ μία γενική επαναστατική πάλη ενάντια στον καπιταλισμό. Μιά πάλη πού οι προλεταριακές οικονομικές όργανώσεις, άν είναι πραγματικά κέντρα

τής προλεταριακής ζωής, μπορούν νά χρησιμοποιούν άν δυνατόι μοχλοί.

Ώστόσο, ή συνεργασία του έγγλέζικου τρέιτ-γιουνιονισμού, τής άναρχικής τάσης καί του μαρξισμού δέν μπόρεσε ν' άντέξει στά γεγονότα τής Κομμούνας του Παρισιού του μάρτη-Ιούνι 1871, πού έπιβεβαίωσε σ' όλα τά σημεία τις θέσεις του μαρξισμού. Ή έμπειρία τής Κομμούνας έπαληθρευσε πραγματικά την άναγκαιότητα χτισίματος ενός προσηφινού προλεταριακού Κράτους πάνω στά έρείπια του άστικού Κράτους, κι ή ήττα της έπιβεβαίωσε ότι:

1) "στην πάλη του ενάντια στην ένοποιημένη έξουσία των κυρίαρχων τάσεων, τό προλεταριάτο δέν μπορεί νά δράσει σάν τάξη παρά άν συγκροτηθεί σέ αυτό τόνομο πολιτικό κόμμα, πού άντιτίθεται σ' όλα τ' άλλα κόμματα συγκροτημένα από τις κυρίαρχες τάξεις", όπως ο Μάρξ τό διευκρινίζει στό Καταστατικό του 1872. 2) "μία επανάσταση - όπως τ' άγραψε ο Ένγκελς τόν ίδιο χρόνο - είναι τό πιό άυταρχικό πράγμα πού μπορεί νά υπάρξει. Είναι ή πρόση μέ την όποία ένα μέρος του πληθυσμού έπιβάλλει τή θέλησή του στό άλλο μέ ντοικρέμια, ξιφολόγες, καί κανόνια, άυταρχικά μέσα όσο τίποτε άλλο..." Από τότε τό προλεταριακό κόμμα δέν μπορούσε παρά "νά κλειστεί" στις θέσεις του. Κάθε κοινή πειθαρχία καταντούσε άδύνατη στις τάξεις του, είτε μέ τόν τρέιτ-γιουνιονισμό, πού άρνείται την επαναστατική πολιτική πάλη, είτε μέ τόν άναρχισμό, πού άρνείται την άναγκαιότητα του Κράτους καί του κόμματος. Ή Πρώτη Διεθνής έπαψε νά υπάρχει πρακτικά στά 1872.

4. Η Εργατική Σοσιαλιστική Διεθνής (2η Διεθνής)

Παρ' όλ' αυτά ή ζωή κι ή ανάπτυξη προλεταριανών όργανώσεων δέν έπαψε σέ άρκετές χώρες. Στά 1889, ιδρύθηκε ή Σοσιαλιστική Διεθνής στό Παρίσι για νά συντονίσει καί νά ένοποιήσει τή δράση των διακόρων έθνικών τμημάτων. Ή δραστηριότητά της έφερε κι άλλες έθνικοότητες στό κίνημα χειραφέτησης τής έργατικής τάξης.

Έπαιξε έναν προσδιοριστικό ρόλο στην όργάνωση τής έργατικής τάξης στό συνδικαλιστικό έπίπεδο, κι έκανε τή διεθνή εκδήλωση τής 1ης Μάη, μνημόσυνο των θυμάτων τής καπιταλιστικής καταστολής καί πάλης για την εργάσιμη μέρα των 8 ώρων, ένα ίσχυρό μέσο πάλης καί μόρφωσης τής έργατικής τάξης. Αυτό τό πλατύ κίνημα όργάνωσης τής έργατικής τάξης χρησίμειε μέ τή σειρά του σάν άποτελεσματικό μέσο για τό πολιτικό κίνημα τής τάξης.

Τότε, ή ευρωπαϊκή κι ή βορειο-αμερικάνικη μπουρζουαζία είχε εκπληρώσει την επαναστατική φάση της καί ολοκλήρωσε τή διαμόρφωση καί την προσαρμογή του Κράτους, "άπό τά πάνω", άποκλειστικά για τις άνάγκες της. Στόν άγώνα για τις μεταρρυθμίσεις ή Διεθνής πάλευσε στά άστικά κοινοβούλια για νά άποσπάσει τούς εργάτες από την έπιρροή των ριζοपाιστών άστών, καί για νά χρησιμοποιήσει την ίδια την πάλη για αυτές σάν εύκαιρία επαναστατικής προετοιμασίας ενάντια στό καπιταλιστικό Κράτος.

Τήν ίδια εποχή οί παραγωγικές δυνάμεις, στριμωγμένες μέσα στά σύνορα τών εθνικών Κρατών, άρχιζαν νά σπράχνουν τίς εύρω-άμερικάνικες μπουρζουαζίες στά χνάρια τής έγγλέζικης μπουρζουαζίας. Παρασύροντας στή ένύνη τους τή μισοφροουδαρχική Ρωσία κι 'Ιαπωνία, όρμησαν νά κατακτήσουν τόν κόσμο, μέ άποτέλεσμα τό άποικιακό μόρφωμα πού τέλειωσε στά πρώτα χρόνια του 20ου αιώνα. Αύτή ή κατάσταση άνταναιλάστηκε στό προλεταριακό κόμμα μέ τήν έξοδο ενός πρώτου όππορτουμιστικού κύματος, πού σήκωσε τή σημαία του σοσιαλ-δημοκρατικού ρεβιζιονισμού. Γι'αύτήν τήν τάση, τό δικαίωμα ψήφου, ή κατάχτηση δικαιωμάτων και μεταρρυθμίσεων επέτρεπαν νά άποσπαστεί σταδιακά τό Κράτος άπό τόν έλεγχο τής μπουρζουαζίας και νά μετασχηματιστεί ειρηνικά ό καπιταλισμός σε σοσιαλισμό. Οί ριζοσπάστες μαρξιστές διεξήγαγαν τότε μία άσυμβίβαστη πάλη ενάντια στό ρεβιζιονισμό (άναθεωρητισμό), υπεράσπισαν τήν καταστροφική κι ή επαναστατική άντίληψη του μαρξισμού και καταδίκασαν τίς έκλογικές συμμαχίες και τή συμμετοχή στα άστικά κοινοβούλια.

Αυτό τό πρώτο όππορτουμιστικό κύμα άποκρούστηκε. Άστόσο ή άνάπτυξη του άστικού κοινοβουλευτισμού κι ή κοινωνική διαφθορά, πού έγινε δυνατή έξαιτίας τών ψίχουλων πού έπιασαν άπό τό τραπέζι τών ίμπεριαλιστικών φαγοποτιών, είχαν σαν άποτέλεσμα νά άναισθητοποιήσουν σε μεγαλύτερες άκόμα άναλογίες τους άρχηγούς του προλεταριάτου και τίς εργατικές γραφειοκρατίες, ενώ συγχρόνως οί πολιτικές κι οίκονομικές οργανώσεις τής εργατικής τάξης στην Εύρώπη και στην Βόρεια Αμερική άνάπτυσόντουσαν μέ θεαματικό τρόπο. Αυτό προκάλεσε τήν έξασθένιση τής μαχητικότητάς τους και μία αύξανόμενη άνικανότητα για τήν επαναστατική πάλη. Σε άντίδραση σ'αύτήν τή ρεφορμιστική πορεία, άναπτύχθηκαν άντι-κοινοβουλευτικές, συνδικαλιστικές εργατικές τάσεις, πού άντιδροσαν στον όππορτουμισμό του "έπίσημου μαρξισμού" μέ ένα ξαναπέσιμο σ' άλλες μορφές όππορτουμισμού άναρχίζοντα τύπου.

Η επαναστατική μαρξιστική άριστερά έδωσε, σε πολλές χώρες, μία άδυσώπητη μάχη ενάντια σ'αυτές τίς όππορτουμιστικές τάσεις, πού αστόσο κατέληξαν νά επικρατήσουν στην Διεθνή. Καταπολέμησε τήν άποικιοκρατική διαφθορά, τήν κοινοβουλευτική ήλιθιότητα και τίς έκλογικές συμμαχίες, υπεράσπισε τόν πρωταρχικό ρόλο του ταξικού κόμματος σε σχέση μέ τίς άλλες άπαραίτητες οργανώσεις τής εργατικής τάξης. Κάτω άπό τήν πίεσή της, ή Διεθνή ήταν, παρ'όλ'αυτά, ένα δυνατό μέσο διεθνιστικής κι άντιιμπεριαλιστικής μόρφωσης του προλεταριάτου. Έτσι, όταν μέ τήν έναρξη του ίμπεριαλιστικού πολέμου, τόν αύγουστο του 1914, οί όππορτουμιστές άρχηγοί συνθηκολόγησαν μπροστά στις άντίστοιχες μπουρζουαζίες τους, πέφτοντας στο σοσιαλ-ίμπεριαλισμό και στο σοσιαλ-πατριωτισμό, ό επαναστατικός τόνος τής άπάρασης του συνέδριου τής Βασιλείας του 1912 άντηχούσε άκόμα στα αυτιά τών προλεταρίων. Καλούσε τήν διεθνή εργατική τάξη νά άπαντήσει στην πολεμική προετοιμασία τών ίμπεριαλιστών, προετοιμάζοντας τή δικιά της επανάσταση.

Οί σοσιαλ-δημοκράτες άρχηγοί βάλθηκαν λοιπόν νά κηρύσουν τήν υπεράσπιση τής πατρίδας στον ίμπεριαλιστικό πόλεμο και συμμετείχαν στην προ-

σπάθεια στρατιωτικοποίησης, παραδίνοντας τό προλεταριάτο, έντελώς άποπροσανατολισμένο, στα χέρια τών διαφόρων εθνικών έπιτελείων. Άντίθετα οί επαναστάτες και διεθνιστές μαρξιστές, όπως οί Μπολσεβίκοι στην Ρωσία, οί Σπαρτακιστές στην Γερμανία κι ή μαρξιστική Άριστερά στην Ιταλία, συνέχισαν στην διάφικεια του ίμπεριαλιστικού πολέμου τήν άσυμβίβαστη πάλη υπέρ τής επαναστατικής ήττοπάθειας και τής προλεταριακής επανάστασης.

5. Η Κομμουνιστική Διεθνής (3η Διεθνής)

Οί άνυπόφορες συνέπειες του ίμπεριαλιστικού πολέμου προκάλεσαν γρήγορα προλεταριακές άντιδράσεις, πού βρήκαν στην τσαρική Ρωσία, όπου ή άρχοτιά πάλευε επίσης ενάντια στην ίσχυρή φεουδαρχία, μία διεξοδο, καταλαμβάνοντας τήν πολιτική έξουσία.

Η Όχτωβριανή επανάσταση απέδειξε άπόλυτα ότι ή πάλη τής επαναστατικής μαρξιστικής Άριστεράς ενάντια στην ρεφορμιστική σοσιαλ-ίμπεριαλιστική και σοσιαλ-πατριωτική σοσιαλ-δημοκρατία ήταν άσπτή. Επικύρωσε τόν άπαραίτητο χαρακτήρα τών επαναστατικών λύσεων στις κρίσεις του καπιταλισμού και δικαίωσε τήν προοπτική τής επαναστατικής ήττοπάθειας, δηλαδή τής προοπτικής του μετασχηματισμού του ίμπεριαλιστικού πολέμου σε επαναστατικό έμφύλιο πόλεμο.

Δέν ήταν όμως μόνο αυτό. Η νίκη του Όχτώβρη ήρθε για νά άποδείξει έμπειρικά αυτό πού ή Κομμούνα του Παρισιού δέν μπόρεσε άκόμα νά έπιβεβαιώσει παρά άρηνητικά. Δηλαδή ότι ή έξέγερση κι ή δικτατορία άπαιτούν τή διεύθυνση τής εργατικής τάξης, κι ότι αύτή ή κατάχτηση του διευθύνοντα ρόλου του κόμματος δέν είναι δυνατή παρά μέ μία μακρόχρονη προετοιμασία πού γίνεται μέσα άπό περιπέτειες, έξαιρετικά πλούσιες, μιας σκληρής θεωρητικής και πρακτικής πάλης.

Αύτή ή ολοκληρωτική ιστορική επικύρωση τών πολιτικών άρχών του μαρξισμού, μέσα στην πρώτη επαναστατική πάλη, ξεκαθάρισε άριστικά τόν ιστορικό δρόμο για τό σχηματισμό του προλεταριακού και κομμουνιστικού κόμματος, μοναδικού και παγκόσμιου, βασισμένου πάνω σ'όλόκληρο τό πρόγραμμα του επαναστατικού μαρξισμού.

Πάνω σ'αύτή τή βάση άπό γρανίτη, πού καθορίστηκε άπό τά δύο πρώτα Συνέδρια του Μάρτη 1919 και του Ιούλη 1920 στην Μόσχα, γεννήθηκε ή 3η Διεθνή, ή Κομμουνιστική Διεθνή, άν και σύγγιλιαν σ'αύτήν μή μαρξιστικές επαναστατικές τάσεις, αλλά έμπνεόμενες άπό έναν ειλικρινή άντι-ρεφορμισμό και ένα άσθεντικό μίσος ενάντια στο σοσιαλ-πατριωτισμό, όπως οί συμβουλιαικές ομάδες γερμανικού ή όλλανδέζικου τύπου, όπως κι οί άγγλο-σαξωνικές ή λατινικές συνδικαλιστικές τάσεις.

Ο ένθουσιασμός του προλεταριάτου για τόν κόκκινο Όχτώβρη ήταν τέτοιος, πού άκόμα κι οί κεντριστικές φράξιες, μέ διαπιστωμένους όππορτουμιστές άρχηγούς, γρήγορα έκλύστηκαν άπό τή Διεθνή για νά μην άντιτεθούν στις μάζες, κι άνάζητη

σαν να την οδηγήσουν από τα μέσα, προς τις δικι-
ές τους ήττοπαθείς και συνεργασιακές αντιλήψεις.
Η κεντρίστικη πλειοψηφία του γαλλικού Κ.Κ. είναι
μιά χαρακτηριστική περίπτωση αυτού του φαινομέ-
νου.

Αντίθετα από τη 2η Διεθνή, που παρέμενε
στην πραγματικότητα ένα κίνημα του λευκού προλε-
ταριάτου, η Κομμουνιστική Διεθνής αναζήτησε να
οργανώσει με ανεξάρτητο τρόπο τους εργάτες της
Ανατολής και των άποικιάων, με τέτοιο τρόπο ώστε
να ένοποιήσει σε μιά μοναδική κι ενιαία παγκό-
σμια κομμουνιστική στρατηγική την πάλη των προ-
λεταρίων των προχωρημένων χωρών και των μαζών, ά
κόμα βοσικά άγροτικών, των χωρών που κυριαρχούν-
ταν από τον ίμπεριαλισμό, και για την "Παγκόσμια
Δημοκρατία των εργατικών κι άγροτικών Συμβούλων".

Τό Συνέδριο των Λαών της Ανατολής στο
Μπακού, στά 1920, ήταν ένα άποφασιστικό σημείο αυ-
τής της μεγαλειώδους προσπάθειας.

Οι μπολσεβίκοι ήξεραν να χρησιμοποιήσουν
μιά μέθοδο, άπόλυτα μαρξιστική κι επαναστατική,
για να θέσουν τά μεγάλα ζητήματα ταχτική κι όρ-
γάνωσης, όπως έγινε στό 3ο Συνέδριο της Κ.Δ. στό
Μόσχα στά 1921. Άποκατάστησαν επίσης τό πλαίσιο
της ταχτικής του επαναστατικού κομμουνισμού μέσα
άπό τις θέσεις πάνω στό έθνικό κι άποικιακό ζή-
τημα, στό άγροτικό, στό συνδικαλιστικό, που υιοθε-
τήθηκαν στό 2ο Συνέδριο της Μόσχας στά 1920. Όσο-
τόσο δέν ήταν σε θέση να δώσουν όλες τις άποτε-
λεσματικές ταχτικές λύσεις για τις χώρες της γέ-
ρικής δημοκρατίας, για τις όποιες είχαν φυσικά
μιά άνεπαρική έμπειρία, κι όπου, η άπουσία θετικής
συνεισφοράς των δυτικών κομμουνιστικών κομμάτων,
έκτός έκεινης της Άριστερας του Κ.Κ. της Ιτα-
λίας, πούχε μικρό ιστορικό βάρος, προσπάθησαν να
γενικεύσουν τις έμπειρίες και τις μεθόδους που
χρησιμοποιήθηκαν αστά στή μισο-φεουδαρχική Ρω-
σία και να τις εφαρμόσουν στις χώρες του ήδη εκ-
φυλισμένου καπιταλισμού. Τό γεγονός αυτό παίρνει
μιά ιδιαίτερη σοβαρότητα μετά τό 4ο Συνέδριο της
Κ.Δ., στά τέλη του 1922, όπου η Ρωσία βρισκόταν
σε μιά κατάσταση πλήρους άπομόνωσης, που θάταν λί-
γο να την πεί κανείς τραγική.

Με την άμπώτιδα του επαναστατικού κύματος
στην Εύρώπη, οι δυτικές κεντρίστικες τάσεις χρη-
σιμοποίησαν αυτές τις άνεπάρκειες και τά ταχτικά
κι όργανωτικά φλού για να προσπαθήσουν να τραβή-
ξουν τη Διεθνή με τό μέρος τους, που άρχισε να
έξελλίσσεται σε χώρο όλο και δυνατώτερων κεντρών
γών δυνάμεων. Η διεύθυνση της Διεθνούς αναζήτη-
σε να αντίσταθεϊ σ' αυτές τις τάσεις με ταχτικούς
αύτοσχεδιασμούς, όλο και πιό επικίνδυνους, όπως
π.χ. η ταχτική του ενιαίου προλεταριακού μετάπου.
Αυτή η ταχτική, για να άποσπαστεί η εργατική τάξη
άπό την έπιρροή των σοσιαλ-δημοκρατών ξεκινώντας
άπό τους άγώνες για την υπεράσπιση των προλεταρί-
ων ενάντια στην καπιταλιστική έπίθεση, έπεκτάθη-
κε άπό τά 1922 στό κυβερνητικό επίπεδο και, άκόμα
περισσότερο, προωθούνταν στό κοινοβουλευτικό έ-
πίπεδο κι όχι στό επίπεδο της εξέγερσης.

Αυτό δικαιολογούσε πλείρια τις έπιφυλάξεις
της Άριστερας του ΚΚ της Ιταλίας που, παρόλο,
πούταν σύμφωνη με τό γενικό πλαίσιο αυτής της
ταχτικής, είχε, ώστόσο, ζητήσει να μπουν άυστηρά

καθορισμένα όρια στην εφαρμογή της για να άποφευ-
χτεί κάθε επικίνδυνη έρμηνεία.

Η Διεθνής άρχισε να περνάει άπό τη μιά
μέθοδο στην άλλη και να έγκαταλείπει μεθόδους ά-
ναγκωρισμένες σε λαθεμένες, χωρίς όμως να κάνει
μιά κριτική αρκετά σοβαρή, αλλά άναφερόμενη μο-
νάχα σε άλλες καταστάσεις. Ήταν άκριβώς η πε-
ρίπτωση του 5ου Συνεδρίου, μετά την καταστροφή
του Όχτώβρη 1923 στην Γερμανία, όπου τό ενιαίο
πολιτικό μέτωπο με τους κεντρίστες, πούφτασε μέ-
χρι την "εργατική" κυβέρνηση της Σαξωνίας-Τουριν
γίας, είχε άφήσει στους σοσιαλ-δημοκράτες την
πρωτοβουλία μέσα προλεταριακής πάλης, κι άκόμα
και της εξέγερσης. Τό ΚΚ Γερμανίας έσπασε τό μέ-
τωπο την τελευταία στιγμή, προκλώντας μιά άνεπα
νόρθωτη άποθάρρυνση της εργατικής τάξης. Εισαγό-
ταν έτσι η ιδέα ότι οι άρχές μπορούσαν να μετα-
βάλλονται σύμφωνα με τις καταστάσεις.

Η διεύθυνση της Διεθνούς νόμιζε ότι μπο-
ρούσε να άρχίσει μανούβρες προς την κατεύθυνση
τάσεων με τις όποιες είχε ήδη ξεκίψει στό παρελ-
θόν, όπως οι ανεξάρτητοι της άριστερας στην Γερ-
μανία ή οι τριτοδιεθνιστές στην Ιταλία. Τη στιγμή
που η ύποχώρηση του επαναστατικού κύματος ά-
παιτούσε μιά διαλογή άκόμα πιό άυστηρή κι ένα ξε-
καθάρισμα των κομμάτων, εκείνη νόμιζε ότι θά ξά-
πλωνε την έπιρροή της άνοίγοντας τις πόρτες της
Παράλλε έτσι τη δράση αυτών των κομμάτων κι έσβη-
νε σταδιακά τά όρια που υπήρχαν με τους κεντρι-
στες, πριν άκόμα θεσμοποιησει στό 5ο Συνέδριο τά
δήθεν "συμπαδούντα κόμματα" (Τό Κομμουνιστικό του
Τσιάν-γκάι-σέμ θάταν ένα άπ' αυτά.) η να σπρώξει
σε έπαφές με τους δημαγωγούς "άγρότες" όπως ο Ρά-
νιτς στην Κροατία ή ο Λαυρόλλέτ στις Ε.Π.Α.

Αυτή η διαδοχή αύτοσχεδιασμών, όλο και πιό
άμφισβητήσιμων, έπρεπε να συνοδευτεί έντελώς φυσι-
ολογικά με την "ιδεολογική τρομοκρατία" και με
γραφειοκρατικές πιέσεις που έξασπνούνταν στους πι-
ό άνυπότακτους τομείς κι ήρθαν να χειροτερέψουν
τις άνησχητικές έκδηλώσεις ενός νέου όπιορτσου-
στικού κινδύνου.

Τά λάθη της διεύθυνσης της Κομμουνιστικής
Διεθνούς άποδυνάμωσαν άρκετά τό προλεταριακό κόμ-
μα μπροστά στή διμέτωπη πίεση των δημοκρατικών
και σοσιαλκεντρίστικων τάσεων της Δύσης και των
κοινωνικών δυνάμεων που, στην Ρωσία άναζητώντας
να βγάλουν τό προλεταριακό Κράτος άπό τό δρόμο
της παγκόσμιας επανάστασης, γινόντουσαν οι πρω-
εργάτες της έθνικής άνάπτυξης των καπιταλιστικών
δυνάμεων κι ήθελαν, άρα, να περιορίσουν την επανά-
σταση στον άστικο-καπιταλιστικό όρίζοντα που δέν
μπορούσε να ξεπεράσει στον οικονομικό τομέα.

Αυτές οι δυνάμεις συσπειρώθηκαν κάτω άπ' τη
σημαία του σταλινισμού, κι η θεωρία του "σοσια-
λισμού σε μιά μόνο χώρα" είχε ήδη νικήσει, όταν
τό περίφημο επαναστατικό κίνημα των εργατών της
Σαγκάης της Καντώνας και των κινέζων άγροτών
του Χουνάν, παραδόθηκε άνυπεράσπιστο στις σφαγές
του Κομμουνιστικού Κράτους στά 1926-27, κι όταν η περίφημη
άπεργία των έγγλέζων άνθρακωρύχων παραλίχθηκε ά-
νοιχτά στις ρεφορμιστικές ήγεσίες των τρέιντ-γι-
ούνιους που τη σαμπόταραν.

Άπό τότε η σταλινικοποιημένη Διεθνής κα-

τάντησε νά'ναι ένα έργαλειό του ρώσικου καπιταλιστικού Κράτους. Καί, άφριβώς όπως αυτό, χρησιμοποήθηκε για νά καταπολεμήσει καί νά έξαφανίσει τίς διαφορές έθνικές καί διεθνείς αντιπολιτεύσεις πού πάλευαν ενάντια σ'αυτήν τήν άντεπαναστατική πολιτική. Ότι είχε μείνει, από τό άπολιθωμά της, διαλύθηκε καί τυπικά όταν ο Στάλιν τό 1943 άντάλλαξε τή διάλυση τής Διεθνούς μέ τά άεροπλάνα του Ρούζβελτ στην άγορά των δημοκρατικών καί πατριωτικών άγώνων, όπου πέθαναν δεκάδες εκατομμύρια προλετάριων για τήν υπέρσπιση των δημοκρατικών καπιταλισμών, δηλαδή για τά πιά ισχυρά καί τά πιά κυρίαρχα ίμπεριαλιστικά κράτη.

Τό νέο όππορτουμιστικό κύμα, πού έξασφάλισε τό θρίαμβό του τό 1926 καί πού όδήγησε σέ μιá διαρκή καταστροφή κάθε προλεταριακό κίνημα, συγκέντρωσε τά χειρότερα χαρακτηριστικά των προηγούμενων.

Ό σταλινισμός βρήκε στήριγμα στην άσχημη συνήθεια τής Διεθνούς, πού ήταν νά άνακαλύπτει κάθε έξη μήνεσ καινούργιες καταστάσεις για νά δικαιολογή τίς ταχτικές παλιωδίες πού γίνονταν όλο καί πιά μεγάλες, νά παρουσιάζει τήν προλεταριακή ταχτική σαν μιá διαδοχή άπότομων στρωφών αυτών των ίδιων των άρχών καί σαν άποτέλεσμα ενός δαιμόνιου μακιαβελισμού έμπνευσμένων καί δουλικά κολακειυμένων άρχηγών, άπασυνδέοντας έτσι έντελώς τήν ταχτική από τίς άρχές καί τό πρόγραμμα.

Βρήκε στήριγμα στις μαουβρες άπέναντι στις άλλες τάσεις καί στις γραφειοκρατικές πιέσεις καί συνδύασε πλατιά τό άνοιγμα του κόμματος καί τό δημοκρατικό δηλοψήφισμα, όπως καί τήν καταναγκαστική κατήχηση, τίς δημόσιες ταπεινώσεις, τή διαφθορά, τήν πειθαρχική τρομοκρατία καί τίς δολοφονίες για νά έξαφανίσει τήν παλιά επαναστατική φρουρά καί νά έπιβάλλει τήν άστικο-καπιταλιστική γραμμή, παρουσιαζόμενος προς τά έξω σαν ο συνεχιστής κι ο κληρονόμος τής Διεθνούς του Δένιν.

Δικαιολόγησε όλα τά λαϊκά κι έθνικά μέτωπα, δηλαδή τήν ύποταγή του προλεταριακού κόμματος στα άστικά κόμματα, κι όχι μονάχα στις χώρες πού ή μπουρζουαζία έπαιζε έναν ρόλο ιστορικά προοδευτικό, πράγμα πούταν ήδη σοβαρό, αλλά άκόμα στις χώρες όπου ο καπιταλισμός βασιλευε έδώ καί δεκαετίες καί όπου ο φασισμός -άλλο προσαπείτο του καπιταλισμού- παρουσιάστηκε λίγο ή πολύ σαν ένα είδος φεουδαρχικής αντίδρασης.

Δέν δίστασε νά βυθιστεί στή λάσπη τής άνοιχτής συνεργασίας μέ τά καπιταλιστικά Κράτη στον ίμπεριαλιστικό πόλεμο, ύποτάσσοντας τό προλεταριακό κίνημα των δυτικών δημοκρατιών καί των λατινοαμερικανικών μισσοαποικιών, όπως καί τό κίνημα άντιαποικιακής χειραφέτησης ενάντια στό γαλλικό κι έγγλέζικο ίμπεριαλισμό στην Άσία καί Άφρική, στα συγκρόντα τής συμμαχίας μεταξύ των δημοκρατικών ίμπεριαλισμών καί του ρώσικου ψευδο-σοσιαλισμού ενάντια στους ίμπεριαλισμούς του "Αξονα.

Ξέπεσε λοιπόν τόσο χαμηλά όσο είχε ξεπέσει τό όππορτουμιστικό κύμα τής σοσιαλ-δημοκρατίας στα 1914, αλλά συνεχίζοντας νά χρησιμοποιεί

εί τήν επαναστατική φρασεολογία, τή γλώσσα τής βίας καί τής δικτατορίας, άπαραίτητων όπλων για τήν άνατροπή του καπιταλισμού πού παρουσίαζε άκόμα έναν επαναστατικό χαρακτήρα στη Ρωσία καί στην Άνατολή, κηπαρώνοντας έτσι τήν κληρονομιά συμπάθειας για τήν Όχτωβριανή επανάσταση, ενός προλεταριάτου όλο καί πιά άποπροσανατολισμένου.

6.0 άγώνας ενάντια στον έκφυλισμό τής Διεθνούς κι ενάντια στο σταλινισμό

Οι ταχτικές κι άργανωτικές μαουβρες των διευθυνόντων τής Κ.Δ. έδωσαν άναμφίβολα τήν ευκαιρία για τήν άναζωογόνηση αντιδράσεων συνδικαλιστικού, συμβουλιακού καί πιά γενικά άντικομματικού τύπου μέσα στα μαχητικά στρώματα του προλεταριάτου, πού ήδη είχαν έκδηλωθεί ενάντια στο σοσιαλδημοκρατικό καί κεντρίστικο όππορτουμισμό. Όστόσο, από τίς τάσεις πού πάλευαν ενάντια στον έκφυλισμό τής Διεθνούς, δύο μονάχα τό μαναν πάνω σέ μαρξιστική βάση:

Η ρώσικη Άριστερή Άντιπολίτευση, συμπεριλαμβανόμενου καί του Τρότσκι, πού όμως παρέμενε επηρεασμένη από τά ταχτικά κι άργανωτικά λάθη τής Διεθνούς, πού οι άρχηγοί της είχαν μοιραστεί έξάλλου τίς εύθυνες. Παρ'όλες τίς ήρωικές θέσεις, όπως ο άγώνας ενάντια στο "σοσιαλισμό σέ μιá μόνο χώρα" ή στο κινέζικο ζήτημα, δέν υπόρσαν νά κρατήσουν μιá τοποθέτηση έντελώς άρθόδοξη καί κατόληξαν μάλιστα νά άναδημήσουν τίς άρχές πού βασιζόταν ή Διεθνής.

Ό έκφυλισμένος τροτσισμός, πού διεκδικεί αυτήν τήν άντιπολίτευση μέσα από τό κανάλι τής 4ης Διεθνούς, συγκροτημένης χωρίς άναφορά άρχών άρκετά σταθερών καί πού δέν κράτησε από τον Τρότσκι παρά τή θεωρητικοποίηση των λαθών του καί των έλιγμών του, κατάντησε ένας άχαλίνωτος όππορτουμισμός. Διάλυσε όλες τίς βάσεις προγράμματος κι άρχών τής Διεθνούς του Δένιν καί του μαρξισμού, κι οι διάφορες διακλαδώσεις της ταλαντεύονται άνάμεσα στην πολιτική ούρως καί στην εύθυγράμμιση μέ τό ίμπεριαλιστικό ρωσικό Κράτος, τά διάφορα έθνικά σοσιαλδημοκρατικά κόμματα ή τά διάφορα μικραστικά κινήματα τής μόδας.

Η δεύτερη τάση πού πάλεψε σ'ένα επίπεδο άυθεντικά μαρξιστικό ήταν ή Άριστερά του ΚΚ'Ιταλίας. Ταυτιζόταν έντελώς μέ τους μπολσεβίκους πάνω στις βάσεις θεωρίας, προγράμματος κι άρχών τής Διεθνούς, όπως καί στο πλαίσιο πού δόθηκε σέ ζητήματα ταχτικής, άργάνωσης, καί στην άναγκαιότητα τής πιά ισχυρής διεθνούς συγκεντρωτικοποίησης του κομμουνιστικού κινήματος.

Παρέβηκε στο 2^ο Συνέδριο στή Μόσχα για νά περάσει τον 21^ο άρο εισόδου στή Διεθνή, πού έκανε τίς βάσεις εισόδου πιά άύστηρες. Ήρθε σέ πολεμική μέ τό Δένιν για τήν ταχτική του επαναστατικού κοινοβουλευτισμού, γιατί δέν ήθελε τήν έφαρμογή του στις χώρες τής γέφυρης δημοκρατίας όχι για λόγους άρχής, αλλά μέ στόχο τήν προετοιμασία του προλεταριάτου καί του κόμματος τής

επανάστασης και, συγκυριακά, γιά να επιτρέψει στην Εύρωπη μία καλύτερη διαλογή των κομμουνιστικών κομμάτων, πού διαμορφώνονταν.

Στό 3^ο Συνέδριο, οι κριτικές της στράφηκαν στη διφορούμενη διατύπωση της "κατάκτησης της πλειοψηφίας", χρησιμοποιημένης γιά να δείξει την απαραίτητη κατάκτηση μιας πλατιάς επιρροής πάνω στις μάζες και, μερικούς μήνες μετά, στις έφορους της έργατικής τάξης, αποκλείοντας κάθε μέτωπο με πολιτικά κόμματα στην πάλη γιά την επίθεση ενάντια στό καπιταλιστικό Κράτος.

Η θέση της Άριστερας δέν ήταν άποτέλεσμα παιδιαστικών ή ήθικων δικαιολογιών, όπως έκεινες των τάσεων συμβουλιακού τύπου, πού ήταν έντελώς έξω από τό μαρξισμό, αλλά μέ την έννοια μιας καλύτερης διαλογής των δυνάμεων του κόμματος και μιας καλύτερης προετοιμασίας του κόμματος και των μαζών γιά την επανάσταση.

Η Άριστερά σκεφτόταν, όπως κι οι μπολσεβίκοι, ότι στό ιμπεριαλιστικά φρούρια της Δύσης, συγκροτημένα έδώ και καιρό, ήδη συνηθισμένα στην πάλη ενάντια στό προλεταριάτο τόσο μέ την άγρια κι αίματηρή καταστολή, όσο και μέ τή δημοκρατική διαφθορά και την προσχώρηση Ισχυρών έργατικών γραφειοκρατιών στην υπηρεσία τους, ή κατάκτηση της έξουσίας παρουσίαζε πολύ περισσότερα έμπόδια παρά στην τσαρική Ρωσία. Άλλά έβγαζε από αυτήν τή διαπίστωση την απαίτηση γιά ταχτικούς κι οργανωτικούς κανόνες άνόμα πιό αστηρούς απ' εκείνους πού χρησιμοποιήθηκαν από τους μπολσεβίκους. Αντίθετα, βέβαια, δέν συμφωνούσε, μέ τόν ένθουσιασμό των τελευταίων, πού πίστευαν ότι ήταν πιό εύκολο να ξεφορτωθεί κανείς τις κεντρικές τάσεις, στην περίοδο της αναζωπύρωσης του επαναστατικού κύματος, πού τόβλεπαν έξάλλοι πιό Ισχυροί απ' ότι τελικά ήταν, στην Ευρώπη.

Η Άριστερά έκτιμούσε τέλος ότι μονάχα ο καθορισμός μιας ένιαίας και μοναδικής σέ διεθνή κλίμακα γιάμας ταχτικών ένδεχόμενων μπορούσε να δώσει στό "Διεθνές κομμουνιστικό κόμμα", πός τό όποιο ήθελαν να βαδίσουν οι μπολσεβίκοι, τις βάσεις μιας σταθερής, πλήρους και πραγματικά οργανικής συγκεντρωτικότητας. Ήταν, γιά κείνη, ο άπαραίτητος όρος γιά να έξασφαλιστεί στό παγκόσμιο κόμμα μία συνολική συνοχή στην δράση, χωρίς να υποχρεωθεί να περάσει από τό δημοκρατικό μηχανισμό και την έπιβολή ταχτικών κανόνων μέ τόν έξαναγκασμό πού είναι υποχρεωτικός όπου υπάρχει έτερογένεια, και να επιτρέψει πραγματικά να τελειώνουμε μία γιά πάντα μέ την έθνική και τοπική άυτονομία στην έκλογή της ταχτικής.

Η κατοπινή πορεία δέ μπορούσε παρά να έπιβεβαιώνει τραγικά τους φόβους της κομμουνιστικής Άριστερας. Άπομακρυσμένη από τή διεύθυνση του ΚΚ Ιταλίας από τό 1923, πολέμησε πειθαρχημένα και στηριγμένη πάνω στις βάσεις των άρχων πού συγκροτήθηκε ή Διεθνής, τά διαδοχικά λάθη πού την όδήγησαν στην καταστροφή. Η έπιρροή της ήταν άνόμα πλατιά στό Ιταλικό κόμμα τό 1926, όπου

μόρεσε να παρουσιάσει στην Δύση, περιληπτικά τις θέσεις των αντιλήψεών της. Η τελευταία έκδήλωση της στην Διεθνή έγινε στην 6η Όλομέλεια του διευρυμένου Έκτελεστικού τό 1926, όπου ο έκπρόσωπός της, Άμαντέο Μπορντίγκα, ήταν ο μόνος πού πήρε την υπεράσπιση της ρώσικης Άντιπολίτευσης και κατάγγειλε μπροστά στους γραφειοκράτες τή θανάσιμη πορεία πού έπαιρνε ή Διεθνης του Λένιν.

Η Άριστερά διαλύθηκε από τό φασισμό και τά χτύπηματα του σταλινισμού, αλλά προσπάθησε να διατηρήσει, ιδιαίτερα στην μετανάστευση, μια δραστηριότητα βασισμένη πάνω στις άρχες και τις μεθόδους πού ήταν ή δύναμη της Διεθνούς, λαμβάνοντας ύπόψη τή δικιά της προσφορά στην πάλη ενάντια στον έκφυλισμό του παγκόσμιου κομμουνιστικού κινήματος.

Μία προσπάθεια έγινε τό 1943 γιά την άνασυγκρότηση του κόμματος στην Ιταλία, αλλά οι βάσεις της ήταν άνόμα πολύ συγκεχυμένες γιά να μπορέσει αυτή ή τιτάνια προσπάθεια να δώσει άμέσως καρπούς. Μία άπόσχιση ήταν άναγκαία να γίνει στό 1951, γιά να ξεκαθαριστούν έντελώς οι βάσεις συγκρότησης του κόμματος του μελλοντικού επαναστατικού κύματος.

7. Τό Διεθνές Κομμουνιστικό Κόμμα

"Αν οι επαναστατικές άναμνήσεις της περιόδου μετά τόν 1^ο Ιμπεριαλιστικό πόλεμο μπόρεσαν να θρέψουν την άυταπάτη ότι ή περίοδος μετά τόν 2^ο πόλεμο θάταν μία επανάληψη της πρώτης, ή τρομερή πραγματικότητα έπιβλήθηκε γρήγορα. Όχι μονάχα τό κόμμα είχε καταστραφεί, αλλά έπίσης κάθε ταξικό οργανωμένο κίνημα, κάθε ταξική ζωή. Ο καπιταλιστικό στηριγμένο πάνω σ' αυτήν την περίληψη νίκη του και σ' αυτήν τή γιγαντιαία ρεβάνς πάνω στό επαναστατικό κύμα των χρόνων 1917-23 είχε έπιβάλλει την προσωρινή λύση του, τό Ιμπεριαλιστικό ξαναμύρισμα του κόμματος, την άντεπαναστατική κατοχή των νικημένων χωρών γιά να άποτραπεί κάθε κίνδυνος προλεταριακής έκρηξης, άφήνοντας να διαγραφεί γιά τό μέλλον μία μακριά περίοδος άμείλικτης διχτατορίας του κεφάλαιου.

Μονάχα μία νέα παγκόσμια κρίση μετά από ένα καινούργιο κύκλο τρελής συσάρευσης του κεφάλαιου μπορούσε να δημιουργήσει στην παγκόσμια διχτατορία των μεγάλων Ιμπεριαλιστικών τεράτων ρωγμές, τέτοιες πού να επιτρέψουν στό προλεταριακό κίνημα να ξαναβρεί την όρμη του, μέ τή χειροτέρευση των συνθηκών ζωής έξαιτίας μιας καινούργιας περιόδου καπιταλιστικής άστάθειας.

Έπρεπε έπίσης να διαλυθεί ο άντεπαναστατικός μύθος του "ρώσικου σοσιαλισμού", ώστε οι πρωτοπαρέεες πού ριχνόντουσαν στον γενικό άγώνα ενάντια στον καπιταλισμό να σπρωχτούν γιά να άναζητήσουν την παράδοση του πραγματικού επαναστατικού κομμουνισμού.

Μέσα λοιπόν, σέ έξαιρετικά δύσκολες συν-

θήκες και χωρίς την επαναστατική πάλη των μαζών, όπως εκείνη που είχε συνοδέψει την άναστήλωση της μαρξιστικής θεωρίας από τὸ Λένιν και στή συνέχεια τὴν άνασυγκρότηση τῆς Διεθνοῦς στὰ 1919-20, και με ὀρίζοντα μιὰ μακριά περίοδο προλεταριακῆς κατάπτωσης στοὺς ἀγῶνες, που ἔπρεπε νά βγοῦν τὰ μαθήματα τῆς ἀντεπανάστασης και νά ἀνοικοδομηθοῦν τὰ θεωρητικά και προγραμματικά θεμέλια τοῦ κόμματος τοῦ μελλοντικοῦ επαναστατικοῦ κόμματος.

Οἱ χαρακτηριστικές θέσεις, χρονολογούμενες στὸ τέλος τοῦ 1951, καθορίζουν τοὺς ἄξονες τῆς ὀλοκληρωτικῆς ἀποκατάστασης τοῦ μαρξισμοῦ, ξαναπαίρνουν τῖς θεωρητικές βάσεις που θεμελιώθηκαν τὰ προηγούμενα χρόνια, διεκδικοῦν τῖς θέσεις προγράμματος και ὀρχῶν τῆς Κ.Δ., τὴν προσφορά τῆς κομμουνιστικῆς Ἀριστερᾶς τῆς Ἰταλίας στήν Κ.Δ. ἀπὸ τὸ 1920 ὄς τὸ 1926, ὄπως και τὸ δυναμικό ἀπολογισμό τῶν ἐπόμενων 25 χρόνων. Μ'αὐτὰ τὰ ἐφόδια τὸ κόμμα, μιὰ χούφτα στρατευμένων ἀγωνιστῶν, μπόρεσε νά πάρει τὸ σταθερό και ὀμοιογενῆ προσανατολισμό, σύμφωνα με τὸν ὄποιο συνεχίζει ἀπὸ τότε μιὰ κανονική και συνεχῆ δραστηριότητα, διεκδικώντας τὸ σύνολο τῶν καθηκόντων του, ὄποια και νᾶναι ἡ ἄμεση ἐπιτυχία που μπορεῖ νά περιμένει ἀπ'αὐτὰ.

Μποροῦμε νά ποῦμε ὄτι ὄς τὸ τέλος τῆς δεκαετίας τοῦ '60, τὸ βασικό μέρος τῆς δραστηριότητος ἦταν ἡ ὑπομονετική άνασυγκρότηση τῶν γενικῶν γραμμῶν τῆς μαρξιστικῆς θεωρίας σ' ὄλους τοὺς τομεῖς μέσα ἀπὸ τὰ ὄργανα τύπου στήν Ἰταλία και στή Γαλλία, ἡ ἱστορική ἐρμηνεία τῶν γεγονότων, ἰδιαίτερα τῶν επαναστατικῶν κινήματων τῶν κυριαρχούμενων ἡπείρων, ἡ ὑπεράσπιση τῆς προοπτικῆς τῆς καταστροφικῆς πορείας τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ κι ὄλων τῶν θεωρητικῶν, πολιτικῶν, ταχτικῶν κι ὄργανωτικῶν ὄπλων πούναι μέρος τῆς κομμουνιστικῆς κληρονομιάς.

Τὸ κόμμα δέν ὄφειλε μονάχα νά κατεδαφίσει τοὺς ὑποκριτικούς ἰσχυρισμοὺς τῶν διαδόχων

τοῦ Στάλιν ὄτι δῆθεν επανῆλθαν στὸ μαρξισμό μετὰ τὸ 1956 καθὼς και τὴν ἐγκατάλειψη τῆς βίαιης φρασολογίας τοῦ σταλινισμοῦ. ὄφειλε ἐξίσου νά καταπολεμήσει τῖς ἀντιμαρξιστικές ἀντιδράσεις σ' αὐτὴν τὴν ἐξέλιξη. Εἴτε τοὺς ἰσχυρισμοὺς τάσεων που ἀναζητοῦσαν νά ἐμπλουτίσουν τὸ μαρξισμό με ἐνέσεις παλιῶν ἀναρχικῶν, αὐτονομιστικῶν κι ἀντισυγκεντρωτικῶν ἀντιλήψεων, εἴτε τὴν ὄφιξη νέου αἵματος τῶν σχολῶν τοῦ μικροαστικοῦ ρομαντισμοῦ, ἀποτέλεσμα τοῦ ἀντιιμπεριαλιστικοῦ επαναστατικοῦ κῦματος, ὄπως ὁ γκεβαρισμός, κι ἰδιαίτερα ἐνάντια στὸ μαοϊκό ὄππορτουνισμό, αὐτὸ τὸ μείγμα ἀνοικινισμένου σταλινισμοῦ και κλασσικοῦ μικροαστικοῦ δημοκρατικισμοῦ. ὄφειλε ἐπίσης νά ὑπερασπίσει τὰ ὄπλα τοῦ κομμουνισμοῦ ἐνάντια στοὺς ὑπερεκφυλισμένους ἐπιγόνους τοῦ τροτσισμοῦ κι ὄλων τῶν ποικιλιῶν τοῦ διαμαρτυρόμενου ἀθρομητισμοῦ, συνέπεια τῶν πρώτων σημείων λαχωνιάσματος τοῦ μεταπολεμικοῦ κύκλου ἀνάπτυξης στῖς δυτικές δημοκρατίες.

Στὴ δεκαετία τοῦ '70, ἡ κατάσταση ἐπέτρεψε νά γίνει λιγώτερο ἐπεισοδιακή και περισσὸτερο κανονική ἡ συμμετοχή τοῦ κόμματος στοὺς ἐργατικούς ἀγῶνες, νά ἐπενταθεῖ τὸ διεθνές δίκτυο και ὁ τύπος του σέ διάφορες γλώσσες. Αὐτὴ ἡ δραστηριότητα συνοδεύτηκε με τὴ θεωρητική πάλη ὄχι μονάχα ἐνάντια στῖς προαναφερθεῖσες τάσεις, ἄλλά ἐπίσης ἐνάντια σέ καινούργιες π.χ. ὁ ἀντι-κομματικός ἀθρομητισμός, γεννημένος σέ ἀντίδραση στή συνθηκολόγηση τοῦ ὄριστερισμοῦ τοῦ '68, ἡ ἡ ἀτομική τρομοκρατία που εἶναι ἡ ἀπάντηση στήν καθυστέρηση τῆς γενικῆς ἐπανάληψης τῆς ταξικῆς πάλης με ἕνα "διεγερτικό" ἐρεθισμό τῆς ἀνυπομονησίας τῶν μεσαίων στραμάτων κι ὄλο και πιὸ πολὺ ἐργατικῶν. Ἡ ἀκόμα οἱ τάσεις που συνοδεῦσαν τῖς προσπάθειες ἀνεξάρτητης πάλης τῶν προλετάρων τῶν χωρῶν τοῦ νεοροῦ καπιταλισμοῦ, ἄλλά διατηροῦν ἀκόμα κομμάτια τοῦ παλιοῦ δημοκρατικοῦ κι ἐθνικοῦ προγράμματος, με τὸ ὄποιο ἔγιναν οἱ ἀντι-ιμπεριαλιστικοὶ ἀγῶνες τῆς δευτέρης μεταπολεμικῆς περιόδου.

διεθνῆς τύπος τοῦ κόμματος

programme communiste θεωρητική τρίμηνη ἐπιθεώρηση στὰ γαλλικά	o proletario Δελτίο γιὰ τὴν Λατινική Ἀμερικὴ στὰ πορτογαλικά.
communist program Τρίμηνη ἐπιθεώρηση στὰ ἀγγλικά	el comunista Μηνιαία ἐφημερίδα στὰ ἰσπανικά
el programa comunista Τρίμηνη ἐπιθεώρηση στὰ ἰσπανικά	proletarier Δίμηνη ἐφημερίδα στὰ γερμανικά
kommunistisches programm Τρίμηνη ἐπιθεώρηση στὰ γερμανικά	el-oumami Δίμηνο δελτίο γιὰ τὴ Β. Ἀφρική στὰ γαλλικά-ἄραβικά.
il programma comunista 15ῆμερη ἐφημερίδα στὰ ἰταλικά	el proletario Τρίμηνο δελτίο γιὰ τὴ Λατινική Ἀμερικὴ στὰ ἰσπανικά.
le prolétaire 15ῆμερη ἐφημερίδα στὰ γαλλικά	kommounistikò prògramma Ἐξάμηνη θεωρητική ἐπιθεώρηση στὰ ἑλληνικά.
le prolétaire Συμπλήρωμα γιὰ τὴν Ἑλβετία le prolétaire Συμπλήρωμα γιὰ τῖς Κάτω Χῶρες	enternasyonalist proleter Τρίμηνο δελτίο στὰ τούρκικα

στόχοι, δρόμοι και μέσα της παγκόσμιας κομμουνιστικής επανάστασης

I. τοποθέτηση του κόμματος μπροστά στις μεγάλες πολιτικές τάσεις του ιμπεριαλισμού

1. Η προλεταριακή επανάσταση κι οι ψεύτικοι σοσιαλισμοί

Τό προλεταριάτο μέ επίκεφαλής τούς μπολσεβίκους πήραν τήν έξουσία τόν 'Οκτώβρη 1917 μέ τό κύμα μιᾶς επανάστασης πού τά οίκονομικά καθήκοντα ήταν βασικά αντιφεουδαρχικά, δηλαδή όχι άκόμα άντικαπιταλιστικά. Τό κράτος δέν ήταν, έξαιτίας αούτου, λιγώτερο προλεταριακό κι ή πολιτική του, ιδιαίτερα ή πάλη ένάντια στόν ιμπεριαλιστικό πόλεμο και ή βοήθεια στην παγκόσμια επανάσταση, ήταν άυθεντικά επαναστατικά κομμουνιστική.

Περιμένοντας νά θριαμβεύσει ή προλεταριακή και κομμουνιστική επανάσταση στη δυτική Εύρώπη και νά μπορέσει, σύμφωνα μέ τήν ίδια τήν άντίληψη τού Λένιν, νά δώσει στους ράσσους άγρότες τά άναγκαία τεχνικά μέσα για νά περάσουν στη συνεταιριστική έργασία και νά έξασφαλιστούν έτσι οι συνθήκες τού σοσιαλιστικού μετασχηματισμού, οι μπολσεβίκοι μπορούσαν μονάχα νά έλπίζουν νά κυριαρχήσουν, χάρη στόν έλεγχο τού προλεταριακού Κράτους, τίς κοινωνικές συνέπειες τής άνάπτυξης τού καπιταλισμού στη Ρωσία.

Η σταλινική άντεπανάσταση πετυχαίνοντας νά αλλοιώσει τή διεύθυνση τού κομμουνιστικού κόμματος τού σοβιετικού Κράτους, έξασφάλισε κάθε πιθανότητα κατεύθυνσης τής άνάπτυξης τής ράσικής κοινωνίας προς τό φάρο τού κομμουνισμού και τό παράδωσε στις άποχαλιωμένες δυνάμεις τού έθνικού καπιταλισμού, πού ήπάρχαν τόσο στη βιομηχανία τού Κράτους, όσο και στη μικρή βιομηχανική ή άγροτική παραγωγή.

Άλλά ή άντεπανάσταση άν πέταξε στό καλά θι άχρήστων όλες τίς προλεταριακές και κομμουνιστικές κατακτήσεις τού 'Οκτώβρη, δέν άμφισβήτησε τόν επαναστατικό καπιταλιστικό μετασχηματισμό στη Ρωσία, πού άκολούθησε άπό τότε ένα φρενήρη ρυθμό μέ τή σταλινική βιομηχανοποίηση, προτού ό καπιταλισμός, πού στό μεταξύ ένηλικιώθηκε, υποχρεώσει τούς διαδόχους τού Στάλιν σέ φιλελεύθερες μεταρρυθμίσεις, πούχαν άποστολή νά προσαρμόσουν τούς μηχανισμούς τής έθνικής οίκονομίας στις άπαιτήσεις τού διεθνούς άνταγωνισμού.

Στήν Άνατολική Εύρώπη, ό "σοσιαλισμός" των λαϊκών δημοκρατιών δέν είναι παρά ένα άστικό σχή

μα, συνδεδεμένο μέ τήν κυριαρχία τού παν-ράσικου ιμπεριαλισμού στά έδάφη πού τού δόθηκαν με τά τίς συμφωνίες τής Γιάλτας για τό χωρισμό τού κόσμου.

Στήν Κίνα, όπως και στό Βιετνάμ, τά δέν κομμουνιστικά κόμματα πήραν τήν έξουσία μέ σα άπό επαναστάσεις κατευθυνόμενες ένάντια στόν ιμπεριαλισμό και τίς παλιές προκαπιταλιστικές τάξεις. Άλλά, όσο μεγαλειώδεις κι άν ήταν και παρόλη τή σημασία πούχαν για τήν άνάπτυξη τής άνθρωπότητας, αυτές οι επαναστάσεις δέν μπορούσαν νά ξεπεράσουν τό έθνικο-δημοκρατικό στάδιο, κι άρα άστικό, δεδομένης τής έξασφάλισης κάθε άνεξάρτητου προλεταριακού κινήματος άπό τή σταλινική άντεπανάσταση. Δέν είναι ούτε καν άπαιρήτο νά δοθεϊ και πολύ βάρος στην περίπτωση τής Κούβας ή άλλων χωρών, όπου άστικές επαναστάσεις, πού έγιναν έξάλλου λίγο ή πολύ "άπό τά πάνω", νόμισαν ότι θα μπορούσαν νά σηκώσουν τή σημαία ένός ... έθνικού σοσιαλισμού.

Σέ καμία χώρα τού κόσμου, κανένας σταδιακός μετασχηματισμός, καμία μετάβαση στό σοσιαλισμό δέν είναι δυνατή χωρίς νά έγκαθιδρυθεϊ πρωτύτερα ή δικτατορία τού προλεταριάτου πάνω στα έρείπια τού ύπάρχοντος Κράτους.

2. Η άντιδραστική άυταπάτη της έπιστροφής σέ φιλελεύθερες μορφές καπιταλισμού

Στό πρώτο μισό τού 20ου αιώνα, ή άνάπτυξη τού καπιταλισμού γκίρισε, στόν οίκονομικό τομέα, τήν έμπάνιση έργοδοτικών συνδικάτων συσπειρώνοντας τ'άφεντικά μέ στόχο τό μονοπώλιο και πρωτοβουλίες έλέγχου και κατεύθυνσης τής παραγωγής και των άνταλλαγών σύμφωνα μέ κεντρικά σχέδια, πού έφταναν μέχρι τή διαχείριση όλόκληρων τομέων τής παραγωγής άπό τό Κράτος. Στόν πολιτικό τομέα τό δυνάμωμα τού άστυνομικού και στρατιωτικού δυναμικού τού Κράτους κι οι όλοκληρωτικές μορφές κυβέρνησης. Δέν πρόκειται έδώ για καινούργιες μορφές κοινωνικής οργάνωσης πού άποτελούν μιá μετάβαση άπό τόν καπιταλισμό στό σοσιαλισμό, κι άκόμα λιγώτερο για έπιστροφή σέ προ-αστικά πολιτικά καθεστώτα. Πρόκειται άντίθετα για συγκεκριμένες μορφές άπό-

μα πιά άμεσης και πιά άποκλειστικής διαχείρισης της έξουσίας και του Κράτους από τις πιά άναπτυγμένες δυνάμεις του κεφάλαιου.

Αυτή ή τάση, πού έκδηλώθηκε χτές μέ σκληρότητα μέ τόν ιστορικό φασισμό και πού υπάρχει επίσης κάτω από τή μάσκα των "έθνικο-κομμουνιστικών" δικτατοριών στις χάρες της άνατολικής Εύρώπης, βρίσκει τήν πραγματική άνάπτυξη της στις θωρακισμένες δημοκρατίες της Δύσης, κληρονόμες του φασισμού. Ο ύποκριτικός πλουραλισμός αυτών των τελευταίων στηρίζεται στην ύπαρξη δυνάμεων άστικών έργατικών κομμάτων, όπως τά δήθεν κομμουνιστικά κόμματα, ή στην Εύρώπη των εύρωκομμουνιστικών, όπως και στά ίσχυρά δημοκρατικά κόμματα π.χ. τά σοσιαλδημοκρατικά.

Αυτή ή τάση υπάρχει επίσης σε πλήρη άναπτυξη στις χάρες νεορού καπιταλισμού, όπως ή Τουρκία ή οι λατινοαμερικάνικες χάρες, κι άκόμα στις χάρες της Άσίας και της Άφρικής πού μόλις χειραφετήθηκαν από τους άποικιοκράτες πάτρονες τους. Η μπουρζουαζία χρησιμοποιεί έκεί τις πιά συγκεντρωτικές μορφές οικονομικής διαχείρισης, για να πειθαρχήσει όλες τις δυνάμεις της, ώστε να μπορέσει να σταθεί σε μιά υπερκορεσμένη παγκόσμια άγορά. Μιήται παράλληλα στις πιά συγκεντρωτικές και στις πιά ολοκληρωτικές μορφές πολιτικής κυριαρχίας για να κρατάει δεμένες τις κινούμενες εργαζόμενες μάζες κι ένα προλεταριάτο πού άπειλεί να είναι έξαιρετικά δυναμικό. Κι όλα αυτά ενώ συνεχίζουν να συυπάρχουν στην κοιλνία και στο Κράτος, άνάλογα μέ τις γεωγραφικές περιοχές και τις χάρες, μιά όλόκληρη γκάμμα άρχαϊκών κοινωνικών σχέσεων και έπιρροών.

Άπ' όπου κι ο υπέρμετρος ρόλος πού παίξει το Κράτος, πού μπλέκεται σ' όλη τήν οικονομική ζωή, πού υποτάσσει τά εργατικά συνδικάτα γεννημένα από τό άντι-ιμπεριαλιστικό κίνημα και γονατίζει μέ τήν πολιτική καθημερινή τρομοκρατία τις έκμεταλλευμένες μάζες. Κι όπως αυτή ή δύναμη έχει άνάγκη να χαλιναγωγείται από μιά συγκεντρωτική δύναμη, είναι ο στρατός πού, μέ τήν ίσχυρά ίεραρχική δομή του, βρίσκεται συχνά στο προσκήνιο για να εκπληρώσει αυτό τό καθήκον. Έκεί όπου τό κοινωνικό κίνημα δέν παρήγαγε άκόμα τό ένιαίο κόμμα, τήν πιά ολοκληρωμένη έκφραση αυτής της τάσης, είναι ο στρατός πού παίρνει τή θέση του ή άλλοτε δημιουργεί ένα πού δέν είναι παρά ή σκιά του.

Όσο περισσότερο άργούν να γίνουν οι άστικές μεταρρυθμίσεις, τόσο περισσότερο ή δεσποτική επέμβαση της στρατιωτικής ίεραρχίας γίνεται άπαραίτητη για να τις πραγματοποιήσει, άπαρφεύγοντας τις λαϊκές έκρήξεις. Όσο περισσότερο οι μεταρρυθμίσεις ολοκληρώνονται, τόσο περισσότερο έπιβάλλεται ή τάση ένωπιόησης των άστικών τάξεων γύρω από αυτόν τό συγκεντρωτικό άξονα. Αυτές οι άρμιάζουσες καπιταλιστικές δικτατορίες μπορούν τότε να έφοδιαστούν μέ διάφορες μορφές δημοκρατικής συμμετοχής, πού οδηγούν σ' ένα είδος μιλιταρισμού μέ δημοψηφίσματα ή στρατιωτικής δικτατορίας κοινής άποδοχής. Αυτή ή διαδικασία άποκλείει τις είνηνιστικές και προοδευτικές έρμηνείες άνάπτυξης του άστικού καθεστώτος και έπιβεβαιώνει τις μαρξιστικές προβλέψεις σχετικά

μέ τή συγκέντρωση και τήν άνταγωνιστική εύθυγράμμιση των ταξικών δυνάμεων.

Για να μπορέσουν να δυναμίσουν και να συγκεντρωθούν αυτές οι έπαναστατικές δυνάμεις, τό προλεταριάτο πρέπει να άποκορούσει τή διεκδίκηση μιας άπατηλής έπιστροφής στο δημοκρατικό φιλευθερισμό όπως και τις έκκλησεις για νόμιμες έγγυσεις, και να μή τις άποδέχεται σά μέσο άγχιτάσιας. Στις άναπτυγμένες καπιταλιστικές χάρες πρέπει να ξεκάνει μέ τή μέθοδο των συμμαχιών για μεταβατικούς στόχους του έπαναστατικού ταξικού κόμματος, είτε μέ τά άστικά ή μικροαστικά κόμματα, είτε μέ τά ψευτο-έργατικά κόμματα μέ ρεφορμιστικό πρόγραμμα. Άλλά άκόμα και σε χάρες πού ο άστικός έπαναστατικός κύκλος ολοκληρώνεται, μιά τέτοια μέθοδος συμμαχιών, πού κάποτε μπορούσε να χρησιμοποιηθεί μέ τόν όρο να διατηρηθεί άυστηρά ή πολιτική κι οργανωτική άνεξαρτησία του κόμματος, τείνει να ξεπερνιέται όσο, σε μιά περιοχή μετά τήν άλλη, φθίνει ή ίκανότητα των διαφόρων πολιτικών τάσεων να τοποθετούνται στο επίπεδο της έπαναστατικής πάλης ένάντια στο ύπάρχον Κράτος.

3. Το ψέμμα της ίσότητας των έθνών στο καπιταλιστικό σύστημα

Στήν άρχή του 20ου αιώνα, ή γενίκευση των μεγάλων καπιταλιστικών τράστ κι ή άλληλοδιδέουσή τους μέ τά έθνικά Κράτη όδηγησε στο μοίρασμα του κόσμου άνάμεσα σε μιά χούφτα χρηματοδοτικών ομάδων και μεγάλων ίμπεριαλιστικών Κρατών. Η άμφοβήτηση αυτού του μοιράσματος προκάλεσε ήδη δύο ίμπεριαλιστικούς πολέμους.

Η νίκη των συμάχων στο 29 παγκόσμιο πόλεμο δέν έβαλε τέλος στην τάση της ύποταξης των άποικιών και των πιά μικρών χωρών στις άπειτήσεις μιας χούφτας ίμπεριαλιστικών υπερδυνάμεων. Προώθησε στα άμφα τή διαδικασία πόλωσης του καπιταλιστικού κόσμου πού συγκροτήθηκε σε ομάδες μεγάλων Κρατών, άφεντικών των εργαζόμενων τάξεων των μητροπόλεων, των άποικιών, των μισοαποικιών και των λιγώτερο σημαντικών κρατών της Εύρώπης.

Τό μεγάλο άντιιμπεριαλιστικό κύμα πού τράνταξε τήν παγκόσμια ίμπεριαλιστική τάξη τις τελευταίες δεκαετίες δέν μπορούσε μονάχο του να βάλει φραγμό σ' αυτήν τήν τάση. Άντίθετα τήν συνέχισε άντικαθιστώντας τις ήδη έξελιγμένες μορφές του γέριμου ίμπεριαλισμού μέ νέες μορφές πιά μοντέρνες, πού είναι συνέπειες της όλο και μεγαλύτερης οικονομικής συγκέντρωσης και πού καθιστούν τήν ύποτέλεια των πιά μικρών Κρατών άκόμα πιά μεγάλη.

Ο άνταγωνισμός μεταξύ μεγάλων ίμπεριαλιστικών στρατόπεδων, πού άναγκάζει τά μεγάλα Κράτη να έλέγχουν τά πιά μικρά, κι ή φυσική τάση των μπουρζουαζιών των μικρών Κρατών να άναζητούν τήν προστασία των πιά ίσχυρών Κρατών για να υπερσπίσουν τά κοινωνικά προνόμιά τους, δυνάμουν άκόμα περισσότερο αυτή τή διαδικασία, πού άποκλείει συνεπώς όλες τις έξελικτικές έρμηνείες

της ανάπτυξης της διεθνούς δικτατορίας του κεφάλαιου και επιβεβαιώνει ολοκληρωτικά τη μαρξιστική πρόβλεψη.

Για να μη πέσουν οι επαναστατικές ενέργειες στην παγίδα του άστικου φιλελευθερισμού, το προλεταριάτο πρέπει να αποκομίζει τη διεκδίκηση μιας αδύνατης ισοτήτας μεταξύ έθνων στο άστικό καθεστώς. Πρέπει να απαρτίσει κάθε πολιτική που έχει σκοπό να κάνει την έθνική ανεξαρτησία ή την έθνική ενότητα Κρατών συγκροτημένων πάνω στη βάση ενός άριμου καπιταλισμού, ένα στόχο της προλεταριακής επανάστασης. Πρέπει να θεωρεί σαν αντιδραστικές ουτοπίες τόσο την ιδέα της αναζήτησης μιας αδύνατης οικονομικής ανεξαρτησίας, όσο και το μικροαστικό όνειρο της απελευθέρωσης των μικρών κρατών από την οικονομική έμμετallation και την πολιτική καταπίεση από τα πιο ισχυρά κράτη χωρίς την προλεταριακή επανάσταση.

Τό επαναστατικό προλεταριάτο αποκομίζει άρα κάθε συμμαχία με τα άστικά και μικροαστικά κομμάτια που ακολουθούν τέτοιους σκοπούς, από τη στιγμή που η επαναστατική πάλη για τη συγκρότηση του Έθνικού κράτους ενάντια στον Ιμπεριαλισμό και τις παλιές κυρίαρχες τάξεις έχει τελειώσει.

4. Η άσυμβίβαστη αντίθεση σε κάθε άστική κυβέρνηση

Η πραγματική κομμουνιστική ταχτική ήταν πάντοτε η ολοκληρωτική αντίθεση στο κατεστημένο άστικό Κράτος κι άρα σε όλες τις άστικές κυβερνήσεις, σ' όλες τις φάσεις της κυριαρχίας της μπουρζουαζίας.

Στις χώρες όπου οι κυβερνήσεις της άστικής άριστερας μπορούν ακόμα θεωρητικά να κάνουν δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις - κι άρα άστικές που ενδιαφέρουν τό προλεταριάτο, ή μόνη θέση από πλευράς της επαναστατικής προετοιμασίας του προλεταριάτου είναι να αποσιώσει με την πάλη αυτές τις μεταρρυθμίσεις, όπως και κάθε οικονομική ή πολιτική παραχώρηση, ενάντια στην κυβέρνηση.

Αυτή η αδιάλλακτη ταχτική είναι ακόμα πιο επιταχτική για τις χώρες άναπτυγμένου καπιταλισμού και γερασμένου Ιμπεριαλισμού, δεδομένου ότι από την άρχή του αιώνα οι άστικές κυβερνήσεις έχουν τη συνήθεια να φορδάνε την εργατική μάζα, χάρη στη συμμετοχή ρεφορμιστικών κομμάτων, με σκοπό να κάνουν να δεχτεί ή εργατική τάξη τις άπαιτούμενες θυσίες από τη χαστική πορεία του κεφάλαιου. Τό χειρότερο λάθος θάταν να θεωρηθούν αυτά τα κόμματα σαν ή δεξιά πτέρυγα του εργατικού κινήματος. Άποτελούν στην πραγματικότητα την άριστερή πτέρυγα της μπουρζουαζίας, και παίζουν ρόλο λοχαγών της μπουρζουαζίας μέσα στις εργατικές τάξεις.

Άν τό κομμουνιστικό κόμμα δέν όρνιέται ότι σε προσδιορισμένες συνθήκες τέτοιες κυβερνήσεις μπορούν ένδεχόμενα να υποχρεωθούν να κάνουν παραχωρήσεις στην εργατική τάξη, έχει τό καθήκον να τις υποχρεώσει, με μιá ισχυρή προλεταριακή πι-

ση, να πραγματοποιήσουν τις ύποσχέσεις τους. Όφείλει, παράλληλα, να πεί στην εργατική τάξη ότι οι παραχωρήσεις αυτών των κυβερνήσεων δέν στοχεύουν να ευνόησουν την άνάπτυξη του κινήματος της, αλλά αντίθετα να έξασφαλίσουν την καλύτερη λειτουργία της καπιταλιστικής τάξης και, σε περίπτωση κρίσης, να έγγυηθούν στη μπουρζουαζία ένα βασικό πράγμα, δηλαδή την πολιτική έξουσία, ενάντιον στις προσπάθειες του προλεταριάτου να αποτινάξει τό ζυγό.

Τέτοιες κυβερνήσεις, με τη δικιά τους θέληση, δέν άφησαν ποτέ περιθώρια έλευθερίας στο προλεταριάτο παρά μονάχα όταν αυτό άπηνόταν να αποκοιμηθεί από τις παραχωρήσεις τους ως τό σημείο να τους θεωρεί δικούς του αντιπροσώπους και να τους ύποστηρίζει. Μιά μακριά ιστορική έμπειρία, ιδιαίτερα ή καταστολή της βερολινέζικης έξέγερσης τό γενάρη 1919, έδειξε ότι είναι ίκανοί να άπαντούν με την πιο άγρια αντίδραση στην πρώτη έξοδο των μαζών ενάντια στους θεσμούς του άστικού δημοκρατικού Κράτους.

Δέν ύπάρχει άρα κανένα δίδην μεταβατικό καθεστώς άνάμεσα στη δικτατορία της μπουρζουαζίας και τη δικτατορία του προλεταριάτου που δέν πρέπει να καταπολεμηθεί μέχρι τό τέλος. Η μόνη δυνατή εργατική κυβέρνηση δέν μπορεί να γεννηθεί παρά με τη νικηφόρα εργατική έξέγερση πάνω στα έρείπια της μηχανής του καπιταλιστικού Κράτους, με βάση τη δικτατορία του προλεταριάτου.

5. Η σταλινική άντεπανάσταση κι ή έπιστροφή στην επαναστατική προοπτική

Η σταλινική άντεπανάσταση άφου παράδωσε τό σοβιετικό Κράτος και την κομμουνιστική Διεθνή στη διεθνή καθεστηκυία τάξη, έφαξε όριστικά κάθε επαναστατική λύση στην κρίση που άνοιξε με τόν 1^ο παγκόσμιο Ιμπεριαλιστικό πόλεμο κι καθίστουσε συνεπώς άναπόφευχο ένα νέο Ιμπεριαλιστικό μοίρασμα του κόσμου.

Η μπουρζουαζία κι ο σταλινισμός, στις προετοιμασίες του πολέμου και στη διάρκεια του ίδιου του 2ου παγκόσμιου Ιμπεριαλιστικού μαελλειού, κατόρθωσαν να διαλύσουν κάθε ταξική αντίδραση κι ανεξάρτητη όργάνωση.

Με την έμμηδένιση κάθε προλεταριακού ταξικού κινήματος και τη νίκη στον πόλεμο του πιο ισχυρού Ιμπεριαλιστικού στρατοπέδου, συσπειρωμένου γύρω από τις Ένωμένες Πολιτείες της Άμερικης, καρδιά του παγκόσμιου καπιταλισμού και κινούργιου χωροφύλακα του κόσμου, άνοιξε μιá νέα περίοδος άναμφισβήτητης κυριαρχίας του κεφάλαιου, που μονάχα τό λαχάνισμα του περίφημου κήλου καπιταλιστικής συσάρωσης του μεταπολέμου επέτρεψε να άμφοβητηθεί.

Στην πραγματικότητα, ή έλπίδα ότι τό ισχυρό κύμα των αντιϊμπεριαλιστικών επαναστάσεων που τράνταξε την Άσία, την Άφρική και είχε τις συνέπειες στη λατινική Άμερική, θά ξυπνούσε τό προλεταριάτο των μητροπόλεων κι ότι θά πραγματο-

ποιόταν ή συγκόλληση τών δύο κινήματων, άποδείχτηκε πολύ άλσιόδοξη. Η βαθύτητα τού ληθάργου τής έργατικής τάξης ήταν τέτοια, πού τό άμεσο άποτέλεσμα τού άντιιμπεριαλιστικού κύματος ήταν νά ξαναδοθεΐ άκόμα περισσότερη άξία στις δημοκρατικές κι έθνικές ιδεολογίες.

Όστόσο, άν οι άνατρεπτικές συνέπειες, για τό προλεταριάτο, αΰτης τής ξαφνικής είσόδου στο πολιτικό προσκήνιο τών μαζών χωρών οικονομικά ύπανάπτικτων καθυστέρησαν, πολλαπλασιάστηκαν ή δη μέ τήν επιστροφή τών καπιταλιστικών κρίσεων. Αΰτές οι κρίσεις, χειροτερεύοντας άκόμα περισσότερο τις συνθήκες ζωής τών έκμεταλλευμένων μαζών τών κυριαρχούμενων χωρών, γένησαν ήδη ένα πραγματικά προλεταριακό κοινωνικό κίνημα πού, ξεκινώντας άπό τήν περιφέρεια, πλησιάζει προοδευτικά στην περιοχή τών χωρών γέρικου καπιταλισμού κι άπειλεί ήδη νά καταλύσει αΰτές τις ίδιες τις με γάλες ιμπεριαλιστικές μητροπόλεις.

Μέ τήν καμπή πού σημειώθηκε μέ τήν κρίση τού 1974-75, εΐναι ό 30χρονος κύκλος συσάρευσης τού μεταπολέμου πού παραχωρεί τή θέση σε μιά καινούργια περίοδο καπιταλιστικών κρίσεων κι άστάθειας όλων τών κοινωνικών σχέσεων, τήν ίδια στιγμή πού έξαντλείται ό κύκλος τών άντιαποικιακών έπαναστάσεων. Παράλληλα, τά οικονομικά σύνορα κι όρα και πολιτικά μεταξύ Άνατολής και Δύσης άνοιγουν, ένώ όλο κι άπροσυντίθεται περισσότερο ό μύθος τού "ύπαρκτου σοσιαλισμού".

Όλη αΰτή ή περίπλοκη κατάσταση σε παγκόσμια κλίμακα οδηγεί στην άναπόφευκτη έναλλακτική λύση: ή ιμπεριαλιστικός πόλεμος ή παγκόσμια προλεταριακή έπανάσταση.

6. Η έπαναστατική ήττοπάθεια στον ιμπεριαλιστικό πόλεμο

Έπειδή οι ιμπεριαλιστικοί πόλεμοι εΐναι άναπόφευκτη συνέπεια τού καπιταλισμού, μιά διαρκής εΐρήνη πού θά άπέκλειε κάθε έθνική και κρατική καταπίεση εΐναι δυνατή μονάχα άφου άνατραπεΐ τό καπιταλιστικό καθεστώς έκμετάλλευσης και καταπίεσης.

Τό προλεταριάτο δέν μπορεί νά παλέψει ενάντια στις έγκληματικές δραστηριότητες τού ιμπεριαλισμού και νά άπελευθερωθεΐ άπό τήν κυριαρχία του χωρίς πάλη ενάντια στις καμπάνιες τού ένός και τού άλλου ιμπεριαλιστικού στρατοπέδου και τις δικαιολογίες τους. Πρέπει νά καταπολεμησειτόσο άπό τή μιά πλευρά τή ψεύτικη άντιιμπεριαλιστική σταυροφορία και τή δήθεν υπεράσπιση τού σοσιαλισμού άπό τήν υπερχαπιταλιστική κι ιμπεριαλιστική Ρωσία, όσο κι άπό τήν άλλη τήν ψεύτικη σταυροφορία για τις έλευθερίες και τά Δικαιώματα τού Άνθρώπου τού άμερικάνικου υπεριμπεριαλισμού, ή τό κινέζικο ψέμμα για πάλη ενάντια στον ήγεμονισμό.

Τό προλεταριάτο πρέπει νά καταπολεμησει όλους τούς υποκριτικούς ισχυρισμούς κάθε ιμπεριαλισμού ότι θά άπελευθερώσει τις καταπιεσμένες έ-

θνικότητες άπό τούς άλλους ιμπεριαλισμούς. Δέν περιμένει τό τέλος τής έθνικο-άποικιακής καταπίεσης μέ τή νίκη τού ένός ιμπεριαλιστικού στρατοπέδου πάλω στ' άλλο, αλλά άπό τήν έπαναστατική νίκη τής καταπιεσμένης έθνικότητας, πούναι χρέος τού προλεταριάτου τής καταπιεστριας χώρας νά εΐναι νά προτρέπει. Τό προλεταριάτο μέ τόν ίδιο τρόπο, πού γενικά, δέν περιμένει τό τέλος κάθε καταπίεσης έθνικού τύπου παρά μέ τήν ένωσή τού διεθνούς προλεταριάτου, μέ τήν έπαναστατική καταστροφή τών καταπιεστικών Κρατών και τήν κάτάργηση τού καπιταλισμού.

Η έργατική τάξη πρέπει νά άποκρούει έπίσης όλες τις εΐρηνιστικές ιδέες. Καταπολεμά φυσικά τόν εΐρηνισμό τών μικροζουαζιών τών μικρών χωρών, άκόμα κι άν εΐναι ιμπεριαλιστικές, πού άναζητούν νά μείνουν έξω άπό μιά σύρραξη πού θά δικαιώβευε τά προνόμιά τους ή πού μάχονται, όπως οι ευρωπαϊκοί ιμπεριαλισμοί, αΐώνιους τρίτους δρόμους άνάμεσα στις δύο υπερδυνάμεις. Κι αΰτό τό κάνουν μέ μιά άύξημένη πίεση στις ζώνες έπιρροής τους και δέν θά μπορέσουν νά πετύχουν τίποτε άλλο παρά ένα μάξιμουμ άπό "άτοϋ" για νά παζαρέψουν τήν προσχώρησή τους στο ένα ή στο άλλο ιμπεριαλιστικό πολεμικό στρατόπεδο.

Πρέπει νά φυλάγεται έπίσης άπό τόν εΐρηνισμό πούναι χαρακτηριστικός τών μικροαστών. Αΰτοί οι φύλαροι καυχιούνται ότι μπορούν νά άντιτεθούν στον πόλεμο μέ τις εΐρηνιστικές ιδέες. Στην πραγματικότητα έμποδίζουν τήν προετοιμασία τής βίαιης έπανάστασης, πού μονάχα αΰτή μπορεί νά τελειώνει μιά για πάντα μέ τούς πολέμους. Τό προλεταριάτο γνωρίζει, άπό τήν έμπειρία του, ότι ό μικροαστικός εΐρηνισμός εΐναι πάντοτε ό πρώτος πού μετασχηματίζει τήν άρνηση του στον πόλεμο σε μιλιταρισμό μέχρι τά άκρα, άπό τή στιγμή πού, σύμφωνα μέ τήν παραδοσιακή έπιχειρηματολογία, όλα τά εΐρηνικά μέσα για τήν άποφυγή τού πολέμου έξαντλήθηκαν.

Άν ή έπανάσταση δέν εΐχε τή δύναμη νά άποτρέψει τόν ιμπεριαλιστικό πόλεμο κι αΰτός ό τελευταίος ξεσπούσε, ό μόνος δρόμος σωτηρίας για τό προλεταριάτο θάταν νά σηκώσει τή σημαία τής έπαναστατικής ήττοπάθειας τού Διημνεχτ και τού Δένιν κηρύσσοντας σ' όλα τά Κράτη ότι ό πρωταρχικός έχθρός εΐναι μέσα στη δικιά "του" χώρα, ότι ή έννοιώτερη προϋπόθεση τής έπανάστασης εΐναι κείνη τής ήττας τού δικού "του" Κράτους. Οι κομμουνιστές θάπρεπε τότε νά δικαιωόξουν ενάντια σ' όλους τούς όππορτουμιστές όπαδούς τής εΐρήνης ότι ή πραγματική εΐρήνη εΐναι άδύνατη χωρίς έπανάσταση και πάλη για τό μετασχηματισμό τού ιμπεριαλιστικού πολέμου σε έπαναστατικό έμφύλιο πόλεμο.

7. Η άναγκαιότητα τού μοναδικού και συγκεντρωτικού κόμματος τής παγκόσμιας έπανάστασης

Η προλεταριακή έπανάσταση έχασε όριστικά τόν ειδικά ευρωπαϊκό και βορειοαμερικάνικο χαρακτήρα της. Έπαψε όριστικά νάναι ύπόθεση τής

λευκής ράτσας. Η νίκη της αντιαποικιακής και αντιφασιστικής επανάστασης στις οικονομικά όπισθοκαρήμενες ήπειρους δημιούργησε ήδη σ' όλοκληρο τον κόσμο τις απαραίτητες προϋποθέσεις της προλεταριακής επανάστασης σάν άμεσο σκοπό της πάλης της εργατικής τάξης. Αυτό ίσχυει ακόμα κι άν ό κομμουνιστικός μετασχηματισμός της κοινωνίας δέν θά μπορέσει νά γίνει παντού μέ τόν ίδιο ρυθμό. Κι άν πολυάριθμοι άγώνες, όχι άκόμα προλεταριακοί, θά ξεσπάσουν άναγκαστικά στά πιο καθυστερημένα τμήματα της Άσίας, της Άφρικής και της Λατινικής Άμερικής, μπαίνουν ώστόσο μέσα στη στρατηγική της παγκόσμιας κομμουνιστικής επανάστασης.

Όποια και νάναι η ζώνη, περιφερειακή ή όχι, όπου ό συνδυασμός των καπιταλιστικών άντιφάσεων θά έπιτρέψει μιá συσάρρευση έμρηκτικών ήλων ίκανών νά προκαλέσουν ένα διεθνές επαναστατικό κύμα, είναι άπ' ότι φαίνεται στην κεντρική Εύρώπη πού θά κερδηθεί, μετά άπό μιá σειρά μαχών σ' όλες τις ήπειρους, τό πρώτο άπορασιστικό μέρος του έπόμενου επαναστατικού κύματος. Είναι σ' αυτήν την περιοχή όπου η άντεπαναστατική ίμπεριαλιστική Ίερή Συμμαχία συγκεντρώνει τό μάξιμουμ των δυνάμεων έκφοβισμού και καταστροφής. Άλλά εκεί είναι πού βρίσκεται η καρδιά της πιο μεγάλης εργατικής συγκέντρωσης, πού τό δίχτυ της είναι συνεχές άπό τό Λίβερπουλ ως τό Σβέρντλαφσκ. Κι είναι άκριβώς εκεί, στό ίδιο τό κέντρο των καπιταλιστικών φουριών, πού οι ίμπεριαλιστικοί άνταγωνισμοί είναι οι πιο βίαιοι και πού η άλωσία των άστικών Κρατών, συνεχώς καταστραμμένων κι άνοικοδομημένων μετά άπό επαναστατικές έκρήξεις και ίμπεριαλιστικούς πολέμους, βρίσκει τόν άδύνατο κρίκο της.

Μιá επαναστατική νίκη στην Εύρώπη δέν θά μπορούσε νά κατακτηθεί παρά ενάντια στους συνεργαζόμενους στρατούς του ρώσικου κι άμερικάνικου ίμπεριαλισμού και θά είχε σάν άποτέλεσμα στό τέλος την πτώση της καπιταλιστικής Ρωσίας, ίδιως άν η Κίνα κι η Ίαπωνία έχουν ήδη κατακτηθεί. Άλλά για νά μπορέσει αυτή η νίκη, άκόμα μερική, νά μετασχηματιστεί σέ όριστικό θρίαμβο της παγκόσμιας επανάστασης, θά πρέπει άκόμα οι ένωμένες δυνάμεις του επαναστατικού προλεταριάτου της Εύρώπης, της Άσίας, της Άφρικής και των δύο Άμερικάνων, παρσώνοντας πίσω τους τις φτωχές άγροτικές μάζες των κυριαρχούμενων ήπειρων, νά μπορέσουν νά καταλάβουν τό βορειοαμερικάνικο ίμπεριαλιστικό ύπερχώριο.

Άπέναντι στη συνεργασία των διάφορων μπουρζουαζιών πού άντεπαρατάουν κοινό μέτωπο απέναντι στό προλεταριάτο (Μάρξ), ήδη έπίσης στις χώρες του Τρίτου Κόσμου, κι άπέναντι στη συγκεντρωτικοποίηση των άντεπαναστατικών ένεργειών κάτω άπό την αίγίδα των ίμπεριαλιστικών Κρατών, τό προλεταριάτο δέν μπορεί νά συγκεντρώσει άκοιτές δυνάμεις για νά τελειώσει μιá για πάντα μέ την ίμπεριαλιστική τάξη παρά "ύποτάσσο ντας τά συμφέροντα της προλεταριακής πάλης σέ μιá χώρα, στό συμφέρον αυτής της πάλης σ' όλοκληρο τον κόσμο" (Λένιν) και συγκεντρώνοντας τις δυνάμεις του στό παγκόσμιο κόμμα, γερά συγκεντρωτικό.

Ό έκφυλισμός του προλεταριακού κόμματος στην Ρωσία, κι η άντεπανάσταση πού έπακολούθησε

κάτω άπό την ψεύτικη σημαία του κομμουνισμού, δέν άκριβητεί διόλου την άνάγκη της διεύθυνσης του κόμματος πάνω στό προλεταριακό Κράτος. Όπως έπίσης δέν άκριβητείται η άναγκαιότητα του παγκόσμιου κόμματος του προλεταριάτου έξαιτίας της ύποταγής της έκφυλισμένης Διεθνούς στό ρώσικο έθνικό Κράτος άπό τό 1926, κι η τρομερή σύγχιση πού έπακολούθησε στό προλεταριακό κίνημα.

Η άστική άντεπανάσταση μπόρεσε νά έκμεταλλευτεί μερικές άδυναμίες της Διεθνούς πού, έξαιτίας της άνακρίμπτωσης του κομμουνισμού στη Δυτική Εύρώπη, άφησε σέ πολύ μεγάλο βαθμό φλυό ζητήματα ταχτικής κι οργανωτικής φύσης. Μπόρεσε νά έκμεταλλευτεί μιá σχετική σύγχιση μεταξύ του κόμματος και του Κράτους στην Ρωσία, άρειλόμενη στην τεράστια αίμοραγία της ρώσικης εργατικής τάξης στον έμφύλιο πόλεμο, και μετά στην άπασχόληση της σέ καθήκοντα καπιταλιστικής διαχείρισης, άπαιότητας για την ίδια της την έπιβίωση και έξαιτίας της άναγκαιότητας διατήρησης της συμμαχίας μέ την άγροτιά όσο άργοüse η εύρωπαϊκή επανάσταση, δηλαδή άπό την άνυπόφορη άποκόμηση πού βρέθηκε η προλεταριακή επανάσταση σέ μιá χώρα οικονομικά καθυστερημένη. Έκμεταλλεύτηκε τό γεγονός ότι η Διεθνής βασιζόταν έντελώς πάνω σ' αυτό τό ρώσικο κόμμα, ύποκείμενο στις πιο τρομερές πιέσεις. Τέτοιες άδυναμίες του προλεταριακού κόμματος θά μπορούσαν νά ξεπεραστούν σ' άλλες ιστορικές συνθήκες. Κι άν ό αντίπαλος μπόρεσε νά βρεί στην γμα πάνω σ' αυτές για νά αίχμαλωτίσει τό κόμμα, η επανάσταση θά πάρει τελικά την πάνω βόλτα μέσα άπό ιστορικές συγκρούσεις άνάμεσα σέ γιαγαντιάες δυνάμεις.

Θάταν λοιπόν μιá τρέλλα νά βγει άπ' αυτό τό έπιχείρημα ότι πρέπει νά πεταχτούν στό καλάθι των άχρήστων τά όπλα του Κράτους και του κόμματος. Η μόνη μαρξιστική κι επαναστατική τοποθέτηση είναι η καλύτερευση αυτών των όπλων κόνοντάς τα άκόμα πιο κοφτερά, κρατώντας άκόμα πιο γερά τό προλεταριακό Κράτος άπό ένα κόμμα άκόμα πιο ίσχυρό.

Η ύπεράσπιση του προλεταριακού καθεστώτας ενάντια στους κινδύνους έκφυλισμού πού ένυπόχουν στις πιθανές άποτυχίες κι ύποχωρήσεις του έργου του οικονομικού και κοινωνικού μετασχηματισμού - πού η πραγματοποίησή του είναι άδιανόητη στα όρια μιás μονάχα χώρας - δέν μπορεί νά έξασφαλιστεί παρά μέ τό διαρκή συντονισμό της πολιτικής του εργατικού Κράτους και της ένιαίας διεθνούς πάλης, άματάπαυσης σέ περίοδο ειρήνης όπως και σέ περίοδο πολέμου, του προλεταριάτου κάθε χώρας ενάντια στη μπουρζουαζία του και στον κρατικό και στρατιωτικό μηχανισμό. Αυτός ό συντονισμός δέν μπορεί νά έξασφαλιστεί παρά μέσα άπό τόν πολιτικό και προγραμματικό έλεγχο του παγκόσμιου κομμουνιστικού κόμματος πάνω στό μηχανισμό του Κράτους της εργατικής τάξης.

IN SPANISH	
• Series: « Los textos del partido comunista internacional »:	
1. Los fundamentos del comunismo revolucionario	40 p./\$ 1.00
2. Fuerza violencia dictadura en la lucha de clase	40 p./\$ 1.00
3. Partido y clase	80 p./\$ 2.00
IN PORTUGUESE	
• As lutas de classe em Portugal de 25 de Abril a 25 de Novembro ..	50 p./\$ 1.20
• Series: « Os textos do partido comunista internacional »:	
1. Teses caracteristicas do partido: bases de adesão	30 p./\$ 0.75
2. Licções das contra-revoluções	30 p./\$ 0.75
3. Os fundamentos do comunismo revolucionário	80 p./\$ 1.20
Orders: Editions Programme, 20, rue Jean-Boutin, 75012 Paris (France). Program Publications, 204 W 20th Street, New York, N.Y. 10011 (for the U.S. only). Payment by check or international money order to F. Gambini.	

II. τὰ καθήκοντα τῆς παγκόσμιας κομμουνιστικῆς ἐπανάστασης

1. Ἡ κατάκτηση τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας

Ἡ ἀνατροπὴ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας τῆς βουρζουαζίας θάταν ἀδιανόητη χωρὶς μιὰ διαδοχὴ ἐπαναστατικῶν μαχῶν πού θάχουν γιὰ θεάτρο ὁλόκληρο τόν πλανήτη, χωρὶς μιὰ σειρά ἐξεγέρσεων κι ἀντεπαναστάσεων, ἐμφύλιων πολέμων καί πολέμων μεταξύ Κρατῶν, ὡς τὴν πτώση τῶν μεγάλων ἱμπεριαλιστικῶν Κρατῶν ποῦναι οἱ χαροφύλακες τοῦ κόσμου.

Ἡ νίκη τῆς ἐξέγερσης σέ μιὰ χώρα ἔχει σάν στοιχειώδεις προϋποθέσεις: τὸ τράνταγμα τοῦ καπιταλιστικοῦ Κράτους ἀπὸ μιὰ πολιτικὴ κρίση πού σπράχνει σέ διαμάχες μέσα σ'αὐτὴν τὴν ἰδιαίτερη κυρίαρχη τάξη, ἀπὸ μιὰ στρατιωτικὴ κρίση ἢ μιὰ κοινωνικὴ κρίση, καί τὴν εἴσοδο στὴν πάλη πλατιῶν προλεταριαῶν μαζῶν ὑπερασπίζοντας τὶς συνθήκες ζωῆς τους ποῦ γίναν ἀνυπόφορες ἀπὸ τὴν ἀσταμάτητη ἐπιμετάλλευση τοῦ κατεστημένου.

Ὅσο ἂν αὐτὲς οἱ συνθήκες εἶναι ἀπαραιτήτες, δέν εἶναι ὅμως ἀρκετὲς ἀπὸ μόνες τους γιὰ τὴν ἐπιτυχία. Ἡ ἐπιτυχία δέν μπορεῖ πράγματι νὰ ἐξασφαλιστεῖ παρά ἂν τὸ κομμουνιστικὸν κόμμα ἔχει φτάσει, μέ τὴ συμμετοχὴ του σ' ὅλες τὶς μερικὲς μάχες πού προηγήθηκαν, νὰ κατακτήσει μιὰ ἀπαρριστικὴ ἐπιρροή πάνω στὴν προλεταριακὴ πρωτοπορεία σέ βάρους τῶν ἄλλων τάσεων, μιὰ ἀρκετὴ ἐπιρροή πάνω στὶς προλεταριακὲς καί μισοπρολεταριακὲς μάζες, κι ἰδιαίτερα στοὺς προλετάρους στρατιῶτες. Θά πρέπει ἐπίσης νάχει καταφέρει νὰ οὐδετεροποιήσῃ τὸν ἀντικρατικὸν ἕνα τμήμα τῶν ἐνδιάμεσων κι ἀναπαράσιτων στρωμάτων τοῦ πληθυσμοῦ. Ἔτσι τὴν ἀπαρριστικὴ στιγμή ὁ ἀντίπαλος θά ἔχει ἀποκοπεῖ ἀπὸ ἕνα μέρος τῆς ὀπισθοφυλακῆς του κι ὅλοι οἱ προλεταριακοὶ ἀγῶνες καί, σέ μερικὲς ζώνες ἀκόμα, οἱ ἀγροτικὸι ἀγῶνες ἐναντίονα στοὺς ἰδιοχτῆτες γῆς, θά μπορέσουν, ὅποια καί νάιναι τὰ μέτωπα πού διεξάγονται, νὰ συγκεντρωθοῦν καί νὰ συγκεντρωποιοῦν σέ μιὰ ἐνιαῖα κι ἰσχυρὴ δύναμη πού, στηριγμένη πάνω στὴν ἐνοπλὴ προλεταριακὴ φρουρά, θά μπορέσει νὰ σπάσει τὴ συγκεντρωμένη καί συγκεντρωποιομένη δύναμη τῆς βουρζουαζίας.

2. Ἡ ἐγκαθίδρυση τῆς προλεταριακῆς διχτατορίας κι οἱ χαρακτῆρες τῆς

Μετά τὴν ἀνατροπὴ τῆς καπιταλιστικῆς ἐξουσίας, τὸ προλεταριάτο δέν θά μπορέσει νὰ ὀργανωθεῖ σέ κυρίαρχη τάξη, παρά καταστρέφοντας τὸν παλιὸ κρατικὸ μηχανισμό. Δέ θά μποροῦσε νὰ ἐξασφαλίσει τὴ νίκη του χωρὶς τὴν ὀλοκληρωτικὴ καταστροφή, στὴ διάρκεια τῆς ἐνοπλῆς ἐξέγερσης, τῆς στρατιωτικῆς ἱεραρχίας πού χρησιμοποιεῖ ἀπαραίτητα τὴν τρομοκρατία γιὰ νὰ κατορθώσει νὰ βαδίζον οἱ προλετάριοι στρατιῶτες ἐναντίονα στὰ ταξικὰ τους ἀδελφία, χωρὶς διάλυση τῶν μισθοφορικῶν σωμάτων καί τῆς ἀστυνομίας, χωρὶς τὴ συγκρότηση πάνω στὰ ερείπια τοῦ ἀστικοῦ στρατοῦ τοῦ κόκκινου προλεταριακοῦ στρατοῦ ὀργανωμένου πάνω στὴ βάση τοῦ γενικοῦ ὀπλισμοῦ τοῦ προλεταριάτου.

Τὸ νικηφόρο προλεταριάτο θά βιαστεῖ ἐπίσης νὰ κάνει χίλια κομμάτια τὴ διοικητικὴ καί δικαστικὴ μηχανὴ τοῦ καπιταλιστικοῦ Κράτους, καταργώντας ἰδιαίτερα τὴν ἱεραρχία τῶν δημόσιων ὑπαλλήλων.

Θά διαλύσει τέλος τὰ κοινοβούλια καί τοὺς ἄλλους ἀστικούς ἀντιπροσωπευτικούς θεσμούς, πού ἀπαρρίπτει ἐντελῶς σὰ μορφές τῆς δικτατορίας τοῦ ἐξουσίας καί θά τελειώσει μιὰ γιὰ πάντα μέ τὴν ἀστικὴ ἰδέα τοῦ διαχωρισμοῦ τῶν ἐξουσιῶν.

Τὸ προλεταριακὸ Κράτος θά ἀποτελεῖται ἀπὸ ὀργανα ἐργασίας καί συμμετοχῆς τῶν προλεταριακῶν μαζῶν, χάρι στὰ ὅποια θά ἐξασφαλιζέται ἡ ἐμπλήρωση τῶν ὀικονομικῶν, πολιτικῶν, στρατιωτικῶν, δικαστικῶν καί διοικητικῶν καθηκόντων τῆς ἐπανάστασης, μέ μορφές πού, λαμβάνοντας ὑπόψη τὶς ὀικονομικὲς συνθήκες καί τὸ ἐπίπεδο μόρφωσης τῶν μαζῶν πού ποικίλει στὶς διάφορες περιοχές τοῦ κόσμου, θά ἐπιτρέψουν τὸ γρηγορότερο τὴν κατάργηση τῆς διοικητικῆς τοῦ Κράτους σάν κοινωνικὴ δραστηριότητα χωρισμένη ἀπὸ τὶς ἄλλες.

Τὰ συνδικάτα τῶν ἐργαζόμενων, πού θά ὑπάρξουν στὸ προλεταριακὸ Κράτος ὅσο θά ὑπάρξει ἀκόμα μερικὰ ἢ μισθωτὴ ἐργασία, θάχουν σάν καθήκον νὰ προφυλάσσουν τὸ ἐπίπεδο ζωῆς τῆς ἐργαζόμενης τάξης, συγκλίνοντας μέ τὸ κόμμα καί τὸ προλεταριακὸ Κράτος σ'αὐτὴν τὴ λειτουργία, ὅπως καί σέ κείνη τοῦ κομμουνιστικοῦ μετασχηματισμοῦ τῆς κοινωνίας.

Τὸ προλεταριακὸ κράτος, στὸ μέτρο πού ὁ μηχανισμός του εἶναι ἕνα ἐργαλεῖο καί ἕνα ὄπλο ἀγῶνα σέ μιὰ ἱστορικὴ περίοδο μετάβασης, δέν ἀντλεῖ τὴν ὀργανωτικὴ δύναμή του ἀπὸ συνταγματικούς κανόνες, οὔτε ἀπὸ ὀποιαδήποτε ἀντιπροσωπευτικὰ σχήματα. Ἡ πιὸ ἀνεβασμένη ἱστορικὴ ἔκφραση μιᾶς τέ-

τοιας οργάνωσης ήταν ως σήμερα κείνη των συμβούλιων των εργαζόμενων, γεννημένη στην πορεία της ρώσικης επανάστασης του 'Οκτώβρη 1917, στην περίοδο όπου η εργατική τάξη οργανώνεται στρατιωτικά κάτω από την αποκλειστική διεύθυνση του μπολσεβίκικου κόμματος, κι όπου ήταν στην ημερήσια διάταξη η ολοκληρωτική κατάκτηση της εξουσίας, η διάλυση της συντακτικής συνέλευσης, η πάλη για την απόκρουση των εξωτερικών επιθέσεων των άστικων κυβερνήσεων κι η συντριβή της έσωτερικής εξέγερσης των νικημένων τάξεων, των μεσαίων και μικροαστικών στρωμάτων και των όπιορτουριστικών κομμάτων που, στις άπορασιτικές στιγμές, είναι οι άναπόφευχοι σύμμαχοι της άντεπανάστασης.

Τό προλεταριακό Κράτος είναι μιά διχτατορία στο μέτρο που τό προλεταριάτο δέν μοιράζεται την εξουσία με κανέναν και που "ή εξουσία του δέν περιορίζεται από κανένα νόμο" (Λένιν). Τό προλεταριάτο δέν μπορεί να άντιμετωπίσει όλες τις προσπάθειες των νικημένων τάξεων παρά άποκλείοντάς τες από κάθε δικαίωμα και κάθε πολιτική λειτουργία, και μή επιτρέποντας καμμία προσπάθεια οργάνωσης από την πλευρά τους.

Η διχτατορία του προλεταριάτου είναι άπαραίτητη για να παρασφεί με τό ριζοσπαστικό και την τόλμη των επαναστατικών μέτρων της την προσχώρηση πλατιών έκμεταλλευμένων μαζών των πόλεων και της ύπαιθρου και για να κατευθύνει μ' όλα τά μέσα, βίαια και είρηνικά, στρατιωτικά κι οίκονομικά, παιδαγωγικά και διοικητικά, τή μεγάλη μάζα του πληθυσμού, ένάντια στις συνήθειες, κληρονομημένες από αίώνες σκλαβιάς, στο χτίσιμο της σοσιαλιστικής οίκονομίας.

Μονάχη αυτή ή διχτατορία θά έξασφαλίζει στο προλεταριάτο την πιό μεγάλη έλευθερία κίνησης κι οργάνωσης. Είναι ή προϋπόθεση που επιτρέπει να συγκεντρωθούν στο μαξιμουμ οι προλεταριακές δυνάμεις ένάντια στις δυνάμεις των νικημένων τάξεων που θά προσπαθήσουν να άναντηήσουν τά πολιτικά και κοινωνικά προνόμια και για να διατηρήσουν τά οίκονομικά προνόμια που άπαρρέουν από την έμπορευματική παραγωγή, όσο αυτή ύπάρχει. Είναι επίσης ή προϋπόθεση για να άντιμετωπιστούν οι σκληρές άπαιτήσεις του έμφύλιου πολέμου και της διεθνούς επαναστατικής πάλης.

Οι κομμουνιστές άρνούμενοι να θυσιάσουν για χάρη οποιασδήποτε δημοκρατικής άρχης και χωρίς κανένα σεβασμό άνέναντι σε οποιοδήποτε φιλελεύθερο φορμαλισμό στον άγώνα ένάντια στον καπιταλιστικό άντίπαλο, έχουν την ίδια συμπεριφορά άνέναντι στην προλεταριακή διχτατορία. Αυτή δέν άντλεί τή δύναμή της από κανένα συνταγματικό φετιχισμό, από καμμία οργανωτική μορφή ή από λαϊκές προσφυγές, αλλά από τή δυνατότητα να δοθεί ή πιό μεγάλη άποτελεσματικότητα στις επαναστατικές ενέργειες του προλεταριάτου, άπελευθερωμένες στο μαξιμουμ από τή νίκη. Κι αυτό δέν είναι δυνατό παρά μόνο με την αποκλειστική διεύθυνση του κομμουνιστικού κόμματος. Όπλισμένο μ' ένα πρόγραμμα θεωρητικά σίγουρο και με μιά άκλόνητη άποφασιστικότητα, διαπαιδαγωγημένο με μιά μακρινή επαναστατική έμπειρία και έφοδιασμένο με μιά άυστηρή έσωτερική πειθαρχία και μιά άπόλυτη συγκεντρωτικότητα, πετυχαίνοντας να πάρει την πραγματική καθοδήγηση της επαναστατικής πάλης του προλε-

ταριάτου, μέσα από τις μεγάλες μάχες που προηγήθηκαν της κατάκτησης της εξουσίας, μπορεί να δώσει επίσης μιά συνολική ένότητα σκεπών, θέλησης και δράσης, και άποτελεί συνεπώς τό άπαραίτητο όργανο της επαναστατικής πάλης.

Η εξέγερση κι ή διχτατορία, έπειδή σπρώχνουν την πάλη των τάξεων στο ζενίθ της άπαιτούν, περισσότερο από ποτέ άλλοτε, τό συντονισμό τεράστιων εργατικών δυνάμεων και τή συγκέντρωσή τους στο κρίσιμο σημείο και στην άποφασιστική στιγμή με τό μαξιμουμ ταχύτητας κι άποτελεσματικότητας. Κι αυτό δέν είναι πραγματοποιήσιμο παρά χάρη στην ένοποίηση και τή συγκεντροποίηση αυτών των δυνάμεων σ' ένα μοναδικό προλεταριακό στρατό, έφοδιασμένο μ' ένα μοναδικό κι άπ' όλους παραδεκτό χωρίς διαμαρτυρίες άρχηγείο, δηλαδή την άποκλειστική διεύθυνση του κόμματος.

Η διχτατορία του προλεταριάτου, είναι άναγκαστικά ή διχτατορία ενός και μοναδικού κόμματος, του κομμουνιστικού.

3. Η προλεταριακή διχτατορία και ή άγροτιά

Τό άγροτικό ζήτημα έχει χάσει άρκετά τή σημασία του στις περισσότερο βιομηχανοποιημένες χώρες, όπου ή γεωργία δέν άπασχολεί πιά παρά ένα έλάχιστο ποσοστό πληθυσμού. Διατηρεί ώστόσο ένα μεγάλο βάρος στις φτωχές χώρες της νοτιανατολικής Εύρώπης και ιδιαίτερα στις χώρες της Άσίας, Άφρικής κι άνόμα της Λατινικής Άμερικής.

Στην ύπαιθρο, ή προλεταριακή επανάσταση δέν θά έμφανιστεί μονάχα σαν πάλη του άγροτικού προλεταριάτου, δίδυμου άδελφού του βιομηχανικού προλεταριάτου, ένάντια στην καπιταλιστική τάξη, και της φτωχής άγροτιάς ένάντια στους έδιοχτητές γης. Θά συνοδευτεί επίσης, στις κυριαρχούμενες ή πείρους, από την πάλη των φτωχών μαζών και των μαζών χωρίς γη και μάλιστα μερικές φορές στραμάτων της μεσαιας άγροτιάς, ένάντια στα άπομεινάρια της άρχαϊκής, πατριαρχικής, φεουδαρχικής ή άποικιοκρατικής έδιοχτησίας γης και μαζί μ' αυτά τά κατ'άλοιπα δουλοπρέπειας, τά ίμπεριαλιστικά προνόμια καθώς και αυτά που έχουν οι διάφορες κάστες.

Αν τό 1920 ή προοπτική ήταν ή ένωση εκατοντάδων έκατομμυρίων άγροτών της Άνατολής με τους προλετάριους της Δύσης για τήν καταστροφή του παγκόσμιου ίμπεριαλισμού και την έγκαθίδρυση της Παγκόσμιας Δημοκρατίας των Σοβιέτ, τώρα πλέον είναι ή προοπτική της ένωσης εκατοντάδων έκατομμυρίων προλετάρων του παλιού και του νέου Κόσμου παρασύροντας πίσω τους, στην πάλη ένάντια στα ίμπεριαλιστικά φρούρια και σ' όλη την παγκόσμια άλυσίδα των άστικών Κρατών, τις πολυάριθμες μάζες των φτωχών κι έκμεταλλευμένων άγροτών όλού κήρου του κόσμου για την έγκαθίδρυση ενός μοναδικού διεθνούς προλεταριακού Κράτους.

Τά άμεσα μέτρα της προλεταριακής διχτατορίας στην ύπαιθρο θά ποικίλουν πολύ από τή μιά περιοχή στην άλλη, έξαιτίας των ιδιαίτερων καταστάσεων άφειλόμενων στην πολυμορφία των σχέσεων

τών τάξεων και των μισοτάξεων, στις τεράστιες διαφορές των τρόπων παραγωγής, στις διαφορές κινητικότητας και ανάπτυξης των διαφόρων αγροτικών στρωμάτων. Η κομμουνιστική τοποθέτηση θάναυτο-παγορευμένη λοιπόν από την επείγουσα ανάγκη κατάχρησης των προλεταριακών και μισοπρολεταριακών μαζών της υπαίθρου στην πάλη ενάντια στις κυρίαρχες τάξεις κι η ούδετεροποίηση των άλλων στρωμάτων, από την ανάγκη δυναμώματος της προλεταριακής εξουσίας, του εφοδισμού των πόλεων και του επαναστατικού στρατού, πρίν γίνει δυνατός με συστηματικό τρόπο ο σοσιαλιστικός μετασχηματισμός της αγροτικής παραγωγής

Μονάχα ο κομμουνισμός μπορεί να χρησιμοποιήσει τα γιγαντιαία μέσα της μοντέρνας παραγωγής για να ανακουφίσει τις έμμεταλλευμένες μάζες της υπαίθρου και των πόλεων από την πείνα, που προκαλείται με αναλογίες όλο και πιο τερατώδεις με τη συγκέντρωση της γης στα χέρια των πιαράσιτων - ιδιοκτητών γης καθώς και των μέσων παραγωγής στα χέρια των αγροτικών καπιταλιστών, που υποτάσσουν την ανθρώπινη διατροφή στις καταστροφικές συνέπειες του νόμου του κέρδους.

Ο κομμουνισμός θά πραγματοποιήσει το πρόγραμμα στη μεγάλη παραγωγή με την επαναστατική απαλλοτρίωση των ιδιοκτησιών. Η έθνικοποίηση της γης θά επιτρέψει να μπου στην διάθεση της κοινωνίας σύγχρονες έμμεταλλεύσεις, βασισμένες πάνω στην συνεταιριστική εργασία, κι αυτό τό γρηγορότερο ώστε να δοθεί λύση στις πιο επείγουσες ανάγκες διατροφής των έμμεταλλευμένων μαζών των πόλεων. Θά επιτρέψει, ανάλογα με τις ιδιαίτερες οικονομικές και πολιτικές συνθήκες, τό πέρασμα στην μεγάλη σύγχρονη έμμετάλλευση μεγάλων εκτάσεων παραιοσιακού τύπου, δίνοντας στους έμμεταλλευμένους αγρότες την απαραίτητη γη για την επιβίωση της φαμίλιας τους, βάζοντας μπροστά παράλληλα τη διαδικασία της σταδιακής ενσωμάτωσής τους στην κοινωνικοποιημένη γεωργία, στην οποία οι αγροτικές μάζες θά προσελκυστούν με τεχνικά και οικονομικά όφυνάτζ, με τη διαπαιδαγώγηση και με τό παράδειγμα μιας εργασίας πιο παραγωγικής και συνθηκών δουλειάς και ζωής πιο ανθρώπινων.

4. Η προλεταριακή δικτατορία κι οι καταπιεσμένοι λαοί κι έθνικότητες

Η προλεταριακή δικτατορία άπελευθερώνοντας όλες τις παραγωγικές δυνάμεις, κοινωνικές και διεθνείς πλεόν, από τό ζουρλομανδύα των έθνικών Κρατών και βάζοντας έτσι στην κοινή διάθεση όλων των χωρών τό πλούτι του συνόλου του πλανήτη, που σήμερα είναι χτήμα μιας χούφτας άποαχτικών ιμπεριαλιστών, κι άρα με τον κομμουνιστικό μετασχηματισμό της κοινωνίας, θά δημιουργήσει τις βάσεις της όριστικής εξακρίνισης κάθε καταπίεσης των πιο μικρών έθνών από τό πιο μεγάλα, πρίν άκόμα ο κομμουνισμός επιτρέψει τό ξεπέρασμα της διαφοράς των έθνικότητων σε μία ανθρώπινη οργανωμένη με ένι αίο τρόπο.

Στό άμεσο μέλλον, τό νικηφόρο προλεταριακό

το θά καταπολεμήσει κάθε έθνική καταπίεση έξασφαρίζοντας σ' όλες τις καταπιεσμένες έθνικότητες τό δικαίωμα να άποχωριστούν άπ' τό Κράτος στα σύνορα του όποιου είναι κλεισμένες, να συγκροτήσουν ένα καινούργιο Κράτος ή να προσκολληθούν σε κείνο της άρεσκείας τους, και τη δυνατότητα να έπεξεργαστούν τους δικούς τους έπαρχιακούς ή τοπικούς θεσμούς, με πλήρη έλευθερία κουλτούρας και γλώσσας, διακηρύσσοντας πάντοτε ότι ο σκοπός του κομμουνισμού είναι όχι μονάχα τό πλησίασμα κι η συνένωση μεταξύ των διάφορων έθνικότητων, αλλά η πλήρης συγχώνευσή τους.

Τό επαναστατικό προλεταριακό δέν βλέπει σ' αυτό τό σημείο καμμία ζημιά στη συγκεντρωτική κι ένοποιημένη οικονομική ζωή, και κανένα εμπόδιο στην τάση όλων των κουλτούρων κι όλων των γλωσσών να συγχωνευτούν σε μία μοναδική και διεθνή κουλτούρα της άνθρωπότητας. Είναι πεισιμένο, αντίθετα, ότι, όπως τό δικαίωμα διαζυγίου είναι η προϋπόθεση της έλευθέρης ένωσης των φίλων, τό δικαίωμα στον έθνικό άποχωρισμό είναι ο πιο σύντομος δρόμος για να πραγματοποιηθεί, πέρ νώντας άκόμα κι άπ' την όμοσπονδία, η έλευθέρη ένωση άποδεκτή άπ' όλες τις έθνικότητες στην παγκόσμια συγκεντρωτική Δημοκρατία που θά γίνει έτσι τό πλαίσιο όπου η ένωμένη άνθρωπότητα θά πραγματοποιήσει την άρμονική συγχώνευσή τους.

5. Τα καθήκοντα των πρώτων νικηφόρων δικτατοριών

Τό νικηφόρο προλεταριακό σε μία χώρα ή σε μία ομάδα χωρών δέν θά μπορέσει να πραγματοποιήσει μονομιάς τό ολοκληρωτικό πρόγραμμά του. Θά χει σαν πρώτα καθήκοντα τό δυνάμωμα της εξουσίας του άς την επέκταση της προλεταριακής επανάστασης την έγκαθίδρυση της δικτατορίας του προλεταριάτου σε παγκόσμια κλίμακα, πραγματικό πεδίο του κομμουνιστικού μετασχηματισμού της κοινωνίας.

Όλ' αυτά τά άμεσα μέτρα θά έξαρτιώνονται λοιπόν από τις άπαιτήσεις καταστροφής της παλιής κρατικής μηχανής και τη συγκρότηση της νέας ταξικής εξουσίας, που περιγράφονται στο κεφάλαιο "Η έγκαθίδρυση της προλεταριακής δικτατορίας και τά χαρακτηριστικά της", και της διεθνούς επαναστατικής πάλης, κι άρα, πρώτα-πρώτα από τις άνάγκες γενικού όπλισμού του προλεταριάτου και τό χτίσιμο ενός ίσχυρου κόμινου επαναστατικού στρατού, που θάναυτο όπλισμένο χέρι της παγκόσμιας επανάστασης και του διεθνούς κόμματός του.

Δίνοντας άπάντηση σ' αυτές τις άπαιτήσεις προτεραιότητας, η νικηφόρα δικτατορία θά δώσει επιτόπου ίκανοποίηση σ' όλες τις άμεσες πολιτικές διεκδικήσεις, που περιέχονται στο επόμενο κεφάλαιο "Διεθνείς προσανατολισμοί δράσης του κόμματος". Αυτό θά διεγείρει την επαναστατική ένέργεια των προλεταριών και των φτωχών αγροτών και θά έξασφαλίσει την πιο πλατιά συμμετοχή στα καθήκοντα της επανάστασης και στο προλεταριακό Κράτος.

Μία σειρά επαναστατικών οικονομικών και κοινωνικών μέτρων θά παροδούν επίσης άμέσως για

νά ανακουφίσουν τή μιζέρια τών πλατιών έμμεταλλευμένων καί φτωχών μαζών τών πόλεων καί τής ύπαιθρου, γιά νά κεντρίσουν τήν επαναστατική φλόγα καί, γιά μερικές, νά προσελκύσουν τή συμπάθειά τους γιά τή νέα έξουσία ή τούλάχιστον τήν ούδετερότητά τους στίς γιγαντιαίες συγκρούσεις πού θά γίνονται. Τέτοια μέτρα είναν σχετικά άνεξάρτητα από τό βαθμό ανάπτυξης τής οίκονομίας, αλλά ο χρόνος εφαρμογής τους ή ή αναλογία μέ τήν όποία θά μπορούν νά ικανοποιηθοῦν έξαρτιώνται άκόμα, τούλάχιστον μερικά, από τά σκαμπανεβάσματα του έμπόλιου πόλεμου. Πρόκειται γιά μέτρα όπως τό ριζικό πέσιμο τών νοικιών, τών παροχών κοινής ώφέλειας, οι δωρεάν μεταφορές, ή άμηση κι ούσιαστική άξηση τών μισθών τών πιο έμμεταλλευμένων κατηγοριών όπως οι άγροτικοί έργάτες ή οι μαθητευόμενοι, ή άπαλλοτρούωση τών πολυτελών ή άδειων διαμερισμάτων κι ή επίταξη τών μισοκατηλειμένων σπιτιών σ' άφελος τών φτωχών μαζών, ή κατάργηση τής μίσωσης χωραφιών από τούς φτωχούς άγρότες, τό γενικό δελτίο διάτροπής πρós άφελος τών έργαζόμενων, τό φτιάξιμο παιδικών σταθμών καί νηπιαγωγείων δωρεάν, ή όργάνωση τής συλλογικής ζωής κι ή βοήθεια στους συνταξιούχους έργαζόμενους... "Όσο γιά τίς άλλες οίκονομικές διεκδικήσεις πού περιέχονται στό επόμενο κεφάλαιο "Διεθνείς προσανατολισμοί τής δράσης του κόμματος", θά προσπαθήσει νά τίς ικανοποιήσει τό γρηγορότερο, λαμβάνοντας ύπόψη τίς ίδιες έκτιμήσεις.

Δέν είναν παρά όταν ή έξουσία θά καταχτηθεί στά πιο ίσχυρά Κράτη, πούναι κύριοι τής παγκόσμιας άγοράς καί χωραφιλακες του πλανήτη, πού τό βασικό καθήκον τής προλεταριακής διχτατορίας θά γίνει ο μεγάλος καί συστηματικός μετασχηματισμός τής κοινωνίας, έννó τó ως τότε μέτρα κατά μία έννοια θά μπορούν νά άμφισβητοῦνται από τόν μη εύνοϊκό τοπικό ή διεθνή συσχετισμό δυνάμεων.

6. Οι μεγάλοι στόχοι του επαναστατικού μετασχηματισμού

α) Η είσαγωγή ενός μοναδικού παγκόσμιου σχεδίου

Η συλλογική κοινωνική ίδιοποίηση τών μέσων παραγωγής καί άνταλλαγής θά εύνοηθεί μέ μία σειρά μέτρων από τή συνεργασία καί τόν άπλό έργατικό έλεγχο στόν έργοδότη ως τήν άμηση έννικοποίησης κι άπαλλοτρούωσης. Πρόκειται γιά μέτρα πού θά κάνουν τήν παραγωγή καί τή διανομή συλλογικές, καταργώντας κάθε ιδιαίτερη ίδιοποίηση άτομικών ή δημόσιων επχειρήσεων, δηλαδή συγκεντρώνοντας τά μέσα παραγωγής μέ τέτοιο τρόπο ώστε νά γυρεμιστοῦν όλα τά όρια προσωπικής, επχειρησιακής καί Κρατικής ίδιοκτησίας.

Ο μετασχηματισμός τής γεωργίας παρουσιάζει έξαιτίας τής ίδιοκτησίας γής καί τής οίκονομικής όπισθοχώρησης, ιδιαίτερα χαρακτηριστικά πού ήδη αναφέρθηκαν πριν (Βλέπε τό κεφάλαιο: "Η προλεταριακή διχτατορία κι ή άγροτιά"), καί θά εύνοηθεί μέ μία ίσχυρή βοήθεια καί χωρίς άντάλλαγμα άπ' τό βιομηχανικό τομέα μέ μηχανές, λιπά-

σματα, τεχνικές, κλπ καί μέ μία μαζική παροχή έργατικής δύναμης στίς περιόδους τής άγροτικής άπασχόλησης από τούς έργαζόμενους τής πόλης πού γιά τό λόγο αυτό θάναι όργανωμένοι σέ βιομηχανικούς στρατούς.

Χάρη στή συγκέντρωση τών έργατικών συνδικάτων καί μιας όλόκληρης σειράς όργανώσεων, τό προλεταριακό Κράτος θά βάλλει λοιπόν προοδευτικά στή διάθεση τήσκοινωνίας τό σύνολο τών μέσων παραγωγής κι άνταλλαγής, τής ανθρώπινης έργατικής δύναμης, τών κοινωνικών πηγών καί πλούτου, πού είναν σήμερα ίδιοκτησία μιας άπειροελάχιστης μειαφηρίας καπιταλιστών, πού άνήκουν άποκλειστικά σέ μία μικρή ομάδα υπεριοικονομικών χωρών, σέ βάρος τής συντριπτικής πλειοψηφίας του έμμεταλλευμένου πληθυσμού κι ιδιαίτερα τών πεινασμένων μαζών τών οίκονομικά καθυστερημένων χωρών.

Αυτό τό σχέδιο θά συνοδευτεί μέ μέτρα μαζικής μεταφοράς καί χωρίς άνταλλάγματα τροφών καί άγαθών πρώτης άνάγκης από τίς πιο πλούσιες χώρες πρós τίς πιο φτωχές. Μαροπρόδεσμα, ή μεταφορά μιας τεράστιας μάζας μέσων παραγωγής, μαζι μέ είδικευμένους έργάτες καί εκπαιδευτές, θά επιτρέψει νά άποσπαστεί ή ύπαιθρος του Τρίτου Κόσμου από τήν καθυστέρηση καί τήν περιθωριοποίηση, νά άνέβει ή παραγωγική δραστηριότητα στό μέσο επίπεδο τής κοινωνίας, καί νά ριχτοῦν οι βάσεις μιας όρθολογικής όργάνωσης τής παραγωγής καί του συνόλου τής κοινωνικής ζωής σέ παγκόσμια κλίμακα.

Η συγκέντρωση όλων τών φυσικών κι ανθρώπινων άποθεμάτων κι όλων τών μέσων παραγωγής καί διανομής θά επιτρέψει επίσης νά καταργηθεί, ξεκινώντας από τό σταμάτημα τής οίκονομησης στίς άστικές περιοχές, ή αντίθεση μεταξύ πόλεων καί ύπαιθρου πού ο καπιταλισμός στράχνει στόν παροξυσμό, νά κατανεμηθοῦν μέ συνετό τρόπο τά άνθρώπινα άποθέματα κι οι δραστηριότητες στό γεωγραφικό χώρο καί νά μποῦν οι τεράστιες ικανότητες τής φύσης καί τής κοινωνίας στήν ύπηρεσία τής άρμονικής ανάπτυξης τής ανθρωπότητας.

β) Ανύψωση τής κατανάλωσης τών πλατιών μαζών.

Η καταπληκτική παραγωγική ικανότητα πού έφτασε ή ανθρωπότητα επιτρέπει τήν ικανοποίηση σ' ένα χρονικό όριο άρκετά σύντομο τών στοιχειωδών άναγκών τών πλατιών μαζών όλων τών ήπειρών καί τήν κατάργηση τών ταξικών διαφορών.

Η σημαντική μείωση μέρους του παραγόμενου πλούτου πού άπριέρνεται από τό κεφάλαιο στήν παραπέρα ανάπτυξη τών μέσων παραγωγής άναλογικά μέ τά άγαθά κατανάλωσης στήν έξαντλητική κούρσα τής "παραγωγής γιά τήν παραγωγή", ή μετατροπή τής πολεμικής παραγωγής, προϊόντων πολυτελείας, παρασιτικών, βλαβερών κι άντικοινωνικών άγαθών, σέ παραγωγή άγαθών κατανάλωσης χρήσιμων στίς μεγάλες μάζες, τό σταμάτημα τής παράλογης σπατάλης πού είναν παράγωγο τής καπιταλιστικής άναρχίας καί τής τρελλής άνακύκλωσης του κεφάλαιου, θά μεγαλώσουν σέ μία τεράστια άναλογία τίς ποσότητες άγαθών πού θά διαθέτει ή κοινωνία.

Η αύξηση τής κατανάλωσης τών μεγάλων μαζών θά γίνει πάνω σ' αυτήν τή βάση μέ τήν αύξηση τών μισθών, όσο υπάρχουν άκόμα, καί, ίδίως, μέ

τήν αύξηση τών δωρεάν παροχών στους θεσμούς τής οργανωμένης συλλογικής ζωής.

γ) Ριζική και άμεση μείωση τής διάρκειας εργασίας σέ λιγώτερο από 4 ώρες.

Ἡ ὀρθολογική χρησιμοποίηση τών ὑπαρχόντων παραγωγικῶν ἰκανοτήτων, συνδιασμένη, στήν ἀρχή, μέ τήν ὑποχρέωση ἐργασίας γιά ὅλο τόν πληθυσμό πού εἶναι σέ ἡλικία γιά νά δουλέψει, ἡ ἐνσωμάτωση στήν κοινωνική ἐργασία ἀνέργων, περιωρισμένων ἢ ὑποαπασχολούμενων μαζῶν, θά ἐπιτρέψουν μέ τήν κατάργηση τής οἰκονομίας τής ἀγορᾶς, νά μειωθεῖ μέ δρακόντειο τρόπο ἡ διάρκεια καί ἡ ένταση ἐργασίας.

Αὐτό τό μέτρο εἶναι ἀπαραίτητο γιά νά καλύτερέψει ἡ ὑγεία πλατιῶν προλεταριακῶν μαζῶν καί νά τούς ἐπιτραπεί νά ἐκπληρώσουν τό γρηγορώτερο τό μάξιμουμ τών συλλογικῶν διοικητικῶν, πολιτικῶν καί στρατιωτικῶν καθηκόντων.

Εἶναι ἐπίσης ἡ προϋπόθεση ὥστε κάθε ἄνθρωπος νά μπορέσει νά ἐπιδοθεῖ σέ μιᾶ πλούσια ποικιλία κοινωνικῶν δραστηριοτήτων, ἔτσι ὥστε νά τελειάνουμε μέ τήν κοινωνική διαίρεση τής ἐργασίας, ἰδιαίτερα δέ γιά νά καταργηθεῖ ἡ διαίρεση μεταξύ χειρωνακτικῆς καί διανοητικῆς ἐργασίας καί νά ἀρθεῖ ἡ ἀντίθεση μεταξύ σχολείου καί παραγωγικῆς ἐργασίας. Αὐτά τά ἀποτελέσματα, ἐλευθερώνοντας καινούργιες παραγωγικές δυνάμεις, θά ἐπιτρέψουν μέ τή σειρά τους νά περιοριστοῦν στό μίνιμουμ ἀναγκαῖο οἱ δυσάρεστες καί ἐπαναληπτικές δουλειές, πού δ'ἔν μπορούν ἄκόμα νά γίνονται μέ μηχανές, καί νά σπάσει ὁ φραγμός μεταξύ ἐλεύθερου χρόνου καί δουλειᾶς πού θά γίνει ἔτσι μιᾶ πρωταρχική ἀνάγκη τής ἀνθρωπότητας.

δ) Συλλογική ὀργάνωση τής διανομῆς καί τής κοινωνικῆς ζωής.

Ἡ συλλογική ὀργάνωση ἐφαρμοσμένη σ' ὅλους τομεῖς τής κατανάλωσης καί τής κοινωνικῆς ζωῆς θά ἐπιτρέψει μιᾶ τεράστια οἰκονομία κοινωνικῆς ἐργασίας, θά ἐπιδράσει μέ τή σειρά της στή μείωση τοῦ χρόνου ἐργασίας ὅλων καί θά καλύτερέψει σέ αὐξανόμενες ἀναλογίες τήν ποιότητα τής κατανάλωσης καί τής κοινωνικῆς ζωῆς.

Ἐνα τέτοιο μέτρο συνοδευμένο μέ τή συμμετοχή ὅλων τών μελῶν τής κοινωνίας στήν παραγωγική ἐργασία σύμφωνα μέ τίς δυνάμεις τους, θά ἐπιτρέψει τήν ἐνσωμάτωση στή συλλογική ζωή τών ἡλικιωμένων ἐργαζόμενων, πού ὁ καπιταλισμός προσορίζει γιά μιᾶ ζωή μιζέριας καί σέ μιᾶ ἀνυπόφορη ἐγκατάλειψη ἀφοῦ τούς ἔστιψε σά λειμῶνια στή δουλειά.

Τά παιδιά θά ἀποσπαστοῦν ἀπό τήν καπιταλιστική καί οἰκογενειακή ἐκμετάλλευση, θά λευτερωθοῦν ἀπό τή βαρβαρότητα τής ἰδιωτικῆς μόρφωσης καί τήν ἐγκατάλειψη ἀπό τήν ὁποία ὑπαφέρουν, ἀπό τήν ἀποκλειστικότητα τής ἀτομικῆς ἰδιοχτησίας τῶν γονιῶν, πού χρησιμεύει γιά νά διοχετευεταί ἡ μοναξιά καί ὁ ἀτομικισμός. Θά βροῦν, μέ τή συμμετοχή ἀπό τήν πιό νεαρή ἡλικία, στά συλλογικά καθήκοντα σύμφωνα μέ τίς ἀνάγκες τής δικιάς τους ἀνάπτυξης, τόν κοινωνικό, ψυχολογικό καί συναισθηματικό χάρο μιᾶς διαπαιδαγώγησης πλούσιας καί ἀνέμελης.

Ἡ συλλογική ἐκπλήρωση ὅλων τῶν καθηκόντων, πού ἔχουν σήμερα σάν ἀποτέλεσμα ὁ μισός γυναικεῖος πληθυσμός τής ἀνθρωπότητας νά εἶναι καταδικασμένος στήν οἰκιακή σκλαβιά, στό ἰδιωτικό νοικοκυριό, στήν ἐρασιτεχνική μόρφωση τῶν παιδιῶν καί πού ὁ καπιταλισμός διατηρεῖ γιά νά σκεπάζει τήν ἀνεργία καί νά μειώνει τό μισθό τοῦ ἐργάτη, θά ἐπιτρέψει ἐπίσης τήν πλήρη συμμετοχή στήν κοινωνική ζωή. Μέ τήν κατάργηση τής κοινωνικῆς κατωτερότητας τής γυναίκας θά ἐξαφανιστεῖ ἐπίσης ἡ σεξουαλική καταπίεσή της στόν ἀστικό γάμο, πούναι ἡ πιό κοινή μορφή πορνείας.

Ἀφοῦ σπάσουν οἱ ἀλυσίδες τής μοντέρνας μονογαμικῆς οἰκογένειας, ἐπικυρωμένες ἀπό τό νόμο καί τή θρησκεία, ἡ κοινωνία θά μπορέσει νά γνωρίσει τήν πραγματικά ἐλεύθερη ἔνωση τῶν ζευγαριῶν, τή στοργική συνεννόηση τῶν γενιῶν, τήν πραγματικά ἀφιλοκερδῆ ἀγάπη τῶν παιδιῶν μέσα στή μεγάλη κοινωνική οἰκογένεια τής ἀνθρωπότητας.

Σέ μιᾶ τέτοια κοινωνία ὅπου θάχει ὀριστικά ἐξαφανιστεῖ ὁ πόλεμος ὅλων ἐναντία σ' ὅλους καθώς καί κάθε ἀτομικισμός, θάχει ἐπίσης ἐξαφανιστεῖ κάθε διαφορῆς ἀντίθεση μεταξύ ἀτόμου καί κοινωνίας. Στήν κοινωνία τοῦ ἐνωμένου ἀνθρώπινου εἴδους ἡ συμμετοχή στή συλλογική προσπάθεια θά γίνει ἡ πρώτη ζωτική ἀνάγκη καί "ἡ ἐλεύθερη ἀνάπτυξη τοῦ καθένα θά γίνει", ὅπως τὸλεγε τό Μανιφέστο τοῦ 1848, "ἡ προϋπόθεση τής ἐλεύθερης ἀνάπτυξης ὅλων".

7.0 κομμουνισμός καί τό σβήσιμο τοῦ Κράτους

Στό τέλος αὐτῆς τής φάσης ἐπαναστατικῆς μετάβασης πού ἀπαιτεῖ τήν ταξική προλεταριακή δικτατορία γιά νά συγκεντρώσει τό σύνολο τής οἰκονομίας καί νά καταργήσει τό κεφάλαιο, τό μισθό καί κάθε ἐμπορευματική σχέση, ἡ κοινωνία θά μπορέσει νά μπει στήν κομμουνιστική κοινωνία πού οἱ φάσεις της, ἐπιστημονικά προσδιορισμένες ἀπό τό Μάρξ, εἶναι οἱ παρακάτω:

Κατώτερο στάδιο τοῦ κομμουνισμοῦ ἡ σοσιαλισμός: Ἡ κοινωνία ἔχει ἤδη φτάσει σέ σημεῖο νά διαθέτει γενικά τά προϊόντα καί νά τά μοιράζει στά μέλη της σύμφωνα μ' ἕνα ἀναλογικό σχέδιο, πού ἀγνοεῖ τήν ἀνταλλαγή καί τό χροῖμα. Ἡ ὑποχρέωση γιά ἐργασία καί ὁ ἔλεγχος τοῦ παρεχόμενου χρόνου ἐργασίας ἰσχύουν ἀκόμα, καί τό πιστοποιητικό πού βεβαιώνει αὐτήν τήν παροχή εἶναι τό περίφημο δελτίο πού δέν κυκλοφορεῖ καί ἀρα δέν εἶναι συσσωρευσιμο.

Ἀνώτατο στάδιο τοῦ κομμουνισμοῦ: Ἡ παραγωγικότητα ἐργασίας ἔχει γίνει ἤδη ἐπαρκής, ἔτσι ὥστε κανένας καταναγκασμός οὔτε ἔλεγχος νά ναι ἀναγκαῖος. Ἡ κοινωνία μπορεῖ νά γράψει στή σημαία της: "Ἀπό τόν καθένα σύμφωνα μέ τίς ἱκανότητές του, στόν καθένα σύμφωνα μέ τίς ἀνάγκες του".

Μέ τό τέλος τής περιόδου τής ἐπαναστατι-

κής μετάβασης, τό Κράτος έξαφανίστηκε σάν ταξική διχτατορία. Οί τάξεις έχουν πάψει νά υπάρχουν, αλλά ή έπιμονή ενός κανόνα κοινωνικής διανομής, έ- νός κανόνα ίσότητας κι άρα του "άστικου δικαίου" έχει σά συνέπεια νά υπάρχει ακόμα τό Κράτος σάν έργαλειό κοινωνικού καταναγκασμού. Ωστόσο, όσο ή κοινωνία μπορεί νά άνταπεξέρχεται καλύτερα στην άνάπτυξη τών άναγκών του συνόλου του πληθυσμού και καθενός από τά μέλη της, τό έργαλειό του κα-

ταναγκασμού έξαφανίζεται μαζί μέ αυτήν τήν ίδια τήν άναγκαιότητα. Τό Κράτος δέν είναι τότε πλέον παρά ένα άπλό όρθολογιστικό όργανο διοίκησης τών έργασιών τής παραγωγής. Μέ τήν πλήρη άνάπτυξη του Κομμουνισμού, τό Κράτος σβήνει, γιά νά χρη- σιμοποιησούμε τήν περιφημη διατύπωση του "Έν- γκελς.

III. διεθνείς κατευθύνσεις δράσης του κόμματος

1. Τά καθήκοντα του κομμουνιστικού κόμματος

Ή υπάρχουσα σύγκρουση μεταξύ τών μοντέρ- νων παραγωγικών δυνάμεων και τών καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής μεταφράζεται μέ μιά πάλη άνά- μεσα στη μπουρζουαζία και τό προλεταριάτο.

Τά διάφορα τμήματα τής έργατικής τάξης έξεγείρονται ενάντια στις σκληρές συνθήκες πού του έπιβάλλονται και συγκρούονται στά όρια τής δικιάς τους σιλαβιάς σέ μιά σειρά από μερικούς ά γώνες. Σ'αυτήν τήν πολυτάραχη πορεία, μέ τις δρα- ματικές όπισθοχωρήσεις και τά άπώτομα προχωρήμα- τα, ή έργατική τάξη συγκεντρώνει τις δυνάμεις της σέ ένα μοναδικό προλεταριακό στρατό γιά νά διεξαγά- γει τις άπορασιστικές μάχες ενάντια στά κρατικά φρούρια του κεφάλαιου.

Ή δραστηριότητα του κόμματος δέν μπορεί, ούτε όφείλει νά περιορίζεται στη διατήρηση τής καθαρότητας τών θεωρητικών άρχών και τής όργάνω- σης. Δέν άποσκοπεί έξίσου νά πετύχει μέ κάθε θυ- σία άμεσα άποτελέσματα ή μιά μεγαλύτερη δημοτι- κότητα. Πάντοτε και σέ κάθε κατάσταση, πρέπει νά τείνει νά άναπτυχθεί παράλληλα σέ τρεις κατευθύν- σεις:

1) τήν υπεράσπιση και τόν άκριβή όρισμό, μέ βάση τά καινούργια γεγονότα, πού παρουσιάζο- νται, τών βασικών προγραμματικών αξιωματών, του έπαναστατικού μαρξισμού δηλαδή τής θεωρητικής συ- νείδησης του κινήματος τής έργατικής τάξης, πού- ναι ή πυξίδα του ταξικού κόμματος.

2) τήν έξασφάλιση τής συνέχειας τής όργά- νωσης του κόμματος και τής άποτελεσματικότητάς του, και τήν προστασία του ενάντια σ'όλες τις έ- ξωτερικές έπιρροές, πούναι αντίθετες μέ τό συμ- φέρον του έπαναστατικού προλεταριάτου.

3) τήν ένεργή συμμετοχή σ'όλους τους άγώ- νες τής έργατικής τάξης, όνόμα κι αν προκαλούνται από μερικά και περιορισμένα συμφέροντα, γιά νά

άναπτύξουν τήν ταξική συνείδηση κι όργάνωση τών έργατών, και γιά νά συνδέσουν αυτούς τους άγώ- νες μέ τους τελικούς έπαναστατικούς σκοπούς, βοηθώντας τους πρωτοπόρους προλετάρειους νά κά- νουν αυτόν τόν καθημερινό άνταρτοπόλεμο ένα μο- χλό τής γενικής έπαναστατικής πάλης ενάντια στον καπιταλισμό.

Ό υπέρτατος σκοπός αυτής τής πολύπλοκης δραστηριότητας του κόμματος είναι νά φτιάξει τις υποκειμενικές προϋποθέσεις τής έπαναστατικής προ- ετοιμασίας. Πρέπει νά είναι τό προλεταριάτο και τό ίδιο τό κόμμα σέ θέση νά έκμεταλλευτούν τις άντικειμενικές έπαναστατικές δυνατότητες, πού μπορεί νά δώσει ή ιστορία, μόλις παρουσιαστούν, έτσι ώστε νά νικήσουν αντί νά νικηθούν.

2. Η υπεράσπιση τών συνθηκών ζωής και εργασίας τής έργατικής τάξης

Οί κομμουνιστές είναι οί πιο άπορασιστι- κοί υπερασπιστές τών διεκδικήσεων πού έκφράζουν τις πραγματικές κι έπείγουσες άπαιτήσεις τής ζω- ής τών πλατιών μαζών, πού συμβιβάζονται ή όχι μέ τήν πορεία του καπιταλισμού, ενώ αυτός ό " συμ- βιβασμός" είναι αντίθετα ή πρώτη έγνοια τών ύ- ποστηρικτών τής ρεφορμιστικής και συνεργασιακής πολιτικής.

Οί κομμουνιστές πολεμούν τό άντεπαναστα- τικό σαμποτάζ τών ρεφορμιστικών γραφειοκρατιών. Αύτές στηρίζονται πάνω στα παροδικά και συντεχ- νειανά συμφέροντα άριστοκρατικών στρωμάτων, πού άποβλέπουν νά κάνουν "οίκονομία του άγώνα" και νά διατηρήσουν τήν προνομιακή θέση τους, γιά νά εκθειάσουν και νά στερεοποιήσουν τή συμμαχία μέ τ'άφεντικά και μέ τό καπιταλιστικό Κράτος ενά- ντια στη μάζα τών εργαζόμενων τών άνταγωνιστι-

κων επιχειρήσεων, ενάντια σε κατώτερες κατηγορίες ή στους ξένους εργάτες, ιδιαίτερα κείνων των χωρών που κυριαρχούνται από το δικό τους ιμπεριαλισμό.

Πρωθύνοντας την ενεργή υπεράσπιση των πιο χαμηλών κατηγοριών και καταπολεμώντας τις άριστοκρατικές και "προστατευτικές" αντιδράσεις, οι κομμουνιστές δεν αντιπαραθέτουν διόλου τα συμφέροντα ενός στραμάτου εργατών σ' άλλα. Πολεμάνε για κοινές διεκδικήσεις όλης της τάξης κι άρα για κείνες που είναι ικανές να ένοποιήσουν, πέρα από τα άμεσα αποτελέσματα του αγώνα.

Γι' αυτό συμμετέχουν στους συνδικαλιστικούς και οικονομικούς αγώνες πρωθύνοντας τις παρακάτω μεγάλες κατευθύνσεις:

— την υπεράσπιση του βασικού μισθοῦ, τόν αγώνα για την έναμιμάτωση σ' αυτόν των πρίμ, τόν αγώνα ενάντια στο μισθό με το κομμάτι και την απόδοση, την πάλη ενάντια στις υπερωρίες

— τόν αγώνα για την άμεση μείωση του χρόνου εργασίας, ενάντια στους ξέφρενους ρυθμούς, για τόν περιορισμό της νυχτερινής δουλειάς, μειωμένης στο ελάχιστο απαραίτητο για τεχνικούς λόγους

— την πάλη ενάντια στις απολύσεις

— τη διεκδίκηση ολόκληρου μισθοῦ στους άπολυμένους, συνταξιούχους και παροχές τουλάχιστο ίσες στον κατώτατο μισθό για όλους τους άνεργους και τους εργαζόμενους πούναι στρατιώτες

— την πάλη για τη δωρεάν περίθαλψη και μεταφορές, για τη μαζική μείωση των νοικιών και των παροχών Κοινής Ύδρευσης (νερό, ηλεκτρικό κλπ), για τήν κατάργηση των φόρων που χτυπάνε το μισθό ή τήν κατανάλωση των εργατών.

Οι κομμουνιστές καταπολεμάνε, συγχρόνως, όλες τις μορφές έλέγχου, όλιου ή μερικού, τμημάτων της εργατικής τάξης ("βιβλιόριο εργασίας" στη Ρωσία, "πάσο" στην Νοτιοαφρικανική Ένωση, άδειες παραμονής και εργασίας στις χώρες μετανόστευσης) κι όλα τα μέτρα που έγκραδιδρουν στο Κράτος ή στο πόστο δουλειάς τήν κατωτερότητα μιās κατηγορίας εργαζόμενων σε σχέση με τις άλλες (γυναίκες, νέοι, έκτακτοι, ξένοι εργάτες, κ.ά.).

Άγωνίζονται ώστε η εργατική τάξη να πάρει στα χέρια της τή συλλογική υπεράσπιση των γέρον εργαζόμενων, της νεολαίας που κλεισμένη στα στρατόπεδα υπόκειται σ' όλες τις μορφές δεσποτισμού της στρατιωτικής ιεραρχίας, για να μίν έγκραταλείψει στην άπομόκωσή τους τους αγώνες των προλετάριων των μικρών βιοτεχνικών επιχειρήσεων και της υπαίθρου, ιδιαίτερα μη εύνοημένων έξαιτίας της διασκορπίσής τους.

Βάζουν σαν καθήκον να βοηθήσουν στην όργάνωση των άνεργων σε στενή σύνδεση με τους ένεργους εργαζόμενους πούναι κι αυτοί οι ίδιοι, σε περίοδο κρίσης, άνεργοι με άναβολή, και στην όργάνωση δίπλα από τους ένεργους εργαζόμενους των μαζών των περιθωριοποιημένων χωρίς δουλειά προλετάριων των γκέττο και των τευκεδουπόλεων των μεγάλων πόλεων που αντιμετωπίζουν τρομερά προβλήματα όχι μονάχα οικονομικά, αλλά ακόμα προβλήματα κατοικίας, πόσιμου νερού, κ.ά.

Δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στην όργάνωση

των πιο έκμεταλλευμένων κατηγοριών της εργατικής τάξης, όπως οι γυναίκες-προλετάρισες ή η νεολαία γενικά, αλλά συνδέοντας όσο πιο δυνατό γίνεται αυτούς τους αγώνες με κείνον του συνόλου της εργατικής τάξης.

Η εργατική τάξη έχει συμφέρον να παλεύει με τόν πιο άπορασιςτικό τρόπο όχι μονάχα για τή νομική ίσότητα της γυναίκας-προλετάρισας, τό όλο κληρωτικό δικαίωμα στο διαζύγιο, στην άντισύλληψη και τις έλεύθερες και δωρεάν έκτρώσεις, αλλά επίσης ενάντια σε κάθε οικονομική διάκριση ή διάκριση στο πόστο δουλειάς, για τή γενίκευση και δωρεάν χρησιμοποίηση των παιδικών σταθμών και νηπιαγωγείων, για τήν προστασία της μητρότητας, κ.ά.

Η προλεταριακή νεολαία είναι τό μέλλον της εργατικής τάξης κι η "φλόγα της επανάστασης" (Λήμπνεχτ). Η πάλη ενάντια στην έκμετάλλευση της εργατικής νεολαίας και των μαθητευόμενων και για τήν όργάνωσή της, ενάντια στην όργανωμένη άποχτήκωση στο άστικό σχολείο, ενάντια στον άστικό μιλιταρισμό, όπως και η πάλη για τήν επαναστατική διαπαιδαγώγησή της μέσα από τή συμμετοχή στους αγώνες του συνόλου της εργατικής τάξης, είναι όλα τόσα απαραίτητα καθήκοντα για τήν υπεράσπιση της τάξης και τήν προετοιμασία της κομμουνιστικής επανάστασης.

Οι κομμουνιστές καταπολεμούν τις άυταπάτες που καλλιεργούνται από τους ρεφορμιστές λακέδες της μπουρζουαζίας, σύμφωνα με τις όποτες η εργατική τάξη θά μπορούσε να καλυτερέψει τήν τύχη της με μιá καλύτερη επαγγελματική μόρφωση ή με τήν προσήλωσή της στα συμφέροντα της έθνικης οικονομίας, της επιχείρησης, των δημόσιων υπηρεσιών.

Αυτές οι άνοησίες είναι μέσα άποκοιμισμοῦ των εργαζόμενων, διάσπασης των τάξεών τους και εύνουχισμού της συλλογικής πάλης υπεράσπισής τους.

Πρίν ακόμα μπορέσει να έξαλείψει τις αίτιες της σκλαβιάς του με τόν κομμουνιστικό μετασχηματισμό της κοινωνίας, η εργατική τάξη δεν μπορεί να παλεύει άποτελεσματικά ενάντια στις συνέπειες αυτής της σκλαβιάς, παρά χρησιμοποιώντας τήν ταξική δύναμή της. Αυτή η δύναμη πηγάζει από τόν άρειθμό της, τή συγκέντρωσή της, τό τρομερό μέσα πίεσης που της δίνει τό κεφάλαιο έξαιτίας της θέσης της στη διαδικασία παραγωγής, τήν ικανότητά της για πειθαρχία κι όργάνωση, τήν άπορασιςτικότητα της να υπερασπίσει τά συμφέροντά της αντιμετωπίζοντας τή βία της καπιταλιστικής τάξης

Η εργατική τάξη δεν πρέπει να άναζητά τά όπλα αγώνα της στο όπλοστάσιο των διαδικασιών διαπραγματεύσεων, διαιτησίας, συμφιλώσης και συμμετοχής, τόσο άγαπητές στους όπαδούς της συνεργασίας των τάξεων και της κοινωνικής ειρήνης, αλλά στις μορφές άμεσου κι άνοιχτού αγώνα, όπως η άπεργία χωρίς προειδοποίηση και χωρίς από τά πρίν περιορισμό της διάρκειάς της, η ενεργή άλληλεγγύη ενάντια στον αντίπαλο, τά πικέτα άπεργίας κι όλες οι μορφές προλεταριακής αυτοάμυνας και άπάτησης στη βία και στην τρομοκρατία των καπιταλιστών και των τσιρακίων τους.

3.0 αγώνας για τη συστηματική όργάνωση της εργατικής τάξης

Έδω δέν πρόκειται νά άναφερθούμε στό ζήτημα τής συγκρότησης οργάνων έπαναστατικής πολιτικής πάλης, όπως τά εργατικά Συμβούλια στή διάρκεια του έπαναστατικού κύματος μετά τόν 1^ο ίμπεριαλιστικό πόλεμο. Παρόμοια όργανα δέν μπορούν νά γεννηθούν παρά σέ μιά κατάσταση ύψηλης έπαναστατικής τάσης κι οι κομμουνιστές βάζουν άκριβείς προϋποθέσεις στίς πρωτοβουλίες πού θά παρθούν γιά τή συγκρότησή τους ή γιά τό δυνάμωμά τους, ώστε νά έξασφαλίσουν τή λειτουργία τους και νά μήν άποπροσανατολιστούν από τόν έπαναστατικό ρόλο τους.

Ός ότου παρουσιαστεί μιά τέτοια κατάσταση, οι κομμουνιστές θεωρούν ότι μιά άποφασιστική αύξηση τής έπιρροής του κόμματος στίς μάζες, κι άκόμα περισσότερο ή είσοδος σέ μιά έπαναστατική περίοδο, δέν μπορούν νά γίνουν άν δέν άναπτυχθεί μεταξύ του κόμματος και τής τάξης μιά σειρά οργάνισμών γεννημένων γιά τήν υπεράσπιση των άμεσων συμφερόντων, πού συσπειρώνουν πολυάριθμους προλετάριους και πού στό έσωτερικό τους υπάρχει ένα μόνιμο δίκτυο του κόμματος.

Τό ζήτημα λοιπόν πού μπαίνει είναι νά δοϋμε ποιά είναι ή στάση των κομμουνιστών άπέναντι στίς σημερινές μεγάλες συνδικαλιστικές όργανώσεις. Έξαιτίας τής όλο και μεγαλύτερης πίεσης πού τό Κράτος άσκει πάνω στήν εργατική τάξη χωρίς εκείνη νά ναι σέ θέση νά του άντιπαραθέσει μιά άντι-πίεση μέσα από τή δραστηριότητα ενός ίσχυρου προλεταριακού κόμματος, ή τάση ένσωμάτωσης των συνδικάτων στό καπιταλιστικό Κράτος δυναμώθηκε άρκετά παντού στή διάρκεια των 50 τελευταίων έτών.

Οι έπίσημες μεγάλες οργάνώσεις είναι σήμερα είτε έπίσημα συνδικάτα του Κράτους, όπως στίς χώρες τής άνατολικής Εύρώπης, σέ πολλά Κράτη τής λατινικής Αμερικής και, μετά τή νίκη του άντιιμπεριαλιστικού κύματος, στό μεγαλύτερο μέρος των χωρών τής Ασίας και τής Αφρικής, ή, δη μοκρατικά συνδικάτα τυπικά άνεξάρτητα, αλλά πού όλη ή άντεπαναστατική γραφειοκρατία είναι στήν πραγματικότητα ό στυλοβάτης του ίμπεριαλιστικού Κράτους, όπως στίς φιλελεύθερες δυτικές δημοκρατίες, στήν Ίαπωνία και σέ μερικές χώρες τής λατινικής Αμερικής.

Ό στόχος δέν είναι ή επανάκτηση τέτοιων δημοκρατικών συνδικάτων, πού ή άντεπανόσταση κα τάφερε ν' άδειάσει από κάθε ταξική ζωή, προσαρμόζοντας όλο και περισσότερο τή λειτουργία τους μονάχα στίς άπαιτήσεις τής συνεργασίας μέ τή μπουρζουαζία, σ' όλα τά επίπεδα τής έπιχείρησης και τής διοίκησης του καπιταλιστικού Κράτους. Άν λοιπόν, στίς μελλοντικές ταξικές μάχες, τρεις ή τέσσερα τής οργάνωσής τους θάπρεπε νά περάσουν στήν προλεταριακή πάλη, αυτό δέν θά μπορούσε νά γίνει παρά μέ μιά πάλη ένάντια στούς έπίσημους κεντρικούς μηχανισμούς, τίς γραφειοκρατίες και τίς ήραρχίες, πού καμμιά μεταρρύθμιση των καταστατικών τους δέν θά μπορούσε νά τά όδηγήσει νά υπερασπίσουν τά ταξικά άνεξάρτητα συμφέροντα του προλεταριάτου.

Ό στόχος των Έπαναστατών κομμουνιστών, γι' άκόμα περισσότερους λόγους, δέν μπορεί νά ναι τό χτίσιμο στίς χώρες τής άνατολικής Εύρώπης ή του Τρίτου Κόσμου δημοκρατικών συνδικάτων δυτικού τύπου. Η σοσιαλδημοκρατία, ή Έγκλησία και τά μικροαστικά δημοκρατικά ρεύματα, πού πάνω τους στηρίζεται αυτή ή τάση, πού εκδηλώνεται σήμερα στή Βραζιλία και στήν Πολωνία μετά τήν πετυχημένη Ισπανική έμπειρία τής μπουρζουαζίας, είναι κι αυτοί λαϊκές, πού βοηθάνε τήν κυρίαρχη τάξη νά πραγματοποιήσει τό δημοκρατικό άνοιγμα των έπίσημων δομών.

Η ιστορική περίοδος πού άρχισε ξανά βάζει στήν ήμερήσια διάταξη, πριν άκόμα από τήν δυνατότητα μιάς έπαναστατικής διεξόδου, τήν άνασυγκρότηση ενός δίκτυου εργατικών οργάνωσεων άνεξάρτητων από τό Κράτος και τούς μικροαστούς, δηλαδή τή συστηματική όργάνωση τής τάξης.

Ό δρόμος αυτού του δίκτυου εργατικών ένώσεων ξεκινάει άναγκαστικά από προσπάθειες περισσότερο ή λιγώτερο πετυχημένες γιά νά μπορέσουν νά ζήσουν τέτοιοι οργανισμοί, μέ στόχους άκόμα άναγκαστικά περιορισμένους και μέ διάρκεια ζωής συχνά έφήμερη γιά νά περάσει στή συνέχεια, μέ τήν πο ί ιδιαίτερα άνισο, άνάλογο μέ τούς τομείς και τίς χώρες, σέ προσπάθειες πιό συστηματικού συντονισμού κι οργάνωσης σέ μεγαλύτερη κλίμακα. Οι κομμουνιστές συμμετέχουν φυσικά σ' αυτήν τήν προσπάθεια βοηθώντας στή συγκρότηση ενός προλεταριακού μετώπου πάλης μέ βάση τίς πιό έπείγουσες διενδικήσεις τής τάξης. Άγωνίζονται γιά νά σπάσουν όλα τά τεχνητά έμπόδια, προγραμματικού, θρησκευτικού ή φιλοσοφικού χαρακτήρα πού παρουσιάζονται στήν όργάνωση των εργαζόμενων πάνω στή βάση τής υπεράσπισης των ταξικών συμφερόντων τους και άποδίδουν μιά ιδιαίτερη προσοχή στίς προσπάθειες των μαχητικών εργαζόμενων νά έρθουν σέ έπαφή γιά νά προετοιμάσουν τούς μελλοντικούς άγώνες έξω από τήν έπιρροή των έπίσημων μηχανισμών.

Δέν είναι παρά σέ μιά πιό προχωρημένη στιγμή του άγώνα, προσδιορισμένη από τή μαζική έξέγερση των εργαζόμενων ένάντια στίς κατευθυντήριες γραμμές των πωλημένων γραφειοκρατιών των σημερινών συνδικάτων, πού θά μπορεί νά μπει τό ζήτημα τής άνασυγκρότησης μεγάλων οργάνωσεων πού θά συσπειρώνουν τό σύνολο των εργαζόμενων διαφόρων βιομηχανικών τομέων τής ίδιας χώρας. Αυτή ή άνασυγκρότηση θά μπορεί νά πάρει τίς πιό διαφορετικές μορφές, άνάλογο μέ τίς ιδιαίτερες συνθήκες, από τό ριζοσπαστικό μετασχηματισμό μερικών τμημάτων των σημερινών δομών ως τήν έγκατάλειψή τους από τούς εργαζόμενους, από τή διάλυση των σημερινών οργάνωσεων ως τή διατήρησή τους δίπλα από τίς νέες ταξικές οργάνώσεις. Θα μπορέσει έπίσης νά αναλάβει υπεύθυνα συνδυασμούς καθημόνων έξαιρετικά πολυποίκιλων άνάλογο μέ τό βαθμό επαναστατικής ώριμωσης τής κατάστασης, όπου οι συνθήκες θά επιτρέψουν σέ αυτή ή σέ κείνη τή μορφή νά άναπτυχθεί και νά γενικευθεί άνάλογο μέ τήν ιδιαίτερη συγκυρία σ' αυτήν ή σέ κείνη τή χώρα, τίς ιστορικές παραδόσεις, τό άμοιβαίο παιχνίδι των πολιτικών τάσεων, τήν ποικιλία των οργάνωσεων πού υπάρχουν, τούς συσχετισμούς δυνάμεων, κλπ.

Στό μεταξύ οι επαναστάτες κομμουνιστές δέν λιποτακτούν τίς υπάρχουσες οργάνώσεις παρατώντας

τους εργαζόμενους στην άποικειοκρατική επίρροή των ρεφορμιστικών τάσεων ή άνοιχτά συντηρητικών. Έρ γάζονται επίσης μέσα σ'αυτές, όχι για να καταχτήσουν τους μηχανισμούς τους, αλλά για να απόδειξουν έκει μέσα τους άντεπαναστατικούς σκοπούς των πουλημένων γραφειοκρατιών και να αποσπάσουν τους εργαζόμενους από την επίρροή τους, βασιζόμενοι στις πιο άπλες κινήσεις τους για άγωνα. Μιά τέτοια δραστηριότητα άπαιτεί μορφές παρανομίας περισσότερο ή λιγώτερο προωθημένες, άνάλογα με τις περιπτώσεις, και άποκλείει την κατάλληλη υπεύθυνων θέσεων, άκόμα κι αν είναι το πικές ή περιφερειακές, σε οργανώσεις που ήδη από τό καταστατικό τους είναι συνδεδεμένες με τό Κράτος και την ύποχρέωση να είναι κανείς μέλος.

Οι κομμουνιστές προβάλλουν συνεχώς την ιδέα ότι η διεκδικητική πάλη υπεράσπισης από μόνη της δεν θά μπορούσε να άρκεσει να άπελευθερώσει την εργατική τάξη από τη σκλαβιά της. Αύτός ο άγώνας θάταν μακροπρόθεσμα καθόλου άποτελεσματικός και μάλιστα άγονος αν δεν χρησίμευε για χάρος διαπαιδαγώγησης του προλεταριάτου για την άναγκαιότητα κομμουνιστικού μετασχηματισμού της κοινωνίας και προετοιμασίας των τσξικών δυνάμεων για την επαναστατική κατάκτηση της έξουσίας, που μονάχα αύτή θά μπορούσε να στεριώσει και να έξασφαλίσει τις νίκες στο διεκδικητικό επίπεδο, με δυό λόγια δηλ. αν αύτός ο άγώνας δεν γίνει ά ντιληπτός σαν "ένα σχολειό πολέμου του κομμουνισμού" ("Ενγχιελ").

Καταπολεμούν συνεπώς κάθε ιδέα ούδετερότητας των άμεσων οργανώσεων σε μία έπιμίνδουνη παραχώρηση στη μπουρζουαζία. Η έμπειρία διδάσκει ότι είναι κάτω από αύτην την σημαία που παρουσιάζτηκαν συχνά οι δυνάμεις που παράδωσαν αυτές τις οργανώσεις στην πολιτική της άστικής συντήρησης και του καπιταλιστικού Κράτους.

Έξάλλου πέρα από τό ότι οι κομμουνιστές είναι πεισμένοι ότι η επαναστατική νίκη είναι ά δυνατη χωρίς τό κόμμα να χει κατακτήσει μία προσωρινή άποικειοκρατική επίρροή στις οργανώσεις γεννημένες από τό διεκδικητικό άγώνα, δεν βάζουν σαν προϋπόθεση της επανάστασης την κατοχή της διεύθυνσης των οργανώσεων για άμεσες διεκδικήσεις. Παλεύουν για να άποδείξουν στη φωτιά της πάλης ότι η άνάγκη του κομμουνιστικού προσανατολισμού και της πιο στενής σύνδεσης με τό κομμουνιστικό κόμμα δεν άπορρέει από μία προγραμματική θέση, αλλά από την άναγκαιότητα να δοθεί στις οργανώσεις άμεσα διεκδικητική της τάξης ή συνολική άποικειοκρατική τους μέσα στον άγώνα που διεξάγουν ενάντια στην καπιταλιστική τάξη.

4. Η θέση του προλεταριάτου άπέναντι στις μεσαιές τάξεις και στην άγροτιά

Ο καπιταλισμός είναι η συγκέντρωση. Έπίσης άντικαθιστά τη μικρή παραγωγή με τη μεγάλη. Άλλά τό κάνει αυτό σπρώχνοντας διαρκώς στην κατάρρευση και στη μιζέρια τη μεγάλη μάζα των μι-

κρών παραγωγών, καταστηματαρχών, βιοτεχνών κι ά γροτών που μετασχηματίζει σε προλεταίους.

Άστόσο, όλα αυτά τά στρώματα που είναι κατάλοιπα ξεπερασμένων τρόπων παραγωγής δεν έχουν μία μοναδική συμπεριφορά και ταλαντεύονται, άνάλογα με τό συχρητισμό των δυνάμεων μεταξύ μπουρζουαζίας και προλεταριάτου.

Οι άντιδράσεις στη μιζέρια της έμπορικώς μικροαστικής τάξης των πόλεων συνοδεύονται, περισσότερο άκόμα κι από την άγροτιά, με συμπεριφορά ιδιαίτερα άντιδραστική που όφείλεται στον τρόπο παραγωγής τους, ιδιαίτερα κοντό φθαλμου, και με δυνατότητες άντεπαναστατικής και νητοποίησης που τό προλεταριάτο πρέπει να καταπολεμήσει όχι μονάχα με μία πολιτική τοποθέτηση χωρίς παραχωρήσεις, αλλά επίσης προωθώντας άπέναντι σ'αυτά τά στρώματα διεκδικήσεις που στο χέυουν να έλαφρύνουν πραγματικά τη μιζέρια που προκαλέστηκε από τις κρίσεις και τους πολέμους, κι άρα να τά ούδετεροποιήσει.

Όσον άφορά την άγροτιά, τό προλεταριάτο των πόλεων και της υπαίθρου δεν όφείλει μονάχα να ύποστηρίξει στις χώρες του Τρίτου Κόσμου τον άγώνα ενάντια στα κατάλοιπα των παλιών μορφών έμμετάλλευσης, αλλά να δώσει μία συνολική ύποστήριξη στον άγώνα των έμμεταλλευμένων άγροτών ενάντια στην καπιταλιστική ιδιοκτησία γης.

Οι κομμουνιστές καταπολεμούν την ιδέα ότι οι φτωχές άγροτικές μάζες θά μπορούσαν να καλύτερέσουν την τύχη τους άγωνιζόμενες για την αύξηση της τιμής των άγροτικών προϊόντων ή για "προστατευτικά μέτρα" και συμπαιώνοντας για αυτόν τό σκοπό μέτον ιδιοκτήτη γης ή τον άγροτικό καπιταλιστή. Αύτά τά μέτρα είναι σ'άμελος ίδίως των τελευταίων και τους ένισχύουν σε βάρος των φτωχών άγροτικών μαζών. Οι κομμουνιστές χωρίς να σταματήσουν να καταπολεμούν τις άντιδραστικές αύ ταπάτες αυτών των στρωμάτων ύποστηρίζουν την όργάνωση των φτωχών άγροτών και χωρίς γη στον άγώνα τους ενάντια στην έμμετάλλευση του ιδιοκτήτη τη γης, για την κατάργηση του νοικιάσματος των χωραφιών με άντάλλαγμα μέρος της συγκομιδής, για τη μείωση των μισθωμάτων και την αυτόματη άνανέωση των συμβολαίων, ενάντια στις άπαλλοτροιώσεις. Ύποστηρίζουν επίσης την πάλη τους ενάντια στην άίσοχη έμμετάλλευση των άγρο-βιομηχανικών τράστ, άκόμα κι όταν παρουσιάζονται με τη μορφή συνεταιρισμού, σε σχέση με τους προλεταίους αυτών των βιομηχανιών.

Παράλληλα με την κατάργηση των παλιών τάξεων συνδεδεμένων με τη μικρή παραγωγή, ο καπιταλισμός άναπτύσσει μισθωτές κατηγορίες και στρώματα, αλλά όχι παραγωγικά, ιδιαίτερα πολυάριθμα στις έμπεριαλιστικές χώρες όπου βρίσκονται τά ζωτικά κέντρα του παγκόσμιου καπιταλισμού και της διαχείρησής τους, κι όπου τά φαινόμενα παρασιτισμού κι άποικειοκρατικής φτάνουν στο ζενίθ τους.

Αύτά τά ένδιάμεσα στρώματα είναι κάθε άλλο παρά όμοιογενή. Τά πιο χαμηλά, ιδιαίτερα ο εργαζόμενος γυναικείος πληθυσμός στα γραφεία ή στα μεγάλα καταστήματα, βυθίζονται μέσα στο προλεταριάτο που ήδη μοιράζονται μ'αυτό έντελώς τη ζωή κι επίσης όλο και περισσότερο τις συνθήκες

εργασίας, έξαιτίας τής μηχανοποίησης και τής αυτοματοποίησης τών καθηκόντων. Από τήν άλλη μεριά, τά πιό ψηλά στρώματα, εκείνα πού χρησιμεύουν για σκυλιά τής καπιταλιστικής έκμετάλλευσης κι εκείνα πού κατέχουν ένα μέρος γνώσης και κουλτούρας, έλκονται από τήν μπουρζουαζία τής οποίας πιθηκίζουν τά ήθη.

Μεταξύ τών δυό, βρίσκεται ένα είδος κοινωνικού τέλματος, πού τά μέλη τους έλκονται από τό άστικό παράδειγμα, αλλά πού ή άνυπόφορη κατάσταση πού τήν ρίχνουν οι κρίσεις τά σπράχνουν προς τό καθαρό προλεταριάτο, πού συναστρέφονται ήδη στην έπιχείρηση όπως και στό σχολείο, στό στρατόπεδο όπως και στις πόλεις.

Αυτά τά στρώματα, τοποθετημένα στό μέσο τής κοινωνίας, δηλαδή ανάμεσα στις βασικές τάξεις τών όποιών φοβούνται τή σύγκρουση, γίνονται οι πρωταθλητές τών υπεραξικών διεκδικήσεων κι άρα κατεξοχή δημοκρατικών. Έξαιτίας τής ένδιάμεσης θέσης τους, άναζητούν νά παίρνουν τή διεύθυνση τών άγώνων γι'αυτές τις διεκδικήσεις, προτείνοντας γελοίες μεθόδους έκλήσεων στη φιλελεύθερη συνείδηση τής άστικής τάξης. παρέχουν τό μεγαλύτερο μέρος τών φοιτητών και, είναι οι φορείς όλων τών αύταπατών πάνω στην κουλτούρα και τήν έπαγγελματική κατάρτιση. Σπρωγμένα στην υπεράσπιση του μισθοϋ και τών συνθηκών δουλειάς, συμμετέχουν στό συνδικαλιστικό άγώνα όπου φέρνουν τό πνεύμα συμπιλίωσης, τυπικά μικροαστικό, και σχηματίζουν, ένωόμενα συχνά με τήν εργατική άριστοκρατία, τό μεγάλο μέρος τής στρατιάς τών συνδικαλιστικών γραφειοκρατιών πού προαθύν τή συνεργασία τών τάξεων και τών δήθεν εργατικών κομμάτων.

Αν έδώ επίσης τό προλεταριάτο μπορεί νά έλπίζει νά ούδετεροποιήσει μερικά άπ'αυτά τά στρώματα και νά προσελκύσει ένα μέρος τους στην πάλη ενάντια στον καπιταλισμό, αυτό μπορεί νά τό κάνει όχι μονάχα ύποστηρίζοντας διεκδικήσεις πού τά άνακουφίζουν από τις καταστροφικές συνέπειες του καπιταλισμού, αλλά επίσης καταπολεμώντας, βήμα προς βήμα, τις αντίδραστικές φιλοδοξίες τους, τους δημοκρατικούς σκοπούς τους, και τήν καταστροφική άναποκασιτικότητά τους, έχοντας άπέναντί τους μία σταθερή τοποθέτηση.

5. Η υπεράσπιση τών συνθηκών πάλης τών έκμεταλλευμένων μαζών και ή πάλη ενάντια στην καπιταλιστική βία και καταστολή

Η προσφυγή στην κοινοβουλευτική ταχτική είναι έντελώς ξεπερασμένη, τουλάχιστον στις χώρες όπου ή έκπλήρωση τών άστικών καθηκόντων έχει τελειώσει και πιό γενικά εκεί όπου οι έμλογές έχουν σά βασικό ρόλο νά καμάρουν τους κοινωνικούς άγώνες με τήν αύταπάτη τής δημοκρατικής έναλλαγής. Σε τέτοιες συνθήκες, ή έμλογική ταχτική έχει σαν άποτέλεσμα νά πλώνει και νά έξαντλεί τις ενέργειες του κόμματος σε κινητοποιήσεις πού ο χώρος και ή στιγμή είναι έντελώς άποφασισμένα από τόν αντίπαλο. Τό άβαντάζ, όλο και λι-

γότερο προφανές, τής χρησιμοποίησης τών κοινοβούλιων σαν έπαναστατικό βήμα δέν ίσοζυγίζει αύτά τά μειονεκτήματα, ενώ ή άποκική ταχτική κάνει αντίθετα πιό σαφή τήν άντικοινοβουλευτική προπαγάνδα, άρχή του έπαναστατικού κομμουνισμού.

Η άρνηση τών κομμουνιστών νά συμμετέχουν στα ναυαγισμένα κοινοβούλια, στα δημοτικά όργανα, στα όποια δέν άπομένει πλέον ούτε ίχνος τοπικής άυτονομίας, ή στις προεδρικές έμλογές, δέν σημαίνει διόλου ότι απέχουν από τήν πολιτική πάλη κι ότι άρνούνται νά προαθήσουν άκόμα και πολιτικές διεκδικήσεις άπέναντι στο καπιταλιστικό Κράτος.

Αντίθετα. Όπαδοί τής κατάκτησης τής πολιτικής έξουσίας με τήν συμμετοχή πλατιών μαζών στην έπαναστατική πάλη, φέρνουν στην ίδια τήν καρδιά τών καθημερινών άγώνων τής εργατικής τάξης και τών φτωχών άγροτικών μαζών τήν κατάκτηση και τήν υπεράσπιση τών συνθηκών μίς πραγματικά πλατιάς πολιτικής πάλης, όπως ή έλευθερία συγγέντρωσης, Ένωσης, γραιπτής και προφορικής προπαγάνδας, άπεργίας κ.ά.

Εκεί όπου ύπάρχουν, υπερασπίζονται σπιθαμή προς σπιθαμή αυτές τις έλευθερίες ενάντια στις έπιθέσεις τών όποιών γίνονται άντικείμενο και δέν άποδέχονται νά ύποβληθούν σε οποιοδήποτε νομικό περιορισμό ή, άκόμα χειρότερο, στον παραμικρό αυτο-περιορισμό από τό μέρος τών όππορτου νιστικών και δημοκρατικών τάσεων. Πρόκειται για παύδες για τήν εργατική τάξη πού δέν χρησιμεύουν στην άμηση πάλη ενάντια στο καπιταλιστικό Κράτος.

Εκεί όπου τό προλεταριάτο δέν έχει τέτοιες στοιχειώδεις έλευθερίες, όπως στις ψευτοσοσιαλιστικές χώρες ή στην πλειοψηφία τών χωρών του Τρίτου Κόσμου, παλεύει γι'αυτές χωρίς ποτέ νά κάνει νά έξαρτηθεί ή κατακτήσή τους από οποιαδήποτε μεταβολή του συντάγματος, χωρίς νά άναζητήσει τήν ύποστήριξη δυνάμεων πού ζητάνε αυτά τά δικαιώματα παρά μονάχα σά συμπλήρωμα ένός πιό ίσχυρου Κράτους βασισμένου πάνω στην κοινωνική όμόνοια. Πρέπει νά βοηθηθεί ώστε νά καταλάβει ότι μισρεί νά άποσπάσει τέτοιες έλευθερίες, μονάχα με τόν άνοιχτό άγώνα του ενάντια στο Κράτος κι ενάντια στις προσπάθειες νά τις άδειάσουν από κάθε περιεχόμενο.

Οι έπαναστάτες κομμουνιστές καταπολεμάνε τις προσπάθειες τής μπουρζουαζίας νά δυναμώνει διαρκώς τήν γραφειοκρατία του Κράτους, τά όργανα καταστολής, τή δικαιοσύνη της, τήν πολιτική της και κάθε νομολογία πού στρέφεται ενάντια στην εργατική τάξη. Δέν φαντάζονται άπότσο μία δυνατή έπιστροφή στις παλιές φιλελεύθερες μορφές, και ιδιαίτερα με τις μεταρρυθμίσεις πού διαμαγωγικά προτείνονται από τις άριστερές έμπεριλιστικές και δήθεν εργατικές τάσεις, πού δέν στοχεύουν παρά νά στολίσουν μ'ένα εύχάριστο βερνίκι τό δυνάμωμα του άστικού Κράτους για νά προσελκύσουν τή συγκατάθεση τών εκμεταλλευμένων.

Οι κομμουνιστές καταπολεμάνε τή διαρκίση του καπιταλιστικού Κράτους τοποθετούμενοι στο χώρο τής ταξικής οργανωμένης πίεσης ενάντια του. Χρησιμοποιούν τους καθημερινούς άγώνες για νά άποδείξουν ότι αύτή ή τάση του Κράτους δέν μπορεί

νά ανατραπεί παρά μέ τήν έπαναστατική λύση, καλοῦν συνεπῶς τούς προλετάριους νά προετοιμαστούν γι' αὐτήν ἀπό σήμερα υπερασπίζοντας τόν ἐαυτό τους ἐνεργητικά ἐνάντια στήν ἀστική βία στά ἐργοστάσια καί τίς συνοικίες, χωρίς νά ἐμπιστευοῦνται καθόλου τίς δῆθεν νόμιμες καλύψεις πού, ἀκόμα καί στίς χῶρες πούχουν τή μεγαλύτερη φήμη γιά ἐλευθερία, δέν εἶναι παρά παλιόχαρτα πού ἡ μπουρζουαζία σκίζει χωρίς δισταγμούς μπροστά στή προλεταριακή ἐξέγερση.

Παλεύουν γι' αὐτά ὀργανώσουν, σέ σύνδεση μέ τήν προλεταριακή πάλη, τήν ταξική αὐτοάμυνα καί προστασία τῶν μελῶν τους, τῶν ὀργανώσεών τους, ἐνάντια στήν παράνομη βία τῶν δολαφόνων τῆς μπουρζουαζίας, τῶν ἰδιωτικῶν ἀστυνομιῶν, τῶν λευκοφρουρῶν, τῶν φασιστικῶν ὀμάδων, τῶν ἀδελφῶν μωσουλμάνων κι ἄλλων παρόμοιων, ὅπως κι ἐνάντια α στίς φυλετικές δολαφονίες, τά ἀντισημιτικά προηγρόμ, τίς ἐξάρσεις θρησκευτικοῦ μίσους, ξενοφοβίας, τίς ἐπιδρομές ἐνάντια στίς λεγόμενες κατώτερες κλάσεις κλπ, ἀλλά ἐπίσης κι ἰδιαίτερα ἐνάντια στή νόμιμη βία τῆς μπουρζουαζίας, ἐκεῖνη τῶν δυνάμεων τῆς ἀστυνομίας, τῆς χαροφυλακῆς, τῶν εἰδικῶν σωμάτων καταστολῆς κι ἄλλων ὀρκισμένων μισοθάρρων.

Καταπολεμᾶνε σάν ἐγκληματικές τίς προτροπές νά ἐμπιστευτοῦν οἱ προλετάριοι τό καπιταλιστικό Κράτος γιά νά τούς προστατεύσει ἀπό τήν παράνομη βία. Αὐτό δέν εἶχε ποτέ ἄλλο ἀποτέλεσμα παρά νά εὐνοῦχίσει τήν προλεταριακή πάλη ἢ νά τήν παραδώσει χωρίς υπεράσπιση στή νόμιμη καταστολή.

Ἡ προλεταριακή πάλη ὀφείλει ἐπίσης νά δώσει μιᾶ ἐνεργή καί διαρκή συμπαράσταση στούς φυλακισμένους προλεταριακοὺς μαχητές ἢ χτυπημένους ἀπό τόν ἀντίπαλο, ἀνεξάρτητα μέ τό σαστό ἢ τήν ἀποτελεσματικότητα τῶν πολιτικῶν ἀντιλήψεών τους, καί πιό γενικά σ' ὅλα τά θύματα τῆς καπιταλιστικῆς καταστολῆς. Αὐτή ἡ ἀλληλεγγύη μπορεῖ νά ναι ποικιλόμορφη: ἡ νόμιμη υπεράσπιση, ἡ ὑποστήριξη τῶν οἰκογενειῶν τῶν φυλακισμένων, ἡ πάλη γιά νά σπάσει ἡ ἀπομόνωση πού ἡ μπουρζουαζία καταδικάζει τούς φυλακισμένους, ἡ πάλη γιά νά γίνουν λιγότερο σκληρές οἱ συνθήκες κράτησης, γιά τήν ἀπελευθέρωση τῶν ὀμήρων πού ὁ ταξικός ἀντίπαλος κρατᾶει στίς φυλακές, γιά τήν ἀνάκληση ὅλων τῶν ποιῶν, κλπ.

6. Ἡ πάλη ἐνάντια στόν ἀστικό μιλιταρισμό καί τίς προετοιμασίες τοῦ ἱμπεριαλιστικοῦ πολέμου

Ὁ ἀγῶνας ἐνάντια στίς προετοιμασίες μί- ας καινούργιας ἱμπεριαλιστικῆς σύραξης δέν γίνεται μονάχα πάνω στό ἰδεολογικό ἐπίπεδο, ὅπου πρέπει νά ἀποδειχτοῦν ὅλες οἱ ὑποκριτικές δικαιολογίες τῆς μπουρζουαζίας. Γίνεται ἐπίσης στό χῶρο τῆς ἄμεσης πάλης καί ὀργάνωσης τῆς τάξης:

α) καταγγέλοντας τήν πολιτική τοῦ οἰκονομικοῦ ἐθνικισμοῦ πού πραχτικά διασπᾶ τίς προλεταριακές τάξεις καί ποροτοιμάζει τήν ἀποδοχή τῆς

μιλιταριστικῆς πολιτικῆς τῆς ἐθνικῆς ἄμυνας, προ- θῶντας τούς κοινούς σκοπούς καί συμφέροντα ἐργαζόμενων σ' ὅλο τό κόσμο, καί διεγείροντας τά διεθνοστικά συναισθήματα τῶν προλετάριων.

β) μέ τήν ὀργάνωση τῆς προλεταριακῆς νεο- λαίας, πρῶτου θύματος τοῦ ἀστικοῦ μιλιταρισμοῦ, ξα- νασυνδέοντας τήν κλωστή τῶν ἐνδοξων παραδόσεων τοῦ προλεταριακοῦ καί ἐπαναστατικοῦ ἀντιμιλιταρισμοῦ.

γ) ὑποστηρίζοντας τούς ἀγῶνες τῶν ὑπρε- τούντων προλετάριων καί χτίζοντας τίς πιό στενές διασυνδέσεις μεταξύ ἐργατῶν καί στρατιωτῶν.

δ) καταπολεμῶντας βῆμα πρὸς βῆμα κάθε προ- σπάθεια στρατικοποίησης τῆς βιομηχανίας καί τῶν λεγόμενων στρατηγικῶν τομέων.

ε) πολεμῶντας ἐνάντια σέ κάθε ἐνοπλη ἐπέμ- βαση πού στοχεύει νά ἐξασφαλίσει τόν ἐφοδιασμό, τίς θαλάσσιες ὁδοὺς, ἐνάντια σέ ὁποιαδήποτε ἐμ- δόληση ἱμπεριαλιστικῆς πειρατείας.

7. Ἡ πάλη ἐνάντια στήν ἱμπεριαλιστική καταπίεση

Ὁ ἱμπεριαλισμός, μέ τήν γενικευμένη κατα- πίεση τῶν πιό μικρῶν χωρῶν ἀπό τίς πιό μεγάλες, ἀ- κόμα κι ὅταν δημόσια διακηρύσσονται ἀνεξάρτητα, ἔχει σάν συνέπεια τή διαίρεση τῶν προλεταριακῶν τάξεων καί δέν μπορεῖ νά ξεπεραστεῖ παρά μονάχα μέ τήν πιό ἀταλάντευτη πάλη ἐνάντια στά καταπι- ἐζόντα κράτη καί τίς καταπιέζουσες ἐθνικότητες, καί πρῶτα-πρῶτα ἐνάντια στίς ἱμπεριαλιστικές χῶ- ρες, ἐνάντια σέ κάθε ἐθνικό προνόμιο, ἐνάντια σέ κάθε ἔλεγχο στά πιό μικράκράτη, σέ κάθε καταπίε- ση φυλετικοῦ, ἐθνικοῦ ἢ ἀποικιακοῦ, κλπ, τύπου, ἐ- νάντια σέ κάθε ἰδέα ἐθνικῆς ἀνωπερότητας, κάθε εἶδους σοσιαλαβινισμοῦ ἢ σοσιαλρατσισμοῦ.

Οἱ ἐπαναστάτες κομμουνιστές, γι' αὐτόν τόν σκοπό, πρέπει νά προωθοῦν σάν στόχους τοῦ ταξικοῦ κινήματος τῶν προλετάριων τῶν χωρῶν πού καταπιέ- ζουν τίς ἄλλες:

α) τήν ἄμεση καί χωρίς ὀρους ἀνεξαρτησία τῶν ἀποικιῶν, τό δικαίωμα τῆς ἀπόσπασης τῶν ἐθ- νικῶν μειονοτήτων πού κρατιοῦνται μέ τή βία μέσα στά σύνορα τοῦ καταπιέζοντος Κράτους, τήν κατάρ- γηση κάθε προνόμιου ἀποικιακοῦ τύπου βασισμένου πάνω στή ράτσα (Νότια Ἀφρική), στή θρησκεία (Ἰρ- λανδία, Ἰσραήλ), κλπ.

β) τήν ἄμεση καί χωρίς ὀρους ἀποχώρηση τῶν στρατευμάτων τοῦ δικοῦ του Κράτους ἀπό τίς κατε- χόμενες ἢ καταπιεζόμενες χῶρες, τῆς Ρωσίας ἀπό τό Ἀφγανιστάν ἢ τήν Ἀνατολική Εὐρώπη, τῶν Ε.Π. Α. ἀπό ὅλες πραχτικά τίς χῶρες. Ἐπίσης τήν κα- ταγγελία ὅλων τῶν ἀνισων συμφωνιῶν πού ἐπιβάλλο- νται ἀπό τό Κράτος του, ἰδιαίτερα τίς δῆθεν συμ- φωνίες συνεργασίας τοῦ γαλλικοῦ ἱμπεριαλισμοῦ στίς ἀφρικανικές ἐκτάσεις ἢ τοῦ ἀμερικάνικο ἱμ- περιαλισμοῦ στή λατινική Ἀμερική, τήν Νοτιοανα- τολική Ἀσία ἢ τήν Ἀπὼ Ἀνατολή.

γ) εἶναι ἐξίσου ἀπαραίτητο γιά τήν ἔνωση τοῦ παγκόσμιου προλεταριάτου, οἱ προλετάριοι τῶν χωρῶν πού δέχονται μετανάστες νά παλέψουν μέ τ'

αδέλφια τους μετανάστες ενάντια στις ξενοφοβές και ρατσιστικές διώξεις, ενάντια σε κάθε έλεγχό της μετανάστευσης και για την ισότητα σ' όλα τα δικαιώματα. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό στις ιμπεριαλιστικές χώρες της Εύρωπης, στις Ε. Π.Α. κι ακόμα στην Αυστραλία και την Ιαπωνία, αλλά επίσης στις χώρες του Τρίτου Κόσμου όπως ένευες της αραβικής χερσονήσου, στη Νότια Αφρική ή στη Βενεζουέλα, στη Βραζιλία, στην Άρ γεντινή κλπ.

Αυτή η στάση του προλεταριάτου στις καταπιεσμένες χώρες πρέπει να συνοδεύεται στις καταπιεσμένες χώρες ή στις χώρες απ' όπου μεταστεύουν έργατες με μιά άταλάντευτη προπαγάνδα για τή διεθνή ενότητα του προλεταριάτου και τήν οργάνωσή του πάνω από τὰ όρια έθνικότητας. Οι κομμουνιστές των άποικιών και των μισοαποικιών πρέπει να δείχνουν ότι ή πάλη για τήν άποχώρηση των ιμπεριαλιστικών στρατευμάτων ή για τήν άνεξαρτησία δέν είναι αυτοσκοπός, αλλά ένα μέσο επαναστατικής καταστροφής του καταπιεζόμενου ιμπεριαλισμού. Στις χώρες όπου ο καπιταλισμός, έπι κράτησε κι ακόμα περισσότερο σε κείνες πού είναι ήδη άριμες, αλλά όπου ή μπουρζουαζία μπορεί ακόμα να ξαναθέσει ζήτημα πάλης έθνικής άπελευθέρωσης (π.χ. στις χώρες της Ανατολικής Εύρωπης) ή εκείνη της έθνικής ενότητας (Κορέα, Γερμανία), οι κομμουνιστές άρνούται να κάνουν αυτές τις διεκδικήσεις στόχους της προλεταριακής πάλης.

8. Η πάλη για τήν εκπλήρωση των τελευταίων άστικων καθηκόντων στον Τρίτο Κόσμο

Η συμπλήρωση της άστικής επαναστατικής φάσης στον Τρίτο Κόσμο γίνεται χωρίς να είναι ικανές οι τοπικές άστικές τάξεις να πραγματοποιήσουν τις υποσχέσεις τους. Είναι ο λόγος για τόν οποίο, στό τέλος του επαναστατικού κύκλου της, ή άστική τάξη αφήνει κληρονομιά στό προλεταριάτο μιά σειρά άστικων καθηκόντων, πού δέν υπάρχουν παρά σάν έχνη στις προχωρήμενες καπιταλιστικές χώρες και τις περισσότερο ιμπεριαλιστικές, αλλά παραμένουν ισχυροί μοχλοί προλεταριακής επαναστατικής πάλης στις χώρες της Ασίας, της Αφρικής και σε μερικές χώρες της Λατινικής Αμερικής.

Πρόκειται κύρια - πέρα από τις στοιχειώδεις πολιτικές διεκδικήσεις πού προαναφέρθηκαν - για τὰ παρακάτω ζητήματα:

α) έξαράνιση κατάλοιπων άρχαϊκής ιδιοκτησίας γής, φεουδαρχικών, φυλετικών ή θρησκευτικών προνόμιων

β) έξαράνιση των κατάλοιπων της άποικιοκρατικής δουλειάς, της δουλειάς γενικά και των ιμπεριαλιστικών προνόμιων

γ) πάλη ενάντια στις διακρίσεις βασισμένες στην κοινωνική κατάσταση, τή ράτσα, τή θρησκεία, ενάντια σε κάθε ιδιαίτερη καταπίεση των γυναικών, για τήν πιο πλήρη νομική ισότητα άπέναντι στό Κράτος.

δ) πάλη για τό χωρισμό της Έκκλησίας ά-

πό τό Κράτος, για τήν υποχρεωτική έπιπαίδευση πληρωμένη από τό Κράτος, για τή δημοκρατική μορφή διακυβέρνησης, ενάντια σε κάθε περιορισμό στην πολιτική ισότητα άπέναντι στό Κράτος κλπ.

Δέν αποκλείεται ή μπουρζουαζία να προωθήσει μερικές απ' αυτές τις διεκδικήσεις, ιδιαίτερα εκείνες πού άρροούν τό Κράτος, όπως ή έγκαθίδρυση της δημοκρατίας ή τις πολιτικές έλευθερίες. Αλλά θά τό κάνει άπομονώνοντάς τις κι άδειάζοντάς τις από κάθε επαναστατικό περιεχόμενο. Ακόμα περισσότερο τις άντιλαμβάνεται σάν άπλές μεταρρυθμίσεις πού δίνονται για να ξεγελάσουν τό προλεταριάτο και να πετύχουν τήν υποστήριξη του στό Κράτος πού θάχει έκδημοκρατιστεί μ' αυτόν τόν τρόπο, με δυό λόγια σάν ένα έργαλειό για να δυναμώσει ακόμα τήν ταξική κυριαρχία της. Σε κάθε περίπτωση, τό προλεταριάτο κάνει αυτές τις διεκδικήσεις, είτε είναι πολιτικές είτε κοινωνικές, ένα μοχλό για τήν επαναστατική χειραφέτησή του και δέν περιμένει τήν ολοκληρωτική λιανοποίησή τους παρά με τή δικιά του ταξική διχτατορία. Όλες αυτές οι διεκδικήσεις είναι πλέον ήδη μέρη του άμεσου προγράμματος της παγκόσμιας προλεταριακής επανάστασης.

9. Η πάλη για τήν αναγέννηση της διεθνούς προλεταριακής άλληλεγγύης

Η διεθνιστική άλληλεγγύη είναι ένας άπαραίτητος μοχλός της προλεταριακής πάλης. Ο σταλινισμός τήν παραμόρφωσε βάζοντάς την στην ύπηρεσία της υπεράσπισης του ρώσικου ιμπεριαλισμού. Τα σοσιαλδημοκρατικά και έθνικο-κομμουνιστικά κόμματα τήν έξευτέλισαν άντιθέτοντας ύποκριτικά στους έθνικούς άντιιμπεριαλιστικούς άγώνες τὰ συμφέροντα μιάς διεθνούς ταξικής πάλης του προλεταριάτου πού στην πραγματικότητα παραπλανούσαν και σαμπόταραν έξίσου στις ιμπεριαλιστικές μητροπόλεις. Τήν καταπάτησαν άλυσσοδέοντες τὰ προλεταριάτα των διαφόρων χωρών στα άστικά Κράτη τους για τήν ιμπεριαλιστική ληστεία.

Τό ζήτημα του αίσθήματος του διεθνισμού της έργατικής τάξης δέν θά γίνει μονάχα με τήν προπαγάνδα για τόν επαναστατικό, διεθνή και διεθνιστικό σκοπό, αλλά και με τις καθημερινές άπαιτήσεις της προλεταριακής πάλης. Γι' αυτό οι έπαναστάτες κομμουνιστές δίνουν τή μεγαλύτερη σημασία στα παρακάτω καθήκοντα:

α) τή διεθνή προπαγάνδα των μεγάλων προλεταριακών άγώνων, όπου ή έργατική τάξη μπορεί να αισθανθεί τήν ταυτότητα των κοινών συμφερόντων της.

β) τήν ανάπτυξη διεθνών διασυνδέσεων μεταξύ έργαζομένων με τήν υποστήριξη των άγώνων των ξένων έργατών, μέσα από τήν άλληλεγγύη με τους προλεταριακούς άγώνες ή όποιονδήποτε άλλον άγώνα, κατευθυνόμενο ενάντια στην ιμπεριαλιστική τάξη στις διάφορες χώρες, μέσα από τήν πάλη ενάντια στη Διεθνή των Μπάτσων και τήν άλληλεγγύη ενάντια στην καπιταλιστική καταστολή στον κόσμο, κλπ.

γ) τήν πάλη σε κάθε χώρα ενάντια στα ίμ-

περιαλιστικά έγγιλήματα, ένάντια στό μιλιταρισμό καί τίς προετοιμασίες του νέου πολέμου τής δικιάς της άστικής τάξης, πούναι προϋποθέσεις για νά ξεπεραστούν οι έθνικές διαιρέσεις μεταξύ προλετάριων, πού διατηρούνται μέ τή αυβινιστική προπαγάνδα τής μπουρζουαζίας καί των λαϊέδων της, καί για νά πραγματοποιηθεί ή άδελφική ένωση των

προλετάριων όλων των έθνικοτήτων.

Μέσα από τήν άργάνωση αυτών των στοιχειωδών καθηκόντων ή διεθνής δράση του προλεταριάτου θά μπορέσει ν' άρχισει νά συντονίζεται καί θά γίνει ικανό νά στοχεύει διεθνείς στόχους πιά φιλόδοξους.

σ υ μ π έ ρ α σ μ α

Οι διεθνιστές κομμουνιστές γνωρίζουν τίς τεράστιες δυσκολίες πού άρθώνονται μπροστά στην εργατική τάξη για νά ξαναέβει τόν άνήφορο του έπαναστατικού δρόμου μετά τόσες δεκαετίες ήττας του άνεξάρτητου προλεταριακού κινήματος. Ξέρουν τίς θυσίες πού περιμένουν τήν εργατική τάξη για νά ξαναπάρει τό δρόμο τής πάλης για τήν υπεράσπιση των συμφερόντων της καί κείνον τής έπαναστατικής κομμουνιστικής πάλης.

Δέν παραγνωρίζουν τίς παγίδες πού είναι στημένες στην προσπάθειά της για νά ξανακάνει δικό της τό όπλο τής μαρξιστικής θεωρίας καί τά μαθήματα του παρελθόντος όλων των τάσεων πού έχουν σαν καθήκον νά τήν έμποδίσουν σ' αυτό καί πού τήν έπιρραδίζουν, είτε πρόκειται για τους ψευτοσοσιαλιστές καί ψευτοκομμουνιστές, τους δηλοκράτες μικροαστούς ή τίς θρησκευτικές τάσεις.

Οι έπαναστάτες κομμουνιστές βρίσκουν άστό σ' αυτές τίς συνθήκες άκόμα τρομερά μή εύνοηκές, τό κεντρί για νά ένώσουν όλες τίς δυνάμεις τους για τό χτίσιμο του συμπαγούς καί δυνατού κόμματος του αύριο, πού ή προλεταριακή έπανάσταση ή χει άπόλυτα άνάγκη για νά νικήσει.

Σήμερα, όπως στό 1848, οι κομμουνιστές διακηρύσσουν ότι "θεωρούν άνάξιο τους νά κρύβουν τίς άπάψεις καί τίς προθέσεις τους. Δηλώνουν άνοιχτά ότι οι σκοποί τους μπορούν νά πραγματοποιηθούν μόνα με τή βίαιη άνατροπή όλου του σημερινού καθεστώτος. "Άς τρέμουν οι κυρίαρχες τάξεις μπρός σέ μιá κομμουνιστική έπανάσταση. Οι προλετάριοι δέν έχουν νά χάσουν σ' αυτήν τίποτε άλλο, εκτός άπό τίς άλυσίδες τους. "Έχουν νά κερδίσουν έναν κόσμο όλόκληρο".

ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΟΙ ΟΛΟΥ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΕΝΩΘΕΙΤΕ !

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α

1. Ο Ι Α Ρ Χ Ε Σ Τ Ο Υ Κ Ο Μ Μ Ο Υ Ν Ι Σ Μ Ο Υ

Οι άρχές πού συνθετικά υπενθυμίζονται έδώ, υπάρχουν στις Χαρακτηριστικές θέσεις του 1951. Ξαναπαίρνουν, κάνοντάς τα άκόμα πιά κορτερά, τά άρχικά σημεία του προγράμματος πού έγινε άποδεκτό άπό τό Κ.Κ. τής Ιταλίας στό Συνέδριο συγκρότησής του στό Λιβόρνο τό γενάρη του 1921.

1. Μιά αντίφαση πού άναπτύσσεται συνέχεια άνάμεσα στις παραγωγικές δυνάμεις καί στις σχέσεις παραγωγής όλο καί αύξάνεται στή σημερινή καπιταλιστική κοινωνία, μέ συνέπεια τόν άνταγωνισμό των συμφερόντων καί τήν ταξική πάλη άνάμεσα στό προλεταριάτο καί στην κυρίαρχη μπουρζουαζία.
2. Οι σημερινές σχέσεις παραγωγής προστατεύονται άπό τήν έξουσία του άστικού Κράτους. Όποια καί νάναι ή μορφή του άντιπροσωπευτικού συστήματος κι ή χρήση τής έμλογικής δημοκρατίας, τό άστικό Κράτος άποτελεϊ πάντοτε τό όργανο υπεράσπισης των συμφερόντων τής καπιταλιστικής τάξης.
3. Τό προλεταριάτο δέν μπορεϊ νά σπάσει, ούτε νά αλλάξει τό σύστημα των καπιταλιστικών σχέσεων παραγωγής, στό όποιο όφείλεται ή έκμετάλλευσή του, χωρίς νά γκρεμίσει τήν άστική έξουσία μέ τή βία.
4. Τό άπαραίτητο όργανο τής έπαναστατικής πάλης του προλεταριάτου είναι τό ταξικό κόμμα. Συγγεν τρώνοντας στις τάξεις του τό πιά προχωρήμένο καί συνειδητοποιημένο μέρος του προλεταριάτου, τό Κομμουνιστικό Κόμμα ένποιεϊ τίς προσπάθειες των εργαζόμενων μαζών κατευθύνοντάς τες, άπό τήν καθημερινή πάλη για μερικά συμφέροντα καί συγκρισιακά άποτελέσματα, πρός τή γενική πάλη για τήν έπαναστατική χειραρέτηση του προλεταριάτου. Τό Κόμμα έχει σαν καθήκον νά διαδίδει στις μάζες τήν έπαναστατική συνείδηση, νά όργανώνει τά ύλικά μέσα δράσης, νά κατευθύνει τήν εργαζόμενη τάξη στην άνάπτυξη των άγώνων έξασφαλίζοντας τήν ιστορική συνέχεια καί τή διεθνή ένότητα του κινήματος.
5. Μετά τήν άνατροπή τής καπιταλιστικής έξουσίας, τό προλεταριάτο δέν θά μπορέσει νά όργανωθεί σέ κυρίαρχη τάξη παρά καταστρέφοντας τόν παλιό μηχανισμό του Κράτους κι έγκαθιδρύοντας τή δικιά του δικτατορία, δηλαδή άποκλείοντας άπό κάθε δικαίωμα καί άπό κάθε πολιτικό λειτουργήμα τή μπουρζουαζία καί τά μέλη τής άστικής τάξης, όσο έπιζήσουν κοινωνικά, καί βασίζοντας τά όργανα του καινούργιου καθεστώτος πάνω στή μοναδική παραγωγική τάξη. Τό κομμουνιστικό κόμμα, πού τό προγραμματικό χαρακτηριστικό του είναι ή πραγματοποίηση αυτού του βασικού σκοπού, άντιπροσωπεύει, όργανώνει καί κατευθύνει χωρίς μοιρασιά τήν προλεταριακή δικτατορία. Ή άπα-

- ραϊτήτη υπεράσπιση του προλεταριακού Κράτους έναντια στις άντεπαναστατικές προσπάθειες δεν μπορεί να εξασφαλιστεί παρά κόβοντας στη μπουρζουαζία και στα έχθρικά κόμματα στην προλεταριακή δικτατορία, κάθε μέσο πολιτικής άγκιτάτσιας και προπαγάνδας και δίνοντας στο προλεταριακό μιιά ένοπλη όργάνωση για να άποκρούσει κάθε έσωτερική ή έξωτερική επίθεση.
6. Μόνο ή δύναμη του προλεταριακού Κράτους θά μπορεί να επέμβει συστηματικά στις σχέσεις της κοινωνικής οίκονομίας, πραγματοποιώντας όλα τά διαδοχικά μέτρα, πού θά εξασφαλίσουν άντικατάσταση του καπιταλιστικού συστήματος με τή συλλογική διαχείριση της παραγωγής και της διανομής.
  7. Αύτός ό μετασχηματισμός της οίκονομίας και συνεπώς όλων τών δραστηριοτήτων της κοινωνικής ζωής, θάχει σαν άποτέλεσμα τήν σταδιακή κατάρφιση της άναγκαιότητας του πολιτικού Κράτους πού ό μηχανισμός θά καταλήξει σιγά-σιγά σέ κείνο της όρθολογιστικής διοίκησης τών άνθρώπινων δραστηριοτήτων.

2. ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΧΕΙΑΣ ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

Μανιφέστο του Κομμουνιστικού Κόμματος, Βρυξέλλες, φλεβάρης 1848.

Προσκήνιση στό κεντρικό Συμβούλιο της Λίγκας, Λονδίνο, 1850.

Έγκαινιαστήρια Προσκήνιση και Καταστατικά της Διεθνούς Ένωσης τών Έργαζόμενων (τροποποιημένα από τό Συνέδριο της Χάγης, σεπτέμβρης 1872), Λονδίνο, 1864.

Περιθωριακά σχόλια στό πρόγραμμα του γερμανικού εργατικού κόμματος (γνωστών με τ'όνομα "κριτική του προγράμματος του Γκότα" του Κάρλ Μάρξ), Λονδίνο, μάης 1875.

Άπόφαση πάνω στά μέσα και τίς μεθόδους για να εξασφαλιστεί ή υπεράσπιση τών εργαζόμενων και Άπόφαση πάνω στην πολιτική δράση του προλεταριάτου, παρμένες από τό διεθνές σοσιαλιστικό εργατικό Συνέδριο του Παρισιού, Ιούλης 1889.

Σχέδιο άπαράσεων της Άριστερας συνταγμένο από τό Λένιν για τή διεθνή Συνδιάσκεψη του Τζίμμερβαλντ, σεπτέμβρης 1915.

Τά καθήκοντα του προλεταριάτου στην επανάστασή μας (διακήρυξη του μπολσεβίκικου κόμματος παρουσιασμένη από τό Λένιν τήν επόμενη της επανάστασης του φλεβάρη, περισσότερο γνωστή με τ'όνομα οι "θέσεις του άπρίλη") Πέτρογκραντ, άπρίλης 1917.

Διακήρυξη της κομμουνιστικής Διεθνούς, θέσεις πάνω στην άστική δημοκρατία και τήν προλεταριακή δικτατορία, Μανιφέστο της Διεθνούς στους προλετάριους όλόκληρου του κόσμου, 1^ο Συνέδριο της κομμουνιστικής Διεθνούς, Μόσχα, μάρτης 1919.

Καταστατικά της κομμουνιστικής Διεθνούς, όροι εισόδου τών κομμάτων στην κομμουνιστική Διεθνή, Άπόφαση για τό ρόλο του κόμματος στην προλεταριακή επανάσταση, θέσεις πάνω στο συνδικαλιστικό κίνημα, τίς έπιτροπές έργοστασίων, θέσεις και προσθήκες στο έθνικό και άποικιακό ζήτημα, θέσεις για τό άγροτικό ζήτημα, θέσεις για τίς προϋποθέσεις δημιουργίας εργατικών συμβουλίων, θέσεις για τό κομμουνιστικό κόμμα και τόν κοινοβουλευτισμό συνταγμένες από τό Λένιν, και Σχέδιο θέσεων για τόν κοινοβουλευτισμό παρουσιασμένο από τήν Άποχική Φράζια του Σοσιαλιστικού Κόμματος της Ίταλίας, 2^ο Συνέδριο της Κ.Δ., Μόσχα, Ιούλης 1920.

Λόγος του Ζηνόβιεφ και Ράντεκ στο 1^ο Συνέδριο τών λαών της Άνατολής, Μπακού, σεπτέμβρης 1920.

Θέσεις της εισήγησης για τήν ταχτική του κομμουνιστικού κόμματος στη Ρωσία συνταγμένες από τόν Λένιν, θέσεις για τήν ταχτική, θέσεις για τήν όργανωτική δομή τών κομμουνιστικών κομμάτων, για τίς μεθόδους και τό περιεχόμενο της δουλειάς τους, 3^ο Συνέδριο της Κ.Δ., Μόσχα, Ιούλης 1921.

Θέσεις για τήν ταχτική του κομμουνιστικού κόμματος της Ίταλίας (ή "θέσεις της Ρώμης"), μάρτης 1922, Σχέδιο θέσεων για τήν ταχτική της Διεθνούς και Σχέδιο προγράμματος δράσης του ΚΚ Ίταλίας, παρουσιασμένα στο 4^ο Συνέδριο της Κ.Δ., νοέμβρης 1922, και μετά στο 5^ο Συνέδριο, Ιούλης 1924.

Σχέδιο θέσεων, παρουσιασμένο από τήν Άριστερά στο 3^ο Συνέδριο του ΚΚ Ίταλίας (ή "θέσεις της Λυών"), Λυών, γενάρης 1926, Έπέμβαση του Μπορντίγκα στο 6^ο διευρυμένο Έκτελεστικό της Κ.Δ., Μόσχα 1926, και Γράμμα του Μπορντίγκα στον Κόρς, Νάπολη, όχτάβρης 1926.

Προοπτικές του μεταπολέμου σέ σχέση με τήν πολιτική διακήρυξη του διεθνιστικού κομμουνιστικού κόμματος της Ίταλίας, Όχτάβρης 1946.

Προλεταριακή δικτατορία και ταξικό κόμμα, 1951, Μαθήματα τών άντεπαναστάσεων, γενική Συγκέντρωση Νάπολης, 1951, χαρακτηριστικές θέσεις του κόμματος ("Βάσεις εισόδου" στο διεθνές κομμουνιστικό κόμμα), γενική Συγκέντρωση Φλωρεντίας, 1951.

Θέσεις για τό ιστορικό καθήκον, τή δράση και τή δομή του παγκόσμιου κομμουνιστικού κόμματος, γενική Συγκέντρωση Νάπολης, Ιούλης 1965, και συμπληρωματικές θέσεις στις "θέσεις της Νάπολης", γενική συγκέντρωση Μιλάνου, άπρίλης 1966.

Τά καθήκοντα πού τό κόμμα πρέπει να εκπληρώσει για να προετοιμάσει μιιά επαναστατική διεξοδό στην κρίση, γενική Συγκέντρωση Παρισιού, νοέμβρης 1977.

ΠΟΛΩΝΙΑ:

νευραλγικό σημείο του παγκόσμιου ιμπεριαλισμού

W Polsce tak samo
walka klasy
robotniczej

5 Fr

Σ' όλη τη διάρκεια του άστικου μετασχηματισμού της Εύρώπης η διεθνής κατάσταση έφερε την Πολωνία στην έμπροσθοφυλακή του επαναστατικού άγωνα.

Διαμοιράστηκε ξανά και ξανά τό 1773, τό 1792 και τό 1798 ανάμεσα στις τρεις μεγάλες αυτοκρατορίες, τή Ρωσία, τήν Πρωσία και τήν Αυστρία. Αργότερα ξανάγινε τό ίδιο για μία ακόμα φορά, όταν ο Ναπολέων-μετά τό διάλειμμα τής συνθήκης του Τιλσίτ-δημιούργησε τό μεγάλο δουκάτο τής Πολωνίας μέ έδωξη πού προσάρτισε από τήν Πρωσία και τή Ρωσία. Η έθνική αποκατάσταση έγινε έτσι τό σύμβολο τής διεκδίκησης τής έθνικής ενότητας. Τό κομμάτι πού ήταν ένσωματωμένο στην Πρωσία ήταν ουσιαστικής σημασίας για τήν επιβίωση αυτής τής έθνικής ενότητας. Η άνεξαρτησία τής έπομένως έξαρτιόταν από μία ριζοσπαστική επανάσταση στη Γερμανία. Αποτελούσε βέβαια μέρος τής προχωρημένης Εύρώπης, αλλά παρέμενε ακόμα αίχμηλωτη στό όχυρό τής ήμιβάρβαρης Ρωσίας και βρισκόταν έτσι άμεσα έντεθειμένη στην καταστολή τής τσαρικής άστυνομίας και των άλλων σμμάτων του μοναρχικού καθεστώτος, γι' αυτό και οι έξεγέρσεις του 1794, του 1830, του 1846, του 1848, του 1863 τήν έκαναν τό σύμβολο τής άγωνιζόμενης δημοκρατίας ενάντια στό γέρινο φεουδαρχικό σύστημα. Όταν ξέσπασε η επανάσταση του Ιουλίου στην Γαλλία και οι Ρώσοι άποφάσισαν νά επέμβουν, ήταν οι Πολωνοί αυτοί πού τους έμπόδισαν πρακτικά μέ τήν έξέγερσή τους. Κι όταν αργότερα ο Σεμπαστιάνι φώναξε στό γαλλικό κατεστημένο: " Η τάξη βασιλεύει στη Βαρσοβία " ήταν στην πραγματικότητα όλόκληρη η Εύρώπη πού κρόδαινε άπειλητικά τό ρώσικο κνούτο. Η Βαρσοβία ήταν τό νευραλγικό σημείο τής κατεστημένης τάξης πραγμάτων, εύρωπαϊκής και διεθνούς.

Μέ τήν αύγή του 20ου αιώνα, η καπιταλιστική ώρίμανση τής Ρωσίας μετέθετε τό επαναστατικό κέντρο τής ανατολικής Εύρώπης από τήν Βαρσοβία στην Άγία Πετρούπολη. Τό όλιγόριθμο, αλλά έξαιρετικά μαχητικό, πολωνικό προλεταριάτο δοκιμάστηκε σκληρά από τήν καταστολή πού άκολούθησε μετά τήν επανάσταση του 1905 στην όποία η συμμετοχή του ήταν πολύτιμη. Αλλά δυστυχώς η άνεξάρτητη δράση του πνίγηκε μέσα στό κύμα μιμραστικού ένθικισμού κατά τή διάρκεια του πρώτου παγκόσμιου πόλεμου. Τό προλεταριάτο πήρε τήν έξουσία στό Πέτρογκραντ τόν Όχτάβρη του 1917, έβαλε τέρμα στον ιμπεριαλιστικό πόλεμο, έξεγέρθηκε στό Βερολίνο τό Γενάρη του 1919, αλλά

δέν άνταποκρίθηκε στό ραντεβού τής Ιστορίας όταν ο Κόκκινος στρατός του Τσουχατσέφσκι, άντιμετωπίζοντας τήν είσβολή του Πιλσούδσκι πού υποκίνησαν οι άγγλο-γάλλοι, βρέθηκε μετά από μία άξιοθαύμαστη άντεπίθεση μπροστά στα τείχη τής Βαρσοβίας τόν Αύγουστο του 1920, και έλπικε για μία στιγμή ότι θά μπορούσε νά τρέξει σέ βοήθεια του γερμανικού προλεταριάτου.

Οι Σύμμαχοι ένισχύοντας τόν πολωνικό ένθικισμό, δέν τόκιναν φυσικά από καλωσύνη. Έξετάζοντας τή στάση τής Γαλλίας, φαινομενικά τής μεγαλύτερης "συμμάχου" τής Πολωνίας, βλέπομε ό τι στην πραγματικότητα τήν είχε πάντοτε προδώσει, ακόμα κι όταν βρισκόταν στην Έπαναστατική της νεότητα. Η γιακωβίνικη δικτατορία άγνόησε τόν ήρωισμό του Κοτσιουόσλο. Ο Ναπολέων είχε συλλάβει πολύ καλά τή σημασία τής Πολωνίας στον πόλεμό του μέ τή Ρωσία και πλήρωσε μέ πολύ αίμα τήν υποστήριξη του στην πολωνική υπόθεση, προ του τήν προδώσει ο ίδιος στις συθήκες του Τιλσίτ και τής Έρφούρτης. Η μπουρζουαζία πού υποστήριζε τό βασιλιά Λουδοβίκο-Φίλιππο "έπάλθετο από συγκίνηση και άλληλεγγύη" για τήν Πολωνία, αλλά έφτασε στό σημείο νά διώξει από τήν κυβέρνηση έναν μετριοπαθή ύπουργό σαν τόν Λακρρίτ γιατί είχε προθέσεις επέμβασης στην Πολωνία. Η μπουρζουαζία του 1848 στέλνει τό Μιλανκί στη φυλακή επειδή άνέμιζε ψηλά τό λάβαρο τής Πολωνίας. Όσο δέ για τό Ναπολέοντα τόν 3η, έξασφάλισε ψήφισμα τής Γερουσίας πού πρόβαλλε άπαιτήσεις πάνω στην Πολωνία, αλλά οι Ρώσοι και οι Πρώσοι είχαν ήδη τά χέρια τους λυτά για νά κάνουν τό βράμικο έργο τους.

"Αν ο στρατηγός Βεύγκαντ και ο συνταγματάρχης Ντέ Γκάλ βρισκονταν στην Πολωνία μέ τό όπλο στό χέρι, δέν τό έκαναν από άγάπη για τήν άνεξαρτησία τής Πολωνίας. Έξ' άλλου η ίδια η πολωνική μπουρζουαζία είχε πολύ λίγες επαναστατικές διαθέσεις: στην Ποζνανία και κυρίως στη Γαλικία είχε βολευτεί άνάμεσα στα κυρίαρχα γειτονικά Κράτη και τά επαναστατικά της όνειροπολήματα γίνονταν όλο και μικρότερα. Στο Βασίλειο τής Πολωνίας, δια στόματος του ήγέτη τής έθνικής δημοκρατίας, του Ντιμόφκι, περιοριζόταν στό νά ζητάει από τήν τσαρική κυβέρνηση τήν άυτόνομα του βασίλειου και σέ άντάλλαγμα ήταν διατεθειμένη νά πνίξει η ίδια τήν επανάσταση στην Πολωνία."

"Όμως ο πόλεμος και η κατάρρευση των κεντρικών αυτοκρατοριών και του τσαρισμού προκάλε-

σαν ένα κοινωνικό κίνημα τό όποιο τελικά καναλιζαρίστηκε μέσα από τόν μικροαστικό έθνικισμό ένός Πιλοσούδοκι. Οί νικητές ίμπεριαλισμοί σπρίχτηκαν πάνω στίς παλιές έθνικές όρέξεις τών κυρίαρχων τάξεων τής Πολωνίας και τίς διεκδικήσεις τους πάνω στην Ούκρανία και τή Λιθουανία, όπως και πάνω στο δικαιολογημένο μίσος τών πολωνών έργατών και άγροτών ένάντια στους μεγαλοράσσους και ταπειστές και τούς τσάρους, γιά νά παρουσιάσουν τούς μπολσεβίκους σάν αυβινιστές πού όνειρεύονταν τήν κατάκτηση τής Πολωνίας και νά κάνουν έτσι (οί ίμπεριαλισμοί) τήν άνεξαρτησία τής Πολωνίας μιά πολεμική μηχανή ένάντια στην προλεταριακή επανάσταση. "Αν ή καθυστέρηση του πολωνικού προλεταριάτου μπορεί νά θεωρηθεί λοιπόν σάν τό σύμβολο τής συνολικής καθυστέρησης τής δυτικής και κεντρικής Εύρώπης πού άφησε τήν προλεταριακή Ρωσία άπομονωμένη, ή ήττα του κόκκινου Στρατού μπροστά στά τείχη τής Βαρσοβίας σημειώνει τό τέλος του μεγάλου διεθνούς επαναστατικού κύματος πού ξέσπασε μέ τόν πρώτο ίμπεριαλιστικό πόλεμο. Η Βαρσοβία γιά μιά άνόμα φορά άποδείχθηκε τό νευραλγικό σημείο, αλλά αύτή τή φορά γιά τήν προλεταριακή επανάσταση.

"Αν τόν 19ο αιώνα ή έθνική άποκατάσταση τής Πολωνίας έπαιξε σημαντικώτατο ρόλο στην καταστροφή του εύρωπαϊκού φεουδαρχικού συστήματος, όμως ή δυνατότητα νά διατηρηθεί μιά μικρή χώρα άνάμεσα στους ίσχυρούς γείτονες ράσσους και γερμανούς, δέν μπορούσε παρά νά είναι έφήμερη. Έξ' άλλου άνριβός χάρη στην στρατιωτική ήττα τής Γερμανίας τό 1918 και στην κατάρρευση του τσαρισμού από τά χτυπήματα τής μπολσεβίκικης επανάστασης μπόρεσε τελικά νά δημιουργηθεί ένα άνεξάρτητο έθνικό κράτος" και τί "έθνικό" κράτος ; "Ένα κράτος πού κρατούσε σάν όμηρουσ μέσα στα σύνορά του έθνικές μειονότητες Ούκρανών, Μπιελοράσσων, Γερμανών, Έβραίων, κ.λ.π., πού άποτελούσαν πάνω από τό 30% του συνολικού πληθυσμού. Και τί "άνεξαρτησία" μάλιστα, όταν αύτή βασιζόταν στην συγχώνευση του μικροαστικού έθνικισμού και του πολωνικού μιλιταρισμού, καταδικασμένων νά βρίσκονται στην ύπηρεσία του Παρισιού και του Λονδίνου και πού κρατιόντουσαν όρθιοι χάρη σ' αυτούς.

Μιά νικηφόρα επανάσταση σέ πανευρωπαϊκό έπίπεδο γύρω στο 1920, θαχε σάν άποτέλεσμα νά ρυθμίσει μέ ριζοσπαστικό τρόπο τό έθνικό πολωνικό ζήτημα έξαλείφοντας τίς ίμπεριαλιστικές άντιθέσεις άνάμεσα στη Γερμανία και τή Ρωσία, όπως επίσης και τίς ίμπεριαλιστικές πολωνικές όρέξεις και αύτά θα έπιτυγχάνονταν μέσα από τή διάλυση τής καπιταλιστικής τάξης και τών μεγαλοϊδιοκτητών γής σ' όλη τήν περιοχή. "Αλλά ή επανάσταση νικήθη κε. Κι άνόμα χειρότερα, τό προλεταριακό κράτος τής Ρωσίας δέν μπόρεσε νά κρατηθεί μέσα στην τραγική άπομόνωση πού είχε περιέλθει. Και τελικά ήττήθηκε και άλλθηκε από τίς δυνάμεις πού συνδέονταν μέ τήν καπιταλιστική άνάπτυξη στη Ρωσία, και κάτω από τίς πιυχές τής άπατηλής σημαίας του "σοσιαλισμού σέ μιά μόνο χώρα". Ο σταλινομός έγινε ό μοχλός του μετασχηματισμού της σ' ένα "συνθησμένο άστική κράτος", σύμφωνα μέ τήν ίδια τήν εκφοράση του ράσου άστού φινάδα Ούστριαάλαφ.

Μέ τήν ολοκλήρωση αυτού του μετασχηματισμού τό 1926 και άφου πλέον ή διεθνής είχε μετα-

μορφωθεί σέ άπλό διπλωματικό όργανο του άναγεννώμενου μεγαλοράσσικου ίμπεριαλισμού, όταν πιά είχε φράξει ό δρόμος γιά τήν προλεταριακή επανάσταση, ή προοπτική μιάς νέας ίμπεριαλιστικής σύραξης φαινόταν κοντινή γιά τό άμεσο μέλλον, και κυρίως μέ τό ξέσπασμα τής οικονομικής κρίσης γύρω στα 1930. Η μούρα τής Πολωνίας φαινόταν ότι θα ήταν τό άντικείμενο τών άρπαικτικών διαθέσεων τών γερμανών και μεγαλοράσσων, σέ βάρος τών συμφερόντων τών άγγλων, γάλλων και άμερικάνων ίμπεριαλιστικών ληστών. "Έτσι, άναγκασμένη σέ μιά τρομερή διεθνή πίεση και θύμα μιάς τρομερής οικονομικής κρίσης, ή άστική Πολωνία όδήγησε σταδιακά τόν Πιλοσούδοκι σέ μιά στρατιωτική δικτατορία μέ τό πραξικόπημα του 1926, σέ μιά έπιχείρηση πού έγινε έξ' άλλου μέ τή βοήθεια τών σοσιαλιστών και τών κομμουνιστών. Φυσικά οί ύποσχέσεις γιά άγροτική μεταρρύθμιση δέν τηρήθηκαν παρά στο έλάχιστο, ενώ άντίθετα οί θυσίες πού άπαιτήθηκαν από τήν έργατική τάξη έγιναν χωρίς καμιά άναβολή. Συγχρόνως προσπαθούσε νά έλιγχνεί άνάμεσα σέ Ρωσία και Γερμανία μέ σύμφωνα μή έπιθέσεως πράγμα πού δέν τήν έμπόδισε νά έπωρελήθει από τό διαμελισμό τής Τσεχοσλοβακίας από τόν Χίτλερ γιά νά καταλάβει στίς 30 Σεπτέμβρη 1938 τή Σιλεσία του Τέρσεν. Τά άφέλη δέν ήταν μικρά...

Φυσικά, ή άγάπη τών δυτικών δημοκρατιών γιά τήν Πολωνία, δέν μπόρεσε νά άντισταθεί μπροστά στο γερμανοσοβιετικό σύμφωνο και στο μούρασμα τής χώρας σύμφωνα μέ τή γραμμή Μπούγι άνάμεσα στο Βερολίνο και τή Μόσχα, τό Σεπτέμβρη του 1939. Μέσα άπ' όλες αυτές τίς περιπλοκές, ή εισβολή στην Πολωνία τήν 1η Σεπτέμβρη άποτελέσε τό σινιάλο γιά τήν γενίκευση τής παγκόσμιας σύγκρουσης, αλλά οί άγγλογάλλοι δέν έκαναν τίποτα γιά νά ένισχύσουν και νά άνακοιφίσουν τήν Πολωνία μπροστά στη γερμανική στρατιωτική πίεση, πού έτσι κατάρρευσε μετά από ένα μήνα άντίστασης. Τό ότι ή ράσικη επέμβαση στίς 17 Σεπτέμβρη δικαιολογήθηκε έπίσημα ότι έγινε γιά τήν "προστασία τών Ούκρανών και Μπιελοράσσων" δέν ήταν τίποτα άλλο παρά ένα συνηθισμένο διπλωματικό ψέμμα. Οί σταλινικοί βέβαια άπολάμβαναν ήσυχoi τούς καρπούς τής κατάκτησης τής Πολωνίας σέ ένεργητική συνεργασία μέ τούς ναζι ρυθμίζοντας μεταξύ τους τή λεία τους. Έφεύραν μιά δολόκληρη μυθολογία γιά άντιγερμανική άντίσταση, μόνο μετά τή ρήξη του γερμανοσοβιετικού συμφώνου στα 1941.

Τό Μάρτη του 1940, οί ίθύνοντες τής Γκεστάπο συναντήθηκαν μέ άντιπροσωπία του ΝΚΒΔ (ασ. πολιτ. αστυν) γιά νά άποφασίσουν μαζί γιά ένα κοινό σχέδιο διωγμού και καταστολής τών μωστικών πολωνικών όργανώσεων. Και από τήν γερμανική πλευρά, οί συνέπειες αύτης τής συνεργασίας ύλοποιήθηκαν μέ τήν κτηνώδη άντισημιακή έστρατεία πού είχε σάν άποκορύφωμα τήν καταστροφή του γκέτο τής Βαρσοβίας τόν Μάη του 1943 και τήν έξόντωση 300.000 από τούς κατοίκους του· από τήν ράσικη πλευρά δέ, οί συνέπειες ήταν ή εκδίωξη και έξαφάνιση εκατοντάδων χιλιάδων προσώπων, και ίδια άντρα αξίζει νά άνακοιφουμε τήν σφαγή του Κα τύν, όπου βρέθηκαν χιλιάδες πτώματα μουσσοποιημένα: πολωνοί αξιωματικοί δολοφονημένοι μέ μιά σφαίρα στον αυχένα.

Αυτή η συνεργασία δέν περιορίστηκε στο να καταπολεμηθούν οι έσωτερικοί έχθροι του καθενός κατακτητή μέσα στη ζώνη κατοχής του: δηλαδή, ο λουδαισμός από γερμανικής πλευράς, και ο στρατιωτικός έθνικισμός των πολωνών από την πλευρά των Ρώσων. Τό 1944, παρά την έμπόλεμη κατάσταση ανάμεσά τους, οι πρώην σύμμαχοι θά έπρεπε να διεξάγουν κοινή άστυνομική έπιχείρηση ενάντια στην Κομμούνα της Βαρσοβίας που ξεσηκώθηκε ενάντια στο γερμανό κατακτητή, αναβιώνοντας έτσι την γαλλο-γερμανική συμμαχία ενάντια στην Κομμούνα του Παρισιού τό 1871. Μέ τον έρχομό μιας στρατιωτικής φάλαγγας του Ροκσοφόρκι στη Βαρσοβία, παρόλο που οι Σύμμαχοι κέρδιζαν έδαφος μετά την απόβαση της Νορμανδίας, ο πληθυσμός της Βαρσοβίας ξεσηκώνεται την 1η Αύγουστου στις 5 τό άπόγευμα. Σύμφωνα με την έπίσημη ιστοριογραφία, άφ' ενός την δυτική για δικούς της μυθοποιητικούς λόγους, άφ' άλλου την σταλινική για να την καταδικάσει, η εξέγερση είχε άποφασιστεί στο Λονδίνο από την κυβέρνηση Μικολάιζκι. Άλλά, άφου ήδη οι Γερμανοί είχαν διατάξει την μαζική κλητοποίηση του πληθυσμού για την όχράωση των προαστίων και μπροστά στην καθολική άρνησή του κραδαίνονταν η άπειλή της βίαιης καταστολής, θάπρεπε βέβαια τό λιγώτερο να άφραθεί η έργατική τάξη να δράσει μόνη της, και να γίνει προσπάθεια άστε τό άναπόφευκτο ξεσηκωμά της να κατελθεί και έλεγχθεί από τον έσωτερικό στρατό των Μπόρ-Κομορόφκι άποφασίζοντας άκόμα και τή μέρα της εξέγερσης. Ο Μπόρ δέν διέθετε ούτε καραμίνες και άκόμη χειρότερα, ούτε πολυβόλα για όλους τους ανθρώπους του, ο δέ έργατικός πληθυσμός στό ξεκίνημα δέν διέθετε παρά έμπρηστικές βόμβες μολότωρ, χειροβομβίδες, και πιστόλια, για να αντιμετώπισει τά μηχανοκίνητα και θωρακισμένα στρατεύματα της Βέρμαχτ, που κατάφερε να την διώξει μετά από 8 μέρες μάχης από τό κέντρο, τά άνατολικά και νότια της πόλης.

Στό μεταξύ κάτω από τους κανονιοβολισμούς των γερμανικών τάνκς, τό συστηματικό έμπρησμό όλόκληρων συνοικιών και τίς σφαγές, ένώ όλοι περίμεναν τον έρχομό των Ρώσων, τά στρατεύματα του Ροκσοφόρκι είχαν στρατοπεδεύσει στην δεξιά όχθη του Βιστούλα. Και ένώ τό BBC μεταδίδει νέα από την εξέγερση, τό Ράδιο-Μόσχα σιωπά. Μόνο στις 4 του μήνα τό σταλινικό ΚΚ δίνει έντολη στους άντάρες του να προσχωρήσουν στην εξέγερση, κάτω από τίς διαταγές του στρατηγού Μπόρ. Παρά τή ρητή διαταγή του Τσάρτσιλ, να καταληφθεί η Βαρσοβία, ο Στάλιν τό άρνείται ξερά, πιστός στό δόγμα ότι μόνο οι νεκροί παύουν να είναι έχθροι, παραχωρώντας στους ναζί τό καθήκον της σφαγής των εξέγεργμένων. Στις 17 Αύγουστου κι ένώ η Κομμούνα βρίσκεται στον έπιθανάτιο ρόγχο της, οι Γερμανοί έξαπολύουν μιá τρομακτική άντεπίθεση, ρίχνοντας 70.000 άνδρες ενάντια στις γειτονίες που υπερασπιζόνταν οι έργάτες, οι γυναίκες τους και τά παιδιά τους, και περιμένουν πάντα τά ρωσικά στρατεύματα. Μάταια όμως: θά φθάσουν 3 μήνες μετά τή σφαγή... Στις 3 Οκτωβρίου, μετά από 63 μέρες ήρωϊκής μάχης, οι τελευταίοι υπερασπιστές της Κομμούνας, παραδίνονται. Υπολογίζεται ότι τουλάχιστον 15.000 ήσαν οι νεκροί στις κατεστραμμένες συνοικίες. Ότι άπόμεινε από την πόλη σαρώθηκε και οι ύπόλοιποι κάτοικοι διώχθηκαν.

Φαινομενικά, η άρνηση της Μόσχας να βοηθήσει τους εξέγεργμένους μπορεί να εξηγηθεί από την έπιθυμία της να άπολαγεί από τίς πολιτικές δυνάμεις που συνδέονταν με την κυβέρνηση του Λονδίνου, άστε να άφήσει τόπο για την φιλοσοβιετική κυβέρνηση του Λούμπλιν. Παρ' όλ' αυτά είναι ξεκάθαρο ότι η στρατιωτική κατοχή της χώρας έγγυσαν στον Στάλιν τον έλεγχο αυτών των δυνάμεων. Έξ' άλλου και η ύποστήριξη του Τσάρτσιλ στην εξέγερση ήταν έντελώς ήθικη, άντίθετα μ' αυτό που συνέβη στη Γιουγκοσλαβία. Έκτός από μερικές άποστολές τροφίμων με άλεξίπτωτα, φάρμακα και όπλα με άδεια του Στάλιν, περιορίστηκε να καλέσει έπίσημα τή Μόσχα να επέμβει βάσει των συμφωνιών της Τεχεράνης όπου τά νέα σύνορα της Πολωνίας είχαν ήδη καθοριστεί... Στην πράξη, για να διατηρήσει άκόμα ο Στάλιν κάποιον γόητρο στό μάτια του διεθνούς προλεταριάτου, και χάνοντάς το στό μάτια των πολωνών προλεταρίων, έν έπρεπε να βάψει τά χέρια του με τό αίμα της έργατικής Κομμούνας της Βαρσοβίας, που κάποιος έπρεπε με κάθε τρόπο να καταπνίξει. Ήταν τελικά ο Χίτλερ που άνάλαβε αυτό τό έργο.

Με την Κομμούνα της Βαρσοβίας, άποδεικνύεται ότι η κατάσταση που είχε φέρει τον περασμένο αιώνα την πολωνική άστική τάξη στην πρώτη γραμμή κατά της ίμπεριαλιστικής τάξης πραγμάτων, έφρανε άπ' έδώ και πέρα στην πρώτη γραμμή, βέβαια κάτω από άλλες συνθήκες, την πολωνική έργατική τάξη.

* * *

Η Πολωνία κρατάει πάντα τά κλειδιά του περάσματος ανάμεσα σ' Άνατολή και Δύση. Μέσα στην άργη πορεία για την διαμόρφωση των εύρωπαϊκών έθνών, η ίδια η ύπαρξη της Πολωνίας την άντέτασσε στην προς άνατολάς έξάπλωση του πρωτισμού, την καθιστούσε προαχώνα του εύρωπαϊκού πολιτισμού ενάντια στην άνατολική βαρβαρότητα και την άστική της τάξη ύποταχτικά των δυτικών άστικών τάξεων. Η άνασυγκροτημένη Πολωνία του 1917-23 χρησίμευε σαν όχυρό στην προέλαση του έπαναστατικού κόκκινου στρατού προς τή Γερμανία. Η Πολωνία έξαιολογούσε να συμπεριφέρεται σαν προκεχωρημένη έπαλη της Εύρώπης μπροστά στην Άνατολή, αλλά αυτή τή φορά της ίμπεριαλιστικής και άντεπαναστατικής Εύρώπης εναντι της έπαναστατικής Άνατολής. Άφου πιά τό προλεταριακό κράτος της Ρωσίας, παραχώρησε τή θέση του στο έθνικό, καπιταλιστικό και ίμπεριαλιστικό μεγαλορωσικό κράτος και όταν πιά ένας νέος εύρωπαϊκός πόλεμος φαινόταν άναπόφευκτος, σ' αυτές τίς συνθήκες λοιπόν, ένα πολωνικό κράτος ύποτελές στις δυτικές δημοκρατίες δέν μπορούσε να έπιβιώσει ανάμεσα στο γερμανικό και ρωσικό κολοσσό. Οι δυό ληστές, για να έχουν την ήσυχία τους, είχαν κάθε συμφέρον να άνατινάξουν αυτή την άπομονωμένη έπαλη των δυτικών ίμπεριαλισμών και η σύγκρουσή τους άναγκαστικά θά τίνανε στον άέρα την ύπόσταση του πολωνικού κράτους. Η κατάρρευση των κρατών του Άξονα δέν έπέφερε καμμιά άλλαγή σ' αυτή την κατάσταση, αλλά άντίθετα με τίς συμφωνίες της Γιάλτας, τή γενέικευσε σε πανεύρωπαϊκή κλίμακα.

Τελικά δέν ήταν η Πολωνία αυτή που βγήκε διαμελισμένη από την άντεπαναστατική δράση των

στρατών του Ρούσβελτ και του Στάλιν πάνω στο σώμα της Ευρώπης. Ήταν ο Ίδιος ο γερμανικός γίγαντας που διασπάστηκε και μαζί μ'αυτόν, όλη η Ευρώπη. Η έννοια της Πολωνίας εξακολουθεί να υπάρχει αλλά η Πολωνία είναι σκιάβα. Για να ξεφυγει από αυτή τη σκλαβιά, θα χρειαζόταν η Ευρώπη να βρεί τη δύναμη να κατακτήσει μια θέση, ανεξάρτητη, ανάμεσα στις ιμπεριαλιστικές υπερδυνάμεις της Μέσης και της Ουάσιγκτον. Κι αυτό δεν ήταν δυνατό παρά μόνο κατακτώντας αυτή τη δύναμη πάνω στις πλάτες της Αφρικής και της Μέσης Ανατολής, μ'ένα είδος ευρωπαϊκού "πυλαιοδουρισμού" δηλαδή μια πολιτική τόσο αδύναμη όσο και ο εθνικιστικός μιλιταρισμός των πολωνών στην περίοδο του μεσοπολέμου και τό χειρότερο, πιο άντεπαναστατική και αντιπρολεταριακή αίσια.

Αλλά μέσα σ'αυτήν την πολωνοποιημένη Ευρώπη, τό κράτος που γεννήθηκε στη Γιάλτα μ' ένα όμο "γλίστρημα" προς την Ανατολή παραχωρώντας τό Βίλνο, τό Μπρέστ και τό Άβάρ στην ΕΣΣΔ και παίρνοντας από την Γερμανία τη Σιλεσία, την ανατολική Πομερανία και τό Νότο της ανατολικής Πρωσίας κι όλα αυτά συνοδευόμενα από την κτηνώδη αναγκαστική μετακίνηση εκατομμυρίων ανθρώπων, αυτό τό κράτος λοιπόν διατηρεί ένα τεράστιο στρατηγικό ρόλο. Όντας τό πιο πυκνοκατοικημένο κράτος στα δυτικά της ΕΣΣΔ, είναι ένα μεγάλο άτου στα χέρια του ρώσικου ιμπεριαλισμού στον ανταγωνισμό για έξοπλισμούς και παγκόσμια ήγεμονία με την Αμερική. Οι πολωνικές πεδιάδες είναι τό αναγκαίο πέρρασμα των σοβιετικών τάγκς προς τη δυτική Ευρώπη. Από δω έξηγεϊται γιατί η Πολωνία βρίσκεται σέ καθεστώς έλέγχου και έπικυριαρχίας από τό μεγάλο "ρώσο αδελφό", αλλά και γιατί συγχρόνως έρωτοτροπούν μαζί της οι δυτικοί ιμπεριαλισμοί, αίσια κι αν στή Γιάλτα την έγκατέλειψαν στην τύχη της.

Η δυτική προπαγάνδα "διαρρηγνύει τά ίμάτιά της" και δέν βρίσκει κοσμητικά επίθετα για να καταγγείλει τό "πραξικόπημα της Πράγας" και την όλική ύποταξη των ανατολικών χωρών στη ρωσική θέληση. Κι όμως, παρ'όλα αυτά, ποιοί ήσαν αυτοί που έσπρωξαν τόν Μικολάϊτςκι - τόν άρχηγό της κυβέρνησης του Λονδίνου που είχε την ύποστήριξη των άγροτών, των μεσαίων στραωμάτων, των παλιών αντιστασιακών και της Έκκλησίας - να συγχωνευθεί στην κυβέρνηση του Λούβλιν κάτω από την υπότα των Ρώσων, πράγμα που ώθησε όλα τά κόμματα, τό άγροτικό, τό δημοκρατικό, τό σοσιαλιστικό να συνεργαστούν σέ μια κυβέρνηση όπου οι σταλινικοί είχαν 14 μέλη σέ σύνολο 24; ποιοί άλλοι προώθησαν αυτή την εξέλιξη έκτός από τόν έγγλέζικο και άμερικάνικο ιμπεριαλισμό; Τό αποτέλεσμα του "πραξικοπήματος της Πράγας" ήταν μόνο να συγχωνεύσει όλα τά κόμματα σέ ένα και μοναδικό. Γιατί οι δυτικοί ιμπεριαλισμοί ξέρουν καλά από την πείρα του μεσοπολέμου και του καλοκαιριού του 1944, ότι μόνο μια διχτατορία, έστω και ρώσικη, μπορεί να συγκρατήσει ένα αδύναμο κράτος σαν την Πολωνία από τίσ ισχυρές κεντρικές τάσεις της και να τό προστατεύσει από τίσ μετωπικές επιθέσεις μιας άνήσυχης και όρηπτικής έργατικής τάξης.

Οι δυτικοί ιμπεριαλισμοί όδύρονται για τίσ διώξεις των αντιπολιτευόμενων στις φιλοσοβιετικές κυβερνήσεις των ανατολικών κρατών γενικά και ειδικότερα της Πολωνίας όπου αυτή η αντιπολίτευση

συμβολίστηκε με την Έκκλησία, κυρίως μετά τη σύλληψη του καρδινάλιου Βιζύνσκι τό 1953. Αύτός ο ρόλος της έκκλησίας όρείλεται σέ έκφρανεϊς κοινωνιούς και πολιτικούς λόγους. Μετά τό σβήσιμο του πολωνικού μιλιταρισμού με τόν έλεγχο του στρατού από ρώσους στρατηγούς - με έπικεφαλής τόν Ροκοσσόφσκι - και την εξέλιψη των πολιτικών κομμάτων, η έκκλησία ήταν ο μόνος θεσμός που άσκούσε μια ίσχυρή κοινωνική έπιρροή έξ'αίτίας του μεγάλου βάρους που είχε αίσια η άγροτιά, και που μπορούσε να άποτελέσει πόλο συσπείρωσης κι όργάνωσης του πολωνικού έθνικισμού. Αλλά ο "έλευθερος κόσμος" παρανολούθησε τίσ ρώσικες έπεμβάσεις στο Βερολίνο τό 1953, στη Βουδαπέστη τό '56, στην Πράγα τό '68, χωρίς να κουνήσει τό δαχτυλάκι του, αν έξαιρέσουμε τά πολλά λόγια για τά "άνθρώπινα δικαιώματα". Στη Δύση όπως και στην Ανατολή, η ιδεολογία σταματάει μπροστά στο μούρασμα του κόσμου που βρισκεται πάντα στην ήμερήσια διάταξη. Στο μεταξύ οι δυτικοί ιμπεριαλισμοί δέν σταμάτησαν καθόλου τη δική τους προπαγάνδα. Σέ περίπτωση άνάγκης, δηλαδή όταν πιά η παγκόσμια ιμπεριαλιστική τάξη που έγκαθιδρύθηκε στη Γιάλτα δά περάσει στο καλάθι των άχρήστων και δέν θά τους έξυπηρετεί πιά, έλπίζουν έτσι να χρησιμοποιήσουν και πάλι τίσ παρορμήσεις της πολωνικής μπουρζουαζίας για ανεξαρτησία και έλευθερία για τίσ δικές τους κυνικές στρατηγικές όρέξεις.

Η καλή ψυχή των δημοκρατών και των δυτικών κλαίγεται πολύ για την έργατική τάξη των χωρών της Ανατολής και κυρίως της Πολωνίας που είναι άναγκασμένες να ύφιστανται τό "σοσιαλιστικό μετασχηματισμό της κοινωνίας".

Μια από τίσ τρομερές άθλιότητες που ύφιστανται οι πολωνοί έργατες προέρχεται από την "κοινωνικοποίηση της άγροτικής οίκονομίας". Στην πράξη, οι Ρώσοι έβαλαν μπροστά μια άγροτική μεταρρύθμιση στα έδάφη πουχαν καταλάβει, με σκοπό να εξαγοράσουν τη συμπάθεια των άγροτών παραχωρώντας τους τη γή: μ'αυτό τόν τρόπο η Πολωνία έγινε τό πρότυπο της μικρής οίκονομικής έπιχείρησης. Από τό 1948, όταν θέλησαν να έκσυγχρονίσουν τη γεωργία για τόν έπισιτισμό των πόλεων, χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος των αναγκαστικών συνεταιρισμών και της κολλεκτιβοποίησης, πράγμα που έφερε την άγροτιά άντίθετη και έχθρική με τό καθεστώς άφου έχανε τά μικρά της άγροτεμάχια. Η οίκονομική καταστροφή που έπαινούθησε άνάγκασε τό κράτος να ξαναγυρίσει στο καθεστώς της μικρής άγροτικής έκμετάλλευσης. Έτσι, ένα 80% του έδάφους άνήκει σήμερα σέ ιδιώτες ιδιοκτήτες, ενώ τό 61% των έκμεταλλεύσεων καταλαμβάνουν λιγώτερα από 5 έκτάρια. Η πλειοψηφία δέ των καλλιεργητών είναι άτομα άνω των 55 έτών μιάς και οι νέοι προτιμούν αίσια τά βιομηχανικά μάτερα από την άποκτήωση του οίκονομικου χωραριού. Μ'αυτό τόν τρόπο η γεωργία μετασχηματίζεται σ'ένα είδος περιθωριακής δραστηριότητας και σύνταξης των γέρωνέργαζόμενων και έξηγεϊ σέ μεγάλο βαθμό την αδύνατη παραγωγικότητα και την όλοκληρωτική χρεωκοπία της πολωνικής άγροτικής οίκονομίας. Ο διοικητικός έλεγχος του κράτους αδύναται έντελώς να άντιμετωπίσει τέτοια φαινόμενα μωρεϊ όμως να χειροτερεύει με τίσ καθημερινές παρενοχλήσεις του και τίσ βλαβερές έπεμβάσεις του. Όλα αυτά, προφανώς, δέν έχουν καμιά σχέση με τό σοσιαλισμό, που δά πραγματοποιήσει τό πέραςμα στη

μεγάλη παραγωγή μέσα από την προοδευτική έναωμά-
τωση των χωρικών στην κοινωνικοποιημένη αγροικα-
λιέργεια, χάρη στα τεχνικά και οικονομικά πλεονε-
κτήματα που προσέχονται από την εκπαίδευση και
από το παράδειγμα μιάς εργασίας πιο παραγωγικής
και συνθηκών δουλειάς και ζωής πιο ανθρώπινων. Η
υποταγή όμως της πολωνικής βιομηχανίας στους νό-
μους της αγοράς δεν επέτρεπε με κανένα τρόπο την
επιδίωξη τέτοιων στόχων.

Στην πραγματικότητα βέβαια κανείς δεν μι-
λούσε για "σοσιαλισμό" ακόμα κι όταν ο νόμος του
Γενάρη του 1946, εθνικοποιώντας όλες τις γεωμε-
νικές επιχειρήσεις στην Πολωνία καθώς και τις έ-
πιχειρήσεις που απασχολούσαν πάνω από 50 εργάτες
δουλεύοντας συνεργατικά, στην πράξη δεν έκανε τί-
ποτα άλλο παρά να νομιμοποιήσει μιά κατάσταση που
ήδη υπήρχε. Δηλαδή να καταστήσει το Κράτος ίδιο-
κτήτη των επιχειρήσεων, αφού οι ιδιώτες ιδιοκτη-
τες είχαν φύγει από τη χώρα. Αλλά τελικά όλα τα
δεινά της Πολωνίας έμελλε ν' αρχίσουν από τη στιγμή
που η ΕΣΣΔ δημιούργησε το "σιδηρούν παραπέτα-
σμα" γύρω από τη ζώνη επιρροής της πουχε κατακτή-
σει με τα όπλα, για να αντιμετωπίσει τις προθέσεις
των Αμερικάνων να καταλάβουν αυτές τις χώρες με
τά δολάρια του σχεδίου Μάρσαλ. Έτσι, στην πρά-
ξη οι πολωνοί προλετάριοι υποχρεώθηκαν να σηκώ-
σουν τα μανίκια χωρίς να σηκώνουν κεφάλι, μέσα ά-
πό ένα σύστημα γραφειοκρατικού ελέγχου των επί-
χειρήσεων, για να εξοφληθούν τα χρέη στις δυτικές
τράπεζες. Και επιπλέον με ένα τέτοιο σύστημα θα
άπαρευγόνταν οι εργατικοί αγώνες.

Είναι βέβαιο ότι ο κεντρικός και γραφειο-
κρατικός καθορισμός των στόχων της παραγωγής κα-
τά το πρότυπο της σταλινικής Ρωσίας, θα μπορού-
σε να αποδειχθεί αναγκαίος για την άνασυγκρότηση
της οικονομικής υποδομής της χώρας, ενώ παράλλη-
λα θα ικανοποιούσε την ιμπεριαλιστική λεηλασία ά-
πτό "μεγάλο ρώσο αδελφό". Παρ' όλ' αυτά κατόληξε να
είναι τροχοπέδη για την παραγωγικότητα και έτσι
οι πολωνοί να τόν νιώθουν σαν μιά απλή εθιδήλωση
της σοβιετικής κυριαρχίας, ενώ στη διεθνή αγορά
οι πολωνικές επιχειρήσεις ήταν υποχρεωμένες να
αντιμετωπίσουν την κινητικότητα, την ταχύτητα
προσαρμογής και επομένως το "πνεύμα πρωτοβουλίας"
που άπαιτεί η καπιταλιστική άναρχία.

Παρακωρήθηκε στην εργατική τάξη μιά σειρά
από "έγγυησεις" με σκοπό να κατευνάσουν τις μαχη-
τικές παραρμήσεις της. Κι άπ' αυτές, ιδιαίτερη ση-
μασία έχει η ύπαλληλοποίηση των μισθωτών, πράγμα
που μοιάζει τόσο με την κατάργηση της μισθωτής
εργασίας στο σοσιαλισμό, όσο το Κράτος-άφεντικό
μπορεί να μοιάζει στην συγκεντρωποίηση του κοι-
νωνικού πλούτου σε μιά κοινωνία όπου το κράτος έ-
χει εξαφανισθεί σαν Κράτος, δηλ. σαν ταξικό κρά-
τος με τα δικά του άστυνομικά σώματα, το στρατό
του και τις φυλακές του. Παρ' όλ' αυτά η οικονομική
και κοινωνική πολιτική-που ύπαγορεύεται αυ-
στηρά και μόνο από την διεθνή κατάσταση του κα-
πιταλιστικού κόσμου και την ιμπεριαλιστική μοι-
ρασιά της Γιάλτας-δεν μπορούσε να αντισταμίσει
την άκαμψία της παραγωγικής μηχανής καθώς και
τις παροτρύνσεις για μεγαλύτερη παραγωγικότητα
που είχαν σαν πηγή το διοικητικό μηχανισμό, παρά
με μιά έντατική παραγωγικότητα τόσο άνυπάρρη ό-
σο και άναποτελεσματική και με τίμημα μιά πρωτο-
φανή πίεση πάνω στις συνθήκες ζωής και δουλειάς

των εργατικών μαζών.

Η ενίσχυση της θέσης της ΚΟΜΕΚΟΝ και της
ψευτο-σοσιαλιστικής "κατανομής εργασίας" δεν έ-
πέφερε τελικά καμμία ιδιαίτερη άναθέρμανση της
πολωνικής οικονομίας γύρω από το ρώσικο κέντρο,
όσο το άνοιγμα του Άνατολικού μπλόκ στα έμπο-
ρεύματα και τα κεφάλαια της Δύσης. Το μόνο που έ-
πέφερε ήταν ο διαμελισμός της χώρας άνάμεσα στα
δύο μπλόκ, αύξάνοντας την οικονομική και πολιτι-
κή πίεση της Ρωσίας και μάλιστα πιο έντονα
έπειδη η οικονομία της Πολωνίας έχει αύθόρημα
την τάση να κάνει έμπόριο με τη Δύση. Έτσι η
Πολωνία είναι σήμερα η χώρα του Άνατολικού μπλόκ
που έξαρτάται, όσο καμμία άλλη, από τη Δύση, όσον
άφορα τις εισαγωγές ειδών διατροφής και μηχανικού
έξοπλισμού, ενώ την ίδια στιγμή το μεταξύ τους
έμπόριο είναι άμισότιμο έπειδη η Πολωνία δεν βρι-
σκει τί να έξαγάγει. Το άποτέλεσμα αυτής της κα-
τάστασης είναι η κατάχτηση των άνατολικών χωρών
από το δολάριο, πράγμα που άπορευχτηκε το 1947
με το πραξικόπημα της Πράγας. Αυτό έχει τούλαχι-
στον πραγματοποιηθεί σήμερα με την Πολωνία που
είναι η πιο χρεωμένη βιομηχανική χώρα του κόσμου
όσον άφορα τις έξαγωγές της και την έτήσια παρα-
γωγή της. Η εργατική τάξη επομένως είναι υπο-
χρεωμένη να υπομένει το διπλό βάρος ενός οικονο-
μικού μηχανισμού, που έχει διθην το ρόλο να την
άνακουφίζει από την εργασία, για την έξόφληση των
χρεών στις ξένες τράπεζες, ενώ συνεχώς αύξάνεται
από το έθνικό κεφάλαιο και τρέφοντας με τόν ιδρώ-
τα της ένα τεράστιο στρώμα παρασιτικών άστών, που
είτε δουλεύουν για λογαριασμό τους ή είναι έμμι-
σθοι του κράτους, έξακολουθεί να είναι υποχρεωμέ-
νη να γονατίζει για να πληρώνει το χαράτσι στο
ρώσο "μεγάλο αδελφό" και το φόρο στους άμερικά-
νους, γερμανούς, γάλλους, άγγλους και άλλους τρα-
πεζίτες...

Αυτή η πρωτότυπη οικονομική κατάσταση έ-
ξηγει καλά γιατί η Πολωνία είναι τελικά η βιομη-
χανική χώρα όπου οι συνέπειες της παγκόσμιας οι-
κονομικής κρίσης ήταν τόσο άμεσα και άνάγνημα κα-
ταστροφικές, παρ' όλους τους μύθους των έθνικο-
ποιήσεων και του σχεδιασμού, που θα της επέτρεπαν
να ξεπεράσει την καπιταλιστική άναρχία και να πε-
τύχει τους πιο ψηλούς ρυθμούς βιομηχανικής άνά-
πτυξης άποφεύγοντας συγχρόνως τις κρίσεις. Η χώ-
ρα βρίσκεται στα πρόθυρα της χρεωκοπίας και η κα-
τάρευση της θα άπειλούσε έπιμύδυνα την χρηματι-
στική ίσοσσοπία όλόκληρου του παγκόσμιου καπιτα-
λιστικού συστήματος, η προστασία του οποίου άπαι-
τεί την συνεργασία και άλληλεγγύη όλων των τρα-
πεζών όλων των χωρών, Δύσης και Άνατολής.

* * *

Είναι άκριβώς αυτή η έξαιρετικά άντιφατι-
κή και έρημητική οικονομική κατάσταση, σε συνδυ-
ασμό με την πολιτική, στρατιωτική και κοινωνική
πίεση που άσκειται πάνω στην εργατική τάξη, που
έξηγει το γεγονός γιατί η Πολωνία έχει γίνει από
τις πιο εύάλσθητες ζώνες άνάμεσα στα ιμπεριαλι-
στικά μπλόκ και γιατί έπιπλέον είναι χώρα που
γνώρισε τις πιο έντυπωσιακές εργατικές έξεγέρ-
σεις μεταπολεμικά, πράγμα που δεν συνέβαινε άλλω-
στην ίδια περίοδο.

Στις 28 Ιούνη του 1956, μιά διαδήλωση με ταλλουργών έργων που βρίσκονταν σε άναβρασμό από τὰ τέλη του 1955, ἐξ'αίτιας τῆς ἐντατικοποίησης τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς πτώσης τῶν μισθῶν, ἐξελλίσσεται σέ σύγκρουση. Τό "σενάριο" τῆς ἀπεργίας τῶν οἰκοδόμων τοῦ Βερολίνου τό 1953 ἐπαναλαμβάνεται. Ἐπιεμβαίνουν τὰ τάνκς ἀκολουθούμενα ἀπό τὴν ὑπηρεσία ἐσωτερικῆς Ἀσφάλειας (KBW) καὶ τὴν πολιτικὴ ἀστυνομία. Ὄταν τὴν ἐπόμενη μερὰ τὰ στρατεύματα ἐξουδετέρωσαν καὶ τὶς τελευταίες ἐστίες ἀντίστασης, ὁ ἀριθμὸς τῶν θυμάτων εἶχε φθάσει στοὺς 54 νεκροὺς καὶ 300 τραυματίες.

Αὐτὴ ἡ ἀνοιχτὴ σύγκρουση ἔδωσε τὸ ἔναυσμα γιὰ μιά ἀναταραχὴ σ'ὅλη τὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπη, ἀποκαλύπτωντας συγχρόνως καὶ τὰ ὅρια τοῦ κροτσεφικοῦ ψευτο-φιλελευθερισμοῦ πού εἶχε ἀναγγελεθεῖ πομπῶς στοῦ 20^{ου} Συνέδριου τοῦ ΚΚΣΕ . Τὸν Ὀκτώβρη, ἡ Βουδαπέστη ἐξεγείρεται ἐνάντια στὰ ρώσικα στρατεύματα. Στὴν Πολωνία, ἡ κυβέρνηση καὶ ὁ ρώσος "μεγάλος ἀδελφός" συμφώνησαν νὰ χαλαρώσουν λίγο τὸ σχοινί. Ὁ Γκομούλκα ἀρνηνόταν βέβαια ἐλεύθερος καὶ ἀποκαταστρίβονταν, ἀποσπρόντουσαν οἱ κατηγορίες γιὰ "τιτοϊσμό" πού εἶχαν φέρειστὴ θέση του τὸν Μπιερουτ, 30.000 κρατούμενοι ἀμνηστεύτηκαν, ἡ Δίαιτα (πολωνικὴ βουλή) ξανάχισε τὶς ἐργασίες τῆς καὶ ἐπιτράπηκε κάποια στοιχειώδης ἐλευθεροτυπία. Μετὰ τὶς συγκρούσεις ὁ "πάγος" ἄρχισε νὰ σπάει περισσότερο. Ἡ συγκομιδὴ τοῦ Ὀκτώβρη ὑπῆρξε ἀφθονή. Ὁ Γκομούλκα ἔδινε διαβεβαιώσεις ὅτι ἡ Πολωνία "θὰ σε βόταν τὶς συμμαχίες τῆς", ὁ Ροκοσσόφκι καὶ οἱ 30 ρώσοι στρατηγοὶ πού ἐλέγχανε ὡς τότε τὸν πολωνικὸ στρατό, ἀναχώρησαν γιὰ τὴ Μόσχα. Ἡ Πολωνία σταμάτησε νὰ προμηθεύει κάρβουνο στὴ Ρωσία σέ χαμηλότερη τιμὴ ἀπὸ κείνη τῆς διεθνούς ἀγορᾶς. Ἡ ἀγροτικὴ κολλεκτιβοποίηση ἐγκαταλείφθηκε. Ὁ Καρδινάλιος Βυζύνσκι ἀπελευθερώθηκε καὶ οἱ ἐπίσκοποι τοῦ ἀποκαταστάθηκαν.

Ὁ ρώσικος ἱμπεριαλισμὸς ἐπομένως δὲν δίστασε νὰ κάνει παραχωρήσεις στὶς ἐθνικὲς βλέψεις τῆς ἀστικῆς Πολωνίας, γιὰ νὰ μπορέσει νὰ ἀντιμετωπίσει καλύτερα τὸν κίνδυνο τῆς ἐργατικῆς Πολωνίας. Παρόλληλα, τὸ κοινωνικὸ μπλόκ πού εἶχε ἔτσι δημιουργηθεῖ πᾶνω ἀπὸ ἐθνικὲς ἀντιθέσεις ἔπρεπε νὰ προβεῖ σέ μερικὲς οἰκονομικὲς παραχωρήσεις στὴν ἐργατικὴ τάξη καὶ νὰ δεχθεῖ τὰ περίφημα ἐργατικὰ συμβούλια πού γεννήθηκαν ἀπὸ τὴν ἀνάγκη νὰ ὀργανωθεῖ ὁ ἐργατικὸς ἀγῶνας ἔξω ἀπὸ τὰ ἐπίσημα ὄργανα, ἀλλὰ πού ἀναπτύχτηκαν χωρὶς νὰ κόψουν τοὺς δεσμούς τους μετὰ τὴν διαχείριση τῶν ἐπιχειρήσεων. Καὶ τελικὰ σ'αὐτὴ τὴν ἀδυναμία στηρίχτηκε τὸ Κράτος γιὰ νὰ παγιθεῖ τὸς ἐργάτες ὥστε μετὰ τὴν ὑποχώρηση τοῦ κύματος νὰ ἐξουδετερώσει σταδιακὰ κάθε ἱκανότητα γιὰ ἀγῶνα τῶν συμβουλίων, ὑποτάσσοντάς τα στὶς ἐπίσημες κρατικὲς δομές. Ἐνῶ στὶς ἄλλες ἀνατολικὲς χῆρες ὅλες οἱ ἀπίερες γιὰ ἀὐτονομία καταστάθηκαν σκληρὰ ἀπὸ τὴ Μόσχα, ἀντίθετα ἐδῶ οἱ ἀξανάμενες οἰκονομικὲς δυσκολίες καὶ ἡ προηγούμενη ἐμπειρία ὑποχρέωσαν τὴ Μόσχα καὶ τὴν ἐθνικὴ ἀντιπολίτευση νὰ προχωρήσουν σέ μιά μίνιμουμ συμφωνία. Στὴ δεκαετία τοῦ '60 αὐτὸ μεταφράστηκε μετὰ τὶς προσπάθειες τῆς Ἐνγκλίσιας νὰ κερδίσει ἔδαφος δοκιμάζοντας συγχρόνως καὶ τὴ χρησιμότητά τῆς σὰν στήριγμα τῆς κοινωνικῆς εἰρήνης.

Εἶναι σ'αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν περίοδο πού ξέσπασε ἡ φοιτητικὴ ἀναταραχὴ μετὰ συνέπεια τῆς γέννησης ἐνός ρεύματος διαμαρτυρίας μετὰ κύριες διεκδικήσεις τὴν "ἀντιγραφειοκρατικὴ ἐπανάσταση", μετὰ τὴ μορφή μιᾶς δημοκρατίας συμβουλίωνστὶς ἐπιχειρήσεις καὶ τὸ Κράτος, τοῦ πλουραλισμοῦ καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν συνδικάτων. Αὐτὸ τὸ ρεῦμα, λοιπὸν πού ἀποκαθιστοῦσε τὴ σύνδεσή του μετὰ τὴ δημοκρατικὴ καὶ σοσιαλδημοκρατικὴ παράδοση, καὶ ἰδιαίτερα οἱ ἡγέτες του, ὅπως ὁ Κουρόν καὶ ὁ Μοτσελέφσκι, γνώρισαν σκληρὸ διωγμὸ καὶ καταστολή. Παρόλληλα, ἡ ἐπιρροή τοῦ κινήματος τοῦ στρατηγοῦ Μοσκόφ, πού προερχόταν ἀπὸ παρτιζάνους καὶ εἶχε μιλιταριστικὸ, ἀντισημιτικὸ καὶ φιλοσοβιετικὸ χαρακτήρα, αὐξάνονταν σέ σημεῖο νὰ ἀπειλεῖ τὸν Γκομούλκα, τὴν ἀνοιχτὴ τοῦ 1968, τὴ στιγμή πού ἡ φοιτητικὴ ἀναταραχὴ ἐπαίρνε διαστάσεις κάτω καὶ ἀπὸ τὴν ἐπίδραση τῆς "ἀνοιχτῆς τῆς Πράγας".

Κι ἐνῶ φαινόταν ὅτι ἡ ἐργατικὴ τάξη δὲν ἀντιδρούσε καθόλου στὴ διάρκεια τῆς ἀναταραχῆς τῶν φοιτητῶν καὶ τῶν μεσαίων στρωμάτων οὔτε ἔδειχνε εὐαισθητοποιημένη στοὺς διωγμούς καὶ τὴν καταστολὴ αὐτοῦ τοῦ κινήματος, ξεσπᾶνε αὐθόρμητες διαδηλώσεις στὶς 15 Δεκέμβριου τοῦ '70 στὰ ναυπηγεῖα τοῦ Γκντάνσκ, κατόπιν στὴν Γδύνια καὶ στὸ Σπιλόγκι σὰν ἀντίδραση στὴν τρομακτικὴ αὔξηση τῶν τιμῶν τῶν εἰδῶν βασικῆς διατροφῆς καὶ κατανάλησης. Μπροστὰ στὴν ἀρνηση τῶν ἀρχῶν νὰ εἰσούν τὴν παραμικρὴ εὐνοϊκὴ λύση στοῦ πρόβλημα, οἱ ἐργάτες ἐπιτίθενται στὴν ἀστυνομία, πυροβολοῦν τὰ γραφεῖα τοῦ κόμματος, λεηλατοῦν τὰ μαγαζιά, ... ὅπου ὁ Γκομούλκα διατάζει τὴν ἐπέμβαση τοῦ στρατοῦ. Τὸ βράδυ τῆς 15ης οἱ παραλαμπές πόλεις καταλαμβάνονταν καὶ ἀπομονώνονταν ἀπὸ τὰ τεθαρραμισμένα. Πολυάριθμοι ἦταν οἱ τραυματίες καὶ οἱ νεκροί. Τὴν μεθεπόμενη οἱ συγκρούσεις ξαναρχίζουν στὴ Γδύνια μετὰ 27, ἐπίσημα νεκροὺς, ἐνῶ ἡ ἀναστάτωση ἐπικεῖνεται στὸ Σοπὸτ καὶ τὸ Στσεζίν, ὅπου οἱ ἐργάτες ὀργανώνονται σέ ἀπεργιακὴ ἐπιτροπὴ πού ἀναλαμβάνει νὰ ὀργανώσει τὸν ἀγῶνα, ἀλλὰ χωρὶς νὰ υἱοθετοῦν αὐτὴ τὴ φορά τὶς διαχειριστικὲς ἀντιλήψεις τῶν Συμβουλίων τοῦ 1956 - ἡ πεῖρα ἦταν ἀρκετὴ: Ὁ ἀπολογισμὸς: 14 νεκροὶ καὶ 117 τραυματισμένοι στὸ Στσεζίν πού σίγουρα θὰ πρέπει νὰ ἦταν περισσότεροι ἀπὸ 100. Στις 17 καὶ 18 ἀρχίζουν διαδηλώσεις συμπαράστασης καὶ σ'ἄλλες πόλεις, Κατοβίτσε, Πόζναν, Βαρσοβία.

Ὁ Γκομούλκα, πού τὸ 1948 κατηγορήθηκε γιὰ "ἐθνικὲς παρεκλίσεις", ὁ Γκομούλκα ὁ "φιλελευθερός" τοῦ 1956, ὁ Γκομούλκα ὁ "κόκκινος Πιλοσοφόςκι" τῶν ἐπόμενων χρόνων, παράσχε τὸς Ρώσους σέ μιά ἐπιχείρηση "εἰρηνοποίησης" γιὰ τὴν ὁποία δὲν ἔδειξαν ὅμως καὶ μεγάλη προθυμία. Δὲν ἦταν αὐτὴ ἡ σωτὴρ πολιτικὴ. Γι'αὐτὸ καὶ ὁ Γκομούλκα ἀντικαταστάθηκε ἀπὸ τὸν Γκιέρεκ, πού ἐγκαινίασε τὴν διακυβέρνηση μετὰ παραχωρήσεις πού ἀποσκοποῦσαν στὸ λίκνισμα τοῦ κινήματος.

Χάρη στὴ ρώσικη βοήθεια, ἀκυρώθηκαν οἱ αὐξήσεις τῶν τιμῶν, δηλ. τὸ αἶτιο τῶν συγκρούσεων. Ἐξαγγέληκαν ὑποσχέσεις γιὰ οἰκονομικὲς μεταρρυθμίσεις καὶ ἀνοίξε ὁ διάλογος μετὰ τοὺς τεχνοκράτες γιὰ τὴν βελτίωση τῆς οἰκονομίας. Γιὰ νὰ γίνεῖ ὁ διάλογος ἐποικοδομητικὸς, οἱ ἀρχές τῶρα διεύρυναν τὸ πεδίο δράσης τῆς ἐκκλησίας ἐνῶ

συγχρόνως οι άνθρωποι του Μοσζιάφ, αφού χρησιμοποιήθηκαν για τον παραγκωνισμό του Γιομούλκα, τέθηκαν κι αυτοί στο περιθώριο, για να ανοίξει ο δρόμος για την "τεχνοκρατική άνοιξη". Κι όμως, όλα αυτά σε λίγο θα αποκαλύπτονταν ανεπαρκέστατα για το ξεπέρασμα των αιλίων της οικονομικής και κοινωνικής καινοδομίας. Κι αυτό φάνηκε καθαρώτερα όταν ο Γκιέρεκ θέλοντας να επαναλάβει την επίχειρηση της αύξησης των τιμών του Γιομούλκα, βρέθηκε αντιμέτωπος με τις άπεργίες του Ούρσους και του Ραντόμ τον Ιούνιο του 1976, που έρχονταν σαν συνέχεια και κοντινός αντίκτυπος των συγκρούσεων του Δεκέμβρη '70 στο Γκντάνσκ.

Αυτή η κατάσταση επιτάχυνε ακόμα περισσότερο τη διαδικασία που βρισκόταν σε εξέλιξη εδώ και έξη χρόνια, δηλαδή "ράσικη βοήθεια" και αυξανόμενη χρέωση στις δυτικές τράπεζες για να αντισταθμιστεί η αναπόφευκτη άνοδος των τιμών και, φυσικά, μεγαλύτερο άνοιγμα προς την Έκκλησία που είχε πιά καταξιασθεί σαν αιλόνητος στυλοβάτης της κοινωνικής τάξης. Ο Γκιέρεκ πήγε μάλιστα στο Βατικανό το 1977. Άλλα την ίδια εποχή αυτές οι ίδιες οι άπεργίες κι η καταστολή που επακολούθησε, έβαλαν στην ημερήσια διάταξη το ζήτημα της οργάνωσης της εργατικής αντίθεσης, της ανάπτυξης επαφών και διασυνδέσεων ανάμεσα στους πυρήνες των μαχητικών προλεταρίων και της οργάνωσης των μελλοντικών αγώνων, όχι μόνο για τις συνθήκες ζωής και δουλειάς αλλά επίσης και για τις συνθήκες πάλης της εργατικής τάξης. Έτσι ξεκίνησε και διαδόθηκε το σύνθημα της άπεργιακής Έπιτροπής του Στσέζιν του 1970, που ήταν: συνδικάτο ανεξάρτητο από τους μηχανισμούς του κόμματος.

Η Έκκλησία, βλέποντας ότι αυτό το κίνημα ήταν άσυγκράτητο, έκανε δημόσια έκκληση για όλοκληρατική άμνηστία των διαδηλωτών, ενώ παράλληλα, το Σεπτέμβρη του 1976 το ρεύμα των αντιφρονούντων διανοούμενων του Κουρόν δημιουργούσε το KOR (Έπιτροπή υπεράσπισης των εργατών), που ενδύλωνσε την άλληλεγγύη του με τα θύματα της καταστολής αναζητώντας συγχρόνως κάποιο στήριγμα στις "εύρω κομμουνιστικές" δυνάμεις καθώς και στη σοσιαλδημοκρατική άριστερά της Δύσης. Αυτή η δράση διευκόλυνε τη σύνδεση των εργατικών ομάδων σε έθνικο επίπεδο, μέσα από τα υπάρχοντα δίκτυα, και ιδιαίτερα μέσω της έκκλησίας, πράγμα που επέτρεψε παράλληλα σ' αυτές τις δυνάμεις να αποκτήσουν και συμπάθειες που θα τους χρησίμευαν αργότερα για να "παντρέψουν" τις οικονομικές διεκδικήσεις της εργατικής τάξης, με τις ανάγκες της έθνικης οικονομίας, καθώς και τη διεκδίκηση της έλευθερίας οργάνωσης με ένα "δημοκρατικό άνοιγμα" της κρατικής μηχανής.

Τελικά όμως, η έκρηξη που πρόβλεπαν και φοβούνταν, τόσο η κυβέρνηση Γκιέρεκ όσο και η έκκλησία και η αντιπολίτευση των αντιφρονούντων του Κουρόν, δεν άργησε να ξεσπάσει. Η αύξηση της τιμής του κρέατος την 1η Ιουλίου του 1980 προηλαί στο Ούρσους την ίδια ημέρα άπεργία με αίτημα την αύξηση των μισθών και την διεκδίκηση της έβδομάδας των 40 ώρων. Άπεργίες ξεσπάνε σχεδόν σ' όλη τη χώρα, στη Βαρσοβία, το Λουμπλίν, στο Γκντάνσκ, στο Κίελσε, στο Πόζναν καταφέροντας να ικανοποιήσουν αίτήματα που ένθαρρύνουν τους

εργαζόμενους να γίνουν πιο άπαιτητικοί. Τελικά άρχισε να αποκρυσταλλώνεται ένας πόλος οργάνωσης του κινήματος στο Γκντάνσκ στα μέσα του Αυγούστου με την διεργασιασική Έπιτροπή (MKS), που οργάνώνει τον άγώνα σ' όλη την πόλη υποχρεώνοντας την κυβέρνηση Γκιέρεκ να υποσχεθεί, στις 31 Αυγούστου, σε μιά χώρα στα πρόθυρα της γενικής άπεργίας, το δικαίωμα της οργάνωσης και την ικανοποίηση των διεκδικήσεων. Η άναταραχή δέν στοματίζει μ' αυτή την έπιτυχία, αλλά αντίθετα γενικεύεται σ' όλη τη χώρα.

Αυτή η άπεργία δέν είναι μονάχα τό μεγαλύτερο κίνημα των πολωνών εργατών από τό τέλος του πολέμου. Μέ τό πλάταιμά του, τό βάθος του και την μαχητικότητά του, είναι τό πιο ίσχυρο τάξιμο κίνημα που γκάρισε ό κόσμος όλόκληρος τις τελευταίες δεκαετίες. Πολύ γρήγορα, η κοινή παρεία που ακολουθήσαν η έκκλησία και η δημοκρατική αντιπολ. με την εργατική πάλη έφτασε σ' ένα σταυροδρόμο. Αυτές οι δυνάμεις άρχισαν πολύ κωρίς να αποκλίνουν από τις άπαιτήσεις του άγώνα, να φρενάρουν τό κίνημα και, όλο και πιο συχνά, να αντιτίθενται στη ριζοσπαστική του πτέρυγα. Κι έτσι από τά τέλη του Αυγούστου χρειάστηκε να ρίξουν όλο τους τό βάρος, για να έμποδιστεί η γενική άπεργία, με αντίλλαγμα τις κυβερνητικές υποσχέσεις. Η Έκκλησία έκανε άνοιχτά έκκληση για τερματισμό της άπεργίας, αλλά ό ίδιος ό Βαλέσα, κάνοντας τό σύνδεσμο ανάμεσα στο KOR και την Έκκλησία, βγήκε άπότομα στο προσκήνιο, για να ξεελιχθεί πολύ σύντομα σε ίπτάμενο πυροσβεστή.

* * *

Τό παιχνίδι αυτών των δυνάμεων της άστικής Πολωνίας είναι έποικοδομητικό. Η "άντιγραφειοκρατική επανάσταση", που διακηρύχτηκε στην περίφημη "άνοιχτή έπιστολή προς τό ΡΟΟΡ", των Κουρόν και Μοντζελέφσκι άποκαλύπτει, μετά από 15 χρόνια, αυτό που υπήρξε πάντα, δηλαδή μιά πολύ συνθητισμένη δημοκρατική μεταρρύθμιση του Κράτους. Όλες αυτές οι αντιπολιτευτικές δυνάμεις που ήταν συνδεδεμένες με την Έκκλησία ή τη διεθνή δημοκρατία και σοσιαλδημοκρατία έβλεπαν συνειδητά και ήθελαν για την Πολωνία μιά επανένδοση του έκδημοκρατισμού της Ισπανίας, έτσι ώστε να καναλιζαριστούν οι εργατικές αντιδράσεις και να μπορέσει επιτέλους η πολωνική οικονομία να βρεί τό δρόμο της ανάκαμψης χάρη στις δυσίες για τις όποιες θα συναίνουσαν κι οι ίδιοι οι εργαζόμενοι. Γι' αυτό τό σκοπό οι εργάτες θάπρεπε να έχουν την έντύπωση ότι "άποραρίζουν οι ίδιοι" μέσα από οργάνώσεις τυπικά "έλεύθερες" και "ανεξάρτητες" από την κρατική μηχανή, ότι ό ρόλος της αντιπολίτευσης θά ήταν να τους καθοδηγεί μέσα στα όρια της έθνικης οικονομίας και του σεβασμού της κοινωνικής ειλότητας, τελικά δηλαδή τό "κοινωνικό σύμβολο" του 1970 άποδείχτηκε γέροικο και ξεπερασμένο και χρειάζόταν ένα καινούριο.

Τό ότι μιά τέτοια μεταρρύθμιση έπρεπε να έπιβληθεί σε μερικούς τομείς της κρατικής μηχανής και τό ότι αυτό άπαιτούσε για μοχλό την ύπαρξη ενός κοινωνικού άγώνα για να εφαρμοστεί ναί ολοφάνερο, όπως τό άποδεικνύουν και τά γεγο

νότα του Μπυτυγκόσζ, αλλά οι δυνάμεις της άστικής Πολωνίας που προώθησαν αυτή την εξέλιξη μπόρεσαν να στηριχτούν στην μεγάλη δυνατότητα επέμβασης των δυτικών ιμπεριαλιστών στην Πολωνία, δυνατότητα που τους παρέιχε τό χρέος τών 27 εκατ. δολλαρίων. Τό ότι επίσης μιά τέτοια μεταρρύθμιση εύνοεί τήν όργάνωση τών έθνικιστικών δυνάμεων στην Πολωνία είναι ένα προφανές γεγονός, ενάντια στό όποιο ό ράσισμος ιμπεριαλισμός προσπάθησε νά παλέψει, αντίστοιχός όχι μόνο στην άναγκάριση του "έλεύθερου συνδικάτου" αλλά και επίσης στην άναγκάριση τής άγροτικής Άλληλεγγύης.

Παρόμοια, σέ αντίθεση μέ τό 1956, δέν είναι πλέον ή κυβέρνηση αυτή που δήλωνε ότι ή Πολωνία θά παραμείνει πιστή στις συμμαχίες της, είναι πιά ή ίδια ή έθνικο-δημοκρατική αντιπολίτευση που τό κάνει. Ό Κουρόν δηλώνει αύτοπρόσωπα ότι δέν θά έπρεπε νά έκμεταλλευτούν τήν κατάσταση για νά τροποποιήσουν τό στάτους κβό. Έτσι ή άστική Πολωνία έχασε κάθε ρομαντισμό. Δέν βρισκόμαστε πιά στό 1830 όπου δεχόταν ολοκληρωτικά νά υποβληθεί σέ θυσίες για τή νίκη τής ευρωπαϊκής επανάστασης. Δέν είμαστε πιά στην έποχή του δεύτερου παγκόσμιου πολέμου, όπου ό Τσάρτσιλ νατόμοι ένώμα τόν Σικόρσκι και τόν Μικολάιζκι για τίς υπέρμετρες έθνικές φιλοδοξίες τους. Σήμερα ή άστική Πολωνία έγινε πιά έντελώς ρεαλιστική και μέ πλήρη συνείδηση τής "γεωπολιτικής πραγματικότητας" και του "σοχετισμού διεθνών δυνάμεων". Δέν θά ύμώσει πλέον τό αντιρωσικό λάβαρό της - αυτό τό υποσχέθηκε - παρά μονάχα άν τό ύμωσαν οι δυτικοί της άφέντες για δικούς τους λογαριασμό. Στο μεταξύ, θά κερδίσει τήν αύτονομία της άφού θά έχει βάλει σέ δοκιμή τόν αντιπρολεταριακό ρόλο της. Τό σύμβολο που χθές είχε προτείνει ή άστική δημοκρατία του Ντιμόρσκι στόν τσαρισμό και που του τό άρνήθηκε, σήμερα γίνεται πραγματικότητα άνάμεσα στην μικροαστική και σοσιαλίζουσα δημοκρατία του Κουρόν και στόν μεγαλορώσικο καπιταλιστικό ιμπεριαλισμό.

Όμως, τό κοινωνικό μέτωπο που σχηματίστηκε στην Πολωνία μπροστά στόν προλεταριακό κίνδυνο ξεπερνάει κατά πολύ τήν άνατολική Ευρώπη. Για τόυς τραπεζίτες τής Δύσης που έχουν δώσει στην Πολωνία μιά άναβολή 8 ετών για νά ξεχρεώσει σύμφωνα μέ τό σχέδιο της για οικονομική άνάκαμψη - ένα πραγματικό άριστούργημα για κείνους - άπαιτείται τώρα όσο ποτέ άλλοτε νά "βασιλεύει ή τάξη στη Βαρσοβία". Και, έπιπλέον, οι άμερικάνοι τραπεζίτες δέν δίστασαν νά πούν ότι δέν θάβλεπαν μέ κακό μάτι μιά επέμβαση τών στρατευμάτων του Μπρέζνιεφ στη Βαρσοβία, άν αυτό ήταν άναγκαίο. Άντίστοιχα οι Ράσοι από τήν πλευρά τους βρίσκονται άναγκασμένοι νά άποδεχτούν μιά μεγαλύτερη δέσμευση τής Πολωνίας από τούς δυτικούς ιμπεριαλιστές, τούς μόνους που μπορούν μέ τήν "οικονομική τους βοήθεια" νά κάνουν νά άπαρευχθεί ή τουλάχιστον νά άναβληθεί μιά εργατική έκρηξη άκόμα πιό σοβαρή αύτή τή φορά. Και όλοι τους, και ό Ρήγκαν και ό Μπρέζνιεφ όπως και οι δορυφόροι τους, φοβούνται ότι πρέπει νά διεξαγάγουν μιά έπιχείρηση άστυνόμευσης στην Πολωνία. Και μιά τέτοια άστυνόμευση θά προαλούσε άναπόφευκτα μιά εργατική αντίσταση μέ κίνδυνο τήν άποσταθεροποίηση ό-

λης τής άνατολικής και κεντρικής Ευρώπης και τό "άνοιγμα τών ματιών" τής παγκόσμιας εργατικής τάξης, και θά τήν οδηγούσε στό νά άποκτήσει μιά καθαρότερη συνείδηση τών συνθηκών του άγώνα της και τής νίκης της, τή στιγμή άνοιχώς που ή ίδια ή κατάσταση του καπιταλισμού τή σπρώχνει άναπότρεπτα και πάλι στόν άγώνα. Όλο τό διεθνές κατεστημένο κάνει γιγάντιες προσπάθειες για νά ύπερπηδήσει τίς έσωτερικές του έριδες, ώστε νά άντιμετωπιστεί ή υπέρτατη άνάγκη τής διατήρησης τής κοινωνικής τάξης. Και όλοκληρη ή άστική Πολωνία, σ' όλο τό φάσμα τών πολιτικών της άποχρώσεων, κατάλαβε τήν τεράστια εύθύνη που έχει μπροστά σ' όλα τά άφεντικά της: άντιπαρατάσσεται στην πρώτη γραμμή ενάντια στην εργατική τάξη, αυτό τό άπόσπασμα του παγκόσμιου προλεταριάτου.

Τό έσωτερικό και διεθνές μπλόκ τής καπιταλιστικής τάξης διαμορφωμένο μ' αυτόν τόν τρόπο, μπορεί φυσικά νά βρεθεί σέ κίνδυνο από στιγμή σέ στιγμή και μέ τήν παραμικρότερη μετατόπιση του βάρους τής μάς ή τής άλλης από τίς πολλές συνιστώσες του. Και τί καλύτερο σύμβολο αυτού του μπλόκ μπορούσε νά ύπάρξει από τήν κυβέρνηση Γιαρουζέλσκι που σχηματίστηκε τό Φλεβάρη του 1981; Μιά κυβέρνηση στηριγμένη στόν θλιβερά φημισμένο στρατηγό Μοσζικόφ που επανέρχεται διακριτικά στό προσκήνιο, μιά κυβέρνηση παρακλολουδόμενη από τόν Μπρέζνιεφ, όχι χωρίς σκεπτικισμό βέβαια, πλίν όμως άποδεκτική και έπιτηρούμενη από κόντα, στηριγμένη γερά στις πλάτες τών τραπεζιτών και κυβερνήσεων τής Δύσης· σθεναρά ύποστηριζόμενη από τήν Έκκλησία, άποδεκτική από τήν έθνικο-δημοκρατική αντιπολίτευση του Κουρόν, τέλος μιά κυβέρνηση παρουσιασμένη από τόν Βαλέσα σάν τόν έγγυητή τής έφαρμογής τών συμφωνιών του Γκντάνσκι ενάντια στους "σκληρούς". Μιά στρατιωτική διχτατορία όπως εκείνη του Πιλσούδσκι, έφόσον στηρίζεται σέ όργανώσεις που ίσχυρίζονται ότι εκπροσωπούν τούς εργαζόμενους, αλλά πιό ολοκληρωμένη από κείνη άφού έχει τήν ύποστήριξη τών Ρώσων, όπως και τών Δυτικών. Μιά διχτατορία όπως εκείνη του Γκομούλκα, αλλά πιό ολοκληρωμένη αύτή τή φορά γιατί έχει τήν πλήρη έγγύηση τών ιμπεριαλιστών του άλλου στρατοπέδου και έχει κα ταφέρει νά ένσωματώσει "όργανικά", μέ τή μορφή συμμετοχής, μιά θεσμοποιημένη αντιπολίτευση. Μιά τερατώδης σύνθεση όλων τών μορφών πολιτικής κυριαρχίας της, ή ολοκληρωτική διχτατορία τής άστικής τάξης, μέ μιά λέξη τό άριστούργημα του διεθνούς άστικού κατεστημένου, που όλοι έχουν συμβάλει για νά φτιαχτεί

*
*
*

Παρ' όλα αυτά, οι ύλικές κοινωνικές και πολιτικές συνθήκες, που όδήγησαν στόν άγώνα, ή έλλειψη τροφίμων, ή συμπίεση του μισθοϋ, ή έπιδείνωση τών συνθηκών εργασίας, ή πολιτική καταπίεση, όλα αυτά άναγκαστικά θά σπρώξουν και πάλι τήν πολωνική εργατική τάξη στόν άγώνα. Άλλά αύτή τή φορά, αυτός ό άγώνας θά είναι πιό σκληρός, πιό άδιάλλαχτος, γιατί θά χρειαστεί νά τόν διεξάγουν όχι μόνο ενάντια στην κυβέρνηση, τό έπίσημο κόμμα, τούς γραφειοκράτες του και τά ένοπλα σώματά τους, καθώς κι ενάντια στόν ρώσο άφέντη τους, αλλά επίσης ενάντια στις δυνάμεις

πού υποτάσσουν τὰ συμφέροντα τῆς ἐργατικῆς Πολωνίας γιὰ λογαριασμό τῆς παγκόσμιας κατεστημένης τάξης.

Εἶναι περισσότερο ἀπό φανερό ὅτι ἡ διαπίστωση τῆς ἀντεπαναστατικῆς εὐθυγράμμισης τῶν κοινωνικῶν δυνάμεων, πού προκαλεῖ ἡ ἀρίμανση τῶν ταξικῶν ἀνταγωνισμῶν σήμερα στήν Πολωνία, υποχρεώνει τήν πρωτοπορία τῶν ἐργατῶν νά κάνει ἕνα διάλειμμα στή γενναία κι ἡρωϊκή πάλη τῆς. Αὐτοί πού ἔχουν νιώσει πῶς οἱ συμφωνίες ἀνάμεσα στήν ἡγεσία τῆς Ἀλληλεγγύης καί στήν κυβέρνηση δέν ἀφοροῦσαν τίς δικεδιησεις τους, ἀλλά τόν τρόπο νά ἐπιτευχθεῖ μιὰ συγκατάθεση γιὰ νά κληθεῖ καί πάλι ἡ ἐργατική τάξη σέ νέες θυσίες· αὐτοί ἐπίδωξαν νά ἀγωνιστοῦν ἐναντία στίς ἀνακωχές καί δέν καθυστεροῦσαν ἀπό τίς ἐκδηλώσεις τῆς Ἐκκλησίας ἢ τῶν "συμβούλων" τοῦ συνδικάτου· αὐτοί πού στόν ἐκφοβισμό τῶν ράσικων πᾶντες ἀπάντησαν μέ τήν προετοιμασία μιᾶς στρατιωτικῆς ὑπεράσπισης τῶν κέντρων ζωῆς καί ὀργάνωσης τῆς ἐργατικῆς τάξης, αὐτοί οἱ ἀξιοί προλετάριοι πού καταγγέλλθηκαν ὡς "ἀναρχοσυνδικαλιστές", ὡς ἀθεράπευτοι ὁ νευρολόγοι, ὡς ἀληθινοί ἐχθροί τῆς ἀνασύνταξης τοῦ ἔθνους, ἀνήκουν στήν παράδοση ἀγῶνα τοῦ πολωνικοῦ προλεταριάτου καί ἀποτελοῦν τόν καλλίτερο ἐγγυητή τοῦ ἐπαναστατικοῦ μέλλοντός του.

Σαράντα χρόνια ἱστορίας ἔχουν ἀποδείξει ὅτι τό πολωνικό προλεταριάτο βροῖσεται ἀπό τότε στήν πρώτη γραμμὴ πάλης ἐναντία στήν παγκόσμια ἱμπεριαλιστική τάξη, στή θέση πού κατεῖχε χθές ἡ πολωνική μπορζουαζία ἐναντία στήν Εὐρωπαϊκή φεουδαρχική τάξη.

Αὐτὴ τὴ θέση, τὴν κατόκτησε μέ τὴν ἔνδοξη Κομμούνια τῆς Βαρσοβίας, μοναδικό παράδειγμα συλλογικοῦ προλεταριακοῦ ἡρωϊσμοῦ μέσα στὴ ζωὴ σαγῆ τῶν λαῶν-προβάτων, πού ἦταν ὁ δεῦτερος ἱμπεριαλιστικός πόλεμος. Ἦταν ἡ μοναδική περίπτωση πού ἔκασε τὴν τιμὴ τοῦ διεθνοῦς προλεταριάτου κραυγάζοντας, μέσ ἀπὸ τὴ γιγαντιαία ἤττα του, τὴν ἄρνηση τῆς κατεστημένης τάξης.

Αὐτὴ τὴ θέση τὴν διεκδίκησε πολλές φορές, στὰ 1956, στὰ 1970, στὰ 1976 καί στὰ 1980, δίνοντας ἕνα ἀπὸ τὰ σπάνια μαζικά δείγματα δύναμης τῆς ἐργατικῆς τάξης, καί, ἀκόμα περισσότερο, δείχνοντας ἔτσι τό δρόμο πού πρέπει νά ἀκολουθιέται γιὰ νά ἐπιβάλλονται οἱ διεκδικήσεις. Αὐτὴ τὴν θέση τὴν ὑπερασπίζεται γιατί, στό κέντρο τῆς γέρινης καπιταλιστικῆς κι ἱμπεριαλιστικῆς Εὐρώπης, ὅπου ἡ ἀντεπανάσταση ἰσοπέδωσε κάθε ταξικὴ ὀργάνωση τοῦ προλεταριάτου, εἶναι τό πρῶτο πού πέτυχε νά περάσει ἀπὸ τὴν ἐξέγερση καί τὴν αὐθόρμητη ἀπεργία στὴ μεθοδικὴ προετοιμασία τῆς πάλης καί τὴ συστηματικὴ ὀργάνωση στό χάρο τῶν οἰκονομικῶν διεκδικήσεων.

Αὐτὴ τὴ θέση τιμῆς τὴν κρατᾶει πάντοτε, γιατί μέ τό ἰσχυρὸ κίνημα πού ξέσπασε τὴν 1η Ἰούλη 1980, ὀδηγεῖ συγκεκριμένα τό διεθνές προλεταριάτο νά ἀκουμπήσει μέ τό δάχτυλό του τὰ ὅρια τῆς πάλης γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τῶν ἀμεσῶν συν

θηκῶν ζωῆς. Πράγματι, στό σημεῖο πού ἔχει φτάσει ὁ ἐργατικός ἀγῶνας στήν Πολωνία, δηλαδή στό σημεῖο πού ὁ ἀγῶνας ἀντίστασης στήν καπιταλιστικὴ ἐκμετάλλευση ὀξύνει ἀκόμα περισσότερο τὴν οἰκονομικὴ κατάρρευση, ἡ ἱστορικὴ ἐναλλακτικὴ λύση εἶναι: ἡ ἀποκατάσταση τῆς ἀστικῆς τάξης ἢ ἀνατροπὴ τοῦ καπιταλισμοῦ. Μονάχα ἡ προλεταριακὴ ἐπανάσταση μπορεῖ, βάζοντας ἀπὸ κοινού στήν κλίμακα τοῦ πλανῆτη ὅλα τὰ ἀποθέματα καί τὰ δημιουργούμενα πλούτη, νά τελειώνει μιὰ γιὰ πάντα μέ τὴ μισθωτὴ ἐργασία καί τὴ συσσώρευση κεφαλαίου στίς ἰδιωτικὲς ἢ δημόσιες ἐπιχειρήσεις, μέ τό διαρκὲς πόλεμο μεταξὺ ἐπιχειρήσεων καί χωρῶν, μέ τὴ συσσώρευση τοῦ πλοῦτος σ' ἕνα πόλο τῆς κοινωνίας καί τὴ μιζέρια στόν ἄλλο πού εἶναι οἱ φυσιολογικὲς συνέπειες τῆς.

Γιὰ νά συνεχιστεῖ σήμερα ἡ πάλη στήν Πολωνία καί γιὰ νά ξεφύγει ἀπὸ τὴν τερατώδη ἐναλλακτικὴ λύση: θεληματικὴ ὑποταγὴ ἢ ὑποχρεωτικὴ ὑποταγὴ στίς ἀπαιτήσεις τοῦ διεθνοῦς κεφαλαίου, οἱ πρωτοπόροι προλετάριοι εἶναι ὑποχρεωμένοι νά ἀρνηθοῦν τώρα μέ τρόπο ἐντελῶς συνειδητό τὴν ὑποταγὴ στίς ἀπαιτήσεις τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας πού τόσο ὑπέροχα ἀρνήθηκαν μέχρι τώρα ἐνστικτώδιστα. Ὀφείλουν νά καταπολεμήσουν κάθε συμφωνία καί κάθε μέτωπο μέ τίς συμβιβαστικὲς δυνάμεις τῆς ἐθνικο-δημοκρατικῆς ἀντιπολίτευσης, πράγμα πού ἀπαιτεῖ τὴ σύνδεση τῆς πάλης μέ τὴν προετοιμασία τῆς ἐπαναστατικῆς κατάληψης τῆς ἐξουσίας, ὅποιο καί νῦναι τό χρονικὸ διάστημα πού μάς χωρίζει.

Ἀφοῦ συντέλεσαν πολὺ μέ τὴν πάλη τους νά ἀποσπᾶσουν τὴ μάσκα τοῦ "ὑπάρχοντος σοσιαλισμοῦ" καί νά ἀποκαλύψουν τίς διεθνεῖς πολιτικὲς εὐθυγραμμίσεις τῶν δυνάμεων πού εἶναι ἐναντία στήν προλεταριακὴ πάλη πού ἀποτελοῦν τό προχωρημένο φυλάκιο, νά λοιπὸν πού τὰ ταξικὰ ἀδέλφια μας ἀπὸ τὴν Πολωνία συντελοῦν ἐπίσης, ἀσυνείδητα χωρὶς ἀμφιβολία, ἀλλὰ σπρωγμένα ἀπὸ ἕνα ἀμείλικτο προσηγορισμὸ, νά ξεκαθαρίσουν τὸν πολιτικὸ χάρο τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης καί τῆς διεθνοῦς συσπείρωσης τῶν ταξικῶν ἐνεργειῶν, γύρω ἀπὸ τό ἐπαναστατικὸ κομμουνιστικὸ πρόγραμμα τοῦ Μάρξ καί τοῦ Λένιν.

Οἱ πολωνοὶ προλετάριοι ἔκαναν ἤδη πολλὰ γιὰ τὴν πάλη τοῦ παγκόσμιου προλεταριάτου. Ἔδωσαν ὅτι εἶχαν καλύτερο ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ τους. Θὰ δῶ σου, χωρὶς ἀμφιβολία, ἀκόμα πολλά. Ἀλλά, ἤδη, πρέπει νά πάρουν σέ ἀντάλλαγμα τὴν ἀλληλεγγύη τῶν ταξικῶν ἀδελφῶν τους ὅλων τῶν χωρῶν, στήν πάλη τῶν ὁποίων τόσο συνέβαλλαν. Ἦναι στρατευμένα μέλη τοῦ κόμματος, πού, ἀπὸ τὴ μεριά του, πάλαιψε τόσες δεκαετίες γιὰ νά διατηρήσει ἀνέπαυρα καί νά ἀκονίσει τὰ ὄπλα τῆς προλεταριακῆς χειραφέτησης, ὀφείλουν νά αἰσθανθοῦν τὴν τεράστια πολιτικὴ εὐθύνη τους καί νά μπορέσουν νά τὴ μεταφορᾶσουν σέ μιὰ ἐπαναστατικὴ δράση στό ὕψος τῆς αὐταπάτησης καί τῶν θυσιῶν πού γίνανε καί γίνονται ἀπὸ τὴν πολωνικὴ ἐργατικὴ τάξη, ἄξια πρωτοπορίας τοῦ παγκόσμιου προλεταριάτου.

■ ■ ■

τα πολυμορφα και αξεχωριστά καθηκόντα του κομματος

Από τη γέννηση του ο μαρξισμός έδωσε τούς χαρακτηριστικούς στόχους του κομμουνιστικού Κόμματος με μια ξεκάθαρη διατύπωση. Το Μανιφέστο του 1848 τό λέει συνθετικά σά νά θέλει νά τό χαράξει στό μυαλό τών μι-
σθωτών σκλάβων: συγκρότηση τού προλεταριάτου σέ τάξη, καί άρα σέ πολιτικό κόμμα· άνατροπή τής άστικής κυριαρ-
χίας· κατάχτηση τής πολιτικής έξουσίας. Ύπενθυμίζουμε ότι γιά τό μαρξισμό αυτή ή άνατροπή προϋποθέτει τόν έμφύλιο πόλεμο κι ότι αυτή ή πολιτική έξουσία μπορεί νά ύπάρξει μονάχα μέ τή μορφή τής διχτατορίας τού προ-
λεταριάτου.

72 χρόνια μετά, άντιδρώντας στό σοσιαλδημοκρατισμό καί στόν άναρχοσυνδικαλιστικό άπολιτικισμό, τό 2ο
συνέδριο τής Κομμουνιστικής Διεθνούς, στό Μανιφέστο πού συντάχθηκε από τόν Τρότσκι, τονίζεи έξίσου συνθετικά:
ή 3η Διεθνής είναι τό κόμμα τής βίαιης έξέγερσης καί τής διχτατορίας τού προλεταριάτου.

Από αυτό έπιεται ότι ή προσχώρηση στό κομμουνιστικό κόμμα γίνεται γιά νά αφηρηλατηθεϊ τό πολιτικό όρ-
γανο πού θά κατευθύνει τήν ένοπλη έξέγερση καί τήν προλεταριακή διχτατορία.

Είναι λοιπόν ξένη στό μαρξισμό ή ιδέα ότι ή έ
πανάσταση ταυτίζεται μέ τή Μεγάλη Μέρα, όπως διαλα-
λουν οι άναρχικοί κι οι έπαναστάτες συνδικαλιστές, άρ-
νητές τής αναγκαιότητας τού κόμματος καί τού προλε-
ταριακού Κράτους. Η έπανάσταση θά είναι μια όλοκληρ-
η ιστορική περίοδος προχωρημάτων κι ύποχωρήσεων, νι-
κηφόρων ή άποτυχημένων έξεγέρσεων έμφύλιων πολέμων
καί έπαναστατικών πολέμων, πού κέντρο τους θάχουν
τό ζήτημα τής κατάκτησης καί τής διχτατορικής έξά-
σκησης τής πολιτικής έξουσίας.

Η ίδια ή έξέγερση είναι μια στιγμή - βασική
βέβαια - τού ταξικού πολέμου. Αντικειμενική προϋπό-
θεση του είναι μια βαθιά κοινωνική κρίση (δηλαδή μια
έντονη ανάπτυξη τής ταξικής πάλης), προϊόν τής έπα-
ναστατικής όρμης τών πιο πλατιών στρωμάτων τού προ-
λεταριάτου, πού έχει προκαλέσει μια γενική πολιτική
κρίση τής άστικής κυριαρχίας, τέτοιου μεγέθους πού
ή έξουσία νά άρχίζει νά ξεφεύγει από τά χέρια τής κα-
πιταλιστικής τάξης. Ύποκειμενικές προϋποθέσεις του
είναι: 1) ή ύπαρξη ενός κομμουνιστικού κόμματος μέ
μια ξεκάθαρη προγραμματική αντίληψη, άπόλυτα συγκεν-
τρωτικού καί πειθαρχημένου, συνηθισμένου στόν πόλεμο
καί χαλυβδωμένου, πού θά ήξερε νά έξασφαλίσει μια
καθοριστική έπιρροή στό πιο μαχητικά στρώματα τής τά-
ξης, 2) καί ή θέληση, πού θάχει ώριμάσει στό κόμμα καί
στό πιο άπαραισιμένα στρώματα τού προλεταριάτου (καί
στός στρατιώτες) νά αναλάβουν συστηματικά τήν τελι-
κή πάλη γιά τήν κατάχτηση τής έξουσίας.

Η προετοιμασία τής έπανάστασης είναι λοιπόν
ή προετοιμασία τού κόμματος καί τών μαζών στό καθή-
κοντα τού ταξικού πολέμου.

τρία μέτωπα μιάς μοναδικής πάλης

Σ' ένα πασίγνωστο σημείο, ο "Ενγκελς άναγνωρί-
ζει τρία διαρκή καθήκοντα τού κόμματος: τό θεωρητικό
, τό πολιτικό καί τό οικονομικό - πρακτικό (άντί-
σταση στους καπιταλιστές). Η ίταλική "Αριστερά
στις θέσεις τής Λυών τό 1926 (βλέπε "In difesa del-
la continuitá del programma comunista", Milano 1970
, σελ. 96-97), τά προσδιορίζει μέ τόν παρακάτω τρό-
πο:

"Η δραστηριότητα τού κόμματος ... πρέπει νά
περιέχει σέ όλους τούς καιρούς καί σ' όλες τίς κατα-
στάσεις τά τρία παρακάτω σημεία:

- α) τήν υπεράσπιση καί τόν άκριβή όρισμό στή βάση
τών καινούργιων γεγονότων πού παρουσιάζονται,
τών βασικών προγραμματικών άξιοτήτων, δηλαδή
τής θεωρητικής συνείδησης τού κινήματος τής έρ-
γατικής τάξης.
- β) τήν έξασφάλιση τής συνέχειας τής οργανωτικής συ-
νοχής τού κόμματος καί τής άποτελεσματικότητάς
του καί τήν υπεράσπιση του από ξένες έπιρροές ά-
ντίθετες στό έπαναστατικό συμφέρον τού προλετα-
ριάτου.
- γ) τήν ένεργή συμμετοχή σ' όλους τούς άγώνες τής έρ-
γατικής τάξης άκόμα κι άν προαλούνται από με-
ρικά καί περιορισμένα συμφέροντα, ένθαρρύνοντας
τήν ανάπτυξη τους, αλλά βάζοντας διαρκώς τό ζή-
τημα τής σύνδεσής τους μέ τούς ταξικούς έπανα-
στατικούς σκοπούς καί παρουσιάζοντας τίς κατα-
κτήσεις τής ταξικής πάλης σάν γέφυρες περάσμα-
τος γιά τούς άπαραιτήτους μελλοντικούς άγώνες
καί καταγγέλλοντας τόν κίνδυνο έπανάπαυσης σέ
μερικές κατακτήσεις πού περνούν σάν νάταν
οι τελικές.

η θεωρητική καί πολιτική πάλη

Η θεωρητική δραστηριότητα τού κόμματος είναι
βασική προϋπόθεση τής έπανάστασης. Χωρίς έπαναστατική
θεωρία δέν μπορεί νά ύπάρξει έπαναστατικό κίνημα. Η
έπιστημονική έξήγηση τών τελικών σκοπών, ή κατοχή κι
ή υπεράσπιση τών άρχών τού κομμουνισμού, δηλαδή τών
γενικών σκοπών πού πρέπει νά έπιτευχτούν ώστε νά δεϊ
τό φως ή νέα κοινωνία, ή κατανόηση τής δυναμικής τής
ταξικής πάλης γιά νά ένσωματωθεϊ σ' αυτήν ή συνειδητή
δράση τού κόμματος (δηλαδή ή ταχτική), ώστε νά ναι σέ
θέση νά έξασφαλίσει, έξω από τά σιαμπανεβάσματα νικών
καί ήττών, τήν έπαναστατική ικανότητα τής τάξης, όλα
αυτά προϋποθέτουν τήν καλή γνώση τής μαρξιστικής θεω-
ρίας καί τή συνεχή έξήγηση τών ιστορικών γεγονότων κα-
τω από τό φως τού μαρξισμού. Η θεωρητική πάλη μετα-
φράζει τή συνείδηση τού κόμματος, πού θάταν άντιμαρξί-
στικό νά θέλουμε νά συναντήσουμε στήν άτομική συνεί-

δηση κάθε στρατευμένου αγωνιστή, όπως με τον ίδιο τρόπο ή στρατιωτική στρατηγική δεν υπάρχει στο κεφάλι κάθε αξιωματικού και κάθε στρατιώτη ενός στρατού. Η θεωρία είναι η πυξίδα του επαναστατικού κόμματος, που χωρίς αυτήν δεν μπορεί παρά να υπάρξει ο κοινός εμπειρισμός του όπιορτουισμού που τρέφεται από την ιδεολογία του έχθρου της τάξης.

Η πολιτική πάλη, στο μέτρο που μπορεί να διαχωριστεί από τη θεωρητική πάλη και να πάρει μια δική της φυσιογνωμία, εκφράζεται στη δραστηριότητα του κόμματος που ιστορικά ανεβαίνει τα σκαλοπάτια:

- α) της προπαγάνδας και του προσυλητισμού των κομμουνιστικών αρχών και των συμπερασμάτων της θεωρίας που βγήκαν από την πείρα και σε αντίθεση με τις άλλες δυνάμεις και τα κόμματα των έχθρικών τάξεων.
- β) της κατάκτησης μιας αυξανόμενης και άπαρασιτικής πολιτικο-οργανωτικής επιρροής στις μαχητικές μάζες της τάξης, προσανατολίζοντας τις στην υπηρεσία των αγώνων για επαναστατικούς σκοπούς και των γενικών απαιτήσεών τους.
- γ) της ένοπλης εξέγερσης και της εγναθίδουσης και διεύθυνσης του νέου ταξικού Κράτους. Σ' αυτήν την είδική και χαρακτηριστική δραστηριότητα συγκοιμενοποιείται ο λόγος ύπαρξης του ίδιου του κόμματος. Χωρίς αυτό, και σήμερα χωρίς το πρώτο στάδιο του, δεν μπορεί κανείς να μιλάει για κόμμα, ούτε για δράση κόμματος.

η συμμετοχή σε διεκδικητικούς αγώνες

Η ενεργή συμμετοχή σε διεκδικητικούς αγώνες της εργατικής τάξης, κι ιδιαίτερα στους συνδικαλιστικούς, αποτελεί έναν από τους χώρους δράσης του κόμματος, αν και δεν πρόκειται για μια χαρακτηριστική δραστηριότητα του κόμματος. Έμεινο που σ' αυτόν το χώρο διακρίνει τους κομμουνιστές δεν είναι το γεγονός της συμμετοχής στο συνδικαλιστικό αγώνα (άνοιχτο σε κάθε προλετάριο ανεξάρτητα από την πολιτική ιδεολογία του), ούτε να συμμετέχουν με τον όλο ή βήτα τρόπο, αλλά το γεγονός ότι παίρνουν μέρος για να δυναμίσουν την πεποίθηση ότι δεν υπάρχει σταθερή κατάκτηση στην άστική κοινωνία και για να ένισχύσουν την αναγκαιότητα να γίνει ο συνεχής ανταρτοπόλεμος ενάντια στο κεφάλαιο μια σχολή πολέμου του κομμουνισμού (άλλα το σχολείο του πολέμου δεν είναι ο ίδιος ο πόλεμος.)

Μέσα απ' αυτήν τη συμμετοχή, το κόμμα μπορεί να συμπληρώσει με την προπαγάνδα του τα μαθήματα της εμπειρίας, να κερδίσει νέους συμπαθούντες και να εξαπλώσει την πολιτική κι οργανωτική επιρροή στις πιο πλατιές μάζες της τάξης. Αμοιβαία, αυτή η συμμετοχή είναι ένας παράγοντας δυναμισμού των προλεταριακών οργανώσεων και μια έγγηση ότι θα παραμείνουν πάνω στις σιδηροτροχιές της ταξικής πάλης.

Άλλα αν είναι βέβαιο ότι οι κομμουνιστές συμμετέχουν στους οικονομικούς αγώνες κι είναι σε θέση να τους δώσουν ιστορικά το μάξιμουμ της δύναμής τους, ένσωματώνοντας τους στην πάλη για την επανάσταση, το αντίθετο δεν είναι αληθινό: Δεν σημαίνει δηλαδή ότι ο αγωνιστής συνδικαλιστής, όσο και να είναι μαχητικός, προσχωρεί απαραίτητα στο κομμουνιστικό κόμμα. Ο αγωνιστής συνδικαλιστής μάχεται για συγκεκριμένους στόχους οικονομικού χαρακτήρα (μισθούς, χρόνο εργασίας κλπ.). Ο κομμουνιστής αγωνιστής εντάσσει τον

αγώνα του σε κείνον μιας οργάνωσης που πολεμά για την κατάκτηση της έξουσίας.

η οργανωτική δουλειά

Μια βασική πλευρά του κόμματος είναι η οργανωτική δουλειά. Κάθε πόλεμος, και είδικά ο ταξικός πόλεμος, συνεπάγεται την οργάνωση από το Γενικό Έπιτελείο μέχρι το άποσπασμα, από τις επικοινωνίες μέχρι τον έφοδιασμό, από τα οικονομικά μέχρι την υπηρεσία αντικατασκοπείας. Με τον ίδιο τρόπο, το κόμμα προϋποθέτει μια οργάνωση ικανή για μάχη σε όλα τα επίπεδα του κοινωνικού πολέμου, με τις δημόσιες και κρυφές δομές του, νόμιμες και παράνομες, με τα είδικα επικοινωνιακά και πληροφοριοδοτησή του, με τη διοίκησή του και τους διοικητές του, με τα όργανα προπαγάνδας κι άμυνας του, με τις οργανώσεις του κατά περιοχή και κατά τομέα, κεντρικές και περιφερειακές, κάθετες και όριζόντιες, που στο σύνολο τους πρέπει να εξαασφαλίζουν τη συνέχεια, την αποτελεσματικότητα, τη σιγουριά. Πρόκειται για μια δουλειά του κόμματος, μια πλευρά του αγώνα του, που υποστηρίζει υλικά, τόσο τη δουλειά προπαγάνδας και προσηλυτισμού (άκόμα και θεωρητικού), όσο και τη δουλειά άγκιτάτους και συμμετοχής στους άμεσους ταξικούς αγώνες και κείνη της επαναστατικής καθοδήγησης των μαζών.

για μια πλατεία αντίληψη των καθηκόντων του κόμματος

Αυτά τα διαφορετικά επίπεδα δράσης του κόμματος αντιπροσωπεύουν είδικές απαιτήσεις, αλλά μιας ενιαίας δράσης. Καθένα απ' αυτά συνεπάγεται καλά καθορισμένες εργασίες κι έπομένως την είδικευση των μελών. Άλλα το κόμμα σάν ενιαία συλλογικότητα "πρέπει να τα συμπεριλαμβάνει σε κάθε στιγμή και σε κάθε κατάσταση", όπως προαναφέραμε. Για να χρησιμοποιήσουμε τη διατύπωση του Ένγκελς, η πάλη του κόμματος πρέπει να "ανάπτυσσεται μεθοδικά στις τρεις συγκεντρωμένες άλληλοσυνδεμένες κατευθύνσεις του". Κι όχι μόνο αυτό αλλά "η δύναμη και το άητητο του κινήματος συγκεντρώνονται συγκεκριμένα σ' αυτήν την επίθεση που μπορούμε να πούμε όμοιοκεντρική" (Είσαγωγή 1874 στο "ο πόλεμος των χωρικών στη Γερμανία").

Το κόμμα προετοιμάζεται και προετοιμάζει την τάξη φέρνοντας σε πέρας το σύνολο των καθηκόντων του. Δεν περιορίζεται σε κανένα απ' αυτά. Δεν είναι τυχαίο ότι η βασική δομή του κόμματος, δηλαδή το τοπικό τμήμα είναι μια δομή κατά περιοχές που έχει καθήκοντα τόσο προπαγάνδας και πολιτικού προσηλυτισμού, όσο καθήκοντα οργανωτικά και συμμετοχής στους εργατικούς αγώνες. Δεν είναι τυχαίο που οι συνδικαλιστικές ή εργοστασιακές κομμουνιστικές ομάδες (ή πυρήνες), οι ομάδες προπαγάνδας (συμπεριλαμβανομένων και των συντάξεων των εφημερίδων και περιοδικών), όπως όλες οι άλλες άρθρώσεις του κόμματος στους διάφορους τομείς της δραστηριότητάς του, εξαρτιώνονται από τις κατά περιοχές οργανώσεις (τοπικά τμήματα, περιφερειακά, έθνικά, διεθνές κέντρο).

Το κόμμα δεν είναι το άθροισμα των διαφόρων δραστηριοτήτων του, αλλά η συγκεντρωτική συλλογικότητα που εκτελεί τα μόνιμα καθήκοντα της επαναστατικής προετοιμασίας.

Το κόμμα, δεν περιορίζεται στη θεωρητική δουλειά. Το κόμμα δεν είναι τόσο ένα ιστορικό προϊόν έφοδιασμένο με συνείδηση, είναι επίσης ένας παράγοντας της ιστορίας έφοδιασμένος με θέληση. Το θέμα δεν εί-

ναί τόσο νά ἐρμηνεύσουμε τόν κόσμο, ἀλλά νά τόν ἀλλάξουμε. Ἀλλά, ἀμοιβαία, ὑποτιμώντας τή θεαρητική δουλειά γινόμεστε ἔρμαια τοῦ ἀνέμου κι ἀνοίγουμε τίς πόρτες στήν ἐπιρροή τοῦ ἐχθροῦ, στήν ὀπισθοπονητική προσοία.

Τό κόμμα δέν περιορίζεται μονάχα στή δουλειά προπαγάνδας καί προσηλυτισμοῦ. Ὁ μαρξισμός ἔχει ἴστο ρικά ξεπεράσει τόν οὐτοπισμό, πού ἰσχυρίζονταν ὅτι θά ἀλλάξει τήν κοινωνία μέ τή μάρξωση. Ὁ μαρξισμός πάντοτε καταπολέμησε τήν τάση γιά "μάρξωση" γενικά κι εἰδικότερα τόν ὀπισθοπονητισμό. Ἡ ἴδια ἡ Ἀριστερά εἶχε σά μιά ἀπό τίς πρώτες θέσεις τῆς τόν ἀγώνα, σά 1912, ἐνάντια στήν "κουλούρα" τῆς σοσιαλιστικής νεολαίας, ἐνάντια στή δεξιά τάση, πού προσπαθοῦσε νά μειώσει τήν ἐπαναστατική δραστηριότητα τῆς νεολαίας μέ τήν ἀπόκτηση τῆς "σοσιαλιστικής κουλούρας". Τό κόμμα εἶναι βέβαια ἕνα ὄργανο προπαγάνδας. Κι εἶναι ὄργανο προπαγάνδας γιά νά γίνει ἕνα ὄργανο μάχης. Ἀλλά, ἀμοιβαία, ἡ ὑποτίμηση τῆς προπαγάνδας καί τοῦ πολιτικοῦ προσυλητισμοῦ σημαίνει ἐκμηδένιση τοῦ κόμματος, στήρηση τοῦ λόγου ὑπαρξῆς του. Ὁ στρατός τῆς ἐπανάστασης εἶναι ἕνας στρατός ἐθελοντῶν, εἶτε σέ ἐπίπεδο κόμματος, πού εἶναι τό Γενικό Ἐπιτελεῖο του, εἶτε σέ ἐπίπεδο μαζῶν ἐνταγμένων στίς ὀργανώσεις τῆς ἐργατικῆς τάξης. Ἡ προσχώρησός τῶν κόμματα, ὁ προσανατολισμός κι ἡ καθοδήγησή τῶν ὀργανωσῶν του καί τῶν στρατευμένων μελῶν του, ἡ ἐπιρροή πού αὐτά ἐξασκοῦν στίς ἐργατικές μάζες προϋποθέτουν μιά διαρκή πολιτική προπαγάνδα ἐνάντια στίς ἀντίθετες πολιτικές δυνάμεις.

Ἡ δουλειά τοῦ κόμματος δέν περιορίζεται οὔτε στήν ὀργανωτική δουλειά. Ὁ μαρξισμός ἐνῶ ἀναγνωρίζει στόν μπλανκισμό τήν ὀρθότητα τῆς ἀπαίτησης τῆς συγκεντρωτικῆς ὀργάνωσης, εἶδειξε τά ὅρια αὐτῆς τῆς ἀντίληψης, καθάρια ὀργανωτικῆς, τῆς ἐπαναστατικῆς δράσης. Ἡ ἐπανάσταση προϋποθέτει τή μαζική πάλη καθοδηγημένη ἀπό τό κόμμα κι ὅρα τήν κατάκτηση μιᾶς ἀπαρασιτιστικῆς ἐπιρροῆς τοῦ πάνω σ'αὐτές. Ἀλλά, ἀντίστροφα, ἡ ὑποτίμηση τῆς ὀργανωτικῆς δουλειᾶς συνεπάγεται μιά ἐιρηνηκή καί μοιρολατρική ἀντίληψη τῆς ταξικῆς πάλης. Εἰρηνηκή, στό μέτρο πού ἡ ταξική πάλη εἶναι ἕνας πόλεμος μέχρι θανάτου γιά τήν ἐξουσία. Ἡ μπορζουαζία ἀπόδειξε ὅλη τήν ἱκανότητα ἀντίστασῆς τῆς γιά τήν ὑπεράσπιση τῆς μάχης δικτατορίας. Τό Γενικό Ἐπιτελεῖο τοῦ προλεταριάτου πρέπει νά προετοιμάζεται μεθοδικά καί συστηματικά γιά ἕναν πόλεμο πού δέν εἶναι μονάχα πόλεμος ἰδεῶν, ἀλλά πόλεμος πού γίνεται μέ τά ὄπλα μέσα κάθε ἐκμύλιου πολέμου. Μοιρολατρική, στό μέτρο πού ἀρῆνει σ'ἄλλους τή λύση τῶν προβλημάτων, πού ἀντίθετα πέφτουν πάνω στό κόμμα καί μονάχα σ'αὐτό, γιά νά μπορέσει νά ἐξασφαλίσει τή συνέχεια καί τήν ἀποτελεσματικότητα τῆς πολιτικῆς δράσης τῆς ἐπαναστατικῆς πρωτοπορίας.

ἐνάντια στόν οικονομισμό

Τό κόμμα δέν περιορίζεται στή συμμετοχή στούς ἀμεσοὺς διενδιμητικούς ἀγῶνες. Ὁ ὀρίζοντας τοῦ κόμματος δέν περιορίζεται στόν τομέα τῶν συνδικαλιστικῶν ἀναρτοπόλεμων. Ὁ ἀγῶνας του δέν χέεται μέ κανένα ἀπό τούς μερικούς ἀγῶνες καί δέν εἶναι τό ἀθροισμα τῆς συμμετοχῆς του σ'αὐτούς. Ὁ Μάρξ ἀναγνωρίζει σάν πρόδρομο τοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος, ὄχι τό αὐθόρμητο κίνημα συνδικαλιστικοῦ χαραχτήρα, ἀλλά τόν οὐτοπισμό, πού ἔφερε μαζί του τήν προγραμματική ἀντίληψη τῆς μελλοντικῆς κοινωνίας, καί τή Συνωμοσία τῶν Ἰσων τοῦ Μπαμπέφ πού, μαζί μέ τή διαίσθηση τοῦ κομμουνισμοῦ, ἔφερε τόν πολιτικό προλεταριακό ἀγῶνα γιά τήν κατάκτηση τῆς ἐξουσίας. Ἡ γέννηση κι ἡ ἀνάπτυξη τοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος

δέν συμπίπτει καί δέν ἐπιγαλύπτεται μέ τό συνδικαλιστικό κίνημα τῆς ἐργατικῆς τάξης. Τό συνδικαλιστικό κίνημα τῆς ἐργατικῆς τάξης ἔχει τίς ρίζες του στόν ἀνταγωνισμό πού ἀντιπαράθετει τό κέρδος μέ τό μισθό, καί πού δέν βγαίνει οὔτε μπορεῖ νά βγεῖ, ἀπό τόν ὀρίζοντα τῆς ἀστικής κοινωνίας. Τό πρώτο τοποθετεῖται στό χάρο τοῦ ἀγῶνα ἕνα καινούργιο κῶσμο παραγωγῆς, στόν πολιτικό χάρο τῆς κατάκτησης τῆς ἐξουσίας. Τό συνδικαλιστικό κίνημα ἐναντιώνεται στά ἀποτελέσματα τῆς μισθωτῆς ἐκμετάλλευσης. Τό πολιτικό ἐπαναστατικό κίνημα τείνει νά ξεφεύρει ἀπό τὰ αἷτια

Οἱ ἐπαναστατικῆς ἐνέργειες τῆς τάξης δέν εἶναι ἀποκρυσταλλωμένες στό συνδικαλιστικό κίνημα, ἀλλά στό πολιτικό. Ἡ προσχώρηση στό ἐπαναστατικό κόμμα προϋποθέτει τό ξεπέρασμα τῶν ὀρίων κάθε συνδικαλιστικοῦ κινήματος καί τήν ἀνύμηση στήν κομμουνιστική συνείδηση καί θέληση. Γι'αὐτό ἦταν κι εἶναι ὀπισθοπονητιστική ἡ ἀπαίτηση τοῦ μοίρασμα μεταξύ μισθοῦ καί τοῦ σήμερα, "νά δώσει στήν ὀικονομική πάλη ἕναν πολιτικό χαραχτήρα" ("Γι'νά κάνουμε", Λένιν). Ἡ λειτουργία τοῦ ρεφορμισμού εἶναι ἀκριβῶς νά περιορίζει τόν ὀρίζοντα τῆς προλεταριακῆς πάλης στήν πάλη γιά ἕνα πιό δικαίωτο μοίρασμα μεταξύ μισθοῦ καί κέρδους. Γι'αὐτό οὔτε ἡ κομμουνιστική συνείδηση, οὔτε ἡ κομμουνιστική θέληση μποροῦν νά εἶναι ἀποτελεσματικά τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος. Γι'αὐτό ἡ ἐπαναστατική συνείδηση πρέπει νά εἰσαχθεῖται ἀπό τὰ ἔξω στό αὐθόρμητο κίνημα, μέσα ἀπό τή δράση τοῦ κόμματος, ἐνωματώνοντας τή δράση τῶν μαζῶν σ'ἕνα ἀγῶνα πού ξεπερνᾷ τὰ ὅρια τῶν περιστάσεων καί τῶν ἀμεσῶν συμπερόντων.

Τό νά ἐξαρτᾶται ἡ γέννηση, οἱ κατευθύνσεις κι ἡ δράση τοῦ κόμματος ἀπό τούς μερικούς ἀγῶνες κι ἀπό τὰ ἀνεβοκατεβάσματα τους, δηλαδή ἀπό τήν αὐθόρμητη καμπύλη τοῦ συνδικαλιστικοῦ κινήματος σημαίνει νά θυσιάζει κανεῖς τούς τελικούς σκοπούς στά περιστασιακά ἀποτελέσματα, πούναι ὁ ἴδιος ὁ ὀρισμός τοῦ ὀπισθοπονητισμοῦ. Σημαίνει νά κάνουμε δική μας τή διατύπωση τοῦ παντοτινοῦ ρεφορμισμού γιά τόν ὀποιο "τό κίνημα εἶναι τό πᾶν, ὁ σκοπός τίποτε". Τό κόμμα δέν εἶναι οὔτε μιά διαλεγμένη ὀργάνωση προπαγανδιστῶν (ἕνα "κόμμα καθηγητῶν"), οὔτε ἕνα κόμμα συνδικαλιστῶν, ὅσο μαχητικά καί νά εἶναι. Εἶναι ἡ ὀργάνωση τῶν προλεταρίων πού στή συνείδηση τῶν κομμουνιστικῶν ὀρχῶν ἐνώνουν τήν ἀπόφαση νά θυσιάσουν ὅλες τίς δυνάμεις τους γιά τό σκοπό τῆς ἐπανάστασης.

Ἀλλά, ἀμοιβαία, ἡ ὑποτίμηση τῆς συμμετοχῆς στούς ἀμεσοὺς ἀγῶνες σημαίνει παράδοση τοῦ προλεταριάτου, πού ὑπερασπίζει τίς συνθήκες ζωῆς του, στά χέρια ἐχθρικών ἐπιρροῶν. Σημαίνει ἀπαγόρευση ἐκμάθησης τῆς δύσκολης τέχνης τοῦ ἀγῶνα καί τῶν δυνατοτήτων ἐκπλάματος τῆς ἐπιρροῆς τοῦ κόμματος μεταξύ τῶν μαζῶν. Σημαίνει τελικά, νά γίνονται ἀδύνατες οἱ ἀπαραίτητες συνθήκες ἐπαναστατικῆς προετοιμασίας τοῦ κόμματος καί τῆς τάξης.

Δέν ὑπάρχει ἕνας "μαγικός δρόμος" πού, διασχίζοντάς τον, θά σκληρατώσουμε συγκεκριμένα τό ἐπαναστατικό κόμμα καί θά ἐπεκτείνουμε τήν ἐπιρροή του. Τό κόμμα δυναμώνει καί ἀποικτᾷ τήν ἱκανότητα νά καθοδηγεῖ τήν τάξη στό δρόμο τῆς ἀναπτύσσοντας τῶ σύνολο τῶν καθηκόντων του, στήν πορεία ἐνός ἀγῶνα πού εἶναι μέρος τῆς σιδερένιας συνέχειας τῶν ἰσογραμματικῶν θέσεων του καί τῶν κατευθυντήριων γραμμῶν προπαγάνδας καί μάχης.

Δέν ὑπάρχει "πιό σύντομος" δρόμος, γιατί ἀκριβῶς δέν ὑπάρχει ἄλλος.

► από το μπροστινό εξάφυλλο

τρων. Παράλληλα συγκράτησε τη διαρροή της νεολαίας προς το ΚΚΕ, ΚΚΕ έσ, ρίχνοντας την προοπτική του σοσιαλισμού, που έγινε ... ή μόδα της εποχής, σαν τα ... πουλάρβερ ζιβάγκο του Άνδρέα.

Μέ το πληνίσμα όμως στην έξουσία και κάτω από τετελεσμένα γεγονότα (ΕΟΚ, ΝΑΤΟ ...), το ΠΑΣΟΚ, άρχισε σιγά-σιγά να αλλάζει πάλι τη στάση του, άποδεχόμενο το γεγονός, ότι κανένας μικροαστικός σχηματισμός δεν μπορεί να φτάσει στην έξουσία αν δεν άποδεχτεί τις βασικές έπιλογές της άστικής τάξης.

Οι παλιές θέσεις άντικαταστάθηκαν με άκόμα συντηρητικότερες, για να παραμεριστούν κι αυτές λίγες μέρες μετά την έκλογική του νίκη. Το θέμα της παραμονής στο ΝΑΤΟ και της συμφωνίας για τις Βάσεις, άνήκει πάλι στο χώρο των διαπραγματεύσεων, όπου αν δοθούν έγγυθσεις αυτό θεωρείται άρκετο, λές κι οι σύμμαχοί τους έχουν άποδείξει ποτέ ότι κρατούν τις ύποσχέσεις τους. Στην πραγματικότητα αυτές οι έπιλογές δέ μπορούν να ένδιαφέρουν παρά τους άστούς, άφου το προλεταριάτο πάντα καλείται να σηκώνει το βάρος των έξοφλισμών - οι δαπάνες για την Έθνηκή Άμυνα είναι πρωταρχικές, έχει δηλώσει έπανειλημένα ο Άνδρέας - σ' όποιο στρατιωτικό συνασπισμό και ν' άνήκει η Έλλάδα και να προετοιμάζεται για να σφαχτεί σ' ένα μελλοντικό πόλεμο για τά συμφέροντα των καπιταλιστών. Το πρόβλημα δεν είναι η καλλίτερη λειτουργία του άστικού στρατού, αλλά η έπαναστατική κατάσταση του.

Στο έσωτερικό πρόβλημα τά πράγματα είναι άκόμα άξεδιάλυτα. Η άρχή βέβαια έγινε με βγάλσιμο στη φάρα του χάους που άφησε η Δεξιά. Κατά τά άλλα η πίστωση χρόνου παρατείνεται μέχρι να άναγγελθούν οι προγραμματικές δηλώσεις. Το που το πάνε όμως μπορεί να φανεί από τώρα. Άπ' την πρώτη στιγμή της έκλογικής του νίκης το ΠΑΣΟΚ ξέχασε τά συμφέροντα των "μή προνομιούχων Έλλήνων" και έγινε "κυβέρνηση όλων των Έλλήνων" (έννοείται και των "προνομιούχων"). "Ήδη στις δηλώσεις του ύπουργού Έμπορικής Ναυτιλίας, καταδειχνεται σαν αίτία της άνεργίας των Έλλήνων ναυτικών, οι ξένοι συνάδελφοί τους, κι όχι το ναυτικό κεφάλαιο, φέρνοντας άντιμέτωπους τους ναυτικούς διαφόρων έθνηκότητων. Κάποιες σπόντες για τό οικονομικό λένε, ότι έπίδιωξη τους είναι η μείωση του πληθωρισμού κατά 5% μόνο στα έπόμενα 1-2 (.) χρόνια. Οι "κοινωνικοποιητές" έχουν γίνει άντικείμενο τέτοιας θολούρας, όπου όλοι ξέρουν και κανένας δεν ξέρει τί σημαίνουν, τη στιγμή μάλιστα που ο Άνδρέας δηλώνει στο ΣΕΒ πόσο του άρέσει η έλεύθερη οικονομία.

Τό γεγονός όμως είναι ένα· αυτή τη στιγμή όλοι είναι σίγουροι πόσο "σοβαρό" κόμμα έξουσίας είναι το ΠΑΣΟΚ. Άφρα λοιπόν οι πρώην δεξιοί δηλώνουν ΠΑΣΟΚ, πρώην δεξιά στελέχη καταλαμβάνουν ύπουργικές θέσεις (Βάρνης), πρώην κεντρώι άναλαμβάνουν πόστα (Μαγκάνης), έφοφλιστές συγκαίρουν (Λιβανός), οι μικρομεσαίοι "πετάνε άπ' τη χαρά τους" και πάει λέγοντας. Πράγματι κυβέρνηση "όλων των Έλλήνων".

Σίγουρα ο Καραμανλής, ο στρατός, η άστυνομία, ο ΣΕΒ, που φάνηκαν έξοφλιστικά "άμερόληπτοι" σ' όλη τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου, μπορούν να είναι εύχαριστημένοι. Σίγουρα πρέπει να είναι ήσυχοι γιατί η έπιλογή τους, άπ' την άναχρονιστική Δεξιά, στο νέο αίμα των "σοσιαλιστών" του ΠΑΣΟΚ ήταν πετυχημένη. Όπως επίσης είναι βέβαιο πώς αν τό ΠΑΣΟΚ κάνει διαρθρωτικές άλλαγές έκσυγχρονίζοντας τόν καπιταλισμό περισσότερο, δεν μπορεί να τό πετύχει παρά γτυπώντας κι εξαφανίζοντας τά μικροαστικά στοιχεία που σήμερα τό ύποστηρίζουν. Άλλιώς μη έχοντας τις δυνατότητες να προχωρήσει ως εκεί, θά παραμείνει στα σημερινά πλαίσια.

Και τό προλεταριάτο ; Αυτό όλοι τό ξέχασαν. Το προλεταριάτο που παρακολουθεί άκνητοποιημένο, που άκούει τις διακηρύξεις για άξιοκρατία άμίλητο (άφου δεν έχει βγάλει πανεπιστήμια) και περιμένει τά ψίχουλα που θά του πετάξουν οι άστοί, που του τά δίνουν όμως σαν άντάλλαγμα για την ταξική ειρήνη που τους είναι άπαραίτητη για να λειτουργεί σωστά ο καπιταλισμός, ένω όταν έρχεται η άναπόφευκτη κρίση τό καλούν να πληρώσει τά οπασμένα, μέχρι την τελική κατάληξη τό ίμπεριαλιστικό μακελειό για τό ξαναμοίρασμα του κόσμου.

Οι έπαναστάτες κομμουνιστές όμως δεν ξεγελούνται άπ' τις "σοσιαλιστικές" άλλαγές, που η μόνη τους έπίδιωξη είναι η καλλίτερηση της λειτουργίας του καπιταλιστικού συστήματος και η έξαπίτηση της έργατικής τάξης. Ο "σοσιαλισμός" των ρεφορμιστών δεν έχει καμιά σχέση με τό σοσιαλισμό του Μάρξ όπου δεν θά ύπάρχει τό χρήμα, τό έμπόριο, η μισθωτή σλαβιά και η κρατική καταστολή. Στη σοσιαλιστική και τέλος την κομμουνιστική κοινωνία μπορούμε να φτάσουμε μόνο με τη βίαιη προλεταριακή επανάσταση και την ένγαθίδουση της δικτατορίας του πάνω στις έκμεταλλεύτριες τάξεις.

Οι μεταρρυθμίσεις που ύπόσχονται σίγουρα δεν άφήνουν άδιάφορη την έργατική τάξη. Αυτές όμως δικαιολογούνται, άπό την κοινωνική όπισθοχώρηση (στις προηγμένες καπιταλιστικές χώρες έχον ήδη γίνει άπό καιρό) που ύπάρχει στην Έλλάδα. Παρ' όλο που άφαιρούν κι άλλα κοινωνικά στρώματα, όμως έλαφύνουν περισσότερο τό προλεταριάτο που είναι κοινωνικά και οικονομικά άσθενέστερο. Για να καταχτηθούν όμως πραγματικά, να είναι ριζικές και να μη μπορούν να τις περιορίσουν, χρειάζεται η ταξική πάλη του προλεταριάτου. Ότι χαρακτηρίζεται άπ' τους ρεφορμιστές μπορεί οποιαδήποτε στιγμή να περιοριστεί, ότι κερδίζεται με συνεχείς άγώνες κι έπαρρύπηση δύσκολα παίρνεται πίσω.

Άλλά αυτά που ιδιαίτερα ένδιαφέρουν τό προλεταριάτο είναι η ύπερόσπιση των συνθηκών του ζωής και πάλης, χωρίς καμιά άποδοχή έναικίωσης στην διαχείρηση του κόστους, χωρίς καμιά παραχώρηση στην ένδηκή ένότητα και τό μοίρασμα της κρίσης μεταξύ άστών και προλετάρων.

Γι' αυτό έπιβάλλεται:

- Πάλη για ΕΔΩ ΚΑΙ ΤΩΡΑ ίκανοποίηση των ταξικών αίτημάτων μας, χωρίς καμιά άποδοχή μείωσης των δυν μας ύπόσχονται.

- Πάλη ένάντια σέ κάθε νόμο - για την κατάργησή του στην πράξη - που βάζει φραγμούς στις ταξικές διεκδικήσεις και την άνάπτυξη της ταξικής όργάνωσης (330, 3239 κ.λ.π.)

- Πάλη ένάντια σέ κάθε άπόπειρα περιορισμού ή καταστολής της πολιτικής δράσης (άντιτρομοκρατικός κ.ά.).

- Πάλη ένάντια στον πόλεμο που προετοιμάζουν οι ίμπεριαλιστές και κάθε μιλιταριστική πράξη της κυβέρνησης, όχι με κούφρες φιλειρηνικές διακηρύξεις, αλλά μέσα άπ' την άρνηση των θυσιών, την όργάνωση της προλεταριακής νεολαίας, των φαντάρων κ.λ.π.

Σήμερα που τό καπιταλιστικό σύστημα άρχίζει να τρίζει πάλι άπ' τά θεμέλιά του, κι οι κρίσεις μι-κραίνουν τόν κύκλο τους προηνύοντας τόν έρχομό του τρίτου ίμπεριαλιστικού πολέμου, οι πρόχτορες της άστικής τάξης καλούνται να άποκοιμίσουν τό προλεταριάτο, προετοιμάζοντας το (κάτω άπ' τις ψεύτικες κωμ-γές για "ειρήνη") να άλληλοσφαχτεί για τη σωτηρία του καπιταλισμού. Η δουλειά των έπαναστατών γίνεται πίο δύσκολη. Γι' αυτό χρειάζεται η πίο ξεκάθαρη έπαναστατική προπαγάνδα, έξω από κούφρες και ήλιθιες "κρι-τικές ύποστηρίξεις" που δεν κάνουν τίποτ' άλλο άπ' τό να μεγαλώνουν τη σύγχυση του προλεταριάτου και να τό κρατούν δεμένο στα ζυγά του καπιταλισμού.

Καλούμε κάθε έπαναστάτη κομμουνιστή να παλαίψει μαζί μας για την πραγματώση του τιτάνιου αυτού έρ-γού.

— — —

► **στά Τουρκικά** ◀

Enternasyonalist Proleter

Enternasyonal Komünist Partisi

No. 1 - Mart 1981 Part: 1 DM 2.50 FRF/10 FR/11 FR/PS/10 Lit

Bilda Davası
Bildiğin kadar bildiklerinden daha fazla yazarak, yazdıkların doğruluğundan sorumlu olduğunla ilgili olarak, haklarında dava açılabilir. Bu dava, yazdıkların doğruluğundan sorumlu olduğunla ilgili olarak, haklarında dava açılabilir.

İşlerdeki:
"Enternasyonalist Proleter" dergisi, işyerlerinde dağıtılmaktadır. İşyerlerinde dağıtılmaktadır. İşyerlerinde dağıtılmaktadır.

Türkiye'de burjuva diktatörlüğün askeri-demokratik çarpıntılar

1981 yılında, Türkiye'de burjuva diktatörlüğün askeri-demokratik çarpıntıları yaşanmıştır. Bu çarpıntılar, burjuva diktatörlüğünün askeri-demokratik çarpıntılarıdır.

Kapitalizm ve işçi gücü

Trīmno deltıo tou ΔKK
► **Stá Bıvlıoπωλεıα Χνάρι Κομμούνα.**

κομμουνιστικό πρόγραμμα

ΒΕΒΗΤΗΘ ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

- γιά τό ανεξάρτητο κόμμα τής εργατικής τάξης
- ό μόνος όδός κεραιότσησ τού προλεταριάτου είναι ό όδός τής εξέγερσής τής καταστροφής τού άστικού κράτους και τής δικτατορίας (1982?)
- ή δικτατορία τής μπουρжуазίας ή δικτατορία τού προλεταριάτου
- τό όμοιο πρόγραμμά τής δικτατορίας τού προλεταριάτου
- ή 4^η Διεθνή και ή άπόρνηση τής δικτατορίας τού προλεταριάτου
- Δεκαέμβρης '44: ή πρακτική κατάρτιση τής στανλινικής άντεπανόστασης

ΤΙ ΝΑΣ ΑΠΑΙΤΕΙΣ?
Το πρόγραμμα τής κομμουνιστικής επανάστασης είναι ό ίδιος όσον άπό τόν τόπο ή όσον από τόν χρόνο. Το πρόγραμμα τής κομμουνιστικής επανάστασης είναι ό ίδιος όσον άπό τόν τόπο ή όσον από τόν χρόνο.

κομμουνιστικό πρόγραμμα

ΒΕΒΗΤΗΘ ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

- ΠΟΛΕΜΙΑ :**
• ή έπιβεβαίωση τής άναγκαιότητας εργατικής όργάνωσης και κόμματος
- Η πολιτικός ταξική πάλη άρντινή όσο ποτέ!**
- Τό προλεταριάτο και ό πολεμικό**
• ή μαρξιστική άντίληψη τών πολέμων
• κριτική θέσεων Στανλινισμού, Τράτοου
• τό ΚΚΕ και ό Β' ίμπεριαλιστικός πόλεμος
- ΕΚΛΟΓΕΣ - ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΕΜΟΣ**
• γιατί άπόρούμε
• "νά φέρω ή βεζιά ή ό κοπτολιμός"
• τό κοινοβουλευτικό ζήτημα στη 3^η Διεθνή

ΠΡΕΣΙΑ :
ό μόνος τού "σοσιαλιστικού άκείασημά

ΠΡΟΓΝΩΣΤΙΚΟ ΤΩ, ΝΤΟΥΣ, ΣΙΣΙΜΟΣ (όσο BILDA (ΑΛΓΕΡΙΑ))

κομμουνιστικό πρόγραμμα

ΒΕΒΗΤΗΘ ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

ΑΣΤΙΚΟΙ ΠΟΛΕΜΟΙ :
τό παραμύθιο τού επισείμενου και τού άμυνόμενου

ΑΛΒΑΝΙΑ: ή όθση "πύλη ένάντια στό σύγχρονο ρεζιζιονισμό"

Μαρξισμός και μεσοίεσ τάξεις

- Αυτόνομια όρεσία :**
• ρεφορμισμός " όπό τό κάτω " και ή έλληνική κεραιότσησ τής 4^η 3^η Διεθνήσ και ό εκρηματισμό τών ΚΚ
- οι όροι εισόδου στη 3^η Διεθνή
- ή Ιταλική Κομμ. Αριστερά και ό Β' όρο
- πρόγραμμα εκρηματισμού τού ΚΚ Ιταλίας (Λιβέρνα, γανάρης 1951)
- ή ρεφορμιστική γέννηση τού ΚΚΕ

ΤΙ ΝΑΣ ΑΠΑΙΤΕΙΣ?
Το πρόγραμμα τής κομμουνιστικής επανάστασης είναι ό ίδιος όσον άπό τόν τόπο ή όσον από τόν χρόνο. Το πρόγραμμα τής κομμουνιστικής επανάστασης είναι ό ίδιος όσον άπό τόν τόπο ή όσον από τόν χρόνο.

κομμουνιστικό πρόγραμμα

ΒΕΒΗΤΗΘ ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

ΜΟΝΟΣ ΔΡΟΜΟΣ Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ!

Το πρόγραμμα τής κομμουνιστικής επανάστασης είναι ό ίδιος όσον άπό τόν τόπο ή όσον από τόν χρόνο. Το πρόγραμμα τής κομμουνιστικής επανάστασης είναι ό ίδιος όσον άπό τόν τόπο ή όσον από τόν χρόνο.

ή ελληνας προλεταριάτο ή εσπανιότητα προλεταριάτο

διεθνή κομμουνιστικό πρόγραμμα

ΜΑΡΤΙΟΣ 1979 ΔΡΧ. 2

- οι μόνες διακρίσεις
- ό κομμουνισμός είναι ή επαναστατική καταστροφή τής δημοκρατίας και τού ίμπεριαλισμού
- επανόσταση και άντεπανόσταση στη Ρωσία

ΠΟΥ ΘΑ ΒΡΕΙΣ ΤΟ "κομμουνιστικό πρόγραμμα"

Τα κείμενα του διεθνούς κομμουνιστικού κόμματος

1

ΚΟΜΜΑ ΚΑΙ ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΤΑΞΗ

- θέσεις τής διεθνούς πανώ στο ρολό του κομμουνιστικού κόμματος στην προλεταριακή επανάσταση (1920)
- κόμμα και εργατική τάξη (1921)
- κόμμα και ταξική άραση (1921)
- προλεταριακή δικτατορία και ταξικό κόμμα (1951)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ κομμουνιστικό πρόγραμμα

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ

ΑΘΗΝΑ
ΑΣΤΕΡΙ: Σόλωνος
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ: Κάνιγγος 31
ΕΚΦΡΑΣΗ: Σόλ. & Σουλίου 4
ΚΟΜΜΟΥΝΑ: Σόλ. & Σουλίου 5
Ο ΔΡΟΜΟΣ: Πατησίων 36
ΠΛΕΘΡΟΝ: Τσοίτσα 1Α
ΠΟΛΥΠΑΕΥΡΟ: Κάνιγγος 31
ΠΡΩΤΟΠΟΡΙΑ: Γραβιάς 7
ΠΛΑΓΙΟΣ ΛΟΓΟΣ: Διδότου 39
ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ: Σίνα 7
ΧΝΑΡΙ: Κιάφας 5

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΓΑΛΑΝΑΚΗΣ: Κομ. Νιτή 174
Μ. ΣΑΜΑΡΑ: Κομ. Νιτή 28
Π. ΡΑΓΙΑΣ: Τσιμισκή 41
ΠΑΠΑΚΩΝ/ΝΟΥ: Γούναρη 24
ΚΑΤΩ ΒΙΒΛΙΟΥ: Άριστ. 6

ΠΑΤΡΑ
ΑΒΡΑΜΙΔΗΣ-ΠΑΠ: Πατρέως 47

ΠΕΡΙΠΤΕΡΑ: πλατ. Κάνιγγος, Αμερικής, Κολιάτ. - Πολυτ.

"Όσοι σύντροφοι ή άναγκάστεις θέλουν νάροουν σ' έπαρη άς γράψουν.
→ "Il programma", Circolo Romana, Corso Lodi 8 Milano, Italia.
→ "Le proletaire", rue Jean-Bouton 20, 75012 Paris, France.
→ GERT EICHHORN POSTFACH 301730, D-1000 BERLIN 301, WEST GERMANY.
→ J.A. BP 199, 1060 Bruxelles 6, Belgique.
→ Editions Programme, 12, rue du Pont 1003 Lausanne, Suisse.

Εμπλήρωμα στά 'Ελληνικά στό "Il programma comunista"
Υπεύθυνος: Renato de Psa - Registratione Tribunale Milano, 2839/53 - 189/68, Τυπόθηκε στό Timec, Albairate (Milano) - via E. Toti 30.

Τιμή δρχ. 50